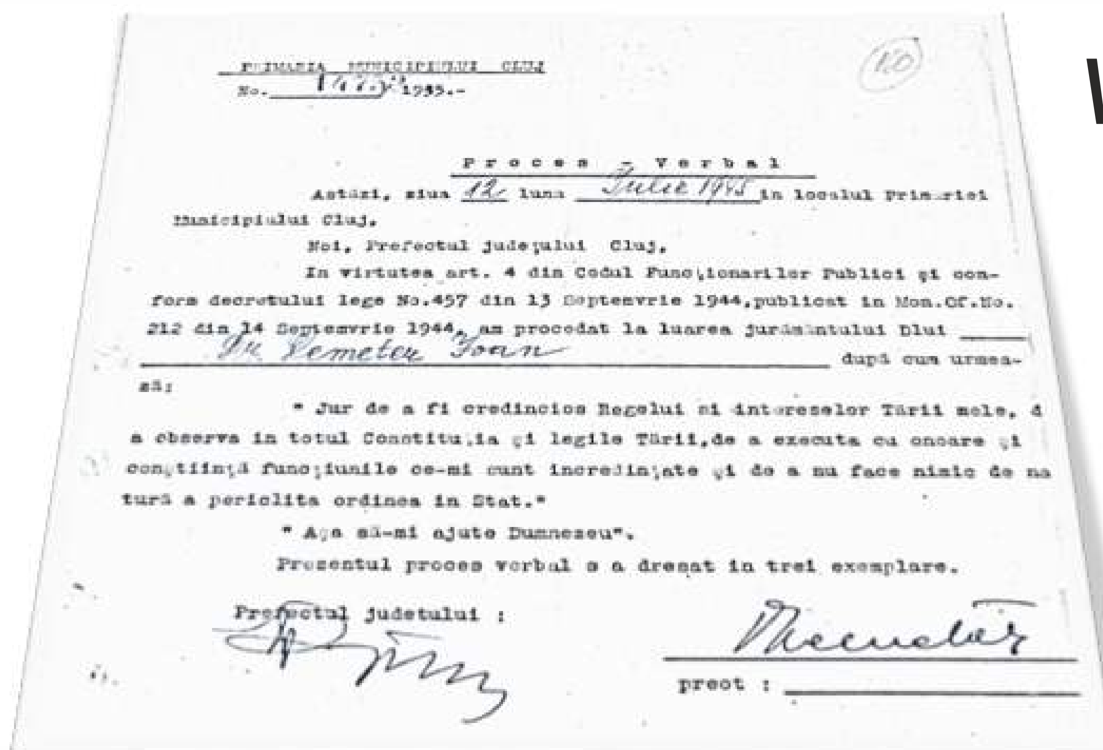
NICOLETA CHICINAȘ

EVOLUŢIA APARATULUI ADMINISTRAŢIEI PUBLICE ŞI A JUSTIŢIEI ORAŞULUI CLUJ ÎN PRIMUL DECENIU POSTBELIC (1944-1950)

PRIMARIA MUNICIPIULUI CLUJ
No. 1477/1945.-

(10)

Proces - Verbal

Astăzi, ziua 12 luna Iulie 1945 in localul Primăriei Municipiului Cluj,

Noi, Prefectul judeţului Cluj,

In virtutea art. 4 din Codul Funcţionarilor Publici şi conform decretului lege No.457 din 13 Septemvrie 1944, publicat in Mon.Of.No. 212 din 14 Septemvrie 1944, am procedat la luarea jurământului Dlui Dr Demeter Ioan după cum urmează;

" Jur de a fi credincios Regelui şi intereselor Ţării mele, de a observa in totul Constituţia şi legile Ţării, de a executa cu onoare şi conştiinţă funcţiunile ce-mi sunt incredinţate şi de a nu face nimic de natură a periclita ordinea in Stat."

" Aşa să-mi ajute Dumnezeu".

Prezentul proces verbal s a dresat in trei exemplare.

Prefectul judetului :

preot :

VOL. II

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

NICOLETA CHICINAȘ

Evoluția aparatului administrației publice și a justiției orașului Cluj în primul deceniu postbelic (1944–1950)

Vol. II

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2023

Volumul de față reprezintă a doua parte a versiunii actualizate a tezei de doctorat susținută de autoare în septembrie 2012, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, sub coordonarea prof. univ. dr. Ioan Bolovan.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Ioan Bolovan

Dr. Bathory Ludovic, cercetător științific principal I

ISBN general 978-606-37-2002-4
ISBN vol. II. 978-606-37-2004-8

Tehnoredactare computerizată: Cristian-Marius Nuna

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

CUPRINS

ANEXE

PARTEA a III-a

CAPITOLUL IV

Justiția clujeană în perioada 1945–1950

Introducere

Pe teritoriul actual al României, activitatea judecătorească a apărut și a evoluat odată cu organizarea statală. La început, activitatea judiciară era realizată împreună cu celelalte activități ale statului, neavând un caracter independent și nefiind exercitată de persoane specializate. După Unirea din 1918, a existat o preocupare de armonizare a legislației pe întregul teritoriu național, inclusiv în ceea ce privește organizarea puterii judecătorești.

Conform unor documente păstrate de Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale se atestă că organizarea judecătorească în Cluj își avea un statut bine definit, atestat încă din secolele XI-XIII. Astfel, vechiul castru Cluj, ce funcționa ca unitate administrativă, avea pe lângă comitele regal, ca reprezentant al puterii centrale, dregători cu îndatoriri specifice. Între aceștia, comitele curial (*comes curialis*) era mai marele administrației și al justiției. Împreună cu dregătorii cu rang inferior – crainicii principali, crainicii simpli, biloții, pristavii etc., făceau parte din scaunul de judecată. Apoi, începând cu secolul XIII, regi precum Ladislau Cumanul sau Carol Robert emit privilegii prin care Clujul devine oraș liber regesc, locuitorii, în schimbul datoriei de a plăti anumite dări, având dreptul să-și aleagă liberi judele (*villicum*) cu putere de a judeca pricinile dintre ei, apelul urmând a fi făcut la episcopul catolic de Alba-Iulia (care era stăpânul feudal al orașului) sau la rege.[1]

În ce privește organizarea juridică a orașului Cluj, o caracteristică importantă este aceea că, până spre zorii epocii moderne, justiția nu a fost separată de administrația orașului. Astfel, în secolul al XVIII-lea, Sfatul orășenesc sau magistratul (senatus consulatus, magistratus) reprezenta autoritatea executivă superioară a orașului și, în același timp, avea prerogative legislative lărgite, semn al autonomiei interne sporite a orașului grație statutului său de oraș liber regesc. Magistratul era primul for de judecată pentru cetățenii orașului, hotărând în procese de trădare, omor, incendiere, vrăjitorie, furt ș.a., și se ocupa de îmbunătățirea legilor și a normelor procedurale ale sistemului de judecată.

Procesul separării administrației de justiție, încurajat de împăratul Iosif al II-lea, a fost marcat prin alcătuirea a două protocoale distincte de ședințe, începând cu anul 1785: *Protocollum oeconomicum-politicum* și *Protocollum iuridicum*, semn că și dezbaterile se desfășurau separat.[2]

Schimbările de regim politic de după 1848, instituirea unui regim politic absolutist cu accente liberale, s-au resfrânt și asupra justiției. Astfel, în 1850 s-a fundamentat un nou sistem judiciar în Transilvania, pe principiul separării administrației de justiție.

Instituirea dualismului a dus la apariția unor noi modificări în domeniul organizării justiției. În 1867 Imperiul habsburgic s-a transformat într-o monarhie constituțională, cu două centre de autoritate: Austria și Ungaria. Unirea Transilvaniei cu Ungaria a anulat statutul distinct al Transilvaniei, iar Dieta din Cluj a fost dizolvată în 1867 prin decret regal, iar printr-o ordonanță s-au abrogat actele legislative ale adunării provinciale din Sibiu. Modificările au dus spre o nouă organizare judecătorească, prin legea XXXI/1871, modificată apoi de legea XVII din 1891.[3]

---

[1] S-au păstrat procese-verbale ale unor judecăți din anii 1213 și 1235, precum și protocoale de judecată ale orașului Cluj din perioada 1516–1849, în care apar pricini de judecată („Curtea de Apel Cluj, Istoric", http://portal.just.ro/Instanta Prezentare.aspx?idInstitutie=33, accesat la 05.08.2019).

[2] Mirel Ionescu, Greta-Monica Miron, *Istoria Baroului Cluj*, Ed. Argonaut /Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2012, pp. 17–18.

[3] Ionescu și Miron, *op.cit.,* pp. 21–22.

Instanțele judecătorești din Transilvania erau judecătoriile de ocol (rurale și urbane), tribunalele, Curțile de Apel, Curțile cu jurați, autoritățile administrative investite cu drept de jurisdicțiune și arbitrii instituiți în cadrul Camerelor de Comerț.

Pentru a fi înțelese mai ușor realitățile din justiție oferim câteva detalii despre personalul și organizarea instituțiilor juridice din Transilvania de până la 1 Decembrie 1918. Avem în această perioadă judecătorii de ocoale, judecătorii de tribunale, consilierii de la Curțile de Apel, consilierii de la Curtea de Casație, procurorii de la parchete, prim-președinții și președinții de senat (secții), de la tribunale, Curțile de Apel și Casație care erau magistrați și făceau parte din ordinul judecătoresc. Acestora li se adaugă personal auxiliar, funcționarii judecătorești (notarii, practicanții, experții, translatorii, interpreții), precum și personal de administrație (conducătorii cărților funciare, arhivarii, registratorii, expeditorii, administratorii de închisori, copiștii, executorii, experții).

În momentul Unirii judecătoriile de ocol erau de două tipuri:

- urbane, erau doar 2, una în Cluj și cealaltă la Oradea și erau pentru întreg orașul;
- rurale, câte o judecătorie de ocol rurală funcționa și în orașele Cluj și Oradea (pentru comunele rurale fixate prin lege).

În orașele: Sighet, Satu-Mare, Zalău, Arad, Timişoara, Lugoj, Caransebeş, Deva, Sibiu, Brașov, Târgu Mureş, Odorhei, Bistrița, Dej, Turda, Alba Iulia și Dumbrăveni se afla câte o judecătorie de ocol pentru oraș, cuprinzând totodată comunele rurale. În alte localități erau judecătorii pentru reședință și pentru comune rurale.

Instanțele de apel pentru deciziile judecătoriilor de ocol erau tribunalele. În Transilvania numărul lor a fost de 21 și funcționau doar ca primă instanță. Curțile de Apel erau instanțele de apel față de hotărârile tribunalelor aduse în prima instanță și foruri de a treia instanță față de hotărârile în prima instanță aduse de judecătoriile de ocol, sau față de hotărârile aduse de tribunale în a doua instanță – dacă revizuirea se admitea de lege.[4]

Curtea de Apel Cluj

În Transilvania, după instaurarea stăpânirii habsburgice s-a înființat și Tabla Regească din Târgu Mureș, care avea competență de curte de apel.[5] La Cluj au funcționat ca instanțe de judecată *un tribunal*, având în atribuțiile sale, potrivit legii din 1871, judecarea proceselor civile, penale și a litigiilor urbariale și *Curtea de Apel Cluj*, înființată în baza Legii ungare nr. XXV, în anul 1890 (odată cu cele din Târgu Mureș, Timișoara și Oradea). Curtea de Apel Cluj avea în raza de activitate șapte tribunale din orașele: Alba-Iulia, Bistrița, Cluj, Dej, Deva, Sibiu și Turda. Un parchet ce funcționa pe lângă tribunal și un parchet general pe lângă Curtea de Apel completau instituțiile „care trebuiau să apere interesele claselor exploatatoare", dacă ar fi să-l citām pe Ștefan Pascu.[6]

Legea de unire a Transilvaniei cu România a fost votată de Adunarea Deputaților și de Senat la 29 decembrie 1919 și a fost promulgată la 31 decembrie 1919.

Prin alipirea Transilvaniei, Banatului, Bucovinei și Basarabiei la Regatul Român, curțile de apel existente în aceste provincii, au fost transformate în curți românești de apel. Astfel, numărul curților de apel a crescut în anul 1919 de la patru la douăsprezece: București, Craiova, Constanța, Galați și Iași (pentru Vechiul Regat), Cluj, Oradea-Mare, Brașov și Târgu Mureș (pentru Transilvania), Timișoara (Banat), Cernăuți (Bucovina) și Chișinău (Basarabia). Alături de alte instituții publice, justiția clujeană cunoaște o semnificativă dezvoltare.[7]

---

[4] Gheorghe Iancu, *Justiția românească în Transilvania (1919),* Cluj-Napoca, Ed. Ecumenica Press, 2006, pp. 23–25.

[5] În România existau inițial patru curți de apel înființate prin legea de organizare judecătorească din anul 1890.

[6] Ștefan Pascu (red.), *Istoria Clujului*, Consiliul Popular al Municipiului Cluj, 1974, p. 811.

[7] Din datele vremii rezultă că în anul 1920, la un nr. de 83.000 locuitori ai Clujului, Curtea de Apel funcționa cu 1 președinte, 2 președinți de secție, 18 consilieri (judecători), 1 procuror general, 1 procuror de secție și personal de grefă. În 1938, Clujul avea 115.000 locuitori, iar Curtea de Apel funcționa cu un personal alcătuit din 1 prim președinte, 4 președinți de secție, 1 procuror general, 3 inspectori judecătorești, 24 consilieri și 5 procurori. În fruntea justiției clujene erau puși juriști de

Curtea de Apel Cluj a funcționat până în 1924 pe baza dispozițiilor normative ale Consiliului Dirigent de la Sibiu–Cluj. Legea de organizare judecătorească din 25 iunie 1924 prevedea ca pe întreg teritoriul țării să fie înființate noi instanțe de judecată. Organele puterii judecătorești erau: *judecătoriile, tribunalele, Curțile de Apel, Curțile cu Jurați* și *Înalta Curte de Casație și Justiție*. Prevederile referitoare la curțile de apel, cu modificările din 26 iunie 1924, stabileau numărul acestora la 12, cu reședințele la Brașov, București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea-Mare, Timișoara și Târgu-Mureș. Curțile de Apel funcționau în centrele urbane mai mari, fiecare având în circumscripția sa mai multe județe. Așadar, din 1924, pe baza noii legi de organizare judecătorească (cu modificările din 28 noiembrie 1925 și 19 decembrie 1925), Curtea de Apel Cluj cuprindea în sfera sa de competență tribunalele a 6 județe și 37 de judecătorii.[8]

Legea pentru organizarea judecătorească din 20 august 1938[9] nu a mai prevăzut între instanțele de judecată curțile de jurați și a creat două feluri de judecătorii (nouă fiind judecătoria comunală). Această Lege stabilea patru secții pentru Curtea de Apel Cluj (art. 39), între care și cea criminală, care judeca toate crimele din circumscripția Curții, fiind înlocuită Curtea cu juri din perioada austro-ungară. Legea lichida inamovibilitatea[10] magistraților, măsură care, alături de prevederea că hotărârile organelor puterii judecătorești se pronunță „*în numele legii și se execută în numele regelui*", a creat largi posibilități pentru amestecul regelui, direct sau prin intermediul guvernului, în activitatea instanțelor de judecată, măsură luată în scopul consolidării regimului dictaturii regale.

În perioada 1940–1944, în urma Dictatului de la Viena Curtea de Apel Cluj funcționează la Sibiu, iar la Cluj se instituie Curtea de Apel Regală Ungară până în anul 1944. În urma unor modificări ale Legii de organizare judecătorească din 22 septembrie 1940, numărul curților de apel[11] din țară a fost redus la

renume prin competență profesională. Astfel, funcția de președinte al Curții de Apel Cluj a fost încredințată juristului dr. Pompei Micșa, care a ocupat funcția până la sfârșitul vieții sale, în 1936. Din anul 1939 președinte al Curții de Apel Cluj a fost dr. Ioan Papp. Tot în această perioadă a avut loc transformarea Cărților funciare ale Clujului, s-au înființat Cărțile funciare centrale ale Căii ferate din Ardeal, s-a editat „Buletinul Justiției", s-a înființat tipografia justiției și s-a creat Asociația Magistraților, care acorda ajutoare membrilor bolnavi sau în nevoie (*Ibidem*, *loc. cit.*).

8 Tribunalul Alba cu Judecătoriile Abrud, Aiud, Alba Iulia, Ocna Mureș, Sebeș și Zlatna; Tribunalul Cluj cu Judecătoriile Cluj (una urbană și una rurală), Hida, Huedin, Mociu și Sărmaș; Tribunalul Hunedoara cu Judecătoriile Baia de Criș, Brad, Deva, Geoagiu, Hațeg, Hunedoara, Ilia, Orăștie, Petroșani și Pui; Tribunalul Năsăud cu Judecătoriile Bistrița, Năsăud și Rodna; Tribunalul Someș cu Judecătoriile Beclean, Dej, Gârbou, Gherla, Ileanda și Târgu Lăpuș; Tribunalul Turda cu Judecătoriile Câmpeni, Iara, Luduș și Turda („Curtea de Apel Cluj, Istoric", *loc. cit.*)

9 În 1938, orașul Cluj va fi numit reședință de ținut. Ținutul includea 7 județe (Bihor, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Someș și Turda) cu 56 de plăși, 16 orașe și 1575 de sate.

10 Noțiunea de inamovibilitate a fost definită în art. 130 din Legea pentru organizarea judecătorească din 26 iunie 1924 în sensul că *„magistrații inamovibili nu pierd funcțiunile lor decât prin demisie, ajungerea la limită de vârstă, punerea în retragere pentru infirmitate și hotărârea disciplinară a comisiunii competente"*. Mihail Antonescu scria în 1922, că *„inamovibilitatea magistraturii este o mare garanție pentru buna distribuțiune a justiției, căci asigură magistratului liniștea sufletească și independența față de politicieni, care sub toate guvernele au aceeași tendință de a subjuga magistratura în vederea intereselor personale". „Nu trebuie să cerem magistraților să fie eroi,* continua Antonescu, *expunându-i la orice întâmplare dacă își fac datoria. Este destul ca ei să fie capabili și drepți. Legiuitorul trebuie să le înlesnească îndeplinirea înaltei lor misiuni, asigurându-le traiul și punându-i la adăpost în contra influențelor de tot felul. De aceea, în toate țările în adevăr civilizate, inamovibilitatea magistraturii a devenit o dogmă de stat. […] Cea mai urgentă măsură de unificare este de a crea o pozițiune egală tuturor magistraților din România Mare, îmbunătățind mersul justiției, căci, când justiția este bună și poporul are încredere în ea, se face unificarea sufletească a tuturor locuitorilor*". (Cristian Nicolae Ursulescu, „Legea de organizare judecătorească din 25 iunie 1924", în *Zargidava*, Revistă de istorie, VI, Ed. Conexiuni, Bacău, 2007, pp. 120–121, *apud* Mihail Antonescu, „Magistratura din Ardeal și Banat*"*, în *Universul*, Anul 40, nr. 205/12 septembrie 1922, p. 1).

11 Curțile de apel (15 în prezent) verifică legalitatea și temeinicia soluțiilor pronunțate în materie civilă de judecătoriile și tribunalele din raza acestora de competență. Pe lângă acest rol de instanță de control judiciar, Curtea de Apel are rolul și de *primă instanță*, judecând procesele și cererile formulate în materie de contencios administrativ privind actele autorităților și instituțiilor centrale. Ca instanță de apel, curtea de apel judecă apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță. Ca instanță de recurs, se pot introduce recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în apel sau împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunale, care nu sunt supuse apelului, precum și în orice alte cazuri expres prevăzute de lege. De asemenea, curtea de apel judecă și cererile în orice alte materii date prin lege în competența lor, respectiv conflictele de competență dintre două tribunale sau între un tribunal și o judecătorie din raza sa teritorială, cererile de recuzare a tuturor judecătorilor de la un tribunal, cererile de îndreptare a greșelilor materiale din propriile hotărâri și încheieri.

10: Arad, Brașov, București, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Sibiu, Suceava și Timișoara. După război, în anul 1945, Curtea de Apel revine la Cluj și continuă să funcționeze până la reforma justiției (Legea 5 din 19 iunie 1952), când curțile de apel sunt desființate și se organizează Tribunalul Regional Cluj.

Tribunalul Cluj cu Judecătoriile Cluj

Între anii 1687–1914, ca instanțe de judecată au funcționat la Cluj un tribunal având în atribuțiile sale judecarea proceselor civile, penale și a litigiilor urbariale (potrivit legii din 1871). Pe lângă acesta funcționa un Parchet. În anul 1890, tribunalele din orașele Cluj, Dej, Turda, Alba-Iulia, Bistrița, Deva și Sibiu făceau parte din raza de activitate a Curții de Apel regală din Cluj.

În dispozițiile normative ale Consiliului Dirigent de la Sibiu–Cluj din 1924, precum și în aceeași Lege de Organizare judecătorească din 25 iunie 1924, cu modificările din 28 noiembrie 1925 și 19 decembrie 1925, regăsim Tribunalul Cluj cu Judecătoriile Cluj (una urbană și una rurală), Hida, Huedin, Mociu și Sărmaș, Tribunalul Someș cu Judecătoriile Beclean, Dej, Gârbou, Gherla, Ileanda și Târgu Lăpuș, precum și Tribunalul Turda cu Judecătoriile Câmpeni, Iara, Luduș și Turda.

Tribunalele au rămas principalele instanțe de judecată, lucrările acestora desfășurându-se de obicei în trei secțiuni: civilă, penală și comercială, fiecare având un președinte. Pe lângă fiecare tribunal funcționa câte un Parchet condus de un prim procuror.

Numite la început judecătorii de ocol, judecătoriile vor primi, după 1938, denumirea de judecătorii de pace. În funcție de categoria localității din raza lor de competență, acestea erau urbane, mixte sau rurale. Instanțele justiției militare, instrumente ale regimului dictaturii regale și ale politicii ei represive, au devenit în 1938 instanțe ordinare de judecată pentru multe infracțiuni reglementate de Codul penal din anul 1937.

Evoluția organizării profesiei de avocat în România

Profesia de avocat intră în legalitate pe teritoriul țării noastre la 30 septembrie 1831, prin dispoziția Marelui Logofăt al Dreptății, Iordache Golescu, care anunța că se înființează primul barou al țării, Baroul de Ilfov[12] cu reședința în București, din care faceau parte 22 de avocați. Promulgarea Regulamentelor Organice în Muntenia la 1 iulie 1831, și în Moldova la 1 ianuarie 1832,[13] a reprezentat o etapă importantă în organizarea profesiei, creându-se pentru prima dată instituția avocaturii în Principatele Române, conform art. 224–226. Denumiți la început advocați sau vechili, avocații erau licențiați ai școlilor de Drept de la Paris, Viena sau din Germania.

În 1843 a apărut o reglementare cu privire la aptitudinile de care trebuiau să dea dovadă avocații în exercitarea profesiei, iar în 1847 au fost instituite o serie de norme cu privire la funcționarea profesiei de avocat.

Marea reformă a avocaturii a avut loc în 1864, în timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, când a fost organizată profesia liberală de avocat, prin adoptarea primei legi pentru constituirea corpului de avocați (Legea Nr. 170 din 4 noiembrie 1864), în baza căreia la nivel de județ s-au înființat mai multe Barouri (Corpuri de avocați): Baroul Argeș, Baroul Iași, Baroul Brăila, Baroul Cluj, Baroul Buzău, Baroul Constanța etc).[14] Terminologia utilizată de această lege pentru ordinul avocaților este aceea de „corpul de advocați” cu sensul de avocații înscriși în tabloul avocaților. Expresia are un sens larg, cu referire la totalitatea avocaților din România și un sens restrâns, totalitatea avocaților înscriși în tabloul unui județ. S-a creat astfel ordinul avocaților din România, sub denumirea de „Corpul de advocați”, care

[12] Baroul de Ilfov a fost recunoscut pe plan internațional încă din anul 1891, datorită faptului că membrii Baroului de Ilfov, la insistențele profesorului de drept și avocat Constantin C. Dissescu, au înscris o premieră în istoria avocaturii, admițând înscrierea în profesie a unei femei, Sarmiza Bilcescu. Conform scrierilor vremii, ea a fost și prima femeie din lume licențiată și doctor în Drept (Sorbona, Paris, 1890).

[13] Sergiu Bleah, „Baroul Ilfov, istoric și organizare”, http://www.baroul-ilfov.ro/istoric_si_organizare.htm, accesat la 15.04.2019; Amalia Vlad, Ancuța Sandu, „Despre avocatură și despre viață, în general”, https://www.baroulneamt.ro/index.php/articole-si-noutati/52-despre-avocatura-si-despre-viata-in-general, accesat la 04.10.2023.

[14] Bleah, *op. cit.*, *loc. cit.*

includea obligatoriu toți avocații. Acesta cunoaște numai o organizare teritorială (corpurile de avocați cuprinzând toți avocații înscriși în tablou într-un județ), nu și o organizare națională.[15]

Corpurile județene de avocați erau conduse de organe alese,[16] fără a avea personalitate juridică.

Potrivit Legii din 6 decembrie 1864, nimeni nu putea exercita profesiunea de avocat, dacă nu era român și nu avea diploma de studiul dreptului de la o facultate de drept. Cei care îndeplineau aceste condiții, obținând și cartea de avocatură, erau trecuți numai într-un singur tablou special al avocaților județului respectiv, având dreptul să practice meseria în toată țara. Pe lângă acest tablou se întocmea unul pentru stagiari, care realizau doi ani de stagiu.

Legea pentru completarea Legii din 6 decembrie 1864, relativă la constituirea corpului de avocați din 8 iulie 1884 urmărește să restabilească ordinea legală în toate barourile și să înlăture toate neajunsurile ivite cu prilejul aplicării celei dintâi legi organice. Astfel, se prevedea înscrierea în Corp cu acele diplome străine care au fost recunoscute de facultățile din Principate. Legea excludea pe toți aceia care nu îndeplineau condițiile legii și solicitau să practice o avocatură măruntă.

În intervalul 8 iunie 1884 – 12 martie 1907, multe dintre lacunele legii au fost suplinite prin diferite regulamente. După această perioadă, în intervalul 1907–1919 în organizarea instituției avocaților, în urma apariției considerațiunilor de ordin social, moral și profesional, se impune o nouă organizare, legiferată prin Legea din 12 martie 1907, pentru organizarea corpului de avocați.

Noua lege determină mai întâi condițiile de admisibilitate și de exercițiu a profesiunii. Aceasta era incompatibilă cu profesiunea de comerciant, militar activ, monah, preot, profesor la școlile primare publice, funcțiunile administrative și judecătorești, precum acelea de la Eforiile Spitalelor și așezămintele publice. Legea nu prevedea femeilor dreptul de a fi avocat, dar prevedea exercitarea profesiei de avocat doar persoanelor înscrise în tabloul avocaților, fiind interzis oricărei persoane care nu avea calitatea de avocat să aibă un birou de avocatură. Totodată, structurile teritoriale ale ordinului avocaților au dobândit acum personalitate juridică. Organele Corpului Avocaților erau decanul, consiliul de disciplină, prodecanul și Adunarea Generală a Corpului de Avocați.[17]

Baroul de Avocați Cluj

În Transilvania instituția avocatului a fost cunoscută încă din perioada medievală, avocații fiind denumiți *procatori* sau *procuratori*, termen ce derivă din latinescul *procurator* (reprezentant), preluat și folosit deopotrivă în documentele scrise în limbile maghiară, germană și română.[18] Până în 1874, avocații din Cluj au fost organizați într-o Societate, iar după emiterea legii nr. XXXIV/1874 s-a constituit *Camera avocaților din Cluj*, fiind astfel constituit cadrul legal pentru reglementarea activității avocațiale. Condițiile impuse prin lege aspiranților la profesia de avocat erau: cetățenia maghiară, obținerea unei diplome în drept, experiență de 3 ani pe lângă una dintre camerele de avocați și susținerea unui examen în fața unei Comisii întrunite la Târgu Mureș (care funcționa pentru Transilvania și Banat).

În 1878 erau înscriși în Cameră 50 de avocați care profesau în orașul Cluj (dintre care patru erau români: Vasile Almășan, Aurel Isac, Iuliu Coroianu și Ioan Petran), cinci având și titlul de doctor în drept, iar în 1906, din cei 71 de avocați, 50 aveau titlul de doctor (zece români: primii trei amintiți deja, la care se adaugă Vasile Indre, Amos Frâncu, Ștefan Morariu, Emeric Pop, Iuliu Pordea, Cassiu Maniu[19] și Victor Poruțiu).[20]

---

[15] „Uniunea Națională a Barourilor din România se prezintă”, http://www.unbr.ro/prezentare.htm, accesat la 06.08.2019.

[16] Cu excepția cazului în care, din cauza numărului mic de avocați, nu se constituie organe alese, ci atribuțiile acestora sunt exercitate de instanțele judecătorești.

[17] Igor Ciobanu, Arthur Cotruță, „Instituția avocaturii la începuturi în România”, https://www.juridice.ro/632260/institutia-avocaturii-la-inceputuri-in-romania.html, accesat la 18.09.2023.

[18] Ionescu și Miron, *op.cit.,* p. 15.

[19] Frate cu Iuliu Maniu.

[20] Ionescu și Miron, *op.cit.,* pp. 22–25.

La 19 noiembrie 1872 a fost deschisă Universitatea din Cluj,[21] care a atras atât studenți transilvăneni, cât și studenți maghiari, considerându-se că diplomele de aici se primesc mai ușor decât cele de la Universitatea din Budapesta. Au fost, în continuare, și români care au studiat dreptul la Universitatea din Budapesta. Dintre absolvenții acesteia îi amintim pe Aurel Socol, Camil Negrea, Zaharia Boilă sau Victor Poruțiu. Demn de remarcat este și faptul că cei mai mulți dintre tinerii care au optat pentru studii juridice au provenit din familii de preoți, învățători și țărani cu proprietate mică și mijlocie, în contextul în care în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele decenii ale celui următor, structura societății românești transilvănene era covârșitor rurală. Alexandru Bohățiel, de exemplu, considerat a fi primul avocat român din Cluj, provenea dintr-o familie de preoți greco-catolici cu tradiție. Prin urmare, lumea clericală și cea juridică erau în relații foarte bune. Abia spre mijlocul secolului al XIX-lea s-au ridicat și avocați de origine unilă, precum Ioan Petran.[22]

Legea XXVIII din 1887 va modifica legea maghiară XXXIX din 1874. Baroul de Avocați Cluj va avea ca circumscripție teritorială circumscripția Curții de Apel Cluj, până la data de 21 februarie 1923.[23]

Implicați în viața politică și în deceniile anterioare, avocații clujeni s-au aflat între actorii principali ai Unirii din 1918, participând ca delegați la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Îi amintim pe avocații Iuliu Coroianu, dr. Valentin Poruțiu, dr. Amos Frâncu, dr. Ioan Giurgiu și dr. Augustin Pordea. Dr. Valentin Poruțiu a fost ales la la Marea Adunare Națională ca membru în Marele Sfat Național Român, iar Consiliul Dirigent al Transilvaniei l-a numit în 29 decembrie 1918/11 ianuarie 1919 prefect al orașului Cluj.[24]

Introducerea limbii române în administrație și justiție a fost una dintre primele decizii ale Consiliului Dirigent. Prin Ordonanța 121/1919, toate organele judiciare trebuiau să depună un nou jurământ de fidelitate față de statul român (cu o perioadă de grație de 6 luni pentru învățarea limbii). Mare parte dintre juriștii maghiari, evrei și șvabi au refuzat să depună jurământ, iar unii maghiari au ales să părăsească România, ceea ce a accentuat criza de personal în justiție. Drept urmare, Baroul Cluj a fost reorganizat in iulie 1919.

Unificarea legislativă a ridicat problema complexă a compatibilizării diferitelor tradiții juridice, a relației dintre regiuni și centru. Amintim Legea pentru unificarea funcționării corpului de avocați (10 iunie/ 15 iulie 1921), Legea pentru organizarea corpului de avocați din februarie 1923, Decretul lege din 1925 pentru modificarea art. 120 din Legea din 1923, prin care s-a prevăzut că puteau profesa toți absolvenții unei facultăți de drept cu o durată de 3 ani (ceea ce a deschis calea pătrunderii masive a avocaților din Vechiul Regat în barourile din Transilvania și Banat, care au creat multe inconveniente, precum suprapopularea barourilor, tensiunile etnice, tensiunile dintre generații, pauperizarea avocaților, proletarizarea profesiei, primatul etnic în Barou etc.).[25]

Prin legea pentru organizarea corpului de avocați din 21 februarie 1923 (Monitorul Oficial nr. 251), s-au constituit barouri de avocați pe județe (Baroul de Avocați Cluj a devenit Baroul de Avocați al

---

21 La deschidere, Universitatea din Cluj funcționa cu patru facultăți: Facultatea de drept și științe politice, Facultatea de medicină, Facultatea de filosofie, limbi și istorie, Facultatea de matematică și științe naturale, cărora li s-a adăugat un curs de farmacie. (Ibidem, p. 29, *apud* Cornel Sigmirean, *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă*, Cluj-Napoca, 2000, p. 101)

22 Ionescu și Miron, *op.cit.,* pp. 34–37.

23 „Baroul Cluj. Istoric”, http://www.baroul-cluj.ro/Detaliu.aspx?t=BDespre, accesat la 28.08.2018.

24 Ionescu și Miron, *op.cit.,* p. 60.

25 *Ibidem,* pp. 70–71; 71–148. După realizarea Unirii din 1918, în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, avocații se conformau legii imperiale din 1874, în Bucovina se supuneau legii imperiale din 1868. În Regat și Basarabia prin extindere era Legea din 1907. Legea din 1921 consacra dreptul femeii de a fi admisă în corpul avocaților.

În privința primatului etnic în Barou, care îi avea drept țintă principală pe evrei, Decretul lege din 8 august 1940 împărțea evreii, din punct de vedere juridic, în trei categorii, celor din categoriile I (veniți în România după 30 decembrie 1918) și III (aceste două categorii reprezentau majoritatea) fiindu-le interzisă practicarea avocaturii. Decretul avea la bază *numerus clausus*, stabilind categoria a II-a drept una exceptată, care putea beneficia de unele drepturi. Din această categorie făceau parte evrei care: au primit naturalizarea până la 30 decembrie 1918, luptând în războiul de independență, au locuit în Dobrogea și au primit naturalizarea în baza Constituției din 1879, a Legii din 9 martie 1880 ș. a., au luptat în războaiele României pentru România sau sunt urmașii celor cuprinși în condițiile enumerate. (*Ibidem*, pp. 147–148). Evenimentele de la finalul lunii august vor determina ca acest decret să nu mai fie pus în practică.

Județului Cluj).[26] Pentru prima dată se înființează și o structură națională a ordinului avocaților, iar organul tutelar al barourilor era Uniunea Barourilor din România.

Legea utilizează ca sinonime expresiile „corpul advocaților" (în sens restrâns, la nivel teritorial) și „baroul". Conform prezentei legi, exercitarea profesiei de avocat se face de membrii corpului avocaților, iar corpul avocaților (baroul) din fiecare district este persoană juridică. Sunt persoane juridice numai corpurile avocaților în sens restrâns (barourile), iar nu și corpul avocaților în sens larg (totalitatea avocaților din România).

Conform Legii din 28 decembrie 1931 pentru organizarea corpului de avocați, terminologia utilizată este aceea de „corpul avocaților" sau „barou", menținându-se distincția între sensul larg și sensul restrâns al sintagmei „corpul avocaților".

Avocații sunt înscriși în corpul avocaților și numai avocații pot desfășura activități avocațiale. Corpul avocaților din fiecare barou este persoană juridică.

Deși în perioada interbelică avocatura din țara noastră a căpătat consistența necesară transformării în instituție, au existat numeroase nemulțumiri, în special în rândul avocaților transilvăneni. Într-un memoriu adresat Baroului avocaților din Cluj „despre neajunsurile din domeniul justiției și pentru inițierea unei mișcări regnicolare de regenerare și reformare", Ioachim Tolciu, fost magistrat clujean, expune în 1931 starea deplorabilă a justiției creată prin introducerea în teritoriile alipite a unor legi „prost unificate și inaplicabile". Marea majoritate a legilor „*nici nu sunt rezultatul unei serioase opere de unificare legislativă, ci sunt legi create pentru micul teritor și pentru mentalitatea și obiceiurile patriarhale ale vechiului regat și extinse simpla minte și în provinciile anexate la patria mumă*".[27] Deși barourile ardelene au alcătuit nenumărate adrese și memorii protestând împotriva unificării „prin tangentă" sau cu „furca" cerând consultarea corpului avocaților la redactarea legilor de unificare, aceste demersuri au rămas fără rezultat. „*Orice gest mai demn și mai hotărât pentru salvarea prestigiului justiției,* continuă Ioachim Tolciu*, era stigmatizat de «regionalism destructiv», ni se atribuiau tendințe politice de partid și astfel în loc să se dea ascultare doleanțelor noastre pornite dintr-un patriotism îngrijorat, situația se agrava din an în an prin noi dispoziții și măsuri absurde și dăunătoare bunului renume al justiției*".[28] Cerând unificarea și înlocuirea diferitelor sisteme de legislații cu legi noi regnicolare, avocații clujeni nu puteau accepta ca opera de unificare să însemne un regres față de situația de drept ce a existat în provinciile alipite înainte de unire,[29] „*regres ce ne jignește în orgoliul nostru național și ne-a făcut să roșim de atâtea ori în fața minoritarilor noștri*". Politicianismul „îngust și miop" s-a arătat însă refractar acestor doleanțe. Ca rezultat al unificării centralizatoare, „*avem azi interminabilele amânări dela Înalta Curte de Casație. Avem un tratament mașter, un dispreț suveran față de tot ce e „provincial". Avem o înăsprire inexplicabilă a raporturilor dintre magistratură și advocați. Avem imixiuni păcătoase a politicianilor în urmăririle penale. Am îngreuiat și încetinit procedurile civile cu multele legi «de accelerare»".* Și lista nemulțumirilor continuă. Se cerea, totodată, unificarea codului și procedurii penale, înăsprirea pedepselor,[30] introducerea pedepsei cu moartea,

---

[26] „LEGE Nr. 610 din 21 februarie 1923", http://www.legex.ro/Legea-610-1923-29.aspx, accesat la 20.09.2023. Totodată s-au înființat Barourile de Avocați ale județelor Bistrița-Năsăud , Someș-Dej, Turda și Sălaj-Zalău.

[27] Dr. Ioachim Tolciu, „Memoriu către Baroul advocaților din Cluj despre neajunsurile din domeniul justiției și pentru inițierea unei mișcări regnicolare de regenerare și reformare", în *Acțiunea Baroului advocaților din Cluj pentru reforma legislației judiciare și o mai bună organizare a justiției*, Tipografia Fondul Cărților Funduare Cluj, 1931, p. 3.

[28] *Ibidem*, *loc. cit.*

[29] Legile din Regat nu conțineau multe din instituțiile moderne și indispensabile precum Cartea funduară, ocrotirea minorilor în criminologie și în instituția tutelară și altele. Introducerea legislației din vechiul regat însemna înlăturarea acestor așezăminte și în Transilvania. „*Noi înțelegem ca prin unificare să facem un pas înainte și nu să mergem înapoi cu o jumătate de secol*", scria același autor (*Ibidem,* p. 7).

[30] „*Pedepsirea criminalilor trebuie să vie câtă vreme indignarea și revolta societății, provocată de săvârșirea faptelor incriminate, încă nu este potolită. Numai astfel efectul pilduitor și preventiv al pedepselor poate fi atins. Orice amânare ce se pune de justiție în aplicarea sancțiunilor facilitează mușamalizările și subminează probitatea magistraților. Mușamalizarea creiază o stare de bănuială în opinia publică și o scădere a respectului față de slujitorii dreptății. Și cine poate contesta că tăgăduirile și mușamalizările au devenit la noi un adevărat sistem?!*" *(Ibidem,* p. 9).

reorganizarea magistraturii și independența justiției.[31] Autorul spera ca memoriul să aducă un ritm nou în mersul justiției, să nu se împotmoleze în „mlaștina nepăsării oficiale”, consolidarea justiției însemnând, totodată, consolidarea economică a țării.

Decretul-Lege din 26 octombrie 1939 pentru numirea și funcționarea comisiunilor interimare la Uniunea avocaților și la Barourile avocaților din țară, a însemnat dizolvarea organelor barourilor, prin numirea de către Ministrul Justiției a organelor interimare de conducere. Barourile nu au fost suprimate, dar au fost dizolvate organele alese de conducere ale acestora și înlocuite cu organe numite, care au devenit organele de conducere ale barourilor. Măsura avea un caracter politic, în vederea schimbării conducerilor alese cu oameni loiali regimului. Nu a fost în niciun fel afectată existența structurilor ordinului profesional al avocaților.[32]

În rândurile acestei legi singura terminologie folosită este aceea de „barou”, fără a se mai regăsi și cea de „corpul avocaților”.

În România anilor 1940–1944, organizarea judecătorească nu a cunoscut schimbări structurale. Amintim *Legea nr. 509 din 5 septembrie 1940* pentru organizarea Corpului de avocați din România, care utilizează sintagma „corpul de avocați” numai în sensul larg, de totalitate a avocaților din România (adică ordinul profesional), care se organizează prin organe profesionale. Barourile sunt alcătuite din avocații din circumscripția respectivă și sunt persoane juridice de drept public. A crescut însă rolul instanțelor militare, starea de asediu a fost generalizată și permanentizată, iar din iunie 1941 și starea de război. Au fost create instanțe militare speciale compuse din generali numiți de către Ministerul de Război, iar în cazuri urgente, de către Comandamentul Armatei sau al Corpului de Armată de la locul comiterii faptei incriminate.

Transilvania de Nord, avea să experimenteze o perioadă total diferită de România, cu efecte notabile la nivelul justiției.

Justiția Ardealului de Nord, în urma cedării Ardealului de Nord, a trecut în intervalul 1940–1944 printr-o cruntă epurație etnică. Funcționarii de naționalitate română de aici au trebuit să procure, ca o condiție indispensabilă pentru primirea în instituțiile juridice și deci pentru exercitarea profesiunii, un certificat doveditor că în timpul stăpânirii române s-au dovedit „credincioși din punct de vedere național”. Referindu-ne la corpul avocaților, potrivit unor cercetători, în 1938 Baroul Cluj avea 190 de avocați definitivi români și 170 minoritari,[33] iar dintr-un număr de 877 avocați de naționalitate română înregistrați în Transilvania de Nord la 30 august 1940, au fost admiși, la 31 octombrie 1942, numai 61. Printre cei peste 700 care nu au mai exercitat de la această dată profesiunea de avocat s-au numărat cei care s-au expatriat prin propria voință, presiunea economică[34] sau politică fiind prea mare, însă majoritatea au fost expulzați. Au fost radiați din Baroul Avocaților din Cluj, tot pe motive purificare etnică, alături de avocații români și avocații evrei (care fuseseră și pe lista de înlăturare de către conducerea barourilor române, prin Decretul-lege din 8 august 1940).[35]

După 30 august 1940, data cedării Ardealului de Nord, fostele barouri are județelor Cluj, Bistrița-Năsăud, Someș-Dej și Sălaj-Zalău au funcționat în baza Legii maghiare IV din 1937, până în 1945, când

[31] „*Cu o magistratură aservită politicianismului nu vom face nici când primenirea moravurilor, ba ne vom cufunda tot mai mult în mocirlă. Dacă voim ca justiția să fie arbitrul întregei noastre vieți publice, trebuie să-i creionăm toate garanțiile unei absolute independențe. Nici o înaintare, nici o denumire să nu se facă de către puterea executivă. Să acordăm justiției în această privință o autonomie complectă. Să scoatem de sub influența guvernelor și parchetele*!” (*Ibidem*, p. 10). „*Politicianismul sectar și distructiv [...] a făcut adevărate ravagii, fiecare partid nizuindu-se a-și plasa exponenții săi în magistratură, pentru a face din magistrați unelte servile și docile în mâna guvernelor și politicianilor fără scrupule*.” (*Ibidem*, p. 18).

[32] „Uniunea Națională...”, *loc. cit.*

[33] Ionescu și Miron, *op.cit.,* p. 140.

[34] O măsură discriminatorie a fost reprezentată de aplicarea unor impozite mari. Autoritățile fiscale din județele Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș au calculat, de exemplu, pentru avocații români un venit impozabil între 3.000 și 25.000 pengö, în timp ce maghiarii erau impuși doar pe venituri între 2.400 și 6.000 pengö (*Istoria României. Transilvania,* Vol. II (1687–1947), Ed. „George Barițiu”, Cluj-Napoca, 1999, Cap. VII, p. 1475).

[35] Unul dintre avocații clujeni judecați de Curtea de Apel Cluj în procesele criminalilor de război a fost dr. Balazs Endre, condamnat la muncă silnică pe viață (în contumacie, prin sentința din 3 aprilie 1950) pentru participare la internarea evreilor în ghetoul din Cluj și jefuirea acestora (*Ibidem*, p. 1559).

fostele barouri ale avocaților și-au reluat activitatea funcționând potrivit dispozițiilor din Decretul Lege pentru organizarea Corpului de avocați din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 205 din 5 septembrie 1940 (vor funcționa astfel până în 19 ianuarie 1948).

Scop și obiective

Studiul de față își propune, ca obiectiv principal, să completeze cercetările întreprinse până acum în justiție, în special cele legate de trecutul orașului Cluj, factor decizional, după cum am amintit, la nivel județean, regional sau chiar național, în perioada primului deceniu postbelic. Referitor la Justiția clujeană, ne-am propus să identificăm următoarele aspecte:

- Evoluția organelor puterii judecătorești din Cluj înainte și după revenirea administrației românești în orașul Cluj (Curtea de Apel, Tribunalul Cluj, Judecătoria urbană Cluj, Judecătoria rurală Cluj, Parchetul General de pe lângă Curtea de Apel Cluj, Parchetul Tribunalului Cluj, Penitenciarul de pe lângă Parchetul Tribunalului Cluj, precum și Tribunalul Poporului din Cluj), ținând cont de componența etnică și politică a acestor instituții și particularitățile locale;
- Evoluția Baroului de Avocați din Cluj în perioada postbelică;
- Care a fost situația magistraților și avocaților refugiați și reîntorși înainte și după instalarea administrației române?
- Care a fost soarta avocaților din vechiul Barou maghiar din perioada regimului horthyst?
- Ce criterii de selecție pentru respingerea/acceptarea/promovarea în Baroul/Colegiul de Avocați au fost aplicate și de către cine?
- Care au fost pretextele invocate în scopul epurării oamenilor legii refractari noii orânduiri?
- Care a fost soarta avocaților respinși din Baroul/Colegiul clujean?
- În ce măsură putem discuta de implicarea politicului în actul de epurare a instituțiilor studiate?

Răspunsurile la toate aceste întrebări și la multe altele le-am expus pe larg în cuprinsul volumului de față și le-am amintit telegrafic în cuprinsul concluziilor finale.

IV.1. Justiția orașului Cluj în perioada protectoratului sovietic (12 noiembrie 1944 – 8 martie 1945)

Organele Justiției din Cluj după revenirea administrației românești erau: Curtea de Apel, Tribunalul Cluj, Judecătoria urbană Cluj, Judecătoria rurală Cluj, Parchetul General de pe lângă Curtea de Apel Cluj, Parchetul Tribunalului Cluj, Penitenciarul de pe lângă Parchetul Tribunalului Cluj. Componența etnică și politică a acestor instituții era pestriță la finele anului 1944: funcționari refugiați și deportați (români și evrei) reîntorși după 1944, funcționari maghiari din perioada 1940–1944, funcționari din partidele „istorice" (PNȚ, PNL), la care s-a adăugat un număr de funcționari comuniști. Dintre cei reprimiți în funcții după 1945 au fost și funcționari deportați care, deși au avut de suferit în timpul regimului horthyst nu au trecut de valul purificator din perioada 1947–1948, în timp ce găsim funcționari – și aici ne referim în special la corpul avocaților – din vechiul regim maghiar funcționând inclusiv în anul 1950, cu motivația că, în urma trecerii prin „filtrul" Comisiei de purificare, s-a constatat că în timpul regimului fascist ungar, *„nu se afirmă că ar fi avut caracter antisocial, rasial sau antidemocratic"*.[36]

După evenimentele tragice din timpul războiului, justiția clujeană reclama pedepsirea fasciștilor și hitleriștilor din regimul precedent, funcționari ai instituțiilor juridice din perioada Dictatului. Regimul comunist însă nu se va opri la pedepsirea adevăraților vinovați, majoritatea acestora fiind condamnați *in absentia*, ci va trece la etapa a doua, a epurării tuturor funcționarilor refractari regimului. „Reacționarii", cei care refuzau reciclarea „vechilor rămășițe burgheze", categoria celor neîncadrați în „ritmul vremii",

[36] ANSJC, Fond *Colegiul de Avocați al Regiunii Cluj*, Dos. 14/1946, f. 28.

elita interbelică a României, constituiau ținta predilectă a epurației. Epuratorii de la a polul opus, „oamenii noi" în plin proces de formare, cei mandatați cu îndeplinirea operei de „curățire" a Justiției, constituiau categoria celor amăgiți de lumea utopică propovăduită sau oportuniștii, profitorii „noului mers al vremii". A fost însă și o a treia categorie, a celor tolerați pentru un anumit interval de timp.

Inovațiile din domeniul justiției pe teritoriul Transilvaniei de Nord în intervalul octombrie 1944–martie 1945

După eliberare, în județul Cluj s-a încercat aplicarea hotărârilor date de autoritățile de la București cu privire la modificarea legii de organizare judecătorească, fiind înființate în acest sens noi instanțe de judecată. Totodată, după instaurarea administrației sovietice în luna decembrie 1944, s-au dat o serie de reguli legate de jurisdicția civilă, care au fost aplicate începând din luna ianuarie 1945. S-a trecut acum la reorganizarea justiției locale.

Justiția era dezorganizată datorită lipsei judecătorilor și faptului că în legislația locală pe lângă legile românești introduse imediat după eliberare funcționau și cele maghiare. Fiecare județ se ghida după legi diferite, tribunalele și judecătoriile erau improvizate, abia în decembrie 1944 fiind date o serie de reguli referitoare la jurisdicția civilă, cu aplicație începând din ianuarie 1945. Astfel, în județul Cluj s-au creat trei judecătorii și un tribunal ca instanță supremă. La judecătorii s-a aplicat principiul instituției judecătorului unic, iar la tribunal al completului de judecată.

Referindu-ne la județul Cluj, în domeniul justiției s-au introdus o serie de inovații:

- în cadrul completului de judecată se putea desemna prin tragere la sorți un al treilea judecător;
- judecata contravențiilor intra în competența judecătorilor polițienești care hotărau dacă amenda era până la 500 de pengó și dacă era plătită sau dacă amenda era mai mare. În acest caz, dacă cel amendat nu o putea plăti pedeapsa era închisoarea sau confiscarea de bunuri;
- hotărârile instanței puteau fi atacate cu recurs la tribunal.[37]

Situația specială a Ardealului de Nord a determinat totodată simplificarea și accelerarea procedurii, mai ales a procedurii penale. Scopul acestei reforme, scria în ianuarie 1945 unul dintre membrii Curții de Apel Cluj, Iuliu Andrei, „*a fost ca cetățenii de pe acest teritoriu – prin activitatea magistraturii și prin sancționarea promptă a infracțiunilor – să ia cunoștință de autoritatea existentă, reintrând în spiritul stimării legilor, pe de-o parte, iar pe de alta, prin reducerea căilor de atac,[38] s-a redus simțitor și tărăgănarea proceselor*".[39] Astfel, atât Tribunalul, cât și Curtea, judecau apelurile ca ultimă instanță.

Prin desemnarea Curții de Apel ca ultimă instanță în toate cazurile în care legile prevedeau ca ultimă instanță Curtea de Casație, s-a urmărit ca procesele de pe acest teritoriu să fie definitiv soluționate aici și sentințele executorii.[40]

La 29 noiembrie, „Tribuna Ardealului" anunța că Prefectura județului Cluj a dizolvat vechea conducere a Baroului Avocaților din Cluj, numind o Comisie interimară compusă din dr. Ioan Pop, Eugen

[37] Marcela Sălăgean, Administrația sovietică în Nordul Transilvaniei (noiembrie 1944–martie 1945), Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane/Fundația Culturală Română, 2002, p. 119.

[38] Necesitatea verificării activității desfășurate de instanțele judecătorești și a hotărârilor pronunțate, așa încât să nu dobândească autoritate de lucru judecat decât acele hotărâri ce sunt conforme cu legea și cu adevărul, a impus instituirea căilor de atac. Importanța căilor de atac pentru înfăptuirea justiției a determinat înscrierea în Constituția României (art. 129) a principiului că „împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac în condițiile legii". Acest principiu, recunoscut ca drept fundamental al omului, este consacrat și de documente de drept internațional. Căile de atac sunt mijloacele prevăzute de lege prin care Ministerul Public și părțile din proces promovează un control judecătoresc, în cadrul căruia se verifică hotărârile judecătorești penale, în vederea desființării acelor hotărâri care cuprind erori de fapt și de drept și a înlocuirii lor cu hotărâri conforme cu legea și cu adevărul. Calea de atac devine astfel un mijloc de înlăturare a hotărârilor nelegale și netemeinice („Soluțiile...", pp. 2–4).

[39] Iuliu Andrei, „Reorganizarea și democratizarea justiției", în *Plugarii,* Anul II, Nr. 6, 4 ianuarie 1945, p. 7.

[40] Alte măsuri privind accelerarea proceselor penale luate până la începutul anului 1945 au fost: „*contra rechizitoriului nu au loc excepțiuni, instrucția se va propune de către Parchet numai în cazuri excepționale, iar în materia deținerii prealabile și a arestului preventiv nu se admite numai o singură cale de atac, prin recurs. Totodată limita de valoare care determină calificarea infracțiunilor s-a majorat în procesele penale.*" (*Ibidem*, *loc. cit.*).

Farkaș și Ștefan Sáry (István Sáry, membru în Baroul maghiar, prezent și în 1950 în Colegiul clujean). A doua zi, la inițiativa președintelui dr. Silay, a avut loc adunarea generală extraordinară a Baroului Avocaților din Cluj, având pe ordinea de zi demisia Consiliului de administrație și conducere, a Comisiei de disciplină, de incompatibilitate și a comisiilor locale, precum și alegerea noilor membri în conducerea Baroului.[41]

IV.2. Justiția clujeană în noul context al legislației purificatoare (1944–1950)

IV.2.1. Perioada 23 august 1944 – 6 martie 1945

În intervalul 23 august 1944 – 30 decembrie 1947, din punct de vedere al tipului istoric de stat, România a fost un stat capitalist, statul român fiind o monarhie constituțională, iar regimul politic de tip burghezo-democratic. La o săptămână după lovitura de stat din 23 august 1944, era emis Decretul constituțional nr. 1623 din 31 august 1944, care a avut o importanță capitală pentru regimul constituțional instaurat în România, prin el fiind repusă în vigoare Constituția din 1866, cu toate modificările ce i-au fost aduse ulterior, inclusiv Constituția modificată în 1923. Dispozițiile art. I au prevăzut că: „*Drepturile românilor sunt cele recunoscute de Constituția din 29 martie 1923*"; prin aceste dispoziții au fost expres repuse în vigoare titlul II din Constituția din 1866 – despre drepturile românilor (art. 5–10; art. 5–32 din Constituția modificată în 1923), iar dispozițiile art. II din decretul constituțional analizat, prin care s-a stabilit că: „*Sub rezerva celor cuprinse în art. III și VI, puterile statului se vor exercita după regulile așezate în Constituția din 29 martie 1923*", au repus în vigoare prevederile titlului III din Constituția din 1866 și din Constituția modificată în 1923, mai puțin dispozițiile art. 38–81 din Constituția din 1866, respectiv art. 42–75 din cea modificată în 1923 – referitoare la parlament – și cele din art. 32–34 (respectiv 34–38) – privitoare la exercițiul activității legislative. Referindu-se la inamovibilitatea magistraților, s-a stabilit prin art. IV al decretului constituțional 1626/1944, că: „*O lege specială va statornici condițiile în care magistrații sunt inamovibili*", alin. 2 din acest articol statuând că „juriul rămâne desființat".[42] Lichidarea inamovibilității magistraților, stabilită prin acest articol, a marcat primul pas spre subordonarea organelor activității judecătorești celorlalte organe ale statului. Pe aceeași linie s-a situat și elaborarea Decretului-lege nr. 1849/1944, prin care s-a stabilit că: „*Legi speciale vor prevedea condițiile în care vor putea fi urmăriți și sancționați toți acei care în orice calitate și sub orice formă au contribuit la dezastrul țării, în special în legătură cu războiul purtat împotriva Națiunilor Unite. Aceste legi vor putea prevedea și măsuri pentru urmărirea averilor lor*"; acest articol unic al decretului suscitat se adăuga la finele art. IV din Decretul constituțional nr. 1626/1944, devenind normă constituțională.[43]

Decretul-lege nr. 1849/1944 constituia un act normativ impus României, fiind consecința semnării la 12 septembrie 1944, la Moscova, a Convenției de armistițiu. Art. 14 prevedea că: „*Guvernul și Înaltul Comandament Român se obligă să colaboreze cu Înaltul Comandant Aliat (sovietic), la arestarea și judecarea persoanelor acuzate de crime de război*".[44] Decretându-se că judecarea acestor persoane era „un imperativ internațional", s-a stabilit ca judecarea și condamnarea lor să nu revină instanțelor de drept comun, ci unor tribunale speciale.

---

[41] „În fruntea Baroului avocaților a fost numită o nouă Comisie Interimară", în *Tribuna Ardealului*, Anul V, Nr. 1173, 26 noiembrie 1944, p. 4; „Convocare", în *Tribuna Ardealului*, Anul V, Nr. 1172, 25 noiembrie 1944, p. 4.

[42] Dispozițiile art. V, care au abrogat actele normative din septembrie 1940, prin care președintele Consiliului de Miniștri fusese învestit cu depline puteri și prin care au fost fixate prerogativele regale. Prin art. III s-a statuat că: „Un decret dat în urma hotărârii Consiliului de Miniștri va organiza Reprezentanța Națională" (Florin Negoiță, *Istoria statului și dreptului românesc,* Editura Fundației România de Mâine, București, 2000, vezi și Florin Negoiță, „Istoria dreptului", http://studentladrept.blogspot.com/2009/01/florin-negoita-istoria-dreptului-note.html, accesat la 10.05.2012).

[43] *Ibidem*, *loc. cit.*

[44] „Convenția de armistițiu între guvernul român pe de o parte și guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii pe de altă parte", din 12 septembrie 1944, M.O. Nr. 219 din 22 septembrie 1944, în *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XII, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1944, p. 63.

Deși la nivel teoretic Constituția din 1923 a fost repusă în vigoare, ea a fost flagrant încălcată la scurt timp. După ce în februarie 1945, din inițiativa PCR, Frontul Plugarilor a lansat lozinca ocupării cu forța a pământurilor moșierești de către țărani, la 23 martie, în baza legii pentru înfăptuirea reformei agrare, au fost expropriate 1.468.946 ha, teren aparținând elementelor „fasciste" care au colaborat cu Germania nazistă, „criminalilor de război și celor vinovați de dezastrul țării". De asemenea, au fost expropriate terenurile agricole ce depășeau suprafața de 50 ha aparținând moșierilor, în condițiile în care Constituția din 1923 decreta în art. 16 că proprietatea este inviolabilă și „*nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauze de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire*".[45]

Presiunea sovietică și cea comunistă s-au exercitat din primul moment, în sensul nesocotirii Constituției, pretinzându-se continuu derogări și „modificări" ale acesteia, pretextându-se, în multe cazuri, rațiuni de război.

Justiția comunistă era chemată să dea justificarea legală pentru discreditarea și distrugerea vechiului sistem politic „burghez" și, de asemenea, să-i culpabilizeze pe exponenții vechiului regim capitalist.

Debutul „purificării"

La finele lunii septembrie 1944 au fost date publicității în Monitorul Oficial decretele cu privire la epurarea justiției, a aparatului central de stat și a administrației locale de elementele considerate fasciste și profasciste (Legea Nr. 461 privitoare la purificarea administrațiilor publice, din 18 septembrie 1944). Peste o săptămână a apărut un nou decret privind purificarea administrației publice (Legea Nr. 486 din 7 octombrie 1944). În același timp, în timpul unei vizite efectuate la Curtea de Casație, ministrul Justiției a declarat că trebuie pedepsiți nu numai autorii materiali ai orientării României spre Germania nazistă, ci și cei „*care prin cuvântul lor au constituit un suport moral al regimurilor dictatoriale trecute*".[46] Aceste cuvinte vor sta la baza elaborării unei serii de legi menite să materializeze dorința de pedepsire, de epurare a întregii societăți românești.

- *Legea Nr. 594 pentru modificarea legii Nr. 486/944, privitoare la purificarea administrațiilor publice* din 24 noiembrie 1944

În ce privește corpul judecătoresc, legea constituia o comisie de purificare din care urmau să facă parte doi membri ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, sub președinția ministrului Justiției, pentru epurația de la Înalta Curte de Casație și Justiție. Pentru celelalte instanțe, ministrul Justiției delega în locul său un al treilea membru al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Deciziile comisiei de epurație a corpului Judecătoresc erau definitive. Ani de-a rândul aceste posturi s-au ocupat fără a se face o reală selecție, considerentele subiective (în special cele politice) și lipsa de transparență fiind caracteristice.[47] După cum stau mărturie declarațiile celor contemporani evenimentelor, pentru a fi numit judecător, prima condiție era înscrierea în PCR.[48]

[45] *Constituția României din 1923*, publicată în Monitorul Oficial nr. 282/29 martie 1923.

[46] Cristina Diac, „Pătrășcanu și Justiția", http://istoriacomunismului.blogspot.com/2005/11/patrascanu-si-justitia.html, accesat la 06.09.2012.

[47] Pentru epurația de la Ministerul Justiției, Comisia era formată în 1946 din doi consilieri de la Înalta Curte de Casație și Justiție, Procop Dumitrescu și Ștefan Teodorescu, avocatul Raiciu, consilier juridic al Ministerului de Justiție, Aslan, președinte la Tribunalul Tulcea și Lucaci (sursa citată nu indică numele complet al ultimilor trei membri ai Comisiei). Oficiosul PNȚ, „Dreptatea", critica componența comisiei, aflată în dezacord cu legislația în vigoare, dar și pentru faptul că era în totalitate de nuanță guvernamentală de extremă stângă („Epurația la Ministerul Justiției. Suspecta intensificare a operațiunilor", în *Dreptatea*, Nr. 13, 19 februarie 1946, p. 1).

[48] Un exemplu în aceste sens este cazul lui Vrânceanu Gheorghe. Intrat în avocatură în februarie 1945, sub auspicii favorabile, a fost avocat stagiar în Baroul București, după care s-a transferat apoi în Baroul Constanța, unde și-a exercitat profesia până în 1948. Un incident avea să atragă atenția noului regim asupra tânărului Vrânceanu. În luna martie 1948 au fost chemați la Partid șapte avocați tineri, ca să fie numiți judecători. Printre ei a fost chemat și Vrânceanu. Din cei șapte, șase au fost numiți, el nu. Discuția avută cu Anton Nițescu (șeful PCR la Constanța) s-a aflat în Barou. Fiindu-i propusă înscrierea în PCR, Vrânceanu i-a explicat secretarului de partid că nu poate face asta, pentru că nu crede în comunism și are cu totul alte convingeri. Drept urmare, la 29 martie 1948 a fost exclus din Baroul de Avocați Constanța (Daniel Focșa,

Comisiile se puteau informa pe orice cale și nu erau obligate să arate mijloacele prin care au ajuns la constatările lor. Ele încunoștințau pe cel cercetat, care se putea apăra prin toate mijloacele, personal sau prin memoriu. Directorii și șefii personalului din minister, instituții publice și administrații locale, aveau datoria să semnaleze în scris comisiei toate cazurile care intrau sub prevederile prezentei legi, sub sancțiunea disciplinară, în caz de omisiune.

Dispozițiile acestei legi urmau să aibă aplicație permanentă, cu câteva excepții, a căror aplicație înceta la data de 1 februarie 1945.[49]

- *Legea Nr. 640 pentru instituirea unui regim tranzitoriu de organizare judecătorească* din 19 decembrie 1944

Conform acestei legi, prin art. 1 se abroga decretul-lege din 3 noiembrie 1943 pentru organizarea judecătorească, cu câteva excepții.[50] Totodată, până la alcătuirea unei noi legi de organizare judecătorească, a fost repusă în vigoare legea de organizare judecătorească din 26 Iunie 1924 cu modificările din 14 aprilie 1925, în măsura în care dispozițiile acesteia nu veneau în contradicție cu cu cele ale prezentului decret-lege.[51]

Legea stabilea că, până la 1 septembrie 1945, numirile, transferările și înaintările în magistratură urmau să se facă fără a se mai lua avizul Consiliului superior al magistraturii.

Articolul VI suspenda inamovibilitatea și stabilitatea membrilor corpului judecătoresc, pentru 4 luni, începând cu 1 ianuarie 1945. În acest timp ministrul Justiției avea dreptul de a aplica măsuri disciplinare și de a pune în disponibilitate pe orice magistrat, *„fără arătare de motive și fără ca această categorie de puneri în disponibilitate să aibă caracter disciplinar”*.[52] În baza acestui articol s-au făcut o serie de disponibilizări.[53] Următoarele articole continuau pe același ton. Articolul VII dădea putere Ministerului Justiției de a reduce numărul instanțelor și compunerea lor. *Judecătorii erau puși sub controlul executivului, sub conducerea factorului politic* (Partidul Comunist din România). Protestele judecătorilor de la acea dată nu au avut niciun efect.

În cuprinsul acestei legi se specifica și faptul că pe măsură ce se vor reda administrației civile române teritoriile cedate Ungariei prin efectul arbitrajului de la Viena, Ministerul de Justiție va înființa, prin decizie publică în Monitorul Oficial, instanțele judecătorești necesare, cu organizarea și ordinea ierarhică prevăzută de legea de organizare judecătorească din 26 iunie 1924.

Curtea de Apel Cluj-Sibiu avea în circumscripție, conform prezentei legi, tribunalele Abrud, Alba, Deva-Hunedoara, Hațeg, Sibiu și Turda-Cluj. În circumscripția Tribunalului Turda-Cluj intrau Judecătoriile:

- rurale: Baia-de-Arieș, Câmpia-Turzii, Iara, Ludoș, Mociu, Sărmaș;
- mixtă: Turda.[54]

- *Legea Nr. 643 pentru purificarea Corpului avocaților* din decembrie 1944

Art. I „*Consiliile tuturor barourilor din România vor porni din oficiu sau în urma unei sesizări scrise și semnate, cercetări pentru descoperirea și sancționarea cazurilor de nedemnitate și incompatibilitate morală, prevăzute de prezenta lege, provenite din fapte săvârșite de avocații stagiari și definitivi, după 1*

„Avocat Gheorghe Vrânceanu. Studiu de caz pentru destinul unei generații”, http://revista.memoria.ro/?location=view_article&id=811, accesat la 15.06.2019).

[49] Art. XIV. Avocații retrași din Barou după 23 August 1944, pensionarii, cei incompatibili, precum și funcționarii actuali ai Barourilor, ai Uniunii Barourilor și ai Caselor de Pensiuni, chiar neavocați, sunt justițiabili, conform prezentei legi.
Art. XVII. Termenul de prescripție a faptelor sancționate prin legea de față este suspendat pe timpul de la 1 Ianuarie 1935 până la 23 August 1944 (*„Legea nr. 594 pentru modificarea legii Nr. 486/944, privitoare la purificarea administrațiilor publice”* din 24 Noiembrie 1944, în *Colecțiune...,* Tomul XII, 1944, 1–30 noiembrie, pp. 56–57).

[50] Art. 2, 4–16 și art. 229–304.

[51] „Legea Nr. 640 pentru instituirea unui regim tranzitoriu de organizare judecătorească” din 19 decembrie 1944, în *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XII, 1944, 1–31 decembrie, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1946, pp. 47–48.

[52] Vezi art. 3 din Legea Nr. 640/ 1944, p. 48.

[53] Este și cazul procurorului șef al Parchetului Tribunalului Hațeg, Dumitru V. Roșca, disponibilizat la 28 februarie 1945 (*Parchetul General*…, Dos. 2/1945, f. 5, 7).

[54] Legea nr. 640, *Colecțiune...,* pp. 50–57.

ianuarie 1935". Legea autoriza Comisiile interimare sau Consiliile barourilor să pornească din oficiu sau în urma unei sesizări scrise și semnate, cercetări pentru descoperirea și sancționarea cazurilor de *„nedemnitate și incompatibilitate morală de a mai face parte din Corpul Avocaților."* Art. II stabilea aceste cazuri de „nedemnitate și incompatibilitate morală" de a face parte din Corpul avocaților pentru cei care în Barou sau în afara lui au adus atingere demnității de avocat, prin aceea că:

a) S-au pus prin acțiuni proprii, sub orice formă, în slujba hitlerismului și a fascismului, slujind astfel interese străine de acele ale națiunii române;
b) Au militat, sub orice formă, în vreo organizațiune politică sau paramilitară: legionară, fascistă sau hitleristă, sau au pregătit calea instaurării dictaturilor de tip fascist din România;
c) Au militat propagând idei contra principiilor democratice, ori influențați de asemenea concepții, au săvârșit presiuni, acte de teroare, schingiuiri și omoruri;
d) Au ordonat sau săvârșit crime de război;
e) Au promovat în viața publică țeluri fasciste, hitleriste sau rasiale;
f) Au abuzat de dispozițiunile cu caracter legionar sau rasial, spre a trage foloase pentru ei sau pentru alții;
g) Au introdus, inspirat, susținut sau propagat în barouri spiritul hitlerist, fascist sau legionar;
h) Din motive de ordin politic sau rasial, au introdus și practicat în barouri, față de colegii lor violențe, abuzuri, prigoană, ori au hotărât excluderi ilegale din Corp;
i) Au fost judecați și înlăturați din vreun alt Corp profesional, pe baza legilor de epurație.

Cei excluși definitiv din Corp în baza prezentei legi, pierdeau dreptul la pensie.

Comisia de apel putea pronunța pentru faptele de la art. 2 excluderea din Corpul Avocaților sau interdicția temporară de a profesa timp de 2–5 ani (art. XIII).[55]

Profitând de ambiguitatea legislativă a acestei legi, observă istoricul Dinu C. Giurescu, prin formularea unor criterii de epurare cât se poate de generale, dându-se astfel libertatea celor mai flexibile interpretări, fie incluzând pe cât mai mulți, fie operând unele excepții, PC a exclus un mare număr de magistrați, avocați, notari sau alte categorii de funcționari ai instanțelor judecătorești, sub pretextul că s-au pus în slujba hitlerismului și fascismului, au militat pentru idei contrare principiilor „democratice" sau au promovat în viața publică țeluri fasciste, hitleriste sau rasiste,[56] în timp ce au fost și numeroase cazuri în care funcționari din timpul regimului horthyst, veritabili fasciști, au fost menținuți sau reprimiți ulterior în funcții, pe motiv că au dat dovadă „de multă vrednicie și pricepere", iar „necesitățile de serviciu" reclamau aceste reangajări.

- *Legea Nr. 34 pentru unele dispozițiuni speciale de organizare judecătorească* din 18 ianuarie 1945

Prin art. 1 legea stabilea că magistrații și funcționarii instanțelor judecătorești desființate prin efectul art. 7 al Legii Nr. 640 din 1944, precum și acei care urmau să rămână neîncadrați în urma comprimării instanțelor judecătorești (făcută în baza aceluiași articol), se considerau supranumerari la instanțele unde funcționau. Urmau a fi repartizați provizoriu prin decizie ministerială la instanțele judecătorești, „*unde se vor încadra titulari pe măsură ce se vor ivi vacanțe în compunerea instanțelor judecătorești*". [57]

Conform tabloului numeric al magistraților din cadrul tribunalelor, Tribunalul Turda-Cluj dispunea de 11 judecători de ședință și 2 supleanți (art. 5), iar completul de judecată la Curtea de Apel se compunea din 3 membri, în toate materiile, chiar în acelea în care legi speciale au prevăzut altă compunere. [58]

În conformitate cu art. VIII, până la trecerea armatei pe picior de pace se vor putea face în magistratură înaintări sau numiri cu titlu provizoriu până la gradul de președinte de tribunal inclusiv, fără

[55] „Legea nr. 643 pentru purificarea Corpului avocaților", în *Colecțiune...*, Tomul XII, 1944, 1–31 decembrie, pp. 75–79.
[56] Dinu C. Giurescu, *Guvernarea Nicolae Rădescu*, Ed. ALL, București, 1996, pp. 91–92.
[57] Articolul IV stabilea că magistrații și funcționarii judecătorești îndepărtați din funcțiune pe baza legii pentru purificarea administrațiilor publice, precum și cei puși în disponibilitate pe baza art. 6 al. II, partea finală, din Legea nr. 640/1944 și care îndeplinesc condițiile pentru a-și regula drepturile la pensie, beneficiază de dispozițiile art. 99 din legea generală de pensiuni (*Colecțiune...*, Tomul XXIII, 1–31 ianuarie 1945, p. 70).
[58] *Ibidem*, pp. 72–73.

a îndeplini în prealabil condiția trecerii examenului de capacitate prevăzut de art. 83 din legea de organizare judecătorească. Magistrații înaintați sau numiți în aceste condiții aveau însă obligația de a da examenul de capacitate la prima sesiune, cu excepția celor numiți în gradul de ajutor de judecător sau supleant, care beneficiau de termenul prevăzut de art. 80. În condițiile acestui text, puteau fi numite în magistratură și femei.[59] Demersul era și a rămas remarcabil la acea vreme, cu atât mai mult cu cât, de exemplu, în Franța femeile au fost admise în funcția de magistrat după anul 1946.

Primele femei judecător din România[60] au depus jurământul pe data de 18 februarie 1945, iar discursul vizionar rostit de ministrul justiției suna astfel: „*una din revendicările de bază ale democrației consecvente a rămas până în ziua de astăzi asigurarea deplinei egalități [...] între femei și bărbați. Este o revendicare de bază pentru că nu se poate crea un regim democratic, sincer și real, fără atragerea masivă și fără rezervă a elementului feminin în toate domeniile vieții publice, pe o treaptă egală de prețuire. Deschizând elementelor feminine calea magistraturii, rupând încă o barieră care le era pusă în cale, am acționat pe planul luptei pentru democratizarea României [...] A înfiera sau chiar combate prejudecățile cu care încearcă să se justifice menținerea femeii în viața noastră publică într-un regim de inferioritate, mi se pare un lucru zadarnic*”.[61]

- Prin *Legea Nr. 50 pentru urmărirea și pedepsirea criminalilor și profitorilor de război* din 21 ianuarie 1945 a fost constituită **Curtea specială pentru criminalii de război**, compusă din judecători desemnați de Ministerul de Justiție, prin tragere la sorți dintre magistrații Curții de Apel din București și din judecători aleși dintre cetățenii români majori de ambe sexe, membrii grupărilor politice PNL, PNȚ, FND (art. 12).
- *Legea Nr. 51 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării* din 21 ianuarie 1945[62]

Cercetarea și instruirea vinovaților prevăzuți de prezenta lege urma a se face de către acuzatorii publici. Cei incriminați urmau să fie judecați și de această dată de o instanță specială, **Tribunalul special pentru cei vinovați de dezastrul țării,** compus din judecători trași la sorți de Ministerul de Justiție dintre membrii Curții de Casație și din judecători dintre cetățenii români majori de ambe sexe, membrii grupărilor politice PNL, PNȚ, FND.

IV.2.2. Justiția clujeană în contextul epurării instituțiilor juridice din România (octombrie 1944 – martie 1945)

Până la extinderea legislației României pe teritoriul Transilvaniei de Nord, anulându-se astfel legislația ungară (prin *Legea nr. 260, din 4 aprilie 1945*), schimbarea legilor fasciste s-a făcut prin circulare, după cum aflăm din raportul din 30 decembrie 1944, înaintat CC al PCR, în legătură cu situația din Transilvania de Nord, în care Nicolae Goldberger scria la secțiunea destinată problemelor administrației: „*În această privință am hotărât schimbarea legilor fasciste prin circulare și am elaborat normele juridice referitoare la fasciștii și criminalii de război. La Cluj funcționează deja o comisie cu responsabilități în acest domeniu. La tribunale a fost nevoie de mai multe schimbări, precum și de epurări, deoarece până în ultimul timp, sabotorii și fasciștii au fost achitați de către aceștia, menționând lipsa unor legi referitoare. Am explicat că menținerea legilor maghiare de dinainte nu înseamnă neapărat acceptarea unor legi fasciste, ci punerea în practică a unor aspecte democratice ale acestor legi*.”[63]

---

[59] *Ibidem,* p. 73.

[60] Veronica Zosin a fost prima femeie magistrat în România. În timpul pogromului de la Iași a fost implicată în salvarea unor evrei (Boris Marian, „Să nu-i uităm niciodată pe Drepții Popoarelor”, în *Anima News,* Agenția Internațională de știri din Israel și Orientul Mijlociu, http://animanews.com/index.php?option=com_content&view=article&id=31:drepti , accesat la 19.09.2018).

[61] Ion Popa, „Elogiu femeilor magistrat”, http://www.juridice.ro/note-studii-opinii/39289.html, accesat 15.04.2016.

[62] *Colecțiune*..., Tomul XXIII, 1–31 ianuarie 1945, pp. 95–98.

[63] *Autonomiști și centraliști. Enigmele unor decizii istorice. Transilvania de Nord din septembrie 1944 până în martie 1945*, Mihály Zoltán Nagy, Gábor Vincze (editori), Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008, pp. 40, 54–56, p. 150.

AFARĂ CU LEGIONARII DIN BAROUL AVOCAŢILOR!

Grupul avocaţilor democraţi a început lupta pentru transformarea Baroului. Această asociaţie profesională a intrat pe mâna legionarilor care a introdus metodele cele mai sălbatice de oprimare.

Ne amintim cu toţii de pata ruşinoasă cu care a fost acoperită această instituţie. In loc de tribună de luptă pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor poporului român, Corpul Avocaţilor a devenit un sprijin activ al dictaturii hitleriste, transformând Baroul într'un organ de împilare şi obscurantism medieval.

In locul luptei sănătoase profesionale ei au recurs la ticăloasa diversiune rasistă în locul unirii colegiale a fost promovată desbinarea şi ura, în locul libertăţii de manifestare a fost inaugurată teroarea.

Trebue dusă lupta necruţătoare de înlăturare a tuturor elementelor legionare şi hitleriste din Barou. Trebue asigurată temeinic democratizarea instituţiei. Se impune ducerea luptei pentru organizarea şi realizarea revendicărilor profesionale în scop de a se asigura un trai omenesc masei largi a avocaţilor pauperizaţi, cre se află în cea mai precară situaţie. Avocaţii evrei să fie reprimiţi în Barou fără nici un fel de formalitate nouă şi să le fie satisfăcute toate revendicările, urmare suferinţelor şi privaţiunilor la care au fost supuşi timp de 4 ani de clica legionară şi reacţionară înscăunată în Consiliul de Disciplină şi în Uniunea Corpului.

Actualul Consiliu al Baroului Ilfov trebue de îndată izgonit. Asupritorii şi huliganii nu pot sa nici unn minut în fruntea Ordinului. Ei se cramponează şi vor să facă o schimbare la faţă, folosind acţiunea — din fericire destul de redusă-a unor avocaţi evrei izolaţi, care fac cereri individuae. Hitleristul Nedelescu are neobrăzarea să facă el rapoarte... favorabile (?) de reînscrierea evreilor în Barouri! Acest nazist mârşav, care constitue o ruşine pentru avocaţii bucureşteni, vrea să devină peste noapte... democrat, el, care în cronicile sale judicioase din Universul batjocoria tot ce era luptător patriot şi cinstit, care lovia mişeleşte unde putea orice manifestare în favoarea celor slabi şi obidiţi. Nici un avocat evreu să nu se adreseze acestor lepădături naziste, ci cu toată încrederea să se alăture luptei duse de avocaţii democraţi, pentru înlăturarea Consiliului de Disciplină reacţionar pentru defascizarea Corpului, pentru reorganizarea şi revendicări profesionale, pentru adevărata democratizare a Baroului.

Acţiunea grupului avocaţilor democraţi a găsit un puternic răsunet în sânul Corpului.

W.

„Afară cu legionarii din Baroul avocaților”,
în *România Liberă*, Anul II, Nr. 26, 10 septembrie 1944, p. 5

În luna ianuarie 1945, prefectul comunist al județului a dat dispoziții pentru înlăturarea vechilor demnitari și delegarea de noi șefi și magistrați. Cu această ocazie a fost desemnat Alexandru Pop în calitatea de primpreședinte la Curtea de Apel și au fost delegați președinți la Parchetul General, la Tribunal, la Parchet și la Judecătorie. Pe lângă aceștia a mai fost delegat un număr important de judecători.[64] În afară de mutările disciplinare, de amenințările directe ale Ministerului de Justiție și de presiunea din echipele comunizate, magistrații au avut de confruntat amenințările cu moartea atunci când nu au dat o sentință pe placul organizației comuniste locale.

Prezentăm o mostră a felului în care s-au „echilibrat” în ianuarie 1945 forțele diferitelor naționalități cu ocazia reorganizării justiției locale:

Curtea de Apel Cluj era formată în 1945 din:

Prim-președinte: dr. Alexandru Pop; Președinte de secție: dr. Laurențiu Miko;

Membri: dr. Iosif Wenetsek, Andrei Kovács, Iuliu Andrei și Eugen Ausch.

Parchetul General (un avocat din reîntors din refugiu, unul din vechiul Barou maghiar):

Procuror general: Aurel Hetco (șef)[65] și dr. Béla Gyarmathy.[66]

[64] Andrei, *op. cit.*, p. 7.

[65] În intervalul 1924–1940 a făcut parte din Baroul Avocaților din Cluj. La 12 noiembrie 1940 a fost exclus din Barou până la 12 octombrie 1944, când a ocupat funcția de procuror general şef al Parchetului General al Curții de Apel Cluj. Această funcție o va ocupa până în luna martie 1945 (*Parchetul General*…, Dos. 1/1945, f. 35).

Tribunalul: dr. Carol Linzamajer, dr. Iosif Szenezi, Andrei Szabo, Ianoș Emeric, Desideriu (Dezsö) Benedek,[67] Gheorghe Frențiu, Iosif Nagy, Antoniu Nyaguly, Emil Buteiciu.

Parchetul Tribunalului:
Prim procuror: Ștefan (István) Baciu, avocat din vechiul Barou maghiar.[68]
Dimitrie Tóth, Victor Spitzer, Tiberiu Nagy.

Judecătoria de ocol:
Șef judecător: Attila Demeter,
Judecători: Tiberiu Bucșa, Francisc Szekely, Francisc Paradi, Aron Ștrul.[69]

Această echilibrare a fost în favoarea vădită a elementului maghiar.

În contextul legilor nr. 486 (pentru purificarea administrațiilor publice din 7 octombrie 1944), nr. 640 (pentru instituirea unui regim tranzitoriu de organizare judecătorească din 19 decembrie 1944) și nr. 643 (pentru purificarea Corpului avocaților din decembrie 1944) din România, printr-un document din 4 ianuarie 1945, Președintele Comisiei pentru epurarea magistraților din Cluj și județul Cluj, dr. Pop Alexandru, trimitea procurorului general, dr. Gyarmathy Béla, un chestionar (în dublu exemplar, unul în limba română și altul în limba maghiară) ce urma a fi distribuit fiecărui membru magistrat al Parchetului Tribunalului Cluj.[70] O serie de întrebări se refereau la activitățile magistraților din timpul regimului horthyst:

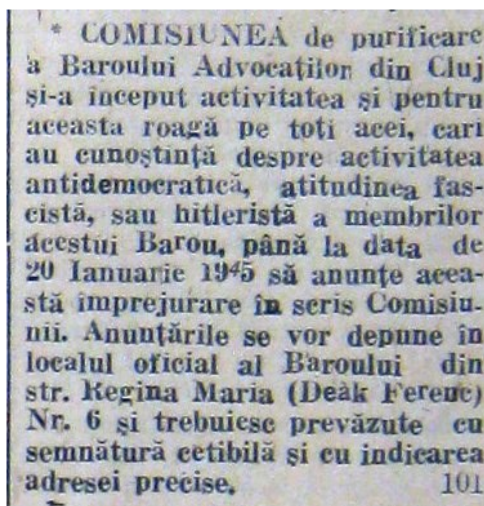
- Ați judecat procese sau proceduri extraprocesuale puse în curgere în baza ordonanței 1440/1941?
- Ați judecat în procese a căror obiect a fost infracțiunea restaurării ordinei de stat existente, ofensă națiunii sau agitație contra naționalităților?
- Ce atitudine ați avut față de acuzații respectivi intimați în procesele respective, procedurile arătate mai sus?
- În exercitarea funcției dvoastră ați făcut deosebire între părțile cari au stat în fața dvoastră după naționalitate sau confesiune?
- Ați fost membrul vreunui partid politic? Al căruia anume? În special ați fost membru în partidul crucilor cu săgeți, Imrédy, în partidul Cuza, Goga, Garda de fier sau în partidul național socialist maghiar?
- Ați fost membru al asociației germano-maghiare [...] Volksbundului?
- Ați colaborat la organizarea vreunui partid politic, asociații sau altei organizații cu caracter fascist?
- Ați exprimat vreodată sentimente antidemocratice, antievreiești, fasciste, horthyste, gardiste sau legionare? (Anexa 1)

În aceeași zi de 4 ianuarie, în ziarul *Plugarii* au fost publicate ideile călăuzitoare pentru reorganizarea magistraturii transilvănești, sub semnătura magistratului Iuliu Andrei: „*Aceste puncte cardinale a(le) reorganizării judecătorești reies din situația actuală a Transilvaniei de Nord și din starea în care au rămas înaltele instituții. Mai ales problema magistraților era critică, anume a fost prea mic numărul judecătorilor rămași la posturile lor, astfel că Prefectul Județului – în virtutea puterii pe care o deține dela Înaltul Comandament Militar – a luat primele dispoziții pentru începerea activității, prin delegarea de noi șefi și de magistrați. [...] au fost delegați o mulțime de judecători la cele trei instituții, în majoritate Români și Evrei – compensând astfel numărul mai mare al magistraților Maghiari rămași – și asigurând, prin urmare, democratizarea acestei instituții. Prin aceasta am atins o problemă de mare importanță:*

[66] În perioada Dictatului va ocupa funcțiile de prim-președinte la Tribunalul Cluj și procuror general la Parchetul General (*Parchetul General al Curții de Apel Sibiu-Cluj,* Dos. 1/1945, f. 35). Ambii vor fi internați în lagăr în aprilie 1945.
[67] Avocat din vechiul Barou maghiar.
[68] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 13/1941.
[69] *Tribuna,* 5 ianuarie 1945, p. 4.
[70] *Parchetul General…*, Dos. 1/1945, f. 3–4.

democratizarea justiției".[71] În primul rând această democratizare s-a asigurat prin „echilibrarea forțelor diferitelor naționalități". „*Dacă există un teren unde să se excludă definitiv diferențele rasiale și confesionale,* continua Iuliu Andrei, *acesta e – par excellence – justiția, prin însăși concepția ideii pe care o reprezintă acest cuvânt nobil*".[72] Vom vedea însă în continuare că lucrurile nu au stat chiar așa.

Alegerile fiind făcute, la 6 ianuarie 1945 și-a început activitatea **Comisia de purificare a Baroului Avocaților din Cluj.** Prin intermediul presei, aceasta adresa rugămintea ca toți cei care au cunoștință despre activitatea antidemocratică, atitudinea fascistă sau hitleristă a membrilor acestui Barou, să anunțe în scris Comisia până la data de 20 ianuarie 1945. Anunțurile trebuiau prevăzute cu semnătură lizibilă și cu indicarea precisă a adresei.[73]

* COMISIUNEA de purificare a Baroului Advocaților din Cluj și-a început activitatea și pentru aceasta roagă pe toți acei, cari au cunoștință despre activitatea antidemocratică, atitudinea fascistă, sau hitleristă a membrilor acestui Barou, până la data de 20 Ianuarie 1945 să anunțe această împrejurare în scris Comisiunii. Anunțările se vor depune în localul oficial al Baroului din str. Regina Maria (Deák Ferenc) Nr. 6 și trebuiesc prevăzute cu semnătură cetibilă și cu indicarea adresei precise. 101

Tribuna Ardealului,
Anul VI, Nr. 1201, 6 ianuarie 1945, p. 3

La 5 martie 1945, Prefectura județului a cerut un tablou în scopul *„examinării și confirmării întregului personal în funcțiunile publice ce ocupă"* tuturor organelor Justiției din Cluj și jud. Cluj: Curtea de Apel, Tribunalul Cluj, Judecătoria urbană Cluj, Judecătoria rurală Cluj, Parchetul General de pe lângă Curtea de Apel Cluj, Parchetul Tribunalului Cluj, Penitenciarul de pe lângă Parchetul Tribunalului Cluj, Judecătoria mixtă Huedin și Judecătoria de ocol Hida.[74] Data predării acestui tablou nu trebuia să depășească ziua de 14 martie. Tabloul Parchetului General va fi întocmit la 12 martie, la doar 3 zile după revenirea Transilvaniei de Nord între granițele României.

Referințele cerute erau foarte detaliate: din punct de vedere profesional, social, politic, starea materială, comportamentul în societate și în viața publică, originea socială cu ocupația de bază a părinților etc. Aceste verificări s-au efectuat pe întreaga perioadă studiată și au fost extinse pe tot cuprinsul țării. Printre cei epurați va fi și procurorul general al Curții de Apel Cluj, Béla Gyarmathy, cel căruia i s-a trimis amintitul chestionar.[75]

În urma purificărilor, magistrații și funcționarii judecătorești încadrați la Curtea de Apel Cluj și la Instanțele din Circumscripția Curții de Apel Cluj au fost cei din tabelele de mai jos.

[71] Andrei, *op. cit.*, p. 7.
[72] *Ibidem*, *loc. cit.*
[73] *Tribuna Ardealului*, Anul VI, Nr. 1201, 6 ianuarie 1945, p. 3.
[74] *Parchetul General…*, Dos. 1/1945, f. 34, 35.
[75] Un alt caz este cel al judecătorului Mircea Bolcaș de la judecătoria mixtă Sebeș. În 1950 președintele Tribunalului Alba, M. Demco, trimitea ministrului Justiției, un referat al cărui obiect era amintitul judecător. Din cuprinsul referatului citim: *„duce o viață familială imorală, nu urăște dușmanul de clasă, nu este atașat regimului nostru, cheltuiește mai mult decât salariul său, are legături cu burghezia etc. Credem că judecătorul Bolcaș Mircea nu mai poate funcționa în circumscripția Tribunalului Alba.*" (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 33/1949–1952, f. 40).

Tabloul magistraților și funcționarilor judecătorești încadrați la Curtea de Apel Cluj și la Instanțele din Circumscripția Curții de Apel Cluj în iulie 1945.[76]

Curtea de Apel Cluj		Tribunalul Cluj	
Funcție	Nume, Prenume	Funcție	Nume, Prenume
Prim președinte	Petrovan Clemente	Prim președinte s. I	Stănescu M. Gheorghe
Președinte s. I	Sklenka Emil	Președinte s. II	Vaida M. Mihail
Președinte s. II	Pop Eugen	Președinte s. III	Matei V. Nicolae
Președinte s. III	Geosanu C. Gheorghe	Jude instr. S.I	Nyáguly Anton
Consilier	Istrati N. Gheorghe	Jude instr. S. II	Ionescu N. Ionel
″	Decuseara C. Laurențiu	Judecător ședință	Bossie N. Nicolae
″	Muntean Enea	″	Mușetescu T. Grigore
″	Ionescu I. Gheorghe	″	Buturǎ V. Gheorghe
″	Dragomirescu I. Gheorghe	″	Baciu I. Augustin
″	Dimitriu G. Gheorghe	″	Bocianu Alexandru
″	Ionciu Ioan	″	Cortușan Constantin
″	Rusu David	″	Bogdan Eugen
″	Lungoci Iustin	″	Culic Gheorghe
″	Hopârtean Vasile	″	Pop Vasile
″	Rădescu C. Mircea	″	Nedek Desideriu
″	Antonescu C. Mihail	″	Butaciu Emil
″	Coza Vasile	″	Prelipceanu Gr. Vasile
″	Stan G. Traian	Supleant	Chirilă L. Mircea
″	Suruceanu N. Nicolae	″	Ciunga C. Vanghelie
″	Vodă D. Ștefan	″	Lorinczi Ladislau
″	Gherman Aurelian		
″	Ionescu Ioan II		
″	Cruceanu Ștefan		
″	Linsmayer Carol		
″	Andrei Iuliu		
″	Cariadi G. George-Teodor		

Judecătoria rurală Cluj (1945)[77]		**Judecătoria de muncă Cluj** (1945)[78]	
Funcția	Nume, Prenume	Funcția	Nume, Prenume
Judecător Șef	Pop Olga	Judecător Șef	Berindeanu I. Mihail
Judecător	Bucșa Tiberiu	Judecător	Hărăguș Al. Nerva
″	Varga Ludovic Lajos		
″	Ienciu Amos Leonida		
″	Vajda Béla		
Ajutor de judecător	Perjovschi Nichifor		

[76] Întocmit în luna iulie 1945 (*Parchetul General*…, Dos. 2/1945, f. 41–42).
[77] *Ibidem*, f. 46.
[78] *Ibidem*, f. 47.

Judecătoria urbană Cluj	
Funcția	Nume, Prenume
Judecător Șef	Strugariu Silvestru
Judecător	Severin N. Gheorghe
″	Petcof Teodor
″	Vlasu N. Vasile[79]
″	Farádi Francisc
Ajutor de judecător	Țuțea A. Ioan
″	Miszti Alexandru

Parchetul General al Curții de Apel Cluj. Soarta funcționarilor Parchetului General care au funcționat și în timpul regimului horthyst, în intervalul 12 octombrie 1944 – 12 martie 1945

Parchetul General al Curții de Apel Cluj (12 martie 1945)[80]			
Numele și prenumele	Gradul și repartizarea	Limbi cunoscute	Obs.
Dr. Hetco Aurel	procuror general șef	română, maghiară, germană.	Internat în lagăr în aprilie 1945
Dr. Gyarmathy Béla	procuror general	maghiară	Internat în lagăr în aprilie 1945
Fozsa Ludovic	director de birou	maghiară, română	
Köller Etelca (soția lui Eugen Tobias)	oficială	maghiară, română	
Dezsi Martin	aprod	maghiară, română	

Angajații aflați în serviciul Parchetului General la 12 martie 1945 au fost:

- Hetco Aurel (n. 1884), procuror general șef (doctor în drept, examen pentru avocați), a fost numit în funcția de procuror general șef al Parchetului General Cluj la 12 octombrie 1944, imediat după eliberarea Clujului.
- Gyarmathy Béla (n. 1876), procuror general (doctor în drept, examen pentru magistrați, reformat), în perioada Dictatului a fost prim-președinte la Tribualul Cluj (16 septembrie 1940 – 15 noiembrie 1940. Începând cu ziua de 15 noiembrie 1940 și până la 12 martie 1945 (data întocmirii documentului) a ocupat funcția de procuror general. A fost numit în funcția de procuror general al Parchetului General Cluj la 28 noiembrie 1944.[81]
- Ludovic Fozsa, director de birou (liceu, examen pentru funcționari de justiție), a ocupat în perioada anterioară următoarele funcții: 1909–1910 – practicant sedria orfanală Deva; 1910–1911 – cancelist avocațial; 1911–1915 – impiegat Parchetul Cluj; 1915–1919 – cancelist oficial Parchetul Cluj; 1919–1920 – primoficial Parchetul General Cluj; 1920–1924 – director de birou Parchetul General Cluj; 1924–1927 – secretar Parchetul General Cluj; 1927–1936 – secretar Parchetul General Brașov; 1936–1940 – prim-secretar Parchetul General Brașov; 04.09 – 15.10.1940 – prim-secretar Parchetul General Oradea, 15.10 – 21.12.1940 – delegat la judecătorie; 21.12.1940 – 30.06.1942 – primoficiant Parchetul General Cluj; 30.06.1942 – director de birou Parchetul General Cluj. A fost numit în funcția de director de birou la 30 iunie 1942.
- Etelca Köller, oficială (liceu), a fost numită în funcție la 28 mai 1941.
- Martin Dezsi, aprod (4 clase primare, reformat), a fost numit în funcție la 15 noiembrie 1940.[82]

[79] Vlasu N. Vasile, judecător la Tribunalul Cluj în anul 1946, era apreciat ca fiind „*un bun magistrat, cu pregătiri profesionale temeinice*” (*Parchetul General*…, Dos. 2/1946, f. 55).
[80] *Parchetul General*…, Dos. 1/1945, f. 36.
[81] *Ibidem,* f. 35.
[82] *Ibidem*, *loc. cit.*

După cum reiese din datele personale prezentate, în cadrul Parchetului clujean găsim printre funcționarii numiți după eliberare și funcționari din vechea administrație maghiară, cu specificația că aceştia au funcționat în oraşul Cluj şi înainte de 30 august 1940. Mai exact, din cei 5 funcționari ai Parchetului General, 4 au avut aceleași funcții și în timpul regimului horthyst. Cu toate acestea, în luna martie 1945 își ocupau încă funcțiile. Lunile următoare vor aduce însă schimbări drastice.[83] Atât Hetco Aurel (deși n-a ocupat nicio funcție în timpul regimului horthyst, fiind exclus din Barou în 1940), cât și Gyarmathy Béla, vor fi internați în lagăr în luna aprilie 1945 *„pentru distrugerea spiritului reacționar și profascist care începe să-și ridice capul din nou și deci pentru satisfacerea opiniei publice*".[84]

Au fost însă și nenumărate cazuri în care funcționari din timpul regimului horthyst, după ce au fost dați afară, au fost ulterior reprimiți.

IV.2.3. Perioada 6 martie 1945–30 decembrie 1947

Schimbarea guvernului Rădescu la 6 martie 1945 și instalarea guvernului condus de Petru Groza au dus la o schimbare esențială a poziției guvernului sovietic, care și-a dat acordul pentru instalarea administrației românești în Transilvania de Nord. În urma scrisorii primului ministru din 8 martie, I.V. Stalin comunică la 9 martie consimțământul puterii sovietice pentru instalarea administrației civile românești în Ardealul de Nord. În județul Cluj a fost organizată o sărbătoare pentru a inaugura acest moment prilej cu care liderul comunist Lucrețiu Pătrășcanu, noul ministru al justiției a ținut un discurs în care preciza că „aceasta reprezintă reinstalarea definitivă a acestui teritoriu la granițele României".[85] Adevăratul asalt politic în scopul preluării puterii legislative va începe din acest moment.

- *Legea Nr. 260* din 4 aprilie 1945 a extins legislația României pe teritoriul Ardealului de Nord.
- *Legea Nr. 312 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război* din 21 aprilie 1945 (Decretul-lege nr. 1318 din 21 aprilie 1945), a introdus practicile sovietice în sistemul judiciar român, deschizând calea abuzurilor și ilegalităților.

Legea înființa, contrar prevederilor constituționale, instituția **Tribunalului Poporului**, introducea instituția **acuzatorilor publici**, eliminând practic controlul judiciar și încălcând grav prerogativele acestei puteri a statului. Acestea, mandatate cu epurarea, au fost contrare prevederilor constituționale. Acuzatorii publici erau numiți de puterea executivă, nu de cea judecătorească și în urma activității lor putea rezulta judecarea sumară a proceselor. Mai mult, o altă excepție de la regulă era emiterea de către Consiliul de Miniștri a mandatelor de arestare, care nu puteau fi atacate prin nicio procedură ordinară sau extraordinară. S-a acordat preponderență vădită factorului politic, atât acuzatorii publici cât și judecătorii Tribunalului fiind selectați mai ales pe criterii politice.[86]

Hotărârea trebuia să fie motivată și putea fi atacată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție numai pentru rea compunere a instanței sau greșită aplicare a pedepsei.

Articolul 18 stabilea că urmărirea și judecarea, în baza prezentului decret-lege a celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război se putea face până la 1 Septembrie 1945. Totodată legile 50 și 51 erau abrogate.

Pe temeiul acestei legi au fost publicate primele trei liste de acuzatori publici. Unii erau cunoscuți membri ai PCR și au arătat mult zel în îndeplinirea mandatului lor. Printre ei se aflau muncitori (Dumitru Săracu, viitor acuzator public în procesul Mareșalului Antonescu; Alexandru Drăghici, viitor ministru de interne și al securității), avocați (Emilian Angheliu), profesori (Avram Bunaciu) sau procurori (Alexandru Bohățiel).[87] Nu puține au fost cazurile în care activitatea acuzatorilor au determinat judecarea sumară a proceselor.

---

[83] Vezi Tabelele cu funcționarii Parchetului General în perioada august 1945–1948.
[84] „Comunicatul Comisiei Superioare de Purificare", în *Plugarii*, Anul II, Nr. 30, 4–11aprilie 1945, p. 4.
[85] Hitchins Keith. *România 1866–1947*, Editura Humanitas, București, 1994, p. 505.
[86] *Colecțiune...,* Tomul XIII, 1–13 aprilie 1945, pp. 715–721; Marin Nedelea, *Istoria României în date, 1940–1995,* Ed. Niculescu SRL, București, 1997, p. 48.
[87] Giurescu, *Guvernarea...*, p. 48; ANSJC, Fond *Parchetul General al Curții de Apel Sibiu-Cluj,* Dos. 20/1929.

- *Legea Nr. 294 din 18 aprilie 1945* reînființa instanțele judecătorești din Ardealul de Nord. Erau astfel reînființate, de la data de 1 aprilie 1945, Curți de Apel în următoarele localități:
  a) la Oradea o Curte de Apel cu 2 secțiuni;
  b) la Cluj o Curte de Apel cu 3 secțiuni;
  c) la Târgu-Mureș o Curte de Apel cu o singură secțiune.

Conform art. III pc. 3, pe data de 1 aprilie 1945 se reînființa la Cluj Tribunalul județului Cluj cu 3 secțiuni, având în circumscripția sa următoarele judecătorii reînființate:

1. Cluj urbană (cu 5 judecători);
2. Cluj rurală (cu 5 judecători);
3. Cluj de muncă (cu 2 judecători);
4. Hida rurală.

Începând cu aceeași dată Tribunalul județului Turda-Cluj[88] a luat denumirea de „Tribunalul județului Turda”, iar judecătoriile Mociu rurală și Sărmaș rurală urmau să intre în circumscripția Tribunalului Cluj (art. IV).

Conform art. VII pc. 2, Curtea de Apel din Cluj, cu 3 secțiuni, cuprindea circumscripțiile Tribunalelor Abrud, Cluj, Năsăud, Someș și Turda.[89]

- *Legea Nr. 313 din aprilie 1945* prelungea până la data de 1 iunie 1945 suspendarea inamovibilității și stabilității Corpului judecătoresc prevăzută de art. 6 din Legea nr. 640 din 19 decembrie 1944 pentru instituirea unui regim tranzitoriu de organizare judecătorească.[90]

- Prin *Legea Nr. 372* din 12 mai 1945, au fost reînființate, pe data de 1 mai 1945, o serie de penitenciare și institute de prevenție din Ardealul de Nord: Penitenciarul Bistrița, Penitenciarul Cluj Tribunal, Penitenciarul Cluj Principal, Penitenciarul Cluj Minore, urmate de Penitenciarele Dej, Gherla, Miercurea Ciuc, Oradea Mare, Odorhei, Satu Mare, Sighetul Marmației, Sf. Gheorghe, Târgu Mureș și Zalău.[91]

- *Legea Nr. 386* pentru completarea și modificarea unor dispozițiuni din legea Nr. 295 din 1945 pentru încadrarea și salarizarea avocaților publici,[92] din 15 mai.

  Articolul 2 stabilea gradele avocaților publici:
  - Președintele Consiliului superior juridic al Statului;
  - Consilier juridic (membru în Consiliul superior juridic al Statului;
  - Avocat consilier (avocații principali cu o vechime în serviciu mai mare de 20 ani);
  - Avocat principal (avocații pledanți cl. II și I cu o vechime în serviciu mai mare de 8 ani);
  - Avocat public (avocații pledanți cl. II și I cu o vechime în serviciu mai mică de 8 ani).

- *Legea Nr. 398 pentru modificarea unor dispozițiuni la legea de organizare judecătorească* din 22 mai 1945, stabilea confirmarea în funcție, <u>fără examenul de capacitate</u> prevăzut de art. 80 și 83 din legea pentru organizarea judecătorească, a magistraților care aveau cel puțin 5 ani de la data numirii în magistratură. De asemenea, se confirmau în funcție tot <u>fără examen de capacitate</u> judecătorii și procurorii înaintați cu titlu provizoriu sau numiți direct în acest grad. Vechimea în grad a magistraților confirmați în funcție prin prezentul decret-lege se calcula de la data numirii în magistratură, indiferent de data înaintării cu titlu provizoriu.[93]

---

[88] Potrivit art. II din Legea nr. 552 pentru împărțirea administrativă a unor județe din Transilvania (Decretul Nr. 2 055 din 31 octombrie 1945, M.O. Nr. 253 din 1 noiembrie 1945), județul Cluj-Turda s-a numit „Turda”, cu capitala Turda.

[89] „Legea nr. 294 pentru reînființarea instanțelor judecătorești din Ardealul de Nord” (Decretul Nr. 1251 din 16 aprilie 1945/Monitorul Oficial Nr. 90 din 18 aprilie 1945), în *Colecțiune...*, Tomul XIII, 1945, 1–30 aprilie, pp. 668–671.

[90] „Legea nr. 313 pentru prelungirea suspendării inamovibilității și stabilității membrilor corpului judecătoresc”, *Ibidem*, p. 721.

[91] „Legea nr. 372 pentru reînființarea penitenciarelor și institutelor de prevenție din Ardealul de Nord” (Decretul nr. 1 498 din 9 mai 1945, M.O. nr. 105 din 12 Mai 1945), în *Colecțiune...*, pp. 881–886.

[92] „Legea Nr. 295/945 pentru încadrare și salarizare avocaților publici”, din 18 mai 1945, în *Colecțiune...*, Tomul XIII, 1–31 mai 1945, pp. 916–919, 1018–1024.

[93] *Colecțiune...*, 1–31 mai 1945, pp. 946–947.

Ideile călăuzitoare ale acestor măsuri legislative le găsim în cuvintele ministrului Justiției, expuse la 15 septembrie 1945, cu ocazia deschiderii noului an judecătoresc: „*desigur epurația o vom continua, dar noi vrem mai mult decât epurația: vrem ca într-adevăr magistratura ca corp, ca colectivitate (sic), ca instrument în cadrul statului să degajeze altă mentalitate și alt suflet decât până acum*”.[94] După această declarație, au început amenințările directe la adresa magistraților.

- *Legea de organizare judecătorească* din 22 iunie 1945, pusă în vigoare la 1 septembrie 1945, reda magistraților inamovibilitatea. Lucrețiu Pătrășcanu a făcut declarații presei că nu se va mai atinge de inamovibilitatea magistraturii, redevenită de ordin constituțional în urma legii de organizare judecătorească.[95]

În anul următor ministrul Justiției definitiva subordonarea magistraților.

La 20 aprilie 1946, în cadrul unei conferințe de presă, Lucrețiu Pătrășcanu declara: „este o afirmație falsă că inamovibilitatea magistraților este de natură constituțională! Guvernul decide și tranșează această problemă!”[96] Decizia în privința inamovibilității îi revenea deci lui Pătrășcanu, în calitate de ministru al Justiției și de membru al PCR. Magistrații aveau chemarea de a executa în primul rând ordinele partidului comunist și abia apoi să aplice legea.

- Prin *Legea Nr. 577 din 23 iulie 1945,*[97] s-a stabilit valabilitatea sau nulitatea actelor organelor care au exercitat în fapt atribuțiile puterii judecătorești în Transilvania de Nord după 23 august 1944 și până la începerea activității instanțelor judecătorești române la reședințele lor legale.
- *Legea Nr. 260 pentru organizarea funcționarilor judecătorești* din 3 aprilie 1946[98] stabilea (art. 1), funcționarii judecătorești sunt constituiți în corp de specialitate, auxiliar al organelor puterii judecătorești, acestora aplicându-li-se dispozițiile Codului funcționarilor publici. Era reglementată și ierarhia gradelor funcționarilor judecătorești și salarizarea acestora.

Datorită sprijinului sovietic pe plan politic, diplomatic, dar mai ales militar, comuniștii au reușit să provoace eșecul revenirii la democrație a României și, ca urmare a falsificării alegerilor din 19 noiembrie 1946, regimul a fost legitimat prin fraudă. A urmat o nouă lege de organizare judecătorească.

- *Legea Nr. 341 pentru organizarea judecătorească* din 5 decembrie 1947.[99]

Un pas important înainte de schimbarea radicală a legilor de organizare a Justiției s-a făcut prin adoptarea prezentei legi, care a introdus în activitatea de judecată și la parchete **asesorii populari**[100] la toate instanțele, iar în materie civilă numai la judecătoriile rurale. Mai întâi au fost introduși cu scopul de a participa la anumite cauze (penale), iar apoi această situație a devenit un principiu constituțional. Asesorul popular era ales pe timp limitat, 4 ani, la propunerea organizațiilor oamenilor muncii, cu scopul de a participa la activitatea de înfăptuire a justiției în completele de judecată. Au fost astfel fabricați judecători și procurori cu 4–7 clase primare și șase luni de „pregătire”, munca „*juridică*” a acestor oameni, fără vreo tangență cu dreptul, fiind considerată „benefică”. Fără pregătire și cultură juridică, erau incluși în instanțele de judecată ca reprezentanți ai puterii politice. În textul legii se afirma explicit: „*judecătorii trebuie să apere interesele clasei muncitoare, să protejeze noua democrație și să pedepsească inamicii poporului*”. Independența justiției devenise o amintire.

[94] Stephane Courtois (ed.), *Du passé faisons table rase*, Éd. Robert Laffont, 2002, www.memorialsighet.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=850:du-passe-faisons-table-rase-&catid=59:o-carte-pe-zi&Itemid=167&lang=fr, accesat la 22.08.2021.

[95] „Epurația la Ministerul Justiției. Suspecta intensificare a operațiunilor”, în *Dreptatea*, Nr. 13, 19 februarie 1946, p. 1.

[96] *Ibidem*, *loc. cit.*

[97] Legea nr. 577 din 23 iulie 1945 pentru actele judecătorești îndeplinite de organele care au exercitat în fapt în Transilvania de Nord atribuțiunile puterii judecătorești (*Colecțiune…*, Tomul XIII, 1945, pp. 1382–1383).

[98] „Legea Nr. 260 pentru organizarea funcționarilor judecătorești” din 3 aprilie 1946, în *Colecțiune...*, Tomul XXIV 1946, 1–30 aprilie 1946, p. 719.

[99] „Legea Nr. 341 pentru organizarea judecătorească” din 5 decembrie 1947, în *Colecțiune...*, Tomul XXV 1947, 1–30 decembrie, pp. 1343–1377.

[100] Ilarion Țiu, „Asesorii populari, «stăpânii» legii”, www.jurnalul.ro/articol_76099/asesorii_populari_stapanii_legii.html, accesat la 04.07.2019.

Ierarhic, asesorii îi secondau pe judecători, fiind asimilați cu magistrații, motiv pentru care exercitarea funcției de asesor popular era incompatibilă cu profesia de avocat.

Anul II Nr. 100.
6 pagini Lei 5
Duminică 23 Noemvrie 1947
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. Gen. PTT. Nr. 179.265/946.

ardealul nou

ziar democratic

Director prof. Zeno Vancea

Redacția și ad-ția: Târgu-Mureș, Str. Enescu 2 - Tel. 699

Consiliul de Miniștri a aprobat Proectul de Lege pentru Reforma Justiției

Se vor numi judecători și procurori populari

Consiliul de Miniștri a aprobat în unanimitate Proectul de Lege pentru, Reforma Justiției, prezentat de dl ministru prof. Lucrețiu Pătrășcanu, astfel că va fi prezentat Parlamentului chiar în cursul săptămânii.

După Consiliul de Miniștri, ministrul Justiției a făcut declarații presei, spunând printre altele:

Proectul de Lege l'am elaborat în conformitate cu propunerile Partidului Comunist Român, convingându-mă atât personal cât și prin raportul consiliului de specialitate asupra necesității reformei. Vechea lege conținea 460 paragrafe, pe când cea nouă, mult mai simplă numai 160. Până în prezent nu funcționau decât 236 Judecătorii de Ocoale, în viitor vom avea 730.

Vorbind despre judecătorii populari d. ministru Pătrășcanu a precizat ca aceștia urmează a fi numiți de minister, urmând a activa la țară în procese de drept privat și criminal iar la orașe numai în acelea criminale. Totodată se vor numi pe lângă parchete și procurori populari.

Atât judecătorii de carieră cât și cei populari vor fi inamovibili.

„Vrem să simplificăm procedurile, ca astfel Justiția să fie într'adevăr a poporului, slujindu-i interesele" și-a terminat declarațiile dl. prof. Pătrășcanu.

Vaida Alexandru

plugar — Finate

Noi numim „Ardealul nou"; foaia noastră; și credem că-i foaia țăranilor români din județul Mureș. „Ardealul nou" a fost prima foaie care ne-a apărat drepturile și ne-a îndrumat și a fost prima foaie în acest județ în care au scris și țăranii.

Administratia Financiara Mures

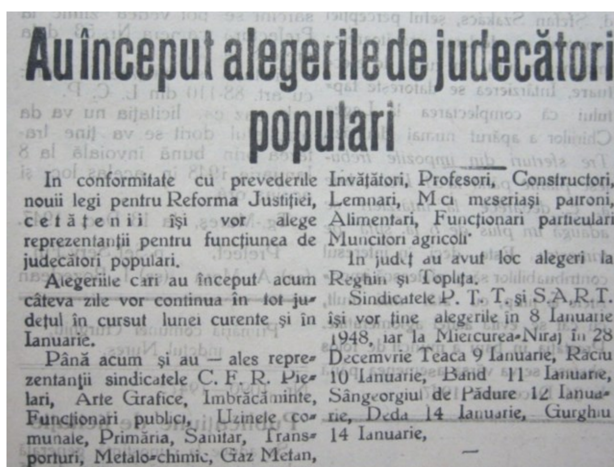
Aduce la cunoștința contribuabililor de toate categoriile, că începând cu ziua de azi se vor face urmăriri severe pentru plata tutoror impozitelor scadente.

Contribuabilii care nu vor achita aceste impozite vor fi supuși ridicărilor de mărfuri sau lucruri casnice în contului impozitului ce datorează.

„Consiliul de Miniștri a aprobat Proiectul de Lege
pentru Reforma Justiției. Se vor numi judecători și procurori populari”,
în *Ardealul Nou*, Anul II, Nr. 100, 23 noiembrie 1947, p. 1

Cu această lege, opera de infiltrare și pervertire a puterii judecătorești de către comuniști era practic finalizată. Lucrețiu Pătrășcanu, autorul proiectului prezentei legi, declara la acea vreme: *„Prin prezența reprezentanților aleși ai maselor muncitoare de la orașe și sate care devin judecători cu drept de vot hotărâtor în Tribunale și Curți, justiția devine într-adevăr populară*”.[101]

În luna decembrie 1947, conform prevederilor noii legi pentru Reforma Justiției, au început alegerile de judecători populari în Nordul Ardealului, sindicatele fiind chemate să-și aleagă reprezentanții.

Au început alegerile de judecători populari

In conformitate cu prevederile noii legi pentru Reforma Justiției, cetățenii își vor alege reprezentanții pentru funcțiunea de judecători populari.

Alegerile cari au început acum câteva zile vor continua în tot județul în cursul lunei curente și în Ianuarie.

Până acum și au — ales reprezentanții sindicatele C. F. R. Pielari, Arte Grafice, Imbrăcăminte, Funcționari publici, Uzinele comunale, Primăria, Sanitar, Transporturi, Metalo-chimic, Gaz Metan, Invățători, Profesori, Constructori, Lemnari, Mici meseriași patroni, Alimentari, Funcționari particulari Muncitori agricoli.

In județ au avut loc alegeri la Reghin și Toplița.

Sindicatele P. T. T. și S.A.R.T. își vor ține alegerile în 8 Ianuarie 1948, iar la Miercurea-Niraj în 28 Decemvrie Teaca 9 Ianuarie, Raciu 10 Ianuarie, Band 11 Ianuarie, Sângeorgiul de Pădure 12 Ianuarie, Deda 14 Ianuarie, Gurghiu 14 Ianuarie,

„Au început alegerile de judecători populari”,
în *Ardealul Nou*, An II, Nr. 104, Crăciunul 1947, p. 8

[101] Courtois (ed.), *op. cit.*, *loc. cit.*; *Colecțiune*..., Tomul XXV, 1947, pp. 1347–1348.

Capitolul IV al prezentei legi era destinat Curților, în număr de 14: Bacău, Botoșani, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Deva, Galați, Iași, Oradea, Sibiu, Târgu-Mureș și Timișoara. Circumscripția Curții Cluj era formată din tribunalele: Cluj, Năsăud, Someș și Turda.

„Caracterul democratic al reformei" s-a manifestat, așadar și prin înmulțirea numărului judecătoriilor și crearea de sedii secundare în mediul rural, potrivit Deciziei Ministerului de Justiție Nr. 4885, publicată în Monitorul Oficial Nr. 22 din 28 ianuarie 1948. Acum a fost înființată Judecătoria Mixtă Cluj și sediile secundare din Apahida, Borșa, Căpușu Mare, Chinteni, Gilău, Măguri.[102] Autoritățile administrative locale erau chemate să procure localurile și materialele necesare judecătoriilor rurale. Cheltuielile aferente judecătoriilor rurale erau suportate de prefectură, în timp ce cheltuielile pentru judecătoriile urbane și mixte trebuiau suportate de comuna de reședință.

Presa comunistă era plină de articole în care țăranii își exprimau părerea cu privire la reforma justiției. Un astfel de exemplu este deputatul plugar Iacob Ichim care, întrebat fiind ce a determinat parlamentul să înfăptuiască reforma justiției, a declarat: „*Păi nu puteam să continuăm a ne conduce în legăturile noastre unii cu alții și cu autoritățile, după legi care nu sunt ale noastre, cu judecători străini de interesele noastre, ale muncitorilor și țăranilor. Justiția trebuie redată poporului, căci așa cum s-a făcut până acum ea a servit numai dușmanilor poporului*". Avantajele țăranilor, din punctul de vedere al deputatului plugar erau acestea: „*Întâi, nu se vor deplasa pentru cele mai mărunte fleacuri. Apoi nu vor mai fi exploatați de lăcomia avocaților interesați și necinstiți. Judecătorul se va deplasa la fața locului. Sentința va fi dată în spiritul dreptății, căci vor avea un cuvânt hotărâtor și doi judecători populari, aleși de sat.*" [103]

IV.2.3.1. Situația avocaților din Transilvania de Nord după revenirea administrației românești. Avocații din vechiul Barou maghiar în noua conjunctură istorică

Motto: „*Dacă există un teren unde să se excludă definitiv diferențele rasiale și confesionale, acesta e – par excellence – justiția, prin însăși concepția ideii pe care o reprezintă acest cuvânt nobil.*"

Iuliu Andrei

Situația avocaților din Ardealul de Nord după revenirea administrației românești era cu totul excepțională. Unii dintre avocații refugiați cu ocazia cedării Ardealului de Nord nu s-au mai întors, alții au decedat, în timp ce o parte dintre avocații refugiați și-au pierdut actele necesare reînscrierii în Barou. În aceeași situație se găseau și avocații evrei, care în timpul deportării și-au pierdut în majoritate aceste acte. S-a făcut apel la o derogare, prin acceptarea copiilor legalizate ale documentelor sau copiilor date de Barou pentru cei care aveau copii ale documentelor depuse în arhiva Colegiului.[104] Totodată, Consiliul Baroului (format din dr. Ion Brate – decan, dr. Eugen Dunca – prodecan, dr. Aurel Munteanu, dr. Grațian Porumb, dr. Max. Frenkel și dr. Gheorghe Fekete – consilieri și dr. Alexandru P. Vodă – secretar) a hotărât ca avocații refugiați și deportați care s-au reîntors și au cerut reînscrierea în Barou, să fie înscriși fără nicio taxă.[105]

O mare parte a avocaților refugiați și deportați în perioada regimului horthyst s-au reîntors în oraș, solicitând reînscrierea în Barou (Anexa 2). La aceștia s-au adăugat avocații care au rămas în oraș, precum și o parte dintre avocații care au funcționat în timpul regimului maghiar (Anexa 3), dar care au dorit să își ocupe pe mai departe funcțiile. Numărul cererilor de reînscriere era prin urmare foarte mare raportat la locurile disponibile. Selecția se aștepta să fie riguroasă, după criterii bine stabilite. Selecția avea însă să se facă pe considerentele subiective, în special pe criterii politice. Ponderea criteriilor politice va crește în special după 9 martie 1945.

---

[102] ANSJC, Fond *Inspectoratul General Administrativ Circ. III-a Cluj*, Inv. 32, Dos. 1/1948, f. 103, 110.

[103] „Deputatul plugar Iacob Ichim ne vorbește despre reforma justiției, colectarea porumbului, zvonuri despre porci", în *Ardealul Nou*, An II, Nr. 103, 14 decembrie 1947, p. 4.

[104] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 12.

[105] Printre consilieri se mai număra, în această perioadă, dr. Iosif Fogarasi, absent de la această adunare (*Ibidem,* Dos. 14/1946, f. 1, 2).

Demn de remarcat este faptul că majoritatea avocaților înscriși în Barou în intervalul 1940–1946 vor avea doar licența în drept, fără doctorat (Anexa 4). Tinerii licențiați în drept care n-au putut să se înscrie în Barou pe vremea mobilizării și concentrării lor au obținut, în urma multiplelor petiții, recunoașterea înscrierii în Barou cu efect retroactiv, de la data când ar fi putut să se înscrie dacă nu ar fi fost mobilizați sau concentrați (conform Deciziei cu nr. 41 bis, din 26 octombrie 1945).[106]

Confruntând lista avocaților membri în anul 1941 în vechiul Barou maghiar cu lista avocaților din anul 1946 (Anexa 2), ne surprinde numărul mare de avocați din Baroul maghiar care vor fi reînscriși în Barou în anii 1946–1947: 34 dintr-un total de 63,[107] ținând cont pe de altă parte de numărul mic de avocați români care au fost acceptați să profeseze în vechiul Barou maghiar. La aceștia se adaugă alți 10 avocați din provincie, dintr-un total de 62 care profesau în 1941. O parte dintre aceștia vor fi membri ai Colegiului clujean cel puțin până în anul 1953, având o carieră strălucită sub noul regim:

- Ștefan Sinko, înscris în corpul avocaților la 21 ianuarie 1935, la Cluj. Fost membru al Baroului maghiar, a fost ales casier al Baroului în 1946, motiv pentru care a trecut prin „filtrul” Comisiei de purificare. Cauza lui a fost clasată în 11 decembrie 1946, Comisia „*constatând că despre activitatea dsale în timpul regimurilor fasciste ungare, nu se afirmă că ar fi avut caracter antisocial, rasial sau antidemocratic*”. În 1948 a fost reales în Colegiu, iar la 25 iunie 1948 a fost confirmat de către Uniune. Abia în 1957 va avea interdicția de a fi ales în Consiliul Colegiului pentru o perioadă de 5 ani, pentru „*activitatea sa din timpul regimului horthyst*”.[108]
- Desideriu Benedek, înscris în corpul avocaților la 13 ianuarie 1919, va avea o carieră longevivă. Membru al Baroului maghiar, va fi reînscris în 1946, figurând ca membru și în anul 1947. Conform articolului 7 din Legea 3/1948, va fi respins din Colegiu în 1948 pe motiv că „*a fost membru al partidului imredist, fapt ce dovedește că a profesat în mod nedemn și a avut atitudine antidemocrată, întrucât partidul imredist a fost un partid în era maghiară cu caracter fascist și rasial, că astfel fiind a exercitat profesiunea în mod nedemn și a avut o atitudine antidemocrată*.” Cu toate acestea, va apărea pe lista celor admiși, atât în anul 1948, cât și în anul 1949, după ce va fi finalizată lista în urma recursurilor. În 1950 va fi numit Director al Biroului Colectiv Nr. II Cluj.[109] Așadar, imredist, nedemn și cu atitudine antidemocratică, va fi totuși bine primit în Colegiu, în detrimentul altor avocați.
- Nicolae Pirosky, licențiat în drept, s-a înscris în corpul avocaților la 23 august 1940 (!), membru al Baroului maghiar, va fi reînscris în Colegiu în anul 1946, figurând ca membru și în anul 1947. Conform literelor c. și d. ale articolului 7 din Legea 3/1948, îi va fi respinsă cererea de reînscriere în aprilie 1948, pe motiv că în timpul regimului fascist a avut o atitudine antidemocrată în viața politică și profesională.[110]
- István (Ștefan) Baciu (n. 1897), avocat pledant, înscris în corpul avocaților la 16 iulie 1930, membru al Baroului maghiar, va fi o prezență continuă a Colegiului clujean, pe toată perioada studiată. Îl găsim inclusiv în anul 1953. La 6 octombrie 1951 s-a declarat apolitic.[111]
- dr. István Décsy, avocat din Cluj, colaborator al lui Sándor Ungváry și șef al grupului diversionist eliminat din U.P.M, avea legături cu grupul autonomiștilor maghiari din România și cu nobilii din grupul Ádám Teleki. Prin pictorul Emeric Nagy, din Miercurea Ciuc, a organizat dezordinile de la 30 iunie 1946, cu prilejul congresului UPM de la Odorhei. La 21 august 1946 a fost identificat ca membru al Mișcării Maghiare de Rezistență. Va fi membru al Colegiului clujean până la finalul anului 1947,[112]

[106] *Ibidem,* Dos. 15/1946, f. 3.
[107] Trebuie să ținem cont de faptul că acest număr este cu siguranță mult mai mare, dat fiind faptul ca dispunem doar de lista avocaților pe anul 1941, ori perioada regimului horthyst a cuprins anii 1940–1944.
[108] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 28; Dos. 16/1946–1959, f. 300.
[109] *Ibidem,* Dos. 26/1948, f. 207; Dos. 21/1948, f. 131, 141–142; Dos. 16/1946–1959, f. 234.
[110] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 276–288; Dos. 26/1948, f. 271.
[111] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959 f. 164; Dos. 33/1949–1952, f. 21.
[112] Arh. St. București, Direcția Generală a Poliției, Dos. 46/1945, *apud* „Mișcarea Maghiară de Rezistență”, în Andreescu, Andreea; Nastasă, Lucian; Varga, Andrea (eds.), *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Maghiarii din România*

din acest an pierzându-i-se urma. Nu va figura nici pe listele celor respinși, nici pe listele celor admiși.

- dr. István Botos – înscris în corpul avocaților la 1 octombrie 1941, membru al Baroului Maghiar, reînscris în 1946, a fost identificat ca fiind membru al Mișcării Maghiare de Rezistență.[113] Din anul 1947 nu va mai fi membru al Colegiului.
- József Fogarasi, înscris în corpul avocaților la 12 iunie 1937, membru al Baroului maghiar, va fi membru în Comisia de judecată a cererilor de înscriere (!) în Colegiul clujean în luna aprilie 1948. Nu este de mirare, în asemenea circumstanțe, acceptarea unui așa mare număr de avocați din vechiul Barou. Va fi membru al Colegiului clujean inclusiv în 1950.
- dr. Alfred Blazsek, înscris în corpul avocaților la 23 august 1940 (!), va fi reînscris în 1946. Cercetat în același an de Comisia de Epurare, a fost acuzat de activitate fascistă, antidemocratică și persecuție rasială. Aceste acuzații nu-l vor împiedica să fie membru al Colegiului și în anul 1947. Din 1948, nu mai figurează pe niciuna dintre liste. Va depune însă cereri de reînscriere care îi vor fi respinde atât în anul 1954, cât și în anul 1956, pentru atitudine antidemocratică în timpul ocupației horthyste.[114]

Lista poate continua cu dr. Samu (Samoil) Erszényes,[115] dr. László (Vasile) Bodó,[116] dr. István (Ștefan) Sáry, dr. József Kauntz (avocat, fost consul austriac, care și-a dezvoltat rețeaua de informare în mijlocul etnicilor germani din Cluj)[117] ș.a.

Aceste câteva exemple de avocați ai vechiului Barou care s-au bucurat de aprecierea noii conduceri pro-comuniste, indiferent de istoricul „maculat sau imaculat", sunt exemple elocvente ale criteriilor de selecție subiective uzitate de noul regim.

Tot printre avocații vechiului Barou maghiar îl găsim pe Aurel Socol, membru PNȚ. În 1942 va fi însă arestat și trimis în Ungaria, împreună cu alți doi avocați, Aurel Stănescu și Victor Cosma. Au fost încarcerați în penitenciar la Miskolc timp de 8 luni, fiind eliberați printr-un schimb de intelectuali maghiari.[118] În 1944 a fost unul dintre cei mai activi salvatori ai evreilor din Cluj. Activitatea sa din timpul regimului horthyst nu va reprezenta însă vreo importanță pentru noua conducere a Baroului. Culpa majoră pentru care va fi nevoit să ceară radierea sa de pe tabloul avocaților, la 5 noiembrie 1948, va fi activitatea sa în cadrul PNȚ-Maniu, ocupând în 1947 funcția de secretar general al comitetului județean al partidului. În același an autoritățile comuniste erau deja pe urmele sale, acuzat fiind că are „*intense legături cu consulul britanic de la Cluj și cu consulul elvețian și francez, cărora, desigur, le furniza informațiuni*."[119]

Acesta este doar unul dintre avocații refugiați și deportați, întorși în oraș, care, după suferințele îndurate în urma regimului horthyst nu vor trece de epurarea comunistă din perioada următoare. Alte exemple vom aduce în rândurile următoare.

În aprilie 1948 vor fi respinse 10 cereri de reînscriere în Colegiu aparținând unor avocați care au profesat în Baroul maghiar, alături de 19 cereri ale unor avocați întorși din refugiu sau deportare. [120]

(1945–1955), Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2002, p. 423; *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 267.

[113] *Colegiul de Avocați Cluj,* Dos. 33/1949–1952, f. 277. La 21 august 1946, semnalat ca având relații cu Budapesta prin curiera Xántus Klári („Mișcarea Maghiară...", p. 422).

[114] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 27; Dos. 50/1952–1948, f. 3.

[115] Membru în Comisia de conducere a Colegiului în anul 1953 (*Ibidem*, Dos. 16/1946–1959, f. 210), membru al Colegiului clujean inclusiv în anul 1958 (*Ibidem,* f. 7).

[116] Membru al Colegiului clujean inclusiv în anul 1959 (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 1).

[117] „Activitatea consulului Scelton și a cercurilor de orientare anglo-saxone", Cluj, 4 decembrie 1946, în *Minorități... Maghiarii... (1945–1955)*, p. 451.

[118] Corneliu Florea, „Un deținut până la moarte", http://analizesifapte2.blogspot.com/, accesat la 21.02.2019.

[119] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 11/1941–1948, f. 268; ANSJC, Fond *Comitetul Regional PCR Cluj*, Arhiva de Partid, Dos. 4/1947, f. 3, 8.

[120] *Colegiul de Avocați Cluj,* Dos. 26/1948.

Avocații maghiari membri ai Baroului clujean în Mișcarea Maghiară de Rezistență

Informațiile organelor polițienești din Ardealul de Nord conturau în anul 1946 existența unei mișcări de rezistență organizată în rândurile populației maghiare din Transilvania, cu centrul în orașul Cluj. Începuturile mișcării sunt premergătoare datei de 6 martie 1945, organizându-se mai întâi în Cluj, de unde s-a extins pe întreg teritoriul Ardealului de Nord, chiar și în unele localități ale Ardealului de Sud, de unde porneau directivele de activitate.[121]

Printre membrii marcanți ai Mișcării Maghiare de Rezistență, identificați până la 21 august 1946, sunt și o parte dintre avocații vechiului Barou, dornici a-și profesa profesia și în noul context istoric:

- Dr. Sándor Asztalos;
- Dr. Iosif Boros;
- Dr. Samuil Borbáth;
- Dr. István Décsy;
- Dr. István Sáry;
- Dr. Tibor Szenczey.

Toți aceștia vor fi membri ai Baroului clujean între anii 1946–1947. Doi dintre ei, Borbáth Samuil și Sáry István vor fi membri ai Colegiului clujean inclusiv în anul 1950.[122]

La aceștia se adaugă dr. Béla Gyarmathy, procuror general al Curții de Apel Cluj din perioada Dictatului, până în aprilie 1945 când va fi internat în lagăr.[123]

IV.2.3.2. Baroul Avocaților din Cluj în contextul alegerilor din 19 noiembrie 1946 și urmările din anul 1947

Într-o ședință a adunării generale consultative a Baroului clujean din 19 iunie 1946, decanul Baroului, Ion Brate, deplângea starea decăzută în care se afla avocatura și cerea măsuri urgente pentru redresarea morală și ridicarea prestigiului corpului. În acest scop reamintea celor prezenți: „*conduita noului consiliu va fi de dreptate și interes general în bunul mers al acestui select corp, fără a se face deosebiri între membrii corpului, însă vinovățiile individuale nu vor putea fi trecute cu vederea și în măsura în care se vor dovedi, organul chemat a face epurarea își va face datoria cu imparțialitate*."[124] Epurarea urma a se face în conformitate cu legistația în vigoare „la cerere-denunț și din oficiu". Discursul decanului nu a rămas fără ecou, o parte a membrilor Baroului pronunțându-se imediat pentru publicitatea acestei măsuri în presă, pentru ca acei care au cunoștință de fapte care intrau în prevederile legii de epurare, săvârșite de membrii Baroului, să facă denunțuri la Barou. Aceste propuneri și-au găsit împlinirea în Hotărârea nr. 587/1946, prin care Consiliul a hotărât publicarea în câteva ziare românești și maghiare a începerii procesului de epurare a membrilor Baroului, cu invitația ca toți acei care posedă date contra vreunui avocat să le depună la Secretariatul Baroului, cu dovezile necesare, în termen de 20 de zile. [125]

„Redresarea morală și ridicarea prestigiului corpului" s-a făcut prin epurarea, până în anul 1947, a unui număr de 166 avocați (Anexa 5). O parte a acestor avocați au fost importante elemente ale vieții politice locale, nefiind aleși la întâmplare. Dintre aceștia îi amintim pe:

- Eugen Dunca, vicepreședinte al PNL din jud. Cluj, președintele PNL-Tătărescu, deputat, fost prefect al județului Cluj în perioada interbelică, prodecan al Consiliul Baroului după revenirea administrației românești. Într-o caracterizare făcută în anul 1936 citim: „*Om de inimă, cu planuri mari, omul realizărilor și muncii constructive, pătruns de sentimentul național până-n măduva*

[121] La Cluj a fost lansat un manifest prin care se arăta că „singura soluție pentru menținerea păcii este crearea unui Ardeal independent" („Mișcarea Maghiară...", pp. 416–434).
[122] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 233.
[123] „Comunicatul Comisiei...", p. 4.
[124] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 2.
[125] *Ibidem*, f. 2; Dos. 15/1946, f. 11.

oaselor, s-a achitat în mod onorabil și demn de sarcinile ce-i incumbă postul său"[126] (prefect la acea vreme). Expulzat de maghiari în 1940, va ocupa funcția de prodecan al Consiliul Baroului în 1946 și președinte al Consiliului de Disciplină al Baroului. Va fi exclus din Barou în anul 1947, în contextul eliminării grupării tătăresciene. În 1948 și-a depus cerere de reprimire, a fost acceptat, dar în urma recursului a fost respins din nou. În anul 1955,[127] cererea de reînscriere îi va fi respinsă pentru „vârstă înaintată". Adevăratul motiv al epurării îl găsim în descrierea făcută acestuia în iulie 1947: „*Om rafinat [...] cu bogată experiență politică burgheză, afacerist, demagog și dușman camuflat al democrației. Are influență mai mult personală în unele plase din județ*".[128] Moșia acestuia din comuna Suciag, jud. Cluj, i-a fost expropriată în luna martie 1945. Cu toate acestea, numele lui va apărea în rândurile avocaților Biroului Colectiv de Asistență Juridică Nr. II Cluj din anul 1958, fiind înscris la 6 martie 1957 „pe baza scutirii de examen, dată de tov. Ministru".[129]

- Alexandru Hoțiu, membru al Biroului de petiționare, registratură, arhivă și turism al Prefecturii Cluj în perioada interbelică, șef de birou la biroul reformei agrare în anul 1946, încadrat apoi, din septembrie 1946, la Serviciul Administrativ, Biroul Administrației de Stat, va fi pus în retragere din oficiu în 31 martie 1947, conform dispozițiilor art. 132 alin. 2 din Statutul Funcționarilor Publici, pe motiv că la 22 septembrie 1946 avea peste 20 ani de serviciu.[130]
- Aurel Hetco (n. 1884), avocat în Jibou (1911–1914), ofițer pe front (1914–1918), comandant la Garda Națională Română Jibou (1918–1919), prim pretor în Jibou (1919–1923) și avocat în Brașov (1923–1927), în intervalul 1924–1940 a făcut parte din Baroul Avocaților din Cluj. La 12 noiembrie 1940 a fost exclus din Barou până la 12 octombrie 1944, când a ocupat funcția de procuror general șef al Parchetului General al Curții de Apel Cluj. Această funcție o va ocupa până în luna martie 1945. Căpitan de rezervă în armata română, vorbitor de limba română, maghiară, germană, va fi internat în lagăr în luna aprilie 1945 „*pentru distrugerea spiritului reacționar și profascist care începe să-și ridice capul din nou și deci pentru satisfacerea opiniei publice*".[131]
- dr. Béla Gyarmathy: 1901–1902 – practicant la Tribunalul Cluj; 1902–1907 – subnotar Tribunalul Cluj; 1907–1910 – notar Curtea de Apel Cluj; 1910–1913 – subst. de procuror Cluj; 1913–1919 – procuror Cluj; 1919–1940 – pensionar; 16 septembrie 1940 – 15 noiembrie 1940 – prim-președinte la Tribunalul Cluj; 15 noiembrie 1940–12 martie 1945 (data întocmirii documentului) – procuror general. A fost numit în funcția de procuror general al Parchetului General Cluj la 28 noiembrie 1944. Va fi internat în lagăr în luna aprilie 1945 pentru același motiv pentru care a fost internat și colegul său, Aurel Hetco: „*pentru distrugerea spiritului reacționar și profascist care începe să-și ridice capul din nou și deci pentru satisfacerea opiniei publice*".[132]

În lista avocaților respinși până în 1947 figurează și 4 dintre cei 6 avocați membri ai comitetului județean PNȚ–Maniu din anul 1947: Gheorghe Jeleriu, vicepreședinte; Aurel Socol, secretar general; Simion Nemeș, în fruntea organizației Sectorului I; Mircea Pălăgieșu, în fruntea organizației Sectorului III.[133] Nu vor fi însă singurii membri PNȚ prezenți pe lista celor 166:

- Ionel Pop, văr cu Iuliu Maniu, unul din membrii de seamă ai Partidului Național Țărănesc, fost secretar al Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, înalt comisar între

[126] Atanasie Motogna, *Administrația românească în județul Cluj*, Tipografia „Cartea Românească", Cluj, 1937, p. 123.
[127] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 1; Dos. 50/1952–1948, f. 12.
[128] *Comitetul...*, Dos. 4/1947, f. 6.
[129] Moșie de 130 jug. arabil, 10 jug. fânaț, 80 jug. pădure, 20 jug. grădină. Total 240 jug. în curs de împărțire la data publicării articolului („Țăranii și-au luat pământul dela moșieri în jud. Cluj", în *Plugarii,* Anul II, Nr. 29, 28 martie 1945, p. 2); *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 7; Dos. 50/1952–1948, f. 12.
[130] Motogna, *op. cit.,* p. 58; *Inspectoratul General Administrativ…*, Dos. 27/1947, f. 88, 89.
[131] *Parchetul General…*, Dos. 1/1945, f. 35; „Comunicatul Comisiei Superioare de Purificare", *Plugarii*, Anul II, Nr. 30, 4–11aprilie 1945, p. 4.
[132] *Parchetul General…*, Dos. 1/1945, f. 35; „Comunicatul Comisiei Superioare...", p. 4.
[133] *Comitetul...*, Dos. 4/1947, f. 8.

1944–1945 al *Comisariatul pentru administrarea regiunilor eliberate ale Transilvaniei*, era acuzat în 22 iulie 1947 că a adus și transmis legăturilor PNȚ-Maniu, instrucțiuni în legătură cu ne-participarea României la planul Marshall, *„în sensul de a se arăta prin activitate de la om la om că deși suferim de lipsuri și foamete, guvernul român devenit satelit U.R.S.S refuză ajutorul american și silește pe țărani să predea cotele de cereale. Instrucțiunea arată că va înrăutăți și mai mult neînțelegerea dintre anglo-americani și Rusia, ducând la un război care va trebui să izbucnească cel mai târziu până la primăvara anului viitor. Ei (țărăniștii) spun că românii trebuie să boicoteze măsurile guvernului Groza și când va sosi momentul potrivit, să treacă la tabăra anglo-americană*”.[134]

– Zaharia Boilă născut în 1887, soțul Clarei Popa (fiica surorii lui Iuliu Maniu), cu doctorat în drept luat la Budapesta, este o figură ilustră a Clujului interbelic și postbelic. Fost ziarist (director al ziarelor „Patria” și „România nouă” din Cluj, devenit în timp cel mai apropiat colaborator și confident al lui Iuliu Maniu), secretar general al Consiliului Național Român din comitatul Târnavei Mici (1918), deputat național-țărănist și prefect de Târnava Mică (1928) și de Hunedoara, în timpul războiului a stat închis în lagărul de la Târgu Jiu. În noiembrie 1946 a candidat în fruntea listei Partidului Național Țărănesc din județul Sălaj. După arestarea lui Iuliu Maniu a fost reținut și folosit ca martor al acuzării în procesul Maniu, declarând printre altele că președintele PNȚ ar fi spus: *„Eu nu am încredere în Uniunea Sovietică și dacă gândiți că partidul trebuie să urmeze calea aceasta (spre URSS), alegeți-vă atunci un altul, eu nu pot să fiu util*”. „*La procesul conducerii PNȚ*, își amintește Gabriel Țepelea, *a spus, ca să-și scape pielea, că el i-a sugerat tot timpul președintelui să se alieze cu doctorul Petru Groza*.”[135]

  „Mentorul politicii externe maniste”, cum a fost etichetat, Zaharia Boilă a fost obiectul unei virulente campanii de discreditare în presa comunistă încă din 1945. „*Ilustru gazetar «democratic»*, scria Adevărul Ardealului, *Zaharia Boilă, alias Ohăbeanu, deși a fost alături de fasciști, sprijinindu-i, astăzi are nerușinarea să lovească în guvernul democratic, în personalitățile vieții noastre publice și în partidele cu adevărat democratice, în numele democrației. El, care a întinat democrația, care a sprijinit pe Mussolini, scrie astăzi în Patria […] Locul Dtale nu mai este în presa românească, ci pe banca acuzaților. Sprijinitor al fascismului, dușman al democrației, stăruind în mijlocul adevăraților democrați, lovești în cele mai elementare noțiuni de bun simț. Masca a căzut! Ți-a apărut chipul hâd de vechi dușman al democrației și-al poporului român*”.[136]

  În perioada comunistă a fost arestat în trei rânduri: 1947–1948, 1950–1956, 1961–1963. A fost condamnat (administrativ)[137] și închis pentru o lungă perioadă, până în 1964.

– Simion Nemeș, avocat țărănist, fost președinte al Consiliului județean (ales la 4 noiembrie 1926),[138] fost senator de Cluj, conducătorul organizației Sectorului I din Cluj a PNȚ, figurând pe lista persoanelor

---

[134] *Ibidem*, f. 11.

[135] Trei dintre copiii lui Zaharia Boilă au trecut prin închisorile comuniste:
- Elena (Nana), născută în 1924 la Cluj, absolventă a Facultății de Litere din Cluj, a fost arestată pentru semnarea unui protest împotriva desființării bisericii greco-catolice și deportată la Viișoara, în Bărăgan. În 1956 a fost arestată din nou și condamnată pentru popularizarea cărții *Apariția Maicii Domnului la Lasalette*. A desfășurat o intensă activitate spirituală în cadrul bisericii greco-catolice din clandestinitate.
- Matei, născut pe 17 aprilie 1926 la Blaj, a fost urmărit de Securitate, după arestarea lui Iuliu Maniu și arestat în 1952. A fost condamnat (administrativ) la 10 ani de închisoare. În 1977 a fost hirotonisit în clandestinitate, ajungând după 1990 senator și vicar al Clujului.
- Ion, născut în 1927 la Cluj, a fost arestat în 1956, în legătură cu memoriul trimis de Elena în străinătate (Ionițoiu Cicerone, „Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși”, vol. 1, Dicționar A-B, http://www.procesul comunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/dictionar_ab/ab/dictionarab_18.html, accesat la 20.09.2023; „Memorii (I)”, în Ziarul de Duminică, http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/memorii-i-2969464/, accesat la 20.09.2023).

[136] „Zaharie Boilă-Ohăbeanu, împreună cu prietenii săi Vaida-Voevod, A.C. Cuza, Octavian Goga și Ștefan Stelian Popescu, alături de Mussolini”, în *Adevărul Ardealului*, Anul II, Nr. 3, 21 aprilie 1946, p. 6.

[137] „Internările administrative” erau calculate în luni, nu în ani precum sentințele propriu-zis juridice, la Tribunalele Militare.

[138] Motogna, *op. cit.*, p. 40.

reacționare în iulie 1947,[139] motiv pentru care era prezent și pe lista avocaților care nu mai aveau dreptul să profeseze.[140]

– Aurel Stănescu, un alt avocat țărănist, va fi respins atât în 1947, cât și în 1948 pentru „activitate politică (PNȚ) până la dizolvare”. Această nedreptate venea să îi întregească suferința pricinuită de regimul horthyst, când a fost încarcerat (1942) timp de 8 luni în penitenciar la Miskolc. În anul 1954 va fi respins din nou, sub pretext că este salariat.[141]

Dintre avocații respinși cu această ocazie, au fost unii care, rămânând pe teritoriul orașului Cluj în timpul Dictatului, vor protesta împotriva tratamentului la care au fost supuși românii și evreii din teritoriile cedate. Un asemenea protest a fost înaintat primul ministru al Ungariei de către dr. Simion Nemeș, Emil Hațieganu, Simion Tămaș, Vasile Hossu, Iosif Blaga și Eugen Dunca.[142] Cu toate acestea, atitudinea lor din timpul ocupației nu i-a imunizat în fața vântului epurator suflat cu putere de PC.

Un motiv întemeiat pentru respingerea avocaților țărăniști a fost și faptul că majoritatea (Aurel Socol, Titus Crișan, Gheorghe Jeleriu, Simeon Nemeș, Ion Hitea, Aurel Stănescu ș.a.) erau membri ai Societății Româno-Americane, sub masca acestei organizații ascunzându-se, conform unui raportor comunist, o organizație reacționară.[143]

Dintre avocații cuprinși în tabelul foștilor avocați înscriși în vechiul barou Cluj care în 1947 nu mai aveau dreptul să profeseze au fost și avocați definitivi pe care îi găsim înscriși în Colegiu la 1 februarie 1949, pe baza legii 3/1948. Aceștia sunt: Dumitru Bodiu, Alexandru Bokor, Iulian Chitta, Francisc Daroczi, Zoltan Éger, Leontin Mureșan, Gheorghe Némethi, Desideriu Roman, Virgil Suciu, Francisc Weisz.[144] Un caz aparte e Gheorghe Ropan, care deși a apărut în lista din luna aprilie 1948, din luna iulie a aceluiași an va dispărea.[145] Avocatul a făcut parte din Uniunea Democrată Română din Ardealul Eliberat,[146] iar în aprilie 1948 era membru al Comisiei de judecată a cererilor de înscriere în Colegiu.

Dintre cei enumerați mai sus îi mai găsim în Colegiu la 25 martie 1950 pe Alexandru Bokor, Zoltan Éger, Virgil Suciu, Francisc Weisz.[147] Alexandru Bokor și Zoltan Éger, vor emigra în Israel, pierzând astfel cetățenia română. Vor fi excluși din Colegiu la 6 oct. 1950. [148]

În 1952, niciunul dintre acești avocați nu mai figurează în listele celor două Birouri Colective de avocatură din Cluj.[149]

Schimbările intervenite în anul 1947

Conferința Națională a PCR din 16–21 octombrie 1945 și alegerile din 19 noiembrie 1946 au schimbat raportul de forțe în România. După eliminarea pluralismului politic prin interzicerea P.N.Ț și PNL, abdicarea regelui Mihai a marcat suprimarea totală a vieții constituționale în România, după o perioadă de dictaturi succesive. S-au creat prin aceasta condițiile loviturii de stat de la 30 decembrie 1947. Proclamarea Republicii Populare Române a marcat trecerea țării într-o nouă etapă, aceea a revoluției socialiste și a determinat transformări radicale în modul de organizare și exercitare a puterii, prin legea

---

139 *Comitetul...*, Dos. 4/1947, f. 8.
140 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 284.
141 *Ibidem*, Dos. 50/1952–1948, f. 7.
142 Alături de Episcopul greco-catolic Iuliu Hossu și de Episcopul ortodox Nicolae Colan (Grigore Sătmărean, „Iuda utca II”, Crișana, Cotidian independent, www.crisana.ro/stiri/controverse-23/iuda-utca-ii-44710.html#rate_article, accesat la 16.06.2019).
143 ANSJC, Fond *Inspectoratul de Poliție Cluj: Poliția Abrud*, Inv. 399, Dos. 109/1942, f. 2, 7; *Inspectoratul de Poliție Cluj*, Inv. 399, Dos. 674/1937, f. 27). *Cluj*, Inv. 399, Dos. 635/1946, f. 3–6.
144 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 141–142.
145 *Ibidem*, Dos. 21/1948, f. 131, Dos. 22/1948, f. 21.
146 Împreună cu Vasile Ghircoiașu, Ioan Buzea și Emil Birtolanu (Țârău, Virgiliu. „Un oraș în tranziție. Negocierile dintre Frontul Național Democrat și Uniunea Democrată Română din Cluj (noiembrie 1944 – martie 1945)”, în *Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca*, Tom. XLV, 2006, p. 233).
147 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 35/1950, f. 15–16
148 *Ibidem*, f. 47.
149 În anul 1950 erau 4 birouri colective care funcționau contopite, 1 cu 2 și 3 cu 4, având ca director 1 și 2 pe [...] Lazăr, iar 3 și 4 pe dr. Desideriu Benedek (*Ibidem*, Dos. 35/1950, f. 34).

pentru organizarea judecătorească. Sistemul de drept a fost substanțial modificat astfel încât să corespundă noului său conținut social și noilor sale finalități. Unitatea de esență socialistă s-a realizat treptat, fiind conturată prin toate cele trei constituții comuniste din anii 1948, 1952 și 1965, precum și prin legislația elaborată pe baza acestora. Toate aceste evenimente și-au pus amprenta asupra justiției clujene. Scoaterea în ilegalitate a partidelor de opoziție a însemnat totodată eliminarea din justiție și a ultimilor funcționari membri sau simpatizanți ai acestor partide.

IV.2.4. Perioada 1948–1950

- *Legea Nr. 17 pentru modificarea legii de organizare judecătorească* din 12 februarie 1948

Justiția românească a fost pusă pe noi baze la 1 martie 1948, când a intrat în vigoare noua „*Lege de organizare judecătorească*”, publicată în Monitorul Oficial din 5 decembrie 1947, prin care se înființa instituția asesorilor populari, legea fiind de fapt proiectul pentru organizare judecătorească din 28 noiembrie 1947.[150]

Pentru prima dată se făceau modificări asupra componenței instanțelor de judecată, prin introducerea asesorilor populari. Fără pregătire și cultură juridică, reamintim, aceștia erau incluși în instanțele de judecată ca reprezentanți ai puterii politice. Ierarhic, asesorii îi secondau pe judecători, având inițial dreptul să participe doar la procesele penale. Situația se schimbă însă odată cu legile de organizare a „justiției populare” de la sfârșitul anilor ‘40, când aceștia primesc dreptul de a judeca procese civile, precum și posibilitatea de a participa la anchetele Parchetului. Singura instanță unde nu le era permis să intre a fost Curtea Supremă.

La instalare, asesorii depuneau următorul jurământ față de „republica populară”: „Jur de a fi credincios poporului și de a apăra Republica Populară Romană împotriva dușmanilor dinafară și dinăuntru. Jur a păstra legile RPR și secretul de serviciu”. În ședința Biroului Politic de la 9 aprilie 1947, Gheorghiu-Dej, aprecia că „*asesorii judecau cu sentimentul de clasă, adică nu condamnă pe un țăran pentru că vaca lui a intrat pe pământul chiaburului, ci, judecând cu sentimentul de clasă, consideră că pământul acela nu mai este al chiaburului*”.[151]

Asesorii erau recrutați din categorii sociale diverse: muncitori, țărani, intelectuali. La primele „alegeri” de asesori, 42.000 de „reprezentanți ai poporului” din întreaga țară au ajuns în instanțele de judecată. „Selecția” acestora era făcută de „organele” locale de partid, „*dintre elementele cinstite, fruntași în producție, țărani muncitori, activiști de partid și de stat, activiști ai organizațiilor de masă, funcționari etc., cu pregătire școlară corespunzătoare, devotați regimului democratic-popular și care s-au dovedit luptători fermi pentru respectarea legalității populare*”.[152]

Pentru a evidenția grija cu care s-a făcut această selecție, dintre „elementele cinstite”, aducem cazul asesorului popular de la Judecătoria populară Bistrița, Vilmos Menkö, de profesie portar. În urma „murmurelor populației că în Scaunul de Judecată de aici s-ar fi instalat un criminal” s-au început cercetările pentru a se stabili dacă zvonul era sau nu întemeiat. Cercetările au relevat faptul că sus-numitul a fost numit asesor popular la 26 septembrie 1941, prin sentința Tribunalului maghiar din Bistrița. A fost apoi condamnat la 8 ani temniță grea pentru omor. Pedeapsa a început-o la 20 mai 1941 și urma să expire la la data de 19 mai 1949, însă fiind în executarea pedepsei, deținut în închisoarea din Gherla, în luna octombrie 1944, în cursul luptelor armatei sovietice cu armata germană, a evadat din închisoare și s-a stabilit la Bistrița.

La 1 martie 1948 a fost ales asesor popular titular, reales apoi în aceeași funcție la alegerile din mai 1949, funcționând până în 8 iunie 1949. Nu a divulgat condamnarea sa atunci când a fost candidat

[150] Între proiect și lege, la 24 februarie 1948, a fost destituit ministrul Justiției Lucrețiu Pătrășcanu, care avea să fie condamnat la moarte, tocmai în baza legii pe care o crease.

[151] Ilarion Țiu, „Reformarea justitiei în spirit «democratic»”, http://istoriacomunismului.blogspot.com/2007/04/reformarea-justitiei-in-spirit.html, accesat la 04.08.2019.

[152] *Ibidem*, *loc. cit.*

pentru că „nimeni nu l-a întrebat despre acest fapt”. Un exemplu elocvent al criteriilor de selectare, precum și un exemplu șocant al curajului cu care un fost funcționar din regimul maghiar, chiar cu dosar penal, s-au simțit liber să ocupe o funcție publică și nu orice funcție, ci în domeniul justiției.

Fiind interogat, a recunoscut împrejurările de mai sus. A fost rearestat la 8 iunie 1949 și depus la Penitenciarul Bistrița pentru a-și executa pedeapsa ce urma a fi recalculată.[153] Cazul a fost raportat Ministerului Justiției.

În urma acestor legi, în luna iulie a anului 1948 se făcea simțit „*un ritm viu în administrarea Justiției*”. Această „revigorare” a fost posibilă datorită noii legi de organizare judecătorească. Contrar dispozițiilor din vechea lege, noua lege prevedea că „*judecarea proceselor se va face tot timpul, fără nici un fel de restrângeri. Vacanța care se acordă de fapt unei serii de justițiabili în procesele penale fără de urgență, în intervalul 15 Iulie-15 Septembrie s-a suprimat*”.[154] Așadar continuitatea activității judecătorești „*asigură un ritm viu proceselor și aduce o scădere simțitoare a cauzelor aflate pe rol*”. La această situație a mai contribuit „*suprimarea dreptului de apel și darea rezoluțiunei numai cu dreptul de recurs*.” Suprimându-se instanța de apel termenul în care poate fi rezolvat un proces s-a scurtat „cel puțin cu jumătate”. Mai mult, „*larga amnistie și grațiere acordată prin decretele de la 1 Mai, a închis o serie de procese vechi și cercetări în fața parchetelor și cabinetelor de instrucție*.” Numărul proceselor vechi a fost redus „aproape în întregime”, iar cauzele noi sau cele amânate primeau termene foarte apropiate.[155] S-a făcut astfel loc larg noilor cauze care n-au întârziat să apară.

IV.2.4.1. *Legea Nr. 3 pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România* din 17 ianuarie 1948 și efectele ei asupra avocaților clujeni

„AVOCATURA este considerată o funcție specială și nu mai este auxiliară justiției, ci un colaborator activ în spiritul și pentru aplicarea principiilor socialiste, repartiția justiției.”[156]

După cum am văzut până acum, pentru înlăturarea avocaților s-au folosit diverse metode. Cea mai convenabilă, care a dus la eliminarea unui important număr de avocați, va fi însă reprezentată de limitarea numerică impusă colegiilor județene, prin Legea nr. 3/1948.

La 18 decembrie 1947 a fost elaborat *Proiectul de lege pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România*, care a stat la baza Legii nr. 3 din anul următor. În virtutea acestei legi s-a operat excluderea din barouri a tuturor avocaților, ulterior fiind reprimiți doar cei care au primit aprobare din partea unor comisii dominate de comuniști.

Din expunerea de motive a *Proiectului* de la finele anului 1947, semnat de ministrul Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, citim următoarele: *„Pentru încadrarea barourilor de avocați în spiritul unei reale democrații populare – în cadrul reformei justiției – s-a găsit necesară reorganizarea acestora, în care scop s-a alcătuit alăturatul proiect de lege. Proiectul prevede desființarea barourilor de avocați și a Uniunii Barourilor și înființarea de Colegii de Avocați și a Uniunii Colegiilor de Avocați. Dintre membrii noilor colegii de avocați nu mai pot face parte acei care au manifestat atitudini antidemocratice în viața lor publică sau profesională; de asemenea nu vor putea fi înscriși decât acei care au exercitat profesiunea de avocat în mod efectiv, în mod demn și ca principală sursă de existență.”*[157]

Verificarea noilor înscrieri urma a se face de către Comisii Interimare, luându-se „toate garanțiile de obiectivitate”, prin organizarea unor căi de atac împotriva deciziilor Comisiilor Interimare de județe la Comisia Interimară a Uniunii Colegiilor de Avocați.

---

[153] *Parchetul General*…, Dos. 8/1949, f. 16.
[154] I. Mureș, „Un ritm viu în administrarea Justiției”, în *Adevĕrul*, Anul 62, Nr. 17.202, 6 iulie 1948, p. 3.
[155] *Ibidem*, *loc. cit.*
[156] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 15/1946, f. 27.
[157] *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 1.

„Față de numărul exagerat de mare de avocați înscriși acum în barouri – în raport cu nevoile reale ale populației –, continua în expunerea sa ministrul Justiției, *pentru a se stabili o justă proporție între necesitățile de asistență judiciară și numărul membrilor noilor colegii, s-a prevăzut posibilitatea ca Ministerul Justiției să fixeze acest număr pentru fiecare colegiu județean de avocați*."[158]

Proiectul amintit a devenit *Legea nr. 3 din 17 ianuarie 1948 pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România*,[159] care prevedea că, începând cu data publicării, barourile și Uniunea barourilor avocaților din România, organizate în baza unor acte normative anterioare (în principal în baza Legii nr. 1709 din 4 decembrie 1864), urmau a fi desființate (art. 1)[160], fiind înființate în locul acestora colegii de avocați și Uniunea colegiilor de avocați (art. 2), concomitent cu transferul patrimoniului acestora către entitățile nou create (art. 3). Colegiile și Uniunea Colegiilor[161] urmau să fie conduse și administrate de Comisii interimare,[162] numite de Ministerul Justiției, până la modificarea legii de organizare a avocaților (art. 4).

Numărul membrilor colegiilor județene, precum și numărul membrilor care vor exercita profesia de avocat sau apărător pe lângă judecătoriile mixte și rurale, urma să fie stabilit de ministrul Justiției (art.2).

Astfel, prin telegrama nr. 20337 din 11 martie 1948 și prin Decizia publicată în Monitorul Oficial 59/1948 sub nr. 20337, s-a stabilit numărul membrilor Colegiului de Avocați din județul Cluj la 130 avocați definitivi și 40 avocați stagiari, în momentul respectiv Colegiul având un număr de 272 de avocați definitivi și 55 avocați stagiari.[163] Răspunsul președintelui Colegiului clujean, Gheorghe Vișoianu, a fost prompt. La scurt timp a trimis o cerere adresată ministrului Justiției, în scopul revenirii asupra deciziei de stabilire a acestui număr mic de avocați. Cererea a fost făcută în temeiul următoarelor considerente:

1. Orașul Cluj, spre deosebire de alte municipii are o situație cu totul excepțională care îndreptățește ca și numărul avocaților ce urmează a fi înscriși în colegiu să fie diferit și mult mai mare decât a celorlalte municipii. Astfel, orașul Cluj are un Tribunal Militar, care are cea mai mare circumscripție cuprinzând întregul Ardeal de Nord. Apoi, pe lângă toate celelalte instanțe ce sunt în alte municipii, mai este Curtea Criminală, care judecă criminalii de război, infracțiuni care nu intră în competența altor Curți.
2. Orașul Cluj este un centru universitar cu două Facultăți de drept: a Universității „Victor Babeş" și a Universității maghiare „Bolyai", care au un număr de profesori de drept civil, penal și comercial etc., care neapărat urmează să fie înscriși ca membri ai Colegiului, fiind prin cunoștințele lor îndrumători în exercitarea profesiei de avocat și în fața instanțelor de judecată.
   Tot aceste Facultăți de Drept, cu absolvenții lor, prin prezența lor în acest oraș, absolvind studiile, doresc să facă parte din Colegiul de reședință al Universității.
3. Din numărul de 130 avocați admiși pentru acest colegiu, sunt 20 de avocați ce fac parte din Contencioase publice, apoi sunt 32 de avocați care fac parte din Contencioasele instituțiilor particulare, deci un total de 52 avocați care prin interesele profesionale ale lor sunt legați de orașul Cluj, astfel

[158] Aceste reduceri s-au legalizat prin Legea 3/1948, art. 16 – Personalul administrativ și de serviciu al fostelor barouri, al Uniunii Barourilor, al Casei Centrale a Asigurărilor, al Caselor locale de pensiuni și tuturor anexelor lor se va reduce în măsura nevoilor cu respectarea dreptului de preaviz, prevăzut de legile în vigoare (*Ibidem*, *loc. cit.*).

[159] Publicată în Monitorul Oficial nr. 15 din 17 ianuarie 1948, această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința dela 18 decembrie 1947 și s-a aprobat cu majoritate de trei sute trei voturi, contra a două.

[160] Art. 2 – În locul Barourilor se înființează Colegiul de avocați pe județe cu sediul în capitala județului, iar în locul Uniunii Barourilor, Uniunea Colegiilor de avocați din România, cu drepturile și obligațiile prevăzute în legea Nr. 509 din 5 Septemvrie 1940, pentru organizarea Corpului de avocați din România și a legii Nr. 416 din 31 Iulie 1940, pentru organizarea și funcționarea Casei Centrale de Asigurări a Avocaților din România.

[161] Colegiile și Uniunea colegiilor erau considerate *prin lege* persoane juridice *de drept public*, iar înființarea acestora sub noua formă s-a realizat cu respectarea dispoziției de principiu din Legea nr. 21 din 6 februarie 1924 pentru persoanele juridice (asociații și fundații), potrivit căreia *persoanele juridice de drept public* se creează numai prin *lege* (art. 1 alin. 1).

[162] Art. 5 – Comisiunile interimare vor fi compuse astfel: Uniunea Colegiilor va avea un președinte și 8 membri; Colegiul Ilfov un președinte și 8 membri; Colegiile din județe cu reședință de Curte un președinte și 6 membri, iar celelalte Colegii un președinte și 4 membri.
Ministrul Justiției pe cale de decizie va putea mări numărul membrilor Comisiilor Interimare după necesități.

[163] *Ibidem,* Dos. 14/1946, f. 128.

că rămâne un număr de 78 avocați care profesează în particular din care număr apoi cel puțin 40 sunt și urmează a fi repartizați la judecătoriile mixte și rurale în afara orașului, astfel că pentru orașul Cluj, cu atâtea instanțe de judecată, autorități etc., ar rămâne un număr de 38, număr care este absolut insuficient pentru îndeplinirea prestațiilor ce se cer în raport cu numărul locuitorilor. Disproporția rezultă din comparația făcută cu orașul București, unde la 1 milion de locuitori s-au admis 2100 de avocați, pe când la orașul Cluj, la 130 000 de locuitori ar reveni numai 40, la fel apoi comparația cu orașul Timișoara, unde deși nu este situația excepțională a Clujului, s-au admis 150 de avocați, dovedind toate acestea temeiul actualei cereri.

4. Pe lângă motivele de mai sus, specifice orașului Cluj, sunt invocate și următoarele motive de ordin general:

„a. *Cu ocazia întocmirii tablourilor de avocați propuși a fi admiși în principiu în acest Colegiu, s-a examinat amănunțit situația fiecăruia și toți acei ce sub raport politic sau profesional au avut ceva la activul lor, fiind incompatibili cu dispozițiile legale, au fost eliminați și s-au trecut în tabel „numai cei care întruneau toate condițiile legii și care într-adevăr aveau ca mijloc de trai ceea ce câștigau zi de zi prin executarea profesiunei la bară”.*

b. *Avocații Colegiului Cluj, în majoritatea lor sunt, avocați care au fost fie deportați de regimurile fasciste, fie refugiați din Ardealul de Nord, tot datorită acestui regim fascist. Atât cu ocazia deportării, cât și în refugiu, acești avocați și-au pierdut tot ce aveau agonisit pentru ei și familiile lor. Revenind după retrocedarea Ardealului de Nord, exercitând în mod onest profesia, nu și-au putut câștiga mai mult decât necesarul traiului de toate zilele. Ori neînscrierea acestora în Colegiu ar duce la situația nenorocită că până vor putea fi plasați în altă parte în câmpul muncii să fie lipsiți atât ei, cât și familiile lor de bucățica de pâine necesară.*

Deci Domnule Ministru, bazați pe faptul că interesele justiției și a normalei funcționări a acesteia reclamă un număr mai mare de avocați pentru acest Colegiu decât cel admis de Dvs. și bazați și pe faptul (că), după cum am spus mai sus că neînscrierea unui număr mai mare de avocați în Colegiu determină situația dezastruoasă a acestora, vă rugăm să găsiți întemeiată cererea noastră și a ne admite așa cum am formulat-o.

Pentru cazul când numărul cerut de 200 ar fi imposibil să ni-l acordați, vă rugăm să binevoiți a mări plafonul la cel putin 182 de avocați pentru că un număr de 130 să nu fie completat decât cu avocați particulari, iar diferența până la 182 să o formeze avocații publici și jurisconsulții.”[164]

Pe lângă limita numerică impusă colegiilor județene de avocați, au fost invocate și alte cauze ce duceau la pierderea dreptului de profesie. În conformitate cu art. 7 avocații și apărătorii care doreau înscrierea în Colegii trebuiau să îndeplinească câteva condiții. Nu puteau fi înscriși în Colegii decât avocații și apărătorii care:

a) Au exercitat în mod efectiv profesiunea de avocat sau de apărător;

b) Au avut această profesiune că principală sursă de existență;[165]

c) Au exercitat-o în mod demn;

d) N-au manifestat atitudini antidemocratice în viața lor publică sau profesională.

În baza prevederii de la litera a. au fost respinși de la înscrierea în Colegiu avocați precum Zoltan László, pe motiv că „*nu profesează în mod efectiv profesiunea de avocat, în plus nu are greutăți familiale,*

---

[164] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 41–42.

[165] Notarii publici au avut parte de același „tratament” ca și avocații. Cu scopul de a fi organizați „în sprijinul unei reale democrații populare”, camerele de notari publici au fost transformate în colegii de notari publici. Erau admiși în colegii doar notarii care aveau această meserie „principala sursă de existență” (Țiu, *op. cit.*). În 1947 o serie de notari, cu vârste cuprinse între 42–57 de ani, au fost propuși pentru pensionare invocându-se motive de genul: „bolnăvicios, vârstă înaintată, incapabil profesional, nu este devotat regimului”, „dușman închis al regimului, neglijent și incapabil în munca administrativă”, „nesincer față de regim”, „în etate și obosit”, „înstărit, nesincer față de regim”, „lipsă de interes pe linie politică”, „îmbătrânit, bețiv, sub influența chiaburimii” (Ion Zainea et al, *Democrație occidentală și democrație populară: evoluția spectrului politic în nord-vestul României: (1944–1950)*, Ed. Universității din Oradea, 2004, p. 371).

astfel că nu a putut fi înscris, fiind numărul limitat de locuri pentru admiteri în Colegiu și înscrierea sa ar fi însemnat eliminarea unui alt avocat cu greutăți familiale mai mari".[166]

Referindu-ne la litera b, au existat, cum era de așteptat, reacții adverse în rândul avocaților: „*Legând înscrierea în Colegiu de mijloacele de existență,* se exprima într-una dintre criticile adresate acestei prevederi, *s-a ajuns la situația ca avocatul care datorită talentului, priceperii și muncii sale a reușit să-și adune o avere al cărui venit depășea câștigul din profesie, nu va fi înscris în colegiu, pe când un altul mai puțin bine pregătit va fi înscris. Este un criteriu de selecționare profesională necorespunzător. Criteriul de selecționare întemeiat pe «principala sursă de venituri», ar urma să fie înlocuit prin «principala îndeletnicire»*".[167]

Urmau a fi exceptați de la prohibiție cei care intrau în unele din categoriile care prin art. 96 din legea pentru organizarea corpului de avocați erau, de asemenea, exceptați de la anumite reguli de incompatibilitate și anume membrii învățământului facultăților de drept, membrii parlamentului, avocații și șefii de contencios ai autorităților ori instituțiilor. Cu toate acestea, această prevedere va rămâne valabilă.

În baza acestei prevederi au fost respinși avocați precum:

- Alexandru Andrașiu, motivul Comisiei (formată din dr. Pompeiu Pitea, dr. Gheorghe Fekete și dr. Gheorghe Ropan) referindu-se la faptul că „*nu a avut profesiunea de avocat ca principală sursă de existență fiind proprietar de imobile producătoare de venit*".[168]
- Alexandru Asztalos, căruia i se imputa că „*nu profesează în mod efectiv profesiunea de avocat sau apărător, fiind prof. univ., având ca profesiune principală această funcție de profesor și deci conf. art. 7. lit. a. și b. din legea 3/1948, nu a putut fi înscris*".[169]
- Bartha Ignaț – respins din Colegiu în anul 1948, pentru motivul că nu se bucură de exercițiul dreptului electoral. Cererea ulterioară, din anul 1955, a fost respinsă pentru același motiv. [170] O altă sursă detaliază situația care a determinat respingerea acesteia: „*este proprietar mai multor apartamente și case, care-i produc un venit de 5.000 lei lunar; că a fost deputat sub regimul hortist, în parlamentul maghiar și că, în anul 1947 a fost deținut în lagăr pentru atitudine antidemocrată timp îndelungat, că astfel fiind nu întrunește condițiunile art. 7. – pct. b. și d. – din legea 3/1948, neavând principala sursă de existență profesiunea de avocat și manifestând atitudini antidemocratice*".[171]
- Augustin Bernath (Bernárd Ágoston), membru și în fostul Barou maghiar, pentru că „*are alte surse de existență*".[172]
- Ioan Iliescu, fiind „*magistrat pensionar și proprietar de imobile*".[173]

Revenind la litera c. a articolului 7 al legii Nr. 3/1948, faptele săvârșite de avocații considerați nedemni de a mai rămâne în Corp erau prevăzute anterior, prin Legea Nr. 643 din 1944 pentru purificarea Corpului avocaților. Art. II al acestei legi stabilea cazurile de „nedemnitate și incompatibilitate morală" de a face parte din Corpul avocaților pentru cei care în Barou sau în afara lui au adus atingere demnității de avocat, prin aceea că:

a) S-au pus prin acțiuni proprii, sub orice formă, în slujba hitlerismului și a fascismului, slujind astfel interese străine de acele ale națiunii române;

[166] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 26/1948, f. 259.
[167] Ședința Consiliului legislativ din 4 și 5 decembrie 1947, în *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 4.
[168] *Ibidem,* Dos. 26/1948, f. 201.
[169] *Ibidem,* f. 202. Într-un tabel ce cuprindea caracterizarea profesorilor universitari de la Universitatea „Bolyai" din Cluj evidențiați în mod deosebit, întocmit la 28 aprilie 1948, găsim și caracterizarea lui Alexandru Asztalos, profesor la Facultatea de drept și economie politică – „Bolyai": „*(Drept financiar): Profesor tânăr, a fost juristconsultul Partidului Maghiar și Partidului Ardelean. Imediat după eliberare s-a încadrat în mișcarea democratică. În anii trecuți a fost printre opoziționiștii UPM De un an este relativ disciplinat, lucrează mult, dar ideologicește s-a dezvoltat puțin*" (Partidul Muncitoresc Român Cluj, Org. Jud. Cluj. Secția Cadre, „TABEL cu caracterizarea prof. universitari de la Univ. «Bolyai» Cluj", în *Comitetul Regional PCR Cluj*, Dos. 475/1948, f. 10).
[170] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 50/1952–1948, f. 4.
[171] *Ibidem,* Dos. 26/1948, f. 205.
[172] *Ibidem,* f. 208.
[173] *Ibidem*, Dos. 50/1952–1948, f. 5.

b) Au militat, sub orice formă, în vreo organizaţie politică sau paramilitară: legionară, fascistă sau hitleristă, sau au pregătit calea instaurării dictaturilor de tip fascist din România;
c) Au militat propagând idei contra principiilor democratice, ori influențați de asemenea concepții, au săvârșit presiuni, acte de teroare, schingiuiri și omoruri;
d) Au ordonat sau săvârșit crime de război;
e) Au promovat în viața publică țeluri fasciste, hitleriste sau rasiale;
f) Au abuzat de dispozițiile cu caracter legionar sau rasial, spre a trage foloase pentru ei sau pentru alții;
g) Au introdus, inspirat, susținut sau propagat în barouri spiritul hitlerist, fascist sau legionar;
h) Din motive de ordin politic sau rasial, au introdus și practicat în barouri, față de colegii lor, violențe, abuzuri, prigoană ori au hotărât excluderi ilegale din Corp;
i) Au fost judecați și înlăturați din vreun alt Corp profesional, pe baza legilor de epurație.[174]

Comisia de apel putea pronunța pentru faptele de la art. II. excluderea din Corpul Avocaților sau interdicția temporară de a profesa timp de 2–5 ani (art. XIII). Cei excluși definitiv din Corp pierdeau și dreptul la pensie.

A rămas însă o interogare pertinentă, subliniată și de alți istorici: ce trebuia să cuprindă noțiunea de exercițiu cu demnitate a profesiei? Textul era lipsit de această precizare cu atât mai necesară cu cât constituia un impediment prohibitiv. Cauzele de nedemnitate erau enumerate în art. 94 din Legea pentru organizarea corpului avocaților, iar îndeplinirea condițiilor cerute pentru a figura în tabloul avocaților putea fi, conform art. 245, cercetată oricând. Legea pentru organizarea corpului de avocați stabilea o linie de conduită ce trebuia urmată de avocat: interdicția de a-și face reclamă și publicitate comercială, interdicția de a se sluji pentru recrutarea clientelei de slujitori remunerați, interdicția de a avea legături cu persoanele cărora li s-a interzis accesul în localurile instanțelor judecătorești; un birou cuviincios instalat ș.a. Pentru nesocotirea interdicțiilor și obligațiilor impuse avocatului, legea prevedea sancțiuni disciplinare.[175]

Conform literelor c. și d. ale articolului 7, au fost respinși, printre alții, următorii:

– Nicolae Pirosky, respins pe motiv că în timpul regimului fascist a avut o atitudine antidemocrată în viața politică și profesională.
– Francisc Zsulyevics, pe motiv că „*este funcționar public în Ministerul de Finanțe, Administrația Financiară Cluj; deși repartizat cu serviciul la Contenciosul acestei Administrații, nu îndeplinește condițiunile legii 7/1948, lit. c., astfel că nu poate fi înscris*."
– Constantin Xantopol, avocat întors din refugiu, respins pe motiv că „*a fost condamnat de Tribunalul Militar Cluj pentru agitați și ultragiu contra autorităților democratice*."
– Cornel Pintican, respins pe motiv că a avut atitudine antidemocratică după 1945, fiind membru într-un partid „reacționar" din trecut, fără a se specifica partidul (PNȚ).
– Alexandru Tufan, respins pentru că a făcut parte din PNȚ până la dizolvarea partidului.
– Walter Herdt, respins pentru atitudine antidemocratică și după 1945. A fost membru al „Wolksvund-ului", organizație antisemită cu caracter hitlerist. [176]

Pe lângă avocații excluși în baza prevederilor art. 7 lit. a-d, dat fiind faptul că o parte dintre aceștia îndeplineau criteriile solicitate, din cauza numărului limitat de locuri au fost excluși, printre alții, următorii:

– Andrei Kiss, în dreptul căruia Comisia Colegiului Avocaților din Cluj (formată din dr. Pompeiu Pitea, dr. Iosif Fogarasi și Alexandru Frunzescu) a notat următoarele: *„deși întrunește toate condițiunile cerute de art. 7 din Legea 3/1948, din cauza numărului limitat de locuri, nu a putut fi înscris"*.[177]
– Augustin Baciu, în dreptul acestuia era scris: „*deși are ca sursă principală de existență profesiunea și îndeplinește toate condițiufnile legale de a fi înscris, totuși având în vedere că este pensionar*

[174] „Legea nr. 643 pentru purificarea Corpului avocaților", în *Colecțiune...*, Tomul XXI, 1944, 1–31 decembrie, pp. 75–79.
[175] Ședința Consiliului legislativ din 4 și 5 decembrie 1947, în *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 4.
[176] *Ibidem,* Dos. 26/1948, f. 242, 271, 275, 291, 299, 300.
[177] *Ibidem,* f. 189.

public și primește lunar o pensie de 5.166 lei și că numărul celor care urmează a fi înscriși în Colegiu este limitat", este declarat respins.[178]

– Constantin Bașturea deși *„întrunește toate condițiunile legii 3/1948, a profesat încontinuu și efectiv funcțiunea de avocat, în mod demn, fără ca să fi manifestat vreodată atitudine antidemocratică în viața publică sau particulară, [...] este un element bun al fostului Barou, totuși, dat fiind faptul că este invalid de războiu sută la sută, în care situație este îndreptățit la pensie de I.O.V.R și că numărul de locuri pentru înscrieri a fost limitat, nu a putut fi înscris*."[179]
– Carol (Károly) Ürmössy, membru în fostul Barou maghiar din perioada 1940–1944. În dreptul acestuia găsim scris: *„a fost cercetat de către Comisia de epurare, însă a fost achitat, astfel că în urma numărului limitat de cereri de înscriere ce pot fi admise, nu a putut fi înscris; a făcut parte din partidul fascist al lui Imredy în Ardealul de Nord*".[180]
– Samuil Zanarovits, unul dintre avocații refugiați reîntorși după deportarea în detașamente de muncă. *„Deși întrunește condițiunile legii 3/1948, din cauza numărului limitat a cererilor ce au putut fi admise nu a putut fi înscris. Are avere moștenită*."[181]

Legea din 1948 prevedea un termen în care avocații să depună personal cereri de înscriere în noile colegii, urmând ca cei care nu respectau acest termen (31 ianuarie 1948), precum și cei ale căror cereri fuseseră respinse (inclusiv avocații epurați pe motive politice) să nu mai poată exercita profesia de avocat. Doar persoanele înscrise în Colegiu aveau dreptul să păstreze această calitate și să desfășoare activitățile specifice profesiei.[182]

La inițiativa Colegiului Avocaților din jud. Ilfov s-a uniformizat metoda de lucru pentru culegerea cererilor de înscriere în Colegii, prin folosirea formularelor tipizate de „Rapoarte" și „Decizii". Acest model a fost preluat și de Colegiul Avocaților din Județul Cluj. (Anexa 6)

La 10 februarie au fost respinși un număr de 60 avocați ai Colegiului clujean.

Tablou nominal				
Nr. crt.	**Numele și prenumele**	**avocat**	**deciziunea dată**	**Observații – motivul radierii**
1	Abrudbányai Geza	〃	10 Febr. 1948	radiat întrucât nu a cerut reînscrierea în Colegiu pe baza legii 3/1948.
2	Abrudan Petre	〃	〃	radiat ca incompatibil
3	Băliban Maria	〃	24 Iulie 1946	〃
4	Balota Gheorghe	〃	10 Febr. 1948	n-a cerut înscrierea
5	Boilă Zaharie	〃	〃	〃
6	Ciobanu Ioan	〃	〃	〃
7	Colhon Ilie[183]	〃	〃	〃
8	Deleu Ovidiu	〃	〃	〃
9	Farcu Ioan	〃	〃	incompatibil
10	Frimu Gheorghe	〃	〃	〃

[178] *Ibidem,* f. 203.
[179] *Ibidem,* f. 206.
[180] *Ibidem,* f. 292.
[181] *Ibidem,* f. 298.
[182] Art. 6. – Până la 31 ianuarie inclusiv avocații și apărătorii vor face și depune personal cu excepția cazurilor de forță majoră cereri de înscriere în colegiile respective, în care vor prevedea toate datele cerute de articolul următor sub sancțiunea neînscrierii în colegiu în cazul indicării de date ireale sau incomplete (*Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 2).
Art. 12. – Avocații și apărătorii care nu vor face în termen legal cerere de înscriere în Colegiu, precum și acei ale căror cereri vor fi definitiv respinse, nu vor mai putea exercita profesiunea de avocat sau apărător.
Împricinații care prin efectul aplicării acestei legii vor rămâne lipsiți de apărare se pot adresa Colegiului, care va lua măsuri de asistență necesară.
[183] Va fi ucis în sediul Securității din Alba Iulia (Ionițoiu, „Victimele…", Vol. 2, Dicționar C, http://www.procesul comunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/dictionar_c/cod-col/dictionarc_16.pdf, accesat la 10.09.2019).

11	Giurgiu Teodor	″	″	n-a cerut înscrierea
12	Găzdac Traian	″	″	″
13	Hurghiș Emil	″	″	incompatibil
14	Justian Elena	″	″	n-a cerut înscrierea
15	Jeleriu Gheorghe	″	″	″
16	Linczmayer Carol	″	″	incompatibil
17	Lazar Ioan	″	″	n-a cerut înscrierea
18	Leoca Ilie	″	″	″
19	Leder Gabriel	″	″	″
20	Klein Ervin	″	″	″
21	Kallos Tiberiu	″	″	neplata cotizațiilor
22	Kovács Iuliu	″	″	incompatibil
23	Kohn Hillel	″	″	neplata cotizațiilor
24	Kornis Otto	″	″	″
25	Marcu Ioan	″	″	n-a cerut înscrierea
26	Matiș Ioan	″	″	″
27	Mocsi Carol	″	″	″
28	Pușcaș Traian	″	″	″
29	Popescu Eugen	″	″	″
30	Poruțiu Zoe	″	″	″
31	Poruțiu Laurențiu	″	″	″
32	Periș Ad. Capelaro	″	″	″
33	Stoica Ioan	″	″	incompatibil
34	Schwimmer Sigismund	″	″	n-a cerut reînscrierea
35	Sandor Ioan	″	″	″
36	Sima Ioan	″	″	″
37	Székely Francisc	″	″	″
38	Stepan Octavian	″	″	″
39	Guilom Sorban	″	″	″
40	Timbuș Anastasie[184]	″	″	″
41	Ursu Ioan	″	″	″
42	Váyolos Nicolae	″	″	incompatibil
43	Zamfir Maria	″	″	n-a cerut înscrierea
Nr. crt.	**Numele și prenumele**	**avocat stagiar**	**deciziunea dată**	**Observații – motivul radierii**
1	Boilă Iuliu[185]	″	10 Febr. 1948	radiat, n-a cerut reînscrierea
2	Baicu Ioan	″	″	″
3	Botoș Bela	″	″	plecat din țară
4	Costan Stefan	″	″	n-a cerut înscrierea
5	Chindriș Dumitru	″	″	″
6	Giulea Florența	″	″	″
7	German Marius	″	″	″

[184]Va fi respins și în 1954, pe motiv că „n-a dovedit că se bucură de exercițiul drepturilor electorale” (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 50/1952–1948, f. 7).
[185] Fiul lui Romulus Boilă, va fi arestat în 15 august 1949 și eliberat în 1953.

8	Joja Alexandru	″	″	″
9	Istrate Alexandru	″	″	″
10	Köves Ioan	″	″	″
11	Rusu Ioan	″	″	″
12	Steer Alexandru[186]	″	″	″
13	Sabo Pavel Andrei	″	″	″
14	Tigăreanu George	″	″	″
15	Veres Stefan	″	″	″
16	Veress Paul	″	″	″
17	Odeștianu Rolan	″	″	incompatibil

În această listă, printre alții, îi regăsim ca „incompatibili" pe: Ioan Stoica, fost secretar general al Prefecturii județului Cluj în perioada interbelică,[187] Zaharia Boilă sau dr. Alexandru Steer. Acesta din urmă a ocupat funcția de șef de birou la Biroul de Studii al Prefecturii Cluj, pus în retragere din oficiu pe ziua de 31 martie 1947, conform art. 132 din Statutul Funcționarilor Publici, în scopul „decongestionării administrației Prefecturii" și pe motiv că are peste 20 de ani vechime de serviciu.[188] Totuși, respingerea nu s-a făcut în primul rând în virtutea anilor de vechime. Pentru a susține această afirmație aducem un exemplu concludent: avocatul dr. Pitea Pompeiu, avocat la Biroul Contencios al Prefecturii județului Cluj, fost consilier tehnic, avea în 1948 22 ani vechime.[189]

Iuliu Boilă (n. 1916), dintre avocații stagiari, a fost fiul lui Romulus Boilă și al Liviei Pop.[190] Având rădăcini atât de „nesănătoase", va fi arestat pe 15 august 1949 și eliberat în 1953.[191]

Pe lista trimisă de Partidul Național Popular, jud. Cluj, la 11 februarie 1948, cu membrii verificați atât din punctul de vedere democratic, cât și al demnității cetățenești, demni de a fi susținuți de organizație,[192] apare și Tudor Drăgan, Leontin Mureșan, Ricard Filipescu, Virgil Constantinescu, Gheorghe Florea, Aurelian Ionașcu, Nicolae Rotta, Mircea Pălăgieșu[193] (Anexa 8). Dintre aceștia va fi acceptat pe lista finală (1949) doar Leontin Mureșan. Tudor Drăgan va avea o carieră didactică strălucită pe tot parcursul regimului comunist.

În luna aprilie 1948 lista este completată cu alți 100 avocați respinși.[194] Dintre cei respinși în aprilie 1948:

- 19% sunt avocați refugiați și deportați reîntorși în oraș;
- 10% sunt avocați care au profesat în anul 1947 în vechiul Barou maghiar;
- 2% sunt respinși pentru atitudine antidemocratică după 1945;
- 21% îndeplinesc condițiile, dar nu sunt locuri suficiente;
- 3% au făcut parte din partidele „istorice";
- 8% au avut atitudine antidemocratică în timpul regimului horthyst sau în perioada 1945–1947;
- 70% nu au avocatura ca principală sursă de existență, nu au profesat în mod efectiv sau sunt nedemni;
- 12% au proprietăți.

O parte dintre aceștia vor fi respinși pe baza mai multor acuzații.[195] Alții vor fi înscriși în urma recursului.[196]

---

[186] Membru în 1945 al Consiliului Politic Județean Cluj.
[187] Motogna, *op. cit.*, p. 62.
[188] *Inspectoratul General Administrativ…*, Dos. 26/1947, f. 341, 343.
[189] *Ibidem,* Dos. 26/1947, f. 334.
[190] Fiica lui Ionel Pop, rudă cu Maniu.
[191] Ionițoiu, „Victimele…", Vol. 1, Dicționar A-B, *loc. cit.*
[192] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 16.
[193] Tăiat apoi din lista inițială.
[194] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 26/1948. Vezi lista în Nicoleta Chicinaș, „Efectele Legii nr. 3 din 17 ianuarie 1948 asupra avocaților clujeni", în *Revista de Științe Juridice,* Nr. 3/2009, pp. 108–119; Nicoleta Chicinaș, „Injusta justiție, armă de «purificare», în *Proiectul uman comunist: de la discursul ideologic la realitățile sociale*, coordonatori: Vasile Boari, Alexandru Câmpeanu, Sergiu Gherghina, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011, pp. 102–148.

În această listă a respinșilor îl găsim pe dr. Emil Căpitan, fost șef de secție la Biroul juridic al Prefecturii județului Cluj în perioada interbelică. Deși îndeplinea condițiile cerute, cererea i-a fost respinsă „*din cauza numărului redus de avocați ce au putut fi înscriși în Colegiu, fiind alții cu greutăți familiale mai mari*”. [197] În 1953 va figura pe lista avocaților jurisconsulți definitivi – Cluj.[198]

Modul în care era prevăzută înscrierea în colegiu precum și modul în care se soluționa recursul (împotriva rezoluției inițiale date cererii de acces în profesie) a deschis calea unor grave abuzuri. În unele Colegii, opinează Lazăr Gruneanțu, avocații de alte naționalități (îndeosebi maghiari, dar și evrei) care făceau parte din comisiile interimare de analiză a cererilor „*au folosit prilejul pentru achitarea unor polițe avocaților români pentru poziția avută de aceștia în perioada anilor 1930–1940 când s-a declanșat politica de românizare a barourilor*”.[199] Este și cazul decanului Baroului clujean din 1940, Alexandru Dragomir, care a profesat în anii 1946–1947, însă apare și pe lista celor care nu mai profesează începând cu anul 1947.[200]

Comisia de judecată a cererilor de înscriere în Colegiul clujean, în luna aprilie 1948, a fost formată din dr. Pompeiu Pitea, dr. Gheorghe Fekete, dr. Gheorghe Ropan,[201]dr. Iosif Fogarasi și Alexandru Frunzescu. O decizie cel puțin suspectă a acestei comisii, a fost reînscrierea avocatului Desideriu Benedek, căruia i se reproșa faptul că „*a fost membru a partidului imredist, fapt ce dovedește că a profesat în mod nedemn și a avut atitudine antidemocrată, întrucât partidul imredist a fost un partid în era maghiară cu caracter fascist și rasial, că astfel fiind a exercitat profesiunea în mod nedemn și a avut o atitudine antidemocrată.*”[202] Cu toate acestea, va figura atât pe lista celor admiși inițial, la 22 aprilie 1948, cât și pe lista celor admiși în urma recursurilor. Mai mult, așa cum am mai amintit, în anul 1950 va fi numit Director al Biroului Colectiv Nr. II.[203]

În 6 aprilie 1948, 47 dintre avocații clujeni au trimis un memoriu către Colegiul Avocaților, prin care cereau intervenția acestuia în sensul soluționării la București a problemei majorării numărului membrilor Colegiului din Cluj, de la 130, la 200 de avocați.[204] La 22 aprilie a fost întocmită lista cu avocații membri ai Colegiului de Avocați Cluj, listă care cuprindea doar 130 de avocați definitivi. Bătălia pentru ocuparea locurilor va fi cu atât mai acerbă.

Lista cu avocaţii definitivi admişi în Colegiul Avocaţilor din Cluj, la 22 aprilie 1948[205]					
1	Albon Emil	45	Giurgiu Sabin	89	Podhraszki Ladislau
2	Alexandrescu Nicolae	46	Giurgiu Traian	90	Poiană Gheorghe
3	Almașu Tiberiu	47	Grosariu Aurelian	91	Pop Cornel

195 Bartha Ignaț și Daniel Béla: atitudine antidemocratică în perioada horthystă sau în intervalul 1945–1947, avocatura nu este principala sursă de existență/nu au profesat în mod efectiv/ nedemnitate, au proprietăți.

196 Cenan Ana (soția avocatului Cenan Anania): a figurat inițial pe lista celor respinși (avocatura nu este principala sursă de existență/nu a profesat în mod efectiv/Nedemnitate). Licență în drept. Înscrisă în corpul avocaților la 30 ianuarie 1945. Va fi membră a Colegiului și în anul 1953 (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959 f. 164).

197 *Ibidem,* Dos. 26/1948, f. 216.

198 *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 164.

199 Lazăr Gruneanțu, *Istoria Baroului Timiș*, Ed. Mirton, Timișoara, 2009, p. 125.

În Cluj, de exemplu, la 20 august 1940, s-a hotărât în cadrul unei ședințe plenare a Consiliului baroului Cluj, sub președinția decanului Alexandru Dragomir, să se întocmească un tablou al avocaților și stagiaților evrei, cu evidențierea categoriei din care fac parte (I-III), potrivit Decretului-lege din 8 august 1948, pentru a înlătura evreii din categoriile I și III. Comisia întrunită la 24 august a constatat ca erau 110 avocați evrei din 410 avocați definitivi înscriși în Baroul Cluj și 22 de stagiari evrei din totalul de 100 ai baroului. În categoria II (exceptată înlăturării) intra doar un avocat, Ștefan Fabius, al cărui tată a fost judecător, primar în Târgu Ocna și a luptat în războiul de independență, iar Ștefan activase în armata română în războaiele din 1913, 1916–1918, cu grad de căpitan, rănit de două ori și decorat cu Steaua României. Pentru ceilalți s-a decis ca după data de 31 august consiliul să numească curatori speciali pe lângă fiecare avocat evreu, pentru lichidarea proceselor pe care le aveau angajate. Decizia nu a mai putut fi pusă în practică datorită întorsăturii evenimentelor din 30 august 1940 (Ionescu, Miron, *op. cit.,* pp. 147–148).

200 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 267, f. 283–284.

201 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 26/1948, f. 201–302.

202 *Ibidem,* f. 207.

203 *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 234.

204 *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 95.

205 *Ibidem,* f. 131.

4	Anca Cornel	48	Hegedüs Alexandru	92	Popoviciu Victor
5	Andrei Alexandru	49	Hegyesi Victor	93	Pop Alexandru
6	Ausch Eugen	50	Hermann Ludovic	94	Pop Ioan
7	Baciu Ștefan	51	Hossu Elemer	95	Porumb Grațian
8	Banu Sever	52	Ianos Gaspar	96	Poruțiu Valer
9	Benedek D. Desideriu	53	Ignat Virgil	97	Precup Ioan
10	Bodiu Dumitru	54	Judovits Hugo	98	Prodan Ioan
11	Bodo I. Vasile	55	Kaim M. Maurițiu	99	Rațiu Ioan
12	Bodocsi Carol	56	Kertesz Nicolae	100	Rebreanu Petre
13	Borbath Samuil	57	Kleinhempel Ludovic	101	Reteșan Simion
14	Borda Emil	58	Krach Paul	102	Roman Desideriu
15	Brate Ion	59	Ladanz Vasile	103	Ropan Gheorghe
16	Bulbuk Eugen	60	Lazăr Pompei	104	Roth Felix
17	Buzas Ludovic	61	Leonid Iuliu	105	Rusu Dumitru
18	Căciulă Constantin	62	Lovinger Stefan	106	Sari Stefan (Sáry István)[206]
19	Călugăru Vasile	63	Ludu Liviu	107	Simon Nicolae
20	Câmpeanu Virgil	64	Lupaș Semproniu	108	Simu Vasile
21	Cenan Ana	65	Maier L. Titus	109	Sinko Stefan
22	Chitta Iulian	66	Mastan Dănilă	110	Spielman Eugen
23	Ciugudeanu Marius	67	Maxim Iuliu	111	Stan Vasile
24	Comes Petre	68	Micu Liviu	112	Stănescu Belu Panait
25	Cristea Dumitru	69	Micu Ovidiu	113	Strul Aron
26	Cristea Vasile	70	Mihali Victor	114	Suciu Virgil
27	Danka Desideriu	71	Modola Giurgiu Doina	115	Surdu Ioan
28	Daroczi Francisc	72	Moga Eugen	116	Szatmari Ioan
29	Demeny Paul	73	Monduk Adalbert	117	Temesi Francisc
30	Demian Aurel	74	Morariu Alexandru	118	Terente Vasile
31	Dorca Iosif	75	Morodan Ion	119	Tudoran Dorift.
32	Drăgulescu Aurel	76	Moțiu Octavian	120	Topan Ioan
33	Dunca Eugen	77	Mureșan Leontin	121	Ujvari Alexandru
34	Eger Zoltan	78	Mureșan Gheorghe	122	Vaczi Coloman
35	Erszeyes Samuil	79	Mușetescu Grigore	123	Vaida Felician
36	Farkas Ernest	80	Nagy Tiberiu	124	Vasvari Alexandru
37	Fekete Gheorghe	81	Nagy Grigore	125	Veisz Francisc
38	Fekete Ladislau	82	Nemeș Ștefan	126	Vodă P. Alexandru
39	Filip Teodor	83	Nemethi Gheorghe	127	Voișanu Gheorghe
40	Florea Gheorghe	84	Neuman Eugen	128	Wolf Maria
41	Fodor Alexandru	85	Nicoară Emil	129	Vornicel Cecilia
42	Fogarasi Iosif	86	Nicoară Iulian	130	Vuia Liviu
43	Frunzescu Alexandru	87	Olteanu Eugen		
44	Gherman Traian	88	Pitea Pompei		

[206] Președintele MADOSZ-ului.

Avocați stagiari admiși în Colegiul avocaților din Cluj, în luna aprilie 1948[207]

Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. crt.	Numele și prenumele
1	Albăcan Teodor	15	Diaconescu Nicolae	29	Păcurariu Nicolae
2	Angelescu Eugenia Cornelia	16	Gyenge Paul	30	Pănoiu Ioan
3	Ardelean Maria	17	Gruița Titus	31	Penciu Ștefan
4	Avram Lazăr	18	Haas Eduard	32	Pop Aurel
5	Barabas Bela	19	Kapcza Emeric	33	Pop Ștefan
6	Blaș Alexandru	20	Kertész Ladislau	34	Pop Sabin
7	Berivoy Ioan	21	Macavei Ilie	35	Popovici Victor
8	Bodnár Ildiko	22	Matos Iuliu	36	Predescu Gabriela
9	Bosoancă Traian	23	Moldan Alexandru	37	Predescu Nicolae
10	Ceparui Vasile Ioan	24	Morariu Simion	38	Rocașiu Claudia
11	Chelaru Aurel	25	Oancea Enea	39	Ulieșan Ioan
12	Crișan Iuliu	26	Olariu Petre	40	Vásárhelyi Ioan
13	Cosma Aurel	27	Opriș Alexandru		
14	Daniel Augustin	28	Păcurariu Tiberiu		

Președinte: Panait Stănescu B.; Secretar: Ioan Ludu

În urma recursurilor, care trebuiau depuse în termen de 5 zile, vor lipsi din lista celor inițial admiși, trei avocați cu origine „nesănătoasă”:

– Eugen Dunca, membru PNL respins inițial în 1947.
– Semproniu Lupaș (1909–1996). A fost primul dintre cei trei copii ai lui Ioan Lupaș,[208] figură marcantă a perioadei interbelice. Semproniu s-a căsătorit cu Lia Boilă (fiica lui Zaharia Boilă).[209] Deși va apărea pe lista cu avocații definitivi admiși în Colegiul Avocaților din Cluj, la 22 aprilie 1948, în urma recursurilor nu va mai fi reînscris. Împărtășind soarta tatălui său (internat la Sighet), Semproniu Lupaș va fi și el condamnat de regimul comunist.
– Petre Rebreanu, un foarte bun avocat, prezent și el în tabelul de mai sus, a fost membru al Comitetului Executiv al Uniunii Democrate Române. A fost apărătorul directorului general al Societății belgo-română (fabrică de basmale), condorul Ane Kstein, atacat că ar fi fost reacționar.[210] La puțin timp, ziarul *Plugarii* scria că a fost internat în lagăr (aprilie 1945) „*pentru distrugerea spiritului reacționar și profascist care începe să-și ridice capul din nou și deci pentru satisfacerea opiniei publice*”.[211] Cu toate acestea, figurează pe această listă a avocaților admiși în 1948, lipsind însă de pe lista finalizată în urma recursurilor, fiind respins de Uniunea Colegiilor. Va fi respins și în 1954, pe motiv că este salariat.[212]

[207] *Ibidem,* f. 91.
[208] Istoric, profesor, om politic, preot, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918, demnitar în Consiliul Dirigent, deputat în Parlamentul României, ministru în mai multe guverne interbelice, membru corespondent al Academiei Române (1914), apoi membru titular (1916), președintele Secției de Istorie a Academiei Române (1932–1935), fondator, alături de Alexandru Lepădatu, al Institutului de Istorie Națională din Cluj (1920); ministru al Cultelor. A scris lucrări fundamentale despre istoria Transilvaniei. Va fi arestat la 5/6 mai 1950, a fost internat la Sighet pe timp de 24 luni, încadrat ulterior în Decizia M.A.I. nr. 334/1951. Pedeapsa îi va fi majorată cu 60 luni, conform Deciziei M.A.I. numărul 559/1953. A fost eliberat la 5 mai 1955 (Fișă matricolă penală: Ioan Lupaș, http://www.memorialsighet.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=278&Itemid=153&lang=ro, accesat la 18.06.2019).
[209] Au avut două fete: Ana Lupaș – președintă a Uniunii Artiștilor Plastici din Cluj – și Mariana, absolventă a facultății de litere, stabilită în Franța (Lucian Nastasă, „Mecanisme de selecție și integrare a elitei universitare românești. Alianțele familiale”, http://www.history-cluj.ro/Istorie/cercet/Nastasa/Aliante_familiale.htm#_ftn36, accesat la 1.03.2019).
[210] Ionuț Țene, „Înființarea Universității Bolyai – 1945. Partea a IV-a”, http://www.napocanews.ro/2010/05/infiintarea-universitatii-bolyai-1945-partea-a-iv-a.html, accesat la 18.08.2019.
[211] „Comunicatul Comisiei Superioare de Purificare”, în *Plugarii*, Anul II, Nr. 30, 4–11aprilie 1945, p. 4.
[212] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 50/1952–1948, f. 7.

Situația avocaților definitivi și stagiari clujeni la 1 februarie 1949, în urma recursurilor

Comisia de judecată de pe lângă Uniunea Colegiilor a avut o sarcină dificilă, trebuind să judece toate recursurile avocaților. S-a stabilit judecarea a 300 recursuri pe zi. Pentru Colegiul Ilfov, de exemplu, a fost nevoie de aproximativ 10 zile, acesta înregistrând un număr de aproximativ 2500 recursuri. Hotărârea se lua cu majoritate de voturi, adică cu acordul a 3 din cei 5 membri ai comisiei.[213] Lista finală a avocaților clujeni admiși în urma recursurilor, a fost întocmită la 1 februarie 1949 și cuprindea 104 avocați definitivi, 10 avocaților definitivi în provincie și 40 avocați stagiari.[214]

TABEL NOMINAL **al avocaților definitivi înscriși în Colegiu pe baza legii 3/1948 și pe baza hotărârilor de înscriere rămase definitive în urma judecării recursurilor.** [215]					
1	Albon Emil	36	Gherman Traian*	71	Poiană Gheorghe
2	Almașu Tiberiu	37	Grosariu Aurelian	72	Pop Cornel**
3	Amiras Aladar	38	Hercz Ferdinand**	73	Popoviciu V. Victor
4	Anca Cornel**	39	Hermann Ludovic**	74	Pop Alexandru**
5	Baciu Ștefan*	40	Hirsch Coloman**	75	Pop Ioan
6	Balla Francisc	41	Ivașcu Alfonzo	76	Porumb Grațian
7	Benedek D.Desideriu*	42	Iános Gaspar	77	Prodan Ioan*
8	Bodiu Dumitru[216]	43	Jitianu Camil	78	Rațiu Ioan
9	Bodo I. Vasile	44	Judovits Hugo**	79	Reteșan Simion
10	Bodoczi Carol[217]	45	Kaim Nicolae (Maurițiu)**	80	Roman Desideriu
11	Bokor Alexandru**	46	Kerekes Eugen	81	Roth Felix
12	Borbath Samuil	47	Kleinhempel Ludovic	82	Rusu Dumitru
13	Brate Ion**	48	Ladányi Vasile	83	Sáry Stefan (István) *
14	Bulbuk Eugen	49	Lazăr Pompei**	84	Simon Nicolae**
15	Căciulă Constantin	50	Leonid Iuliu**	85	Sinko Stefan*
16	Călugăru Vasile	51	Löwinger (Lovinger) Stefan	86	Spielmann Eugen
17	Câmpeanu Virgil**	52	Ludu Liviu	87	Stan Vasile**
18	Cenan Ana (Anania)	53	Maxim Iuliu	88	Stănescu-Bellu Panait
19	Comes Petre	54	Micu Liviu**	89	Suciu Virgil**
20	Chitta Iulian	55	Micu Ovidiu	90	Szatmáry Ioan
21	Cristea Dimitrie (Dumitru)	56	Modola Giurgiu Doina	91	Temesi Francisc
22	Cristea Vasile**	57	Moga Eugen	92	Târnăveanu Valer
23	Danka Desideriu	58	Morariu Alexandru	93	Terente Vasile**
24	Daróczi Francisc*	59	Morodan Ioan**	94	Tudoran Dorift.
25	Demény Paul	60	Moțiu Octavian**	95	Tunyogi Iuliu
26	Demian Aurel	61	Mureșan Leontin**	96	Topan Ioan**
27	Drăgulescu Aurel	62	Mureșan Gheorghe	97	Ujvári Alexandru
28	Eger Zoltan	63	Nagy Grigore	98	Vaida Felician
29	Erszényes Samuil*	64	Nagy Iuliu	99	Vodă P. Alexandru**
30	Farkas Ernest	65	Nagy Tiberiu	100	Voișanu Gheorghe
31	Fekete Gheorghe	66	Nemeș Ștefan	101	Vornicel Cecilia

[213] I. Mureș, „Cum se judecă recursurile avocaților”, în *Adevĕrul*, Anul 62, Nr. 17.200, 3 iulie 1948, p. 3.
[214] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 141–142.
[215] *Ibidem*, *loc. cit.*
[216] În 1947 apărea pe lista celor care nu mai puteau profesa.
[217] Va fi membru al Comisiei Interimare a Colegiului Avocaților din Cluj în 1950 (*Ibidem*, Dos. 35/1950, f. 21, 43, 44).

32	Fekete Ladislau	67	Némethi Gheorghe**	102	Vuia Liviu
33	Fodor Alexandru	68	Neumann Eugen	103	Weisz Francisc**
34	Fogarasi Iosif*	69	Pitea Pompei**	104	Wolf Maria
35	Frunzescu Alexandru	70	Podhraszki Ladislau		

Dintre cei înscriși în tabel, 9 (*) au profesat și în Baroul maghiar în anul 1941, iar 28 (**) au venit din refugiu și deportare. Numărul celor care au profesat în vechiul Barou maghiar, ținând cont de întregul interval 1940–1944, este cu siguranță mult mai mare.

Avocați definitivi din provincie – jud. Cluj		
Nr. crt.	Numele și prenumele	Domiciliul
1	Andrei Alexandru*	Huedin
2	Buzás Ludovic*	″
3	Hegyesy Victor	″
4	Banu Sever	Sărmaș
5	Dorca O. Iosif	″
6	Hossu Elemér	Hida
7	Mastan Dănilă	″
8	Mihali Victor*	″
9	Ignat Virgil	Mociu
10	Macavei Dionisie	″

Dintre aceștia, 3 (*) au profesat și în vechiul Barou maghiar în anul 1941.

I.					
Avocați stagiari					
Nr. crt.	Numele și prenumele	Domiciliul	Nr. crt.	Numele și renumele	Domiciliul
1	Albăcan Teodor	Cluj	20	Matos Iuliu	Cluj
2	Ardelean Maria	″	21	Moldan Alexandru	″
3	Avram Lazăr	″	22	Morar Simion	″
4	Barabás Bela	″	23	Oancea Enea	″
5	Blaș Alexandru	″	24	Olariu Petre	″
6	Berivoy Ioan	″	25	Oprișiu Alexandru	″
7	Bodnar Ildiko	″	26	Păcurariu Tiberiu	″
8	Bosoancă Traian	″	27	Pănoiu Ioan	″
9	Câmpian Eugenia	″	28	Penciu Stefan	″
10	Cosma Aurel	″	29	Pop Aurel	″
11	Crișan Iuliu	″	30	Pop Sabin	″
12	Daniel Augustin	″	31	Pop Stefan	″
13	Diaconescu Nicolae	″	32	Popovici I. Victor	″
14	Gyenge Paul	″	33	Predescu Gabriela	″
15	Gruița Titus	″	34	Predescu Nicolae	″
16	Haas Eduard	″	35	Rocașiu Claudia	″
17	Kapcza Emeric	″	36	Ulieșan Ioan	″
18	Kertész Ladislau	″	37	Vásárhelyi Ioan	″
19	Macavei Ilie	″			

II.			III.		
Nr. crt.	Numele și prenumele avocaților stagiari radiați	Data	Nr. crt.	Numele și prenumele avocaților stagiari înscriși noi.	Data înscrierii
1	Olariu Petre	5.I.1929	1	Ludu Ioan	5.X.1948
2	Cosma Aurel	5.I.1929	2	Albu Ioan	18.XI.1948
3	Morariu Simion	29.IX.1948	3	Dobrescu Ion	18.XI.1948
4	Gruița Titus	5.I.1948	4	Bărbosu Oct.	19.I.1949
			5	Luca Remus	19.I.1949
			6	Oroianu Viorel	19.I.1949
			7	Frankel Ladislau	19.I.1949

Pentru prima dată, prin prezenta lege, legiuitorul se pronunță în mod expres și radical, desființând structurile teritoriale existente ale ordinului avocaților (barourile). Nu este vorba despre o suprimare pură și simplă, în locul acestora fiind înființate colegiile de avocați, tot cu personalitate juridică, succesoare universale și de plin drept, direct în temeiul legii, al vechilor barouri, cu unele excepții (organe interimare de conducere, obligativitatea reînscrierii avocaților). Justificarea acestor măsuri este exclusiv politică, de epurare a avocaturii și de înlocuire a conducerilor alese. Oricât de radicală ar fi sub aspect juridic, ea nu are semnificația unei discontinuități juridice pentru ordinul profesional al avocaților și pentru structurile sale.[218]

Legea nr. 3/1948 va suferi unele modificări în mai puțin de o lună, prin Legea nr.16 pentru modificarea și completarea Legii nr. 3 din 19 ianuarie 1948 pentru desființarea Birourilor și înființarea Colegiilor de avocați din România, din 10 februarie 1948.

În paralel cu epurarea avocaților, au fost trecuți prin filtrul purificator și studenții Facultății de Drept,[219]care, alături de colegii lor de la celelalte facultăți, au trăit coșmarul reeducării de la Pitești, coșmar încadrat în amplul proiect de creare a „omului nou".

Printr-un sistem represiv bine pus la punct, printr-o epurare continuă care îi va înghiți chiar și pe unii dintre promotorii acesteia, s-a petrecut „*mutilarea acestui popor, distrugerea morală și politică […] acompaniată, ba chiar ritmată de distrugerea fizică. Falsificarea binelui, distrugerea moralei, distrugerea valorilor au reușit să domine noua realitate. În întreg acest furnicar a înflorit o lume suprarealistă, absurdă, dominată de frică, delațiune, descurcăreală, în care gesturile morale, pozitive erau privite cu suspiciune, devenind nefirești*.[220]

IV.2.4.2. Implicarea Baroului în viața politică

„Avocatul trebuie să fie și om politic, pentru că are rolul de interpretare și aplicare a legilor, care sunt opera regimului nostru politic. Deci avocatul are și o funcție și un rol politic și nu-i este permis să-i fie indiferentă politica democratică a țării. Avocatului nu-i este permis să critice și să caute a face inaplicabile legile regimului de democrație populară a RPR-ului, ci numai să interpreteze aceste legi în sensul scoaterii la iveală a adevărului real în spiritul socialist."[221]

Legea nr. 3/1948 a stârnit reacții divergente, de la elogiere, la critici aspre. Referindu-se la aceasta, președintele Uniunii Colegiilor de Avocați din RPR îi scria președintelui Colegiului clujean, în noiembrie 1948:

[218] „Uniunea…", *loc. cit.*
[219] Este cazul studentului Adrian Mitranescu, membru al comitetului de conducere al Tineretului PNȚ-Maniu (Darea de seamă...", f. 3).
[220] Valer Simion Cosma, „De la purificarea societății la «omul nou» în comunismul românesc. Reflecții pe marginea «memorialului durerii» și «DECREȚEII»", http://cititordeproza.wordpress.com/2010/03/08/de-la-purificarea-societatii-la-"omul-nou"-in-comunismul-romanesc-reflectii-pe-marginea-"memorialului-durerii"-si-"decreteii"/, accesat la 08.08.2023; Alain Besançon, *Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea „soah"-ului*, traducere de Mona Antohi, Ed. Humanitas, București, 2007, p. 39.
[221] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 22/1948, nepag.

„Prin dizolvarea Barourilor, constituirea Colegiilor și reînscrierea în Colegii, potrivit legii 3/1948, s-a urmărit o mai bună organizare și funcționare a profesiunii de avocat, iar prin eliminarea elementelor corupte și a acelor cu o activitate antipopulară, ridicarea prestigiului profesiunii de avocat, adânc compromis în regimurile vechi reacționare". Constituirea Colegiilor și reînscrierea avocaților în Colegii a însemnat *„un pas înainte, începutul încadrării profesiunii noastre în rolul ce-i revine în societate, acela de auxiliar al Justiției [...] Să adâncim și să grăbim schimbarea mentalității vechi, să-i ajutăm pe avocați să părăsească vechile practici ale profesiunii noastre, cari au înjosit-o atât de mult*." Apelul pentru urgentarea acestor măsuri nu era nefondat: *„Altfel ni se semnalează numeroase cazuri când avocații critică legile*[222] *și măsurile luate de Guvern, atacându-se opera legislativă a regimului nostru. Această practică profesională, rămășiță a vechiului regim, dă naștere și la atitudini necorespunzătoare față de magistrați și asesori populari, precum și față de funcționarii judecătorești sau chiar de clienți, născându-se plângeri și reclamațiuni de natură să discrediteze totalmente în opinia publică democrată și muncitorească profesiunea de avocat.*"[223]

În aceeași ordine de idei, consilierul Pompei Pitea opina cu ocazia adunării generale extraordinare a Colegiului Avocaților din Cluj, la 9 iunie 1948: *„Pentru a ne încadra în ritmul vremii trebuie să luăm contact cu marile mase populare, pentru a le explica ce este adevărata democrație, pentru a fi alături de popor întotdeauna, spre a duce democrația populară română pe drumul adevărat, pe drumul socializării Statului nostru."* Problemele care trebuiau difuzate în marile mase, printre altele, se refereau la procesul de făurire a regimului democratic din România, structura social-economică în Constituția RPR, refacerea țării prin muncă voluntară, consolidarea regimului popular în România, stabilizarea și redresarea economică a țării, precum și participarea poporului la distribuirea justiției. Se urmărea totodată ridicarea nivelului profesional și educarea politică socială a membrilor Colegiului. Iulian Ghitta (viitor deținut politic) dorea o revigorare a Colegiului, *„căci corpul avocaților până în prezent era aproape inexistent în viața publică și de pe câmpul muncii și reconstrucției țării."* Acum, aflat la piatra de hotar, *„Colegiul avocaților pășește pe calea adevăratei democrații și în muncă cinstită, pentru binele tuturor acelora care muncesc cu brațele și cu mintea, nu ca în trecut, când era o clasă individualistă"*. De aici înainte, colectivitatea avocaților *„pășește pe calea principiului colectivist, alături de celelalte asociații profesionale"*.[224]

Opoziția avocaților în fața amintitei legi a fost subliniată și în 13–14 decembrie 1948, când a avut loc întrunirea celor 20 de Colegii, la care au participat reprezentanții Uniunii Colegiilor de Avocați și ministrul Justiției, Avram Bunaciu. Cu această ocazie ministrul și-a exprimat nemulțumirea că tocmai corpul avocaților a fost *„cel mai din urmă care a înțeles să se încadreze în ritmul vremii.*"[225] Totodată s-a constatat că în cadrul Colegiului din Cluj *„s-au mai strecurat unele elemente cari nici până azi nu înțeleg mersul vremii, nu înțeleg să-și câștige o atitudine și conduită democrată."* Pentru acesta, președintele Colegiului clujean a făcut din nou apel la cei care încă nu s-au încadrat în regimul democratic *„să-și revizuiască conștiința și să se încadreze în ritmul vremii"*. Nu era însă nimic nou. Această nemulțumire a fost exprimată în nenumărate

---

[222] Chiar și în procesele criminalilor de război s-au găsit avocați care să critice legislația sau aplicarea acesteia. În procesul foștilor demnitari horthyști, hotărârea nr. 6, avocatul dr. Aladár Ámirás, apărătorul acuzatului Elemér Petzko, a ridicat incidentul de neconstituționalitate a legii 312/1945 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau crime de război, una dintre cele mai însemnate legi ale momentului, invocând dispozițiile articolelor 5,8,12,15,16 și 101 din Constituție. Apoi a ridicat incidentul de necompetență a Tribunalului Poporului, bazat pe dispoziția art. 13 din Legea 312/1945, susținând că acuzatul a fost și este cetățean maghiar, deputat în parlamentul maghiar, iar faptele puse în sarcina acestuia s-au săvârșit pe teritoriul statului maghiar, astfel, competența pentru judecarea lui poate fi numai a Tribunalului Poporului din Budapesta, sau, în cel mai rău caz, a Tribunalului Poporului din București. În fine, mai ridică incidentul relei compuneri a instanței, susținând că „nu știe dacă sunt toate partidele reprezentate în completul de judecată". Avocatul dr. Pásztai, apărătorul acuzatului Béla Bethlen, a ridicat și el incidentul de incompetență al Tribunalului poporului din Cluj de a judeca faptele puse în sarcina acestui acuzat, precum și a celorlalți, foști parlamentari, susținând că *„Tribunalul Poporului din Cluj nu este o instanță internațională, și, în consecință, nu poate avea competența a judeca infracțiunile comise pe teritoriul altui stat, decât pe cele comise pe teritoriul Statului Român"* (*Tribunalul Poporului*, Dos. 22/1946, f. 171).

[223] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 133.

[224] *Ibidem,* Dos. 22/1948, nepag.

[225] *Ibidem,* f. 55.

rânduri. Era nevoie, prin urmare, de o nouă purificare a Corpului. Arhivele abundă în telegrame cu liste de avocați ce trebuiau verificați în mod detaliat „*privitor la comportarea profesională și politică, conform Legii nr. 3/1948*”.[226]

Problema mai acută, evidențiată și în cadrul ședinței Colegiului clujean în decembrie, era cea a atitudinii critice a avocaților la adresa legislației în vigoare, atitudine impulsionată în special în urma Legii Nr. 3/1948. În spiritul noii orânduiri sociale, avocatura era chemată să fie sprijinitoarea clasei muncitoare. „*Avocatului*, declara avocatul Mâță, președintele Uniunii Colegiilor, *nu-i este permis să fie indiferentă politica democratică a țării. Rolul avocatului este un rol politic, rol de interpretare a legilor regimului politic care conduce astăzi țara noastră. Între avocați și masă trebuie să fie o legătură permanentă, că munca avocatului este o funcțiune socială pusă în slujba întregului popor. Legile regimului de democrație populară a RPR-ului nu este permis să fie criticate din partea avocaților, ci numai interpretate conform dreptății și spiritului socialist*”.[227] Pentru facilitarea formării și educării avocaților clujeni pe calea socialismului, conducerea Colegiului a achiziționat toate volumele mai importante de doctrină și știință marxistă, alături de alte cărți de natură politică. Fiecare membru avea obligația de a contribui cu 200 lei pentru mărirea bibliotecii Colegiului.[228]

Cu același prilej, președintele a sfătuit audiența ca în procesele care priveau siguranța statului, în procese de sabotaj a întreprinderilor naționalizate, în toate cauzele care aveau la mijloc interesele statului, avocații „*să fie cu multă precauție, căci nu au voie a lucra contrar drepturilor și intereselor Statului, care sunt drepturile și interesele întregului popor*”. [229]

Cu toate neajunsurile, raportul Colegiului clujean a fost apreciat de tov. Mâță ca fiind unul dintre cele mai complete și mai bune rapoarte, Colegiul reușind cele mai frumoase și folositoare înfăptuiri în interesul obștesc.

Criticile la adresa Colegiului clujean nu au rămas fără răsunet. Pentru înlăturarea deficiențelor observate, s-au luat măsuri pentru sancționarea oricărei abateri de la etica și morala profesională și au fost înființate la 21 decembrie 1948 3 resorturi: organizatoric, administrativ și educație culturală. S-a decis ca în fiecare săptămână să se țină conferințe cu caracter educativ-profesional, politic și social.[230]

Deși au trecut mai bine de trei ani de epurări continue, mulți avocați au ales să își riște profesia, sabotând prin diferite mijloace măsurile regimului (neprezentarea la ședințe, criticarea legislației în vigoare, apărarea „cu prea mult zel” a criminalilor de război, vinovaților de dezastrul țării sau sabotorilor etc.), chiar și dintre cei reînscriși în Colegiu. Mărturie stă degenerarea continuă a situației numerice și verificările constante.

Anul	Nr. avocați definitivi	Nr. avocați stagiari	Nr. jurisconsulți	În provincie	Obs.
1919	93	30			
1938	360	200			
1946[231]	243	55		20	
1947[232]	275	55		20	
Ianuarie 1948[233]	203				
19 Aprilie 1948[234]	130	40			În baza legii 3/1948

[226] *Ibidem,* Dos. 22/1948, f. 56; Dos. 21/1948, f. 21.
[227] *Ibidem,* Dos. 22/1948, f. 55
[228] *Ibidem,* nepag.
[229] *Ibidem,* f. 55
[230] *Ibidem,* nepag.
[231] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 276–288.
[232] *Ibidem,* Dos. 14/1946, f. 128, Dos. 16/1946–1959, f. 276.
[233] *Ibidem,* Dos. 22/1948, f. 4.
[234] *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 131, 91.

Anul	Nr. avocați definitivi	Nr. avocați stagiari	Nr. jurisconsulți	În provincie	Obs.
30 Iulie 1948[235]	105			9	
Febr. 1949[236]	104	37		10	În urma recursurilor
Ianuarie 1950[237]	122	40			
Martie 1950[238]	122			9	
Iulie 1950[239]	90 pledanți	24	24	8	(Anexa 9)
1958[240]	Biroul Colectiv de Asistență Juridică Nr. I Cluj: 68	26			
	Biroul Colectiv de Asistență Juridică Nr. II Cluj: 71	26			

În urma legii nr. 3/1948, numărul avocaților a scăzut drastic la nivelul întregii țări. În București acesta a ajuns de la 12.000 la numai 2.000.[241] Ministrul de Justiție, Avram Bunaciu, aprecia că până în octombrie 1948 din 18.000 de avocați înscriși în colegii la începutul anului, rămăseseră înscriși doar 4.500.[242] Cabinetele particulare de avocatură erau, bineînțeles, interzise.

IV.2.4.3. Birourile colective de asistență juridică din cadrul colegiilor de avocați

În cadrul unui congres al Colegiilor de Avocați, care a avut loc la Timișoara între 31 iulie – 1 august 1948, s-a stabilit componența birourilor colective: 2–3 la 15 avocați, cu o adunare plenară, un comitet de birou și un director al biroului.[243] Totodată, s-a hotărât ca avocatura să se practice numai prin birouri, nu la domiciliu. Problema birourilor colective era în plină dezbatere și în anul 1950. Comisia Interimară a Colegiului Avocaților din Cluj a hotărât într-una dintre ședințele sale să se ducă muncă de lămurire cu avocații care posedau birouri particulare, pentru cedarea acestor birouri în scopul comprimării localurilor, astfel încât să fie „2–3–4 sau mai mulți într-un singur birou."[244] În 1954, în conformitate cu Decretul nr. 281 din 15 iulie 1954 pentru organizarea și exercitarea avocaturii în Republica Populară Română, asistența juridică se acorda prin birourile colective de asistență juridică organizate în cadrul colegiilor de avocați Exercitarea profesiunii de avocat se face numai în cadrul birourilor colective de asistență juridică, se scria în art. 3. Potrivit art. 10, intra în atribuțiile Consiliului Colegiului de Avocați înființarea acestor birouri colective de asistență juridică, precum și organizarea și controlarea muncii acestora, pe lângă repartizarea avocaților în aceste birouri.[245]

Sindicalizarea proceselor

În urma amintitului congres de la Timișoara din 1948, Comisia clujeană a hotărât **sindicalizarea proceselor penale**, chiar înainte de legiferarea acesteia. Scopul sindicalizării era „*asigurarea unei existențe*

[235] *Ibidem,* Dos. 22/1948, f. 21.
[236] *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 141–142.
[237] *Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 15–16; Dos. 16/1946–1959, f. 212.
[238] *Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 15–16.
[239] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 234.
[240] *Ibidem,* f. 6–8.
[241] Stephane Courtois (ed.), *Du passé…*, *loc. cit.*
[242] Țiu, „Reformarea…", *loc. cit.*
[243] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 22/1948, f. 22.
[244] *Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 45.
[245] Potrivit dispozițiilor decretului 281/1954 republicat, colegiile de avocați au fost înlocuite de birouri colective de asistență juridică fiind organizații cu personalitate juridică constituite pe județe, al căror sediu se afla în localitățile de reședință a tribunalelor regionale. Biroul colectiv de asistență juridică reunea toți avocații din circumscripția sa teritorială și era condus de consiliul biroului ales de adunarea generală a membrilor biroului. Organul tutelar al birourilor colective de asistență juridică era ministerul justiției, care organiza, controla și îndruma activitatea avocaților din RPR („Decret nr. 281 (r1) din 15/07/1954, http://www.cabinetdeavocat.ro/avo1954.htm, accesat la 12.11.2020).

demne și cinstite tuturor membrilor Colegiului, asigurarea profesării în mod corect și demn a profesiunii de avocat. În acest scop toți membrii Colegiului au obligația (de a) veghea la respectarea legilor, eticei profesionale și stârpirea avocaturii clandestine".[246] În conformitate cu **Regulamentul sindicalizării cauzelor penale**, întocmit de Comisia Interimară a Colegiului Avocaților din Județul Cluj la 2 august 1948, formau obiectul sindicalizării toate cauzele penale, de orice natură, în fața tuturor instanțelor, indiferent de calitatea ce o aveau în proces, inculpat, parte civilă sau parte civilmente responsabilă (art. 2). Justițiabilii aveau dreptul să-și aleagă în mod liber orice avocat, cu excepția următoarelor cauze:

a. Infracțiuni la legea sabotajului economic;
b. Infracțiuni la legea devizelor și a comerțului cu aur;
c. Infracțiuni la legea naționalizării întreprinderilor;
d. Infracțiuni de competența instanțelor militare;
e. Crimele de război;
f. Infracțiuni cu caracter politic și în contra siguranței statului.

În toate aceste cazuri repartizarea avocaților se făcea de către Colegiu, în mod cronologic, după lista alfabetică a Colegiului și cu eliberarea unei autorizații scrise. Onorariul era stabilit de avocat împreună cu o comisie formată în acest scop, din 3 membrii ai Colegiului. Sindicalizarea nu s-a aplicat cauzelor angajate înainte de 4 august 1948 (art. 21).[247]

Oficial.
Apoi, obligația de marcarre nu mai incumbă tuturor deținătorilor

au fos reduste la jumătate
Decretul a apărut în Monitorul Oficial de azi.

S'A CERUT SINDICALIZAREA AVOCAȚILOR

PRECIZĂRILE D-LUI STELIAN NIȚULESCU

Reprezentanții colegiilor de avocați din Arad, Cluj, Bihor, Satu Mare, Hunedoara și Timișoara, întruniți în ședință de lucru, au hotărît să asigure posibilități de trai pentru avocații din respectivele colegii, iar pentru a înlătura exploatarea împricinaților au propus sindicalizarea profesiunei de avocat.

Astfel, toate cazurile vor fi repartizate la cererea împricinaților numai prin colegiile respective. Împricinatul poate să fie asistat de avocatul preferat, onorariul stabilindu-se prin colegii, care își vor reține o cotă-parte de 4 la sută ce va fi împărțită între ceilalți avocați.

In legătură cu aceasta d. Stelian Nițulescu, Președintele Colegiului de Avocați din Ilfov, a făcut agenției „Agerpres" o serie de relatări interesante. D-sa a spus între altele că „formele definitive privitoare la modul de organizare și funcționare a colegiilor de avocați cum și modul de practică a profesiunii prin biroul colegiilor pe principiul solidarității profesionale este în curs de studiu în fața unei comisii de specialitate. Legea care va apare într'un timp scurt este călăuzită de principiul umanității și felului de a practica profesiunea astfel ca Corpul Avocaților să fie un auxiliar sănătos al Justiției populare fiind pus la dispoziția împricinaților și al dreptului de apărare".

„S-a cerut sindicalizarea avocaților",
în *Adevĕrul*, Anul 62, Nr. 17.198, 1 iulie 1948, p. 1.

Scopul moral al sindicalizării a fost atins la începutul lunii septembrie 1948, fiind înlăturați intermediarii, „samsarii și toate elementele care compromiteau profesiunea. Acel mediu infect care dăinuia la unele instanțe prin practica incorectă a unor avocați a fost asanat".[248] În ce privește rezultatul material însă, rezultatele erau sub așteptări.

În ședința Adunării Generale a Colegiului Avocaților Cluj din 30 septembrie 1948, s-a aprobat și votat în unanimitate sindicalizarea întregii activități a avocatului (până în acest moment cauzele civile fiind exceptate), care a intrat în vigoare de la 1 octombrie 1948, niciun avocat nemaiputând pleda fără autorizația Colegiului.

Comitetul însărcinat cu întocmirea Regulamentului de funcționare a sindicalizării era format din: dr. Ion Brate, dr. Vasile Bodo, Alfonzo Ivașcu, Camil Jiteanu, Doina Modola, dr. Alexandru Fodor, dr. Felician Vaida și Liviu Vuia. Acest comitet era asistat de Comisia interimară.[249]

[246] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 22/1948, f. 22, 25.
[247] *Ibidem,* f. 23–24.
[248] *Ibidem,* f. 29.
[249] Tot acum s-au introdus carnetele fiscale (*Ibidem,* f. 39–44).

Desființarea sindicalizării proceselor, respectiv a întregii activități a avocaturii, se va face în 1 aprilie 1950 prin Decretul nr. 39 din 13 februarie 1950, art. 66.[250] Scopul „frumos" pentru care s-a înființat această sindicalizare, „ca ajutorarea și salarizarea avocaților stagiari, nivelarea [...] deosebirilor sociale prea mari dintre colegi," au fost atinse. „Ba mai mult, continua președintele Colegiului, avem satisfacția de a constata că noua lege de organizare (Legea din 14 februarie 1950 pentru noua organizare a corpului avocaților) a pus la bazele ei tocmai principiile pe cari noi le-am aplicat la sindicalizare".[251]

IV.2.4.4. Serviciul de îndrumare, petiționare și asistență judiciară

În iunie 1949 s-a înființat Serviciul de îndrumare, petiționare și asistență judiciară pe lângă Colegiul Avocaților din Cluj, sub direcția unui membru avocat al Comisiei Interimare a Colegiului, sub supravegherea și controlul Președintelui Colegiului și al unui delegat al asesorilor populari. Acest Serviciu avea ca scop *„deservirea justițiabililor săraci și pregătirea pe teren profesional a avocaților stagiari"*. În acest scop era delegat zilnic câte un avocat definitiv și unul stagiar care să îndeplinească misiunea acestui serviciu, dar și un delegat al asesorilor populari, care „fără a lua parte la consultațiuni juridice și informațiuni, va avea îndatorirea de a supraveghea bunul mers al acestui serviciu".[252] Conform art. 2 din regulamentul de funcționare al acestui Serviciu, aveau dreptul la asistență judiciară:

- Organizațiile de masă muncitorești, fără scop lucrativ;
- Invalizii, văduvele și orfanii de război, legitimați cu carnete I.O.V.R.;
- Persoanele care fiind lipsite de mijloace vor dovedi sărăcia cu certificat de paupertate, eliberat conform legii timbrului și, în aceste cazuri acordarea asistenței se va face de la caz la caz;
- Cei care deși nu prezintă certificat de proprietate se găsesc într-o stare de vădită sărăcie.

Art. 3. Erau exceptați de la beneficiul asistenței:

- cei implicați că infractori în procese de sabotaj;
- cei care deși produc certificate de paupertate au făcut parte din foștii exploatatori.

Potrivit art. 4, asistența judiciară se acorda în ordinea alfabetică înscrisă într-un tablou nominal al avocaților stagiari. Când Comisia de Asistență Judiciară aprecia că măsurile erau mai complicate, se putea delega în ordine alfabetică un avocat definitiv. În cazul acordării asistenței contra unui onorar redus,[253] ordinea alfabetică nu trebuia respectată.

IV.2.4.5. Un nou Cod Penal

Desființarea apelului

Legea Nr. 345 pentru modificarea unor dispozițiuni din codul de procedură penală din 29 decembrie 1947,[254] pusă în aplicare la 1 martie 1948, a desființat apelul, invocându-se ca motiv al acestei măsuri necesitatea accelerării justiției. Ca o consecință, s-a modificat și instituția recursului – prin contopirea acesteia cu apelul – așa încât recursul a încetat a fi o cale de atac preponderent în drept, cuprinzând și reexaminarea aspectelor de fapt ale cauzei.

În reglementarea Codului de procedură penală, apelul a fost până în 1948 o cale ordinară de atac prin care s-a promovat la instanța imediat superioară ca instanță de apel, o rejudecare a cauzei în fond, sub toate aspectele de fapt și de drept, cu aptitudinea de a se schimba sau modifica soluția dată prin hotărârea atacată în privința părții care a declarat apel sau la care s-a referit declarația de apel, în limitele calității sale procesuale. Apelul reprezenta o cale de atac tradițională în dreptul românesc, fiind prezent în mod constant în reglementările

---

250 Directorul Sindicalizării a fost dr. Desideriu Benedek (*Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 18, 19).
251 *Ibidem,* f. 19.
252 „Regulament pentru funcționarea Serviciului de îndrumare, petiționare și asistență judiciară de pe lângă Colegiul Avocaților Cluj" (intrat în vigoare la 15 iulie 1949) (*Ibidem,* Dos. 29/1949, f. 1).
253 40% din onorarii revenea Colegiului, la fondul de asistență judiciară, iar 60% revenea avocaților delegați.
254 *Colecțiune*..., Tomul XXV 1947, 1–30 decembrie, pp. 1383–1416.

procesual penale. În 1947 însă, apelul va fi desființat, în ciuda a numeroase discuții în literatura de specialitate cu privire la utilitatea pe care această cale de atac o are în cauzele penale, dat fiind faptul că în apel are loc o a doua judecare a cauzei în fond, iar judecății în apel îi urmează un nou control judiciar făcut de instanța de recurs. Împotriva apelului s-a adus în principal argumentul celerității; astfel, s-a arătat că apelul contravine necesității ca represiunea penală să intervină cu promptitudine, într-un moment cât mai apropiat de acela al încălcării legii penale, nefiind, de multe ori, decât o armă în mâna inculpatului de rea-credință, care voiește a tergiversa soluția procesului. Se mai adăuga că apelul nu doar prelungește judecata, diminuând rolul preventiv al pedepsei, dar această prelungire nici nu garantează că soluția pronunțată în apel este mai bună decât cea dată în primă instanță; dimpotrivă, modul în care se desfășoară judecata de apel – în general pe baza probelor administrate de instanța de prim grad, deci fără ca principiile oralității și nemijlocirii să-și găsească o integrală aplicare – pune instanța de apel în situația de a decide în condiții inferioare, în ceea ce privește aflarea adevărului, față de cele în care s-a pronunțat prima instanță.[255]

Cu toate acestea, potrivit art. 6 al Decretului Nr. 132/1949 pentru organizarea judecătorească, „dreptul de apărare era garantat". Teoretic se putea beneficia de o singură șansă. Practic nu exista nici măcar aceasta, sentințele fiind stabilite înainte ca procesul să aibă loc.

Conform aceluiași articol 6, la toate instanțele de judecată dezbaterile erau publice, excepție făcând cazurile special prevăzute de lege.[256]

Introducerea principiul analogiei

Până la elaborarea unui nou cod penal, Ministerul Justiției a adus celui vechi o serie de modificări esențiale pentru a-l pune „în pas cu vremea". Vechiul cod penal nu mai corespundea „*nevoilor de apărare a noii orânduiri și nici noilor principii socialiste puse la baza dreptului penal*". Principiul legalității incriminării a fost înlăturat și a fost introdus principiul analogiei, după modelul sovietic. Totodată a fost înlăturată definiția „ipocrită" burgheză a infracțiunii ca fiind o încălcare a legii penale, dându-se o definiție materialistă, *„realistă",* ca fiind *„o faptă care prezintă pericol pentru societate*". *„Pentru a înlătura greutățile provenite din legile burgheze în vigoare încă,* declara în 1949 Avram Bunaciu*, Ministerul de Justiție lucrează intens la pregătirea noilor coduri ale Republicii Populare Române*". Aceste coduri „*vor reflecta noua noastră orânduire socială și vor fi un ajutor prețios și în același timp o armă puternică în lupta pentru construirea socialismului în țara noastră*". În noua concepție a dreptului penal, politica criminală burgheză (criminologia) cade și îi ia locul politica judiciară care urmărește „reprimarea fără milă a tuturor celor care atentează la cuceririle poporului muncitor", căutând să împiedice construirea socialismului în țara noastră, cât și „reeducarea cetățenilor în spiritul noii concepții de viață, a noii morale, morala proletară". În condițiile luptei de clasă, declara Anatolie Ureche într-un articol din 1950, în care burghezo-moșierimea răsturnată „își adună toate forțele și le îndreaptă contra noii orânduiri, sarcina dreptului penal este în primul rând lupta împotriva ei, pedepsirea exemplară a ei". Odată cu înlăturarea vechii orânduiri „vor dispare și un șir întreg de infracțiuni izvorâte din sistemul și mentalitatea capitalistă". „Adevărul evident" al acestei situații îl reprezenta URSS, unde criminalitatea era „în continuă scădere". Grija de a reeduca cetățenii de a „duce lupta cu rămășițele capitalismului din sufletele oamenilor" era deosebirea fundamentală a justiției sovietice socialiste de justiția burghezo-capitalistă. Așadar era esențială nu doar pedepsirea infractorului, ci și reeducarea acestuia. Pe lângă aceasta, concepția penală socialistă promovează „în mod real în practică unul dintre cele mai esențiale principii ale sale, cel al individualizării pedepsei".[257]

[255] Mihaela Laura Pamfil, „Soluțiile la judecata în apel în procesul penal", http://www.hamangiu.ro/upload/files/solutii%20la%20judecata%20in%20apel%20-%20pamfil%20-%20cap.%20i.%20consideratii%20generale%20asupra%20apelului.pdf, pp. 5–6, accesat la 30.06.2019.

[256] Decretul Nr. 132 din 1949 pentru organizarea judecătorească, cu modificările aduse prin Decretul Nr. 434 din 1949 pentru modificarea articolelor 21 și 27 din decretul Nr. 132 din 2 Aprilie 1919, pentru organizarea judecătorească, în *Justiția*..., Anul VI, Vol. I/1950, p. 143.

[257] Anatolie Ureche, „Condamnarea condiționată în legislația penală RPR și sovietică", în *Justiția Nouă,* Anul VI, 1950, p. 59.

La 27 februarie 1948 (imediat după căderea în dizgrație a lui Lucrețiu Pătrășcanu)[258] era republicat Codul Penal. Modificările aduse vechiului Cod penal au constituit baza legislativă prin care puterea judecătorească, obedientă noului regim „democrat popular", a pus la îndemâna Securității Poporului mijloace eficace de acțiune împotriva opozanților politici. Ulterior, în funcție de necesitățile stabilite de aparatul represiv, s-au făcut modificări[259] ale acestei prime variante, care contraveneau chiar unor principii fundamentale de drept.

Încălcarea principiul potrivit căruia o lege nu poate acționa retroactiv

Aplicarea retroactivă era dispusă explicit doar în cazul unor măsuri de siguranță, care însoțeau sau înlocuiau pedepse penale, dispunându-se: „*Legile care prevăd măsuri de siguranță se aplică și infracțiunilor comise anterior punerii lor în vigoare*" (art. 4). Acest paragraf a dus în urma aplicării sale abuzive la încălcarea unor norme fundamentale de drept, fiind primul pas într-un complex de măsuri care i-au urmat: prin emiterea decretelor, hotărârilor și ordinelor MAI, s-a constituit „cadrul legal" în care instituțiile cu atribuții represive au declanșat valurile de deportări, înființarea de colonii de muncă și stabilirea domiciliului obligatoriu, măsuri la care au fost supuși aproximativ 150.000 de indezirabili ai regimului.[260]

Încălcarea flagrantă a acestui principiu a venit odată cu prima modificare a codului penal, în anul 1949. Astfel, dacă în articolul 1 din Dispozițiile generale ale Codului Penal în varianta sa din 1948, se prevedea la alineatul 1 că „*nimeni nu poate fi pedepsit pentru o faptă care în timpul când a fost săvârșită nu era prevăzută de lege și nici condamnat la alte pedepse sau supus la alte măsuri de siguranță*".[261] Prin Decretul nr. 187 din 30 aprilie 1949, acest alineat era reformulat, pierzându-și esența, întrucât nu se mai menționa principiul neaplicării retroactive a prevederilor penale. În urma modificării, Codul Penal stipula doar că legea penală are drept scop apărarea RPR și a ordinii sale de drept împotriva faptelor periculoase pentru societate, prin aplicarea măsurilor de apărare socială față de persoanele care săvârșesc asemenea fapte. S-a dat astfel Securității posibilitatea să efectueze valuri masive de arestări. [262]

Definirea faptelor „socialmente periculoase"

O altă modificare adusă Codului Penal din 1948 a avut în vedere definirea faptelor „socialmente periculoase". Dacă în varianta din 1948 se defineau la alineatul 3 al art. 1 amintitele fapte ca fiind „*acele fapte care prin natura lor sau prin felul comiterii aduc atingere sau pun în primejdie siguranța statului sau ordinea socială*", prin Decretul nr. 187 din aprilie 1949 același alineat era reformulat: „*Faptele considerate ca periculoase pentru societate pot fi pedepsite și atunci când nu sunt anume prevăzute de lege ca infracțiuni",* urmând ca pentru incriminarea lor să fie utilizate dispoziții legale pentru *„infracțiunile asemănătoare*". Acest text oferea practic puteri discreționare organelor de urmărire penală, fiind folosit în speță de către Securitate, care în anchetele sale a utilizat din plin sub coordonarea consilierilor sovietici, „tehnica analogiei" în stabilirea infracțiunilor.[263]

Principiul individualizării pedepsei

Principiul individualizării pedepsei este unul din cele mai importante principii ale dreptului penal sovietic. Acest fapt a fost subliniat de A.I. Vâșinski, care cerea judecătorilor *„o riguroasă individualizare a pedepsei, ei să nu uite că diferența de ani de închisoare are pentru fiecare om muncitor, pentru fiecare*

[258] A fost numit ministru al Justiției în primul guvern Sănătescu, funcție pe care o va ocupa până în 24 februarie 1948. În același an nu va mai fi ales în CC al PCR, fiind înlocuit din funcția de ministru al Justiției cu Avram Bunaciu.
[259] Vezi Decretul 187/1949 pentru modificarea și abrogarea unor dispozițiuni din Codul penal; Decretul 192/1950, Marea Adunare Națională, pentru modificarea Codului Penal.
[260] Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România, *Raport final*, București, 2006, p. 189.
[261] „Codul Penal din 2 februarie 1948", în *Monitorul Oficial* Nr. 48 din 2 februarie 1948.
[262] *Raport Final…*, p. 189.
[263] *Ibidem,* pp. 189–190.

condamnat, o mare importanță, dar nu numai pentru condamnat, ci și pentru Statul proletar, care știe să prețuiască oamenii ca pe cel mai prețios capital".[264]

În legătură cu acest aspect nu putem fi decât de acord. Au existat numeroase astfel de cazuri, în care infractori de drept comun „reeducați", sau comuniști condamnați de vechiul regim au ajuns în posturi importante, ajungând să împartă dreptatea și să își regleze vechi conturi, „individualizându-se" astfel pedeapsa.[265]

Un caz emblematic al individualizării pedepsei în rândul membrilor Colegiului de Avocați din Cluj este cazul avocatului Ștefan Sinko, înscris în corpul avocaților la 21 ianuarie 1935, la Cluj. Fost membru al Baroului maghiar, a fost ales casier al Colegiului în 1946, motiv pentru care a trecut prin „filtrul" Comisiei de purificare, cauza acestuia fiind clasată în 11 decembrie 1946, „*constatând că despre activitatea dsale în timpul regimurilor fasciste ungare, nu se afirmă că ar fi avut caracter antisocial, rasial sau antidemocratic*".[266] În 1948 a fost ales direct în Colegiu, iar la 25 iunie 1948 a fost confirmat de către Uniune. Abia în 1957 va avea interdicția de a fi ales în Consiliul Colegiului pentru o perioadă de 5 ani, pentru activitatea sa din timpul regimului horthyst.[267]

Dreptul penal sovietic vs. dreptul penal al statelor burgheze

Referindu-se la dreptul penal, Anatolie Ureche (consilier juridic la Ministerul Justiției), enumera în 1950 particularitățile dreptului penal sovietic în raport cu dreptul penal al statelor burgheze:

a. *„Caracterul democrat nelimitat și consecvent care este reflectarea noi forme de organizare a societății, care creează o nouă democrație în care fiecare membru al societății are posibilitatea de a deveni participant activ la conducerea Statului;*
b. *Umanismul socialist de care este străbătută întreaga societate sovietică. Dreptul penal al Statului sovietic apără interesele clasei muncitoare și ale întregului popor sovietic de diferite fapte socialmente periculoase, de infracțiuni. Lupta cu faptele socialmente periculoase, prin mijloace de constrângere, este cea mai importantă sarcină a dreptului penal."*[268]

Dreptul penal sovietic acordă, conform aceluiași autor, *„o deosebit de mare importanță culturală și educativă luptei împotriva regimului capitalist*". Această luptă înfăptuiește „*educarea celor ce muncesc, deprinderea lor cu noua disciplină socialistă a societății*". Aceste probleme fundamentale ale politicii Uniunii Sovietice în lupta cu „criminalitatea", formează principiul călăuzitor al dreptului penal socialist. Infracțiunea, „acțiunea socialmente periculoasă îndreptată contra bazelor statului socialist și a ordinei juridice socialiste" reclamă pedeapsa autorilor, în scopul sancționării și „reeducării" infractorilor. „*Latura educativă a pedepsei nu poate și nici nu trebuie să fie ruptă de acele elemente de constrângere care sunt în ea*."

România se afla acum în postura în care s-a aflat Uniunea Sovietică în prima fază a „dezvoltării" sale, când acesta trebuia să lupte contra reacțiunii interne și internaționale, când trebuia să apere cuceririle revoluției, rolul principal al pedepsei fiind „*nimicirea claselor exploatatoare răsturnate care își încordau ultimele puteri pentru a smulge din mâna poporului puterea pe care acesta a cucerit-o sub conducerea clasei muncitoare, prin partidul ei*."

În a doua fază, în condițiile socialismului, unde exploatarea omului de către om a fost nimicită și clasele exploatatoare lichidate, „*devine fundamentală misiunea educării – latura educativă a pedepsei joacă din ce în ce un rol mai mare*". Aceasta nu înseamnă însă că represiunea împotriva dușmanilor a slăbit. „*Dreptul penal este tot atât de vigilent față de asemenea infracțiuni și prevede pedepse foarte grave.*"[269]

[264] Ureche, *op.cit.*, p. 57.
[265] Este și cazul muncitorului Ion Borăscu, care în 1933 luase parte la luptele muncitorilor ceferiști de la Atelierele Grivița, fapt care i-a atras o gravă condamnare, în urma căreia și-a petrecut mulți ani în închisoare. Acum el era conducătorul comitetelor cetățenești care au efectuat, printre altele și arestarea lui Vaida-Voevod („Arestarea lui Vaida-Voevod", în *Plugarii*, Anul II, Nr. 30, 4–11 aprilie 1945, p. 4).
[266] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 28.
[267] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 300.
[268] Ureche, *op. cit.*, p. 55.
[269] *Ibidem,* p. 56.

Infracțiuni politice vs. infracțiuni de drept comun

Sistematizarea și incriminarea ca atare a infracțiunilor politice a fost realizată în cuprinsul Codului penal din 1936, republicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 48 din februarie 1948 care, cu unele modificări, a fost aplicabil până la momentul adoptării Codului penal din anul 1968, când a fost abrogat prin art.1 din Legea nr. 30/1968. Potrivit art. 22 din acest Cod penal, pedepsele pentru crimele în materie politică erau detențiunea grea pe viață, detențiunea grea de la 5 la 25 de ani și detențiunea riguroasă, de la 3 la 20 de ani, iar pedepsele pentru delictele în materie politică erau, potrivit art. 23, detențiunea simplă de la o lună la 12 ani și amenda de la 4.000 la 40.000 lei, afară de cazul când legea nu prevedea un alt maxim. Așadar, în perioada 1945–1968, o primă delimitare între infracțiunile politice și cele de drept comun era realizată pe baza unui *criteriu obiectiv, constând în pedeapsa prevăzută de lege.* Cu toate acestea, dispozițiile art. 27 alin. 1 și 3 din acest Cod penal prevedeau posibilitatea instanței de a substitui, pedepsei de drept comun, pedeapsa politică ce îi corespunde în enumerarea prevăzută de art. 22 și art. 23, atunci când, din împrejurările în care a fost săvârșită fapta sau din cauza mobilului, se constată că o infracțiune, calificată crimă sau delict, are caracter politic, dar este sancționată de lege cu o pedeapsă de drept comun, consacrându-se așadar, *categoria infracțiunilor politice complexe.*

Totodată, art. 27 alin. 3 din Codul penal aplicabil în perioada 1945–1968 prevedea că „*Nu pot fi niciodată considerate infracțiuni politice: omorul, mutilările, rănile grave intenționate, falsul de monedă și tentativele acestor infracțiuni, atentatele contra proprietății prin incendiu, explozii, inundații, furt și tâlhării, precum și infracțiunile care au de scop, fie schimbarea bazelor oricărei organizațiuni sociale, fie numai schimbarea bazelor organizațiunii sociale a României*”.[270]

Se constată că, legislația penală din acea epocă, admițând în principiu ***criteriul obiectiv*** în delimitarea infracțiunilor politice, de cele de drept comun, recunoștea implicit și ***criteriul subiectiv*** reprezentat de mobilul săvârșirii infracțiunii, precum și ***criteriul mixt***, reprezentat de circumstanțele obiective și subiective ale săvârșirii faptei. Așadar, după cum s-a arătat în doctrina interbelică, „*timpul, locul, starea generală de spirit din momentul comiterii faptului, mobilul, scopul urmărit etc. vor servi pentru a decide dacă infracțiunea este sau nu politică*”.[271]

Curtea Cluj a înaintat Ministerului, la 23 decembrie 1949, un Raport prin care saluta modificările aduse codului penal, exprimându-și însă nemulțumirea față de procedura penală: „Modificările aduse Codului Penal au înlesnit mult instanțelor să-și ducă munca în spiritul luptei de clasă, dar procedura penală a rămas simțitor în urma codului penal. O mulțime de reguli care conțin un formalism gol au rămas în ființă, ceea ce împiedică buna funcționare a justiției."[272]

Articole criminale

Articolele pe baza cărora s-au făcut arestări și condamnări pe tot parcursul regimului lui Gheorghiu-Dej fac parte din mai multe variante ale Codului penal comunist. Cele mai frecvente fapte pentru care s-au dispus condamnări, folosindu-ne de selecția făcută de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, sunt:

- Art. 193/I: activitate contra clasei muncitoare, un articol secret, cuprins în decretul nr. 62/1955 și nepublicat, a cărui caracteristică era sfera foarte largă de cuprindere, aici putând fi încadrate orice fel de acuzații. În genere, se folosea pentru cei care nu puteau fi încadrați articolelor din Codul Penal. În Codul Penal propriu-zis, art. 193 făcea parte din Secțiunea I („Înaltă trădare") a Capitolului I („Crime și delicte contra siguranței exterioare a statului");
- Art. 207: crimă de surpare a ordinii constituționale – „*Acela care săvârșește acte violente în scop de a schimba forma constituțională a Republicii Populare Române, precum și acela care instigă*

[270] Laura Codruța Kövesi, „Recurs în interesul legii expediat la Înalta Curte de Casație și Justiție în data de 21 iulie 2009", http://www.mpublic.ro/recursuri/2009_civil/rc_21_07_2009.htm, accesat la 25.07.2019.
[271] Vasile Dongoroz, *Drept penal*, reeditarea ediției din 1939, Asociația Română de Științe Penale, București, 2000, p. 255.
[272] *Parchetul General*…, Dos. 2/1949, f. 6.

pe locuitori de a se ridica în contra puterilor constituționale ale Republicii, comite crima de surpare a ordinei constituționale”;[273]

- Art. 209: crimă de uneltire împotriva ordinii sociale,[274]cea mai răspândită încadrare care li s-a aplicat celor condamnați pentru delicte politice.
- Art. 228: omisiune de denunț;[275]
- Art. 267: trecerea frauduloasă a frontierei;
- Art. 284: favorizarea infractorului;
- Art. 325: răspândire de manifeste sau publicații interzise;
- Art. 327: instigare/agitație publică.[276]

IV.2.4.6. Epurarea Curții Marțiale

„Instrument de tortură a conștiințelor libere, scria Silviu Brucan în 1945 în paginile Scânteii*, executor docil și zelos al ordinelor hitleriste, Curtea Marțială a fost [...] locul în care s-au pronunțat cele mai scelerate condamnări împotriva luptătorilor patrioți din România, împotriva celor mai buni fii ai României [...] și asta pentru că luptau pentru a ridica rezistența antihitleristă a poporului și pentru oprirea cruzimilor antonesciene.”*[277] Era așadar inevitabilă „democratizarea” Curții Marțiale care trebuia încadrată în noul spirit, rolul ei fiind acum acela de a apăra poporul de prezența criminalilor de război în viața publică, de activitatea criminală a legionarilor, sabotorilor și dușmanilor „democrației”. Situația existentă aici nu mai putea fi tolerată de comuniștii nemulțumiți că spiritul reacționar continua să planeze în sălile acestei instituții, aceiași oameni care au executat comuniștii patrioți fiind puși acum să judece pe împotrivitorii democrației. Unele secții ale Curții Marțiale au rămas, spuneau ei, citadele ale fascismului, lucru intolerabil. Unul dintre judecătorii eliminați a fost lt. col. Vasiliu, care, într-un proces al studenților mediciniști reacționari a luat o atitudine favorabilă acestora. Pe lângă justiția civilă și cea militară trebuia epurată de toate elementele reacționare.[278] În fața Curții Marțiale trebuiau aduse, conform legii promulgate în timpul regimului Antonescu, lege valabilă și în această perioadă, persoanele care susțineau răsturnarea guvernului, fiind autorizată pedeapsa cu moartea pentru această infracțiune.[279]

Deși procesele ar fi trebuit să se desfășoare cu imparțialitate și cu respectarea dreptului de apărare, ele au fost marcate de folosirea unor proceduri judiciare extrem de incorecte. La procesul antonescienilor, în fața Tribunalului manifestau zgomotos grupuri de oameni, intimidând pe avocații apărării, procedura judiciară fiind tipic teroristă și comunistă. Toți acuzații au fost condamnați la moarte. Procesele au avut însă exact un efect opus celui scontat de comuniști, populația fiind de părere că acestea s-au desfășurat incorect

[273] Pedeapsa: detențiune grea dela 5 la 10 ani și degradare civică dela 3 la 5 ani.

[274] „Faptul de a propovădui prin viu grai schimbarea formei democratice de guvernământ a Statului”, „faptul de a face propagandă pentru răsturnarea în mod violent a ordinei sociale existente în Stat”, „faptul de a constitui sau organiza asociații secrete cu scopul arătat la alineatul precedent, fie că au ori nu caracter internațional”, „faptul de a lucra prin mijloace violente, pentru a produce teroare, teamă ori dezordine publică, cu scop de a schimba ordinea economică sau socială din România”, „faptul de a intra în legătură cu vreo persoană sau asociație cu caracter internațional din străinătate sau din țară, în scopul de a primi instrucțiuni sau ajutoare de orice fel pentru pregătirea unei răsturnări a ordinei democratice a statului”, „faptul de a ajuta, în orice mod, o asociațiune din străinătate sau din țară, care ar avea de scop să lupte contra ordinei economice sau sociale din România”, „faptul de a se afilia sau deveni membru al vreunei astfel de asociații”, „cei care inițiază, organizează, activează sau participă la organizațiuni de tip fascist, politice, militare sau paramilitare” și „cei care, fără a fi membri ai unor astfel de organizații, fac propagandă sau întreprind acțiuni în favoarea acelor organizațiuni, a membrilor lor sau a scopurilor urmărite de ele”.

[275] Pedeapsa: închisoarea corecțională dela 1 la 2 ani.

[276] Pedeapsa: închisoare corecțională de la 5 la 10 ani („Detalii fișe matricole penale – deținuți politici”, http://www.crimelecomunismului.ro/ro/fise_detinuti_politici/fise_matricole_penale_detinuti_politici/, site-ul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, accesat la 16.07.2019).

[277] Silviu Brucan, „Democratizarea Curții Marțiale”, în *Scânteia*, Anul II, Nr. 103, 7 ianuarie 1945, p. 1.

[278] *Ibidem*, *loc. cit.*

[279] C.V.R. Schuyler, *Misiune dificilă: jurnal (28 ianuarie 1945–20 septembrie 1946)*, Editura Enciclopedică, București, 1997, p. 201.

și că nu s-a dovedit nimic împotriva lui Antonescu.[280] La inițiativa lui Pătrășcanu, Regele a comutat pedeapsa unora în închisoare silnică pe viață, mișcare politică abilă pentru comuniști. Procesele criminalilor de război români au început în 1945 și s-au încheiat în 1951–1952. În zeci de cazuri ale funcționarilor și ofițerilor superiori, pedeapsa capitală a fost comutată, la cererea ministrului comunist al justiției, Lucrețiu Pătrășcanu. Alte sute de ofițeri, subofițeri de jandarmi, polițiști și funcționari au fost condamnați pe viață sau pedepsiți cu ani grei de închisoare, însă toți condamnații din aceste procese, care n-au murit în închisoare, au fost eliberați între anii 1958–1962.

În procesele membrilor Organizației „T" din septembrie 1945, îndreptate împotriva Partidului Național Liberal și a Partidului Național Țărănesc s-au oferit voluntar să îi apere peste 75 de avocați de marcă din România. Acestora însă nu li s-a oferit nicio ocazie de a studia învinuirile aduse acuzaților sau de a discuta personal cu aceștia.

Pe lângă procese incorecte, acuzații aveau parte și de torturi inimaginabile, tratamentul și condițiile de viață ale deținuților având că model Gestapo-ul german. Totuși, simpla dorință de a-i ajuta pe acuzați, l-a determinat pe Pătrășcanu să ceară epurarea acestor avocați.[281] La fel s-au desfășurat toate procesele din această perioadă. Penitenciarele gemeau de numărul mare de întemnițați, mulți dintre ei fiind nevinovați. În aceste condiții, procesele desfășurate într-un mod corect ar fi necesitat mult timp și ar fi dus la eliberarea multor oponenți ai regimului. Procesele comuniste din perioada studiată erau adevărate recorduri de viteză, ajutate fiind și de avocații numiți din oficiu, care, în loc să apere, cereau pedepsirea „exemplară" a acuzaților.

Într-un număr din luna august 1948 al Scânteii, Em. Socor constata că *„suntem pe drumul unei justiții cât mai rapide. Indicând câteva cifre asupra proceselor soluționate între 1 Martie și 1 Iunie 1945 și aceeași epocă a anului curent, Scânteia trage concluzia că aplicarea noii legi de organizare judecătorească a avut de rezultat o importantă sporire a dosarelor lichidate prin hotărâri în trimestrul al doilea al anului acestuia față de trimestrul respectiv al anului trecut"*.[282] Rapiditatea cu care s-au soluționat procesele s-a datorat și declarațiilor făcute sub tortură, acuzații fiind apoi condamnați.*"Condamnările erau așa de disproporționate, chiar față de fapte, acolo unde existau, încât, după primele momente de uluială* – spunea Ion Ioanid, fost întemnițat politic – *toate păreau o farsă."*[283]

IV.2.4.7. Impactul Constituției din 13 aprilie 1948 asupra Justiției

Adoptarea Constituției din 1948 a marcat schimbări importante în subordonarea instanțelor judecătorești puterii politice. Prin Constituția din 1948 s-a enunțat ca principiu participarea asesorilor populari la toate instanțele judecătorești, mai puțin la Curtea Supremă. În temeiul acestui principiu constituțional s-a emis *Decretul nr. 375 din 11 decembrie 1948* prin care s-a extins participarea asesorilor populari în materie civilă și la celelalte instanțe.

Titlul VII. al Constituției făcea referiri la organele judecătorești și parchet. Instanțele judecătorești erau: Curtea Supremă, una pentru întreaga țară, Curțile, tribunalele și judecătoriile populare (art. 86); exista posibilitatea înființării, prin lege, a instanțelor speciale pentru anumite ramuri de activitate (art. 87); la toate instanțele, cu excepția Curții Supreme, judecarea are loc cu asesori populari, excepție fiind cazurile când legea dispunea altfel (art. 88); primul președinte, președintii și membrii Curții Supreme sunt numiți de Prezidiul Marii Adunări Naționale a RPR, la propunerea guvernului (art. 89); dreptul de apărare în fața tuturor instanțelor este garantat (art. 92); judecătorii de orice grad se supun în exercitarea atribuțiilor lor numai legii și aplică legile egal față de toți cetățenii (art. 93); în RPR, parchetul supraveghează respectarea legilor penale, atât de către funcționarii publici cât și de către ceilalți cetățeni (art. 95); Parchetul veghează

[280] Parchetele Generale și Parchetele Tribunalelor aveau obligația de a înainta Ministerului de Justiție, săptămânal, rapoarte despre starea de spirit a populației, ordinea publică, situația economică etc, de pe raza fiecărui județ (*Parchetul General*…, Dos. 3/1945, f. 18, *Ibidem,* Dos. 7/1946, f. 1).

[281] Schuyler, *op. cit.*, pp. 185–197.

[282] Em. Socor, „Accelerarea judecăților. Ce s-a făcut și ce se mai poate face" în *Adevĕrul*, Anul 62, Nr. 17.128, 4 august 1948, p. 1.

[283] Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, Vol. I, Ed. Humanitas, București, 1999, p. 22.

îndeosebi la urmărirea și pedepsirea crimelor împotriva ordinei și libertății democratice, a intereselor economice, a independenței naționale și a suveranității Statului Român (art. 96); Parchetul se compune dintr-un procuror general al Republicii Populare Române și mai mulți procurori. Prin lege se vor determina modul de organizare, atribuțiile și funcționarea parchetului (art. 97); Procurorul general al Republicii Populare Române se numește de Prezidiul Marii Adunări Naționale a RPR, la propunerea guvernului (art. 98).[284]

Înlocuirea aparatului de stat existent cu unul nou s-a realizat, așadar, prin modificările aduse legilor de organizare judecătorească și de organizare și funcționare a Parchetului.

IV.2.5. Evoluțiile ulterioare anului 1950

Modificarea Constituției va aduce un nou val de modificări în legislația țării. Conform *Decretului nr. 39 din 1950* privitor la profesiunea de avocat, numai membrii colegiilor de avocați pot exercita profesiunea de avocat. Colegiile de avocați, cu personalitate juridică, rămân singura formă de structurare – la nivel teritorial – a ordinului avocaților, deoarece structura centrală este desființată.

Alte modificări, după anul 1950, vor fi puse în practică în baza Legii Nr. 5/1952 pentru organizarea judecătorească, a Legii Nr. 6/1952, prin care s-a reglementat activitatea Procuraturii și a Constituției din 24 septembrie 1952.

- *Legea Nr. 5 din 19 iunie 1952 pentru organizarea judecătorească* cuprinde reglementarea amănunțită a organizării instanțelor judecătorești civile

Organizarea instanțelor judecătorești se adapta noilor realități administrative ale țării – înființarea regiunilor, raioanelor[285] și comunelor. Conform art. 3, *„În Republica Populară Română funcționează următoarele tribunale: Tribunalele populare de raion, de oraș și de raion orășenesc; Tribunalul Capitalei RPR și tribunalele regionale;*[286] ***Tribunalul Suprem****. Pentru unele ramuri de activitate funcționează următoarele tribunale speciale: a) tribunalele militare; b) tribunalele populare pentru căile ferate; c) tribunalele populare maritime și fluviale*”. Justiția avea deja un puternic caracter de clasă, numindu-se justiție populară, ea fiind realizată de tribunalele populare,[287] tribunalele regionale și Tribunalul Suprem al RPR, prevăzute și în Constituție, aceste instanțe fiind denumite tribunale ordinare. Celelalte instanțe, înființate prin legi speciale, anume pentru unele ramuri de activitate, se numesc instanțe speciale.

În anul 1952, în Cluj au fost două birouri colective de avocatura: Biroul Colectiv de Avocatură Nr. I, situat pe strada Bethlen nr. 8 și Biroul Colectiv de Avocatură Nr. II, situat pe strada Bethlen nr. 19. Primul Birou conținea 36 avocați definitivi și 10 avocați stagiari, în timp ce al doilea cuprindea 39 avocați definitivi și 9 avocați stagiari. La aceștia se adaugă 39 avocați jurisconsulți definitivi și 6 avocați jurisconsulți stagiari,[288] totalizând 139 de avocați.[289]

În urma reînnoirii administrative a teritoriului RPR[290] și a Legii nr. 5/1952,[291] pentru reorganizarea judecătorească, pe data de 1 august 1952, a încetat activitatea colegiilor de avocați județene înființându-se

---

[284] Prin Decretul nr. 2 din 22 aprilie 1948 privind organizarea și funcționarea Parchetului s-a stabilit, conform Constituției, că „Parchetul supraveghează respectarea legilor penale, atât de către funcționarii publici, cât și de ceilalți cetățeni”. A fost introdusă și o inovație, în sensul că a fost înființat Parchetul General, având-l în frunte pe procurorul general. Procurorul general era numit de către Prezidiul Marii Adunări Naționale, la propunerea Guvernului, după recomandarea ministrului justiției.

[285] Raionul Cluj cu reședința în orașul Cluj cuprindea comunele: Apahida, Așchileu, Baciu, Boju, Căpuș, Chinteni, Ciurila, Dangău, Dârja, Deușu, Dezmir, Feiurdeni, Feleacu, Florești, Gădălin, Sânmartin, Sânnicoara, Sic, Sucutard, Țaga și orașul raional Gherla (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 29/1949 , f. 75–76).

[286] După reorganizarea administrativ teritorială din 1968 potrivit Legii nr. 58 din 26 decembrie 1968, Tribunalul Regional Cluj este desființat și înlocuit cu Tribunalul Județean Cluj.

[287] Noua denumire pentru vechile tribunale și judecătorii populare.

[288] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 164.

[289] La lista finală, publicată, au mai fost adăugați încă 8 avocați definitivi și 3 stagiari.

[290] Conform Art. 18. al Constituției din 1952, Republica Populară Română avea următoarea împărțire administrativ-teritorială: regiunile Arad, Bacău, Baia Mare, Bârlad, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Hunedoara, Iași,

colegiul de avocați al regiunilor, care s-a organizat și a funcționat pe baza Decretului nr. 281 pentru organizarea și exercitarea avocaturii în RPR, publicat în buletinul oficial nr. 34 din 21 iulie 1954.

Art. 14 din legea 5/1952 prevedea obligativitatea sarcinii de asesor popular, precum și egalitatea în drepturi și îndatoriri cu judecătorii. De aici concluzia gravă exprimată și de Gheorghe Coșneanu: dacă cei doi asesori populari care intrau în ședința de judecată cu un judecător de profesie, nu erau de acord cu judecătorul atunci când se pronunța hotărârea, formând majoritatea, hotărârea putea fi pronunțată valabil în sensul în care opinau asesorii. Constatăm că hotărârile judecătorești puteau fi pronunțate și de nespecialiști ai dreptului dacă aceștia reprezentau puterea democrat-populară și îndeplineau sarcinile prevăzute de Constituția Republicii Populare Române și de legea de organizare judecătorească.[292]

- *Legea 6 din 1952* a reglementat activitatea Procuraturii
- *Constituția din 24 septembrie 1952*

Prin Constituția din 1952 asistăm, în continuare, la politizarea justiției. Această Constituție definea mult mai precis baza politică a statului „democrat-popular", fundamentată pe dictatura proletariatului, stipulând expres căror clase sociale le aparține puterea de stat și indicând modalitatea de exercitare a acestei puteri prin „realizarea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, în care rolul conducător îl deține clasa muncitoare". Forma politică prin care se exercita această putere era reprezentată de organele statului, sistem ce avea o construcție piramidală, ierarhizată și centralizată, în vârful acesteia situându-se Marea Adunare Națională, ca organ suprem al puterii de stat.[293]

Capitolul VI (art. 64–72), intitulat „Instanțele judecătorești și procuratura", stabilea instanțele judecătorești*: „Justiția în RPR se înfăptuiește de către Tribunalul Suprem al RPR, tribunalele regionale și tribunalele populare, precum și de către instanțele judecătorești speciale înființate prin lege. Organizarea, competența și procedura tribunalelor sunt stabilite prin lege".*[294]

Oradea, Pitești, Ploiești, Stalin, Suceava, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară (cuprinzând raioanele: Ciuc, Gheorgheni, Odorhei, Reghin, Sângeorgiu de Pădure, Sf. Gheorghe, Târgu-Mureș, Târgu-Secuiesc, Toplița.

[291] Organizarea judecătorească și Procuratura a cunoscut o nouă reglementare prin Legea nr. 5 din 19 iunie 1952. Au fost create Arbitrajul de Stat (Legea nr. 5/1954), Notariatul de Stat (Decretul nr. 377/1960) și organe jurisdicționale obștești: comisiile pentru soluționarea litigiilor de muncă și consiliile de judecată tovărășească. Instituțiile juridice au cunoscut importante transformări.

[292] Organizarea judecătorească realizată prin legea 5/1952 are ca exemplu experiența sovietică, care după cucerirea puterii politice în octombrie 1917 și-a organizat o nouă justiție, revoluționară, cu două categorii de instanțe: tribunalele locale care au luat locul judecătoriilor de pace și tribunalele revoluționare (Gheorghe Coșneanu, *Evoluția justiției militare*, www.cnaa.acad.md/files/theses/2005/3044/gheorghe_cosneanu_thesis.pdf, p. 115, accesat la 14. 05.2016).

[293] „Constituția în România", http://www.constitutional.ro/camera_deputatilor/prodemocratia/page?mid=6, accesat la 18. 05. 2019.

[294] Conform articolului 65, rolul Justiției era acela de a apăra „regimul de democrație populară și cuceririle oamenilor muncii, de a asigura respectarea legalității populare, a proprietății publice și a drepturilor cetățenilor". Judecătorii erau asistați de asesori populari numiți de partid. Curtea, reprezentată de judecători și asesori, avea puterea de a interveni în toate procesele și de a prezenta probe, precum și de a desemna avocații apărării, al căror rol se limita în mare parte la formularea de scuze pentru pretinsele delicte ale acuzatului. Cabinetele particulare de avocați erau interzise. Acest nou sistem al Justiției, a cărui principală caracteristică era subordonarea față de partid și de stat, a reprezentat cadrul legal pentru acțiunile Securității, ale Miliției și trupelor de securitate (Dennis Deletant *România sub regimul comunist*, Fundația Academia Civică, București, 1997).

Art. 66–70 enunța cele mai importante principii democratice ale organizării justiției și anume: participarea asesorilor populari la administrarea justiției – art. 66; alegerea judecătorilor de la toate instanțele – art. 67; folosirea limbii naționale în procese – art. 68; publicitatea judecății și asigurarea dreptului la apărare – art. 69; principiul independenței judecătorilor – art. 70; art. 71 stabilea că hotărârile tribunalelor se pronunță în numele poporului, iar art. 72 definea poziția Tribunalului Suprem al RPR ca for de supraveghere a activității judiciare a tuturor instanțelor judecătorești din țară. Art. 76. prevedea independența organelor Procuraturii în raport cu organele locale, subordonându-se numai Procurorului General al RPR. Aceste principii constituționale au fost puse în aplicare și dezvoltate printr-o serie de legi și alte acte normative. Constituția din 24.09.1952 și Legea nr. 7/19.06.1952 pentru organizarea tribunalelor și procuraturilor militare marchează momentul în care în România pentru prima dată instanțele militare sunt înglobate în aceeași structură cu instanțele civile, subordonate din punct de vedere administrativ Ministerului Justiției ca organ de conducere judiciară și controlată de Tribunalul Suprem, ca unic for judiciar suprem de control și supraveghere, iar parchetele militare au intrat în componența Procuraturii RPR, avându-l ca șef suprem pe Procurorul General al RPR și nu pe ministrul forțelor Armate. Art. 1 al Legii prevedea: *„tribunalele militare fac parte din sistemul de organizare*

Referindu-ne în special la corpul avocaților, perioada anilor 1948–1954, deși foarte scurtă, a adus deservicii enorme profesiei, prin aceea că a dus la înlăturarea din corpul profesional a unui mare număr de avocați, au fost desființate barourile și au apărut colegiile de avocați, au fost înființate plafoanele în sensul că un avocat putea să realizeze venituri până la nivelul unui plafon stabilit de lege, depășirea acestuia fiind interzisă, s-au creat premizele pentru colectivizarea profesiei, au apărut fișele de angajament (ce cuprindeau date despre justițiabil, cauză, onorariu, sumele încasate, activitatea depusă) care trebuiau semnate de către directorul biroului, casier și avocat, a sporit rolul și influența organelor de partid în activitatea avocaților, s-a trecut la un control riguros al activității desfășurate de către corpul profesional, corp care își pierdea tot mai mult din independența dobândită anterior,[295] ajungându-se până la supunerea sa totală față de forțele politice.

Perioada următoare, 1955–1960, a fost și ea deosebit de grea. Datorită faptului că începuse judecarea proceselor politice, pe rolul tribunalelor militare se aflau numeroase cauze care creau dificultăți considerabile apărării. Avocații erau supuși unor presiuni psihice deosebite, în boxa acuzaților aflându-se de multe ori colegi de-ai lor. Tot atunci au început și procese intentate participanților la rezistența anticomunistă din Munții Banatului. Mulți avocați au avut de suferit pentru activitatea lor, au fost arestați, deportați la canal, unde au prestat muncă obligatorie, li s-a stabilit domiciliu forțat în alte localități.[296]

IV.2.6. Sarcinile justiției populare. Rolul asesorilor populari

Din anul 1949[297] tribunalele și judecătoriile funcționează în baza *Decretului nr. 132/1 aprilie 1949 privind organizarea judecătorească.*

Toate instanțele judecătorești, cu excepția Curții Supreme, vor judeca de la acea dată cu asesori populari[298] care aveau, în timpul judecății și la pronunțarea hotărârii, aceleași drepturi și îndatoriri ca și judecătorii. Potrivit lui Coșneanu, primele alegeri de asesori populari din istoria justiției române au avut loc între zilele de 10 mai – 10 iunie. Asesorii populari au fost introduși și în parchete în scopul „democratizării justiției", situație care a fost considerată atunci că ar putea contribui la îmbunătățirea calității muncii procurorilor, situând-o pe linia „apărării" proprietății socialiste de stat și obștești și a ordinii sociale și de stat democrat populare. La parchetele de pe lângă Tribunale funcționau câte doi asesori populari care aveau obligația *„să cerceteze dosarele cauzelor clasate și să raporteze primului procuror de pe lângă Curtea respectivă."*[299]

Sarcinile justiției populare au fost expuse de asesorii populari ai Curții orașului Stalin (Brașov), V. Pintea, L. Dobrescu, în baza unui articol al ministrului justiției, publicat în ziarul *Scânteia*: *„Dacă rolul asesorilor populari de pe lângă instanțele de judecată este de a aduce spiritul nou al legalității socialiste împotriva urmelor de practică birocratică a justiției burgheze, de a ține legătura permanent cu masele largi populare din sânul cărora au fost ridicați și trimiși să-I reprezinte, nu mai este puțin adevărat că a se insista supra sarcinilor justiției populare în lumina învățăturii marxist-leniniste, este de un real folos atât magistraților de carieră, cât și asesorilor populari*."[300] Cei chemați să aplice legea, dar mai ales asesorii populari, aveau următoarele sarcini „*a căror îndeplinire trebuie urmărită mereu când se analizează condițiunile în care s-a săvârșit o abatere de la legile RPR*":

judecătorească a RPR". Cadrele justiției militare erau recrutate de ministrul justiției cu avizul ministrului forțelor armate (Coșneanu, *op. cit.*, pp. 113–114).

[295] Daniela A. Budici, „În urmă cu 130 de ani s-a semnat certificatul de naștere al Baroului de Avocați Timiș", în *Agenda*, Săptămânal de informații și divertisment, Nr. 6/5 februarie 2005, http://www.agenda.ro/old/2005/06-05-senz1.htm#top, accesat 17.04.2009; Clipa, *op. cit.*, *loc. cit.*

[296] Budici, *op. cit.*, *loc. cit.*

[297] O altă lege importantă din acest an a fost Legea nr. 17/1949, prin care s-a reglementat organizarea și funcționarea Sfaturilor Populare și Comitetelor lor executive. Va fi înlocuită, ulterior, prin Legea nr. 6/1956.

[298] În opinia lui Gheorghiu-Dej, expusă în ședința Biroului Politic de la 9 aprilie 1947, *„asesorii judecau cu sentimentul de clasă, adică nu condamnă pe un țăran pentru că vaca lui a intrat pe pământul chiaburului, ci, judecând cu sentimentul de clasă, considera că pământul acela nu mai este al chiaburului"* (Țiu, „Asesorii…", *loc. cit.*).

[299] Coșneanu, *op. cit.*, p. 112.

[300] V. Pintea, L. Dobrescu, „Sarcinile justiției noastre populare. Pe marginea expunerii tov. Vasile Luca la consfătuirea cu asesorii populari din capitală", în *Justiția Nouă*, Anul VI, 1950, p. 780.

1. CONTINUA ASCUȚIRE A LUPTEI DE CLASĂ ȘI ÎNTĂRIREA VIGILENȚEI PROLETARE

Cu cât poporul muncitor din RPR prin măreţele sale realizări păşeşte mai hotărât pe calea socialismului, *„cu atât duşmanii săi de clasă, burghezia şi moşierimea expropriată, chiaburimea şi toate celelalte elemente exploatatoare, opun rezistenţă tot mai înverşunată, sperând ca prin ajutorul protectorilor din afară (imperialiştii anglo-americani) să-şi recâştige raiul pierdut. Această rezistenţă ia aspecte tot mai diferite: la oraşe foştii industriaşi şi fabricanţi, crunt loviţi prin actul naţionalizării de la 11 iunie 1948, caută pe toate căile să împiedice dezvoltarea economică a ţării. Din munca poporului muncitor aceştia şi-au adunat averi fabuloase. Pentru refacerea economică a ţării Guvernul a hotărât ca toţi posesorii de aur să-l predea şi în acest scop a acordat două termene. Duşmanii însă nu au îndeplinit această obligaţiune şi au ascuns importante cantităţi de aur […] Datorită vigilenţei organelor miliţiei, ei pot fi descoperiţi şi deferiţi justiţiei populare, unde primesc pedepse aspre, dar meritate cu prisosinţă.*

Chiaburimea satelor, de asemenea, prin toate mijloacele caută să împiedice realizarea planului economic, nepredând cotele la timp, neînsemânţând, lăsând în paragină uneltele agricole…

Fără vigilenţa justiţiei populare aceşti duşmani ai RPR s-ar fi strecurat nepedepsiţi, aşteptând numai momentul prielnic de a-şi ridica din nou capul.”[301]

➢ Vigilenţa de care au dat dovadă asesorii populari este pusă în paralel cu „greşelile” unor procurori:

„Au fost însă şi cazuri unde s-au făcut greşeli. Chiaburi daţi în judecată pentru nepredare de cote au fost condamnaţi numai la amenzi în prima instanţă, lucru care nu a putut fi un exemplu pentru cei care ar mai fi încercat să comită asemenea fapte. Tovarăşii procurori de pe lângă tribunalele respective nu au făcut recurs, ceea ce constituie o lipsă gravă.”

2. APĂRAREA CUCERIRILOR POPORULUI MUNCITOR, FĂRĂ CONSIDERENTE LĂTURALNICE DE MILĂ ŞI ÎNGĂDUINŢĂ FAŢĂ DE DUŞMANII DE CLASĂ ŞI UNELTELE LOR

➢ Culpabilizarea avocaţilor

„În destule cazuri chiaburi sau foşti exploatatori ajunşi în faţa justiţiei populare au căutat să se ascundă şi să pozeze în ţărani săraci sau chiar proletari. Uneori apărarea căuta să impresioneze instanţa prin a arăta că inculpatul a pierdut tot şi că este un nenorocit, ori legile RPR nu urmăresc a crea o pătură de nenorociţi, ci oferă tuturor celor ce doresc în mod sincer să muncească cu braţele sau cu mintea, posibilitatea de a-şi câştiga cinstit existenţa. Pentru acei care până ieri nu se înduioşau de starea de înspăimântătoare mizerie şi înapoiere a satelor noastre, de crunta exploatare a muncitorilor de la oraşe şi sate, nu poate nimeni cere milă şi îngăduinţă justiţiei militare. Justiţia populară poate fi îngăduitoare numai cu victimele acestei nepăsări, pentru a putea fi scoase din întunericul în care au fost ţinuţi, redând societăţii oameni conştienţi şi lămuriţi pentru a nu mai cădea în aceleaşi greşeli.”

➢ Grija asesorului popular de a nu cădea pe „panta îngăduinţei”

„Nu este mai puţin adevărat că atunci când asesorul popular nu are în vedere sarcinile mari ce îi stau în faţă, se comit alunecări pe panta îngăduinţei şi sentimentalismului. Am avut un caz când asesorul, influenţat de argumentele pur sentimentale ale apărării, a plâns în şedinţă, deşi fapta învinuitului era gravă şi deplin dovedită. Se pune întrebarea, justă a fost atitudinea acestui asesor, corespunde menirii pentru care a fost trimis de poporul muncitor? Evident că nu!”

3. EDUCAREA MASELOR ÎN SPIRITUL NOU AL LEGALITĂŢII SOCIALISTE ŞI RESPECTAREA BUNULUI OBŞTESC

➢ Criteriul subiectiv în aplicarea pedepselor

*„Prin gradarea pedepselor de la caz la caz, prin a**plicarea hotărârilor date de instanţe, aspre pentru duşmanii RPR şi mai blânde pentru cei nelămuriţi, justiţia populară îşi atinge şi scopul de a educa masele în spiritul legalităţii socialiste şi a respectului faţă de bunul obştesc** (s.n.), acestea fiind condiţii de bază pentru victoria deplină a socialismului în Patria noastră.*”[302]

---

[301] *Ibidem*, pp. 780–781.
[302] *Ibidem*, p. 781.

IV.2.7. Restricțiile dreptului de apărare al speculanților, sabotorilor, criminalilor de război și celor vinovați de dezastrul țării, în fața instanțelor de judecată

Prin Circulara Nr. 81.574 din 3 august 1945 trimisă procurorului general, Ministerul Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, a expus prioritățile magistraturii pentru anul 1945. Magistratura era chemată să colaboreze la opera de purificare economică întreprinsă de guvernul țării. Magistrații „*nu pot și nu au dreptul să refuze a participa cu toată energia și convingerea să fac(ă) o operă salutară, la campania contra negustorilor hrăpăreți și necinstiți.*" La acest capitol însă, aportul magistraturii se situa mult sub nivelul așteptărilor Partidului Comunist, în primii anii comunismului românesc, după cum rezultă din documentele vremii: „*Din acest punct de vedere, față de scopul urmărit și de trebuința de a se ajunge, cu orice chip, la atingerea acestuia – purificarea economică –, pasivitatea unor anumiți membri ai corpului judecătoresc și indiferentismul cu care privesc străduințele guvernului în această materie nu mai poate fi tolerate"*. Această indiferență i-a costat pe unii magistrați scump, fiind înlocuiți cu elemente mai „productive". „*Când toate forțele Statului sunt mobilizate pentru a tămădui rănile războiului și a găsi o ușurare în criza economică ce ne apasă, magistratura nu poate să rămână nepăsătoare. Ea devine un instrument de guvernare și un factor activ de luptă, căruia i se cere energie, promptitudine și o cunoaștere exactă a realităților cărora cu toții trebuie să le facem față.*" Lucrețiu Pătrășcanu, în continuarea aceluiași document, consideră implicarea magistraturii în opera de purificare ca fiind „un punct de examen" pentru aceasta, care va face să se cunoască „*dacă într-adevăr, în forma ei actuală, cu forțele ei constructive, cu ceea ce se poate socoti că a rămas folositor și valabil în organizarea ei, ea poate să se transforme într-un instrument util pentru interesele colectivității pe care trebue să le slujească"*.[303] Apărătorul de tip nou trebuia să fie atent la interesele statului comunist, la conjunctura internațională din timpul său, dar mult mai puțin la interesele inculpatului. Dreptul și Justiția aveau obligația de a ajuta la rezolvarea problemelor sociale și economice, prin toate mijloacele pe care legea le pune la îndemâna judecătorilor. Pentru aceasta, PC s-a îngrijit că justiția să beneficieze de legi și regulamente „demne" de această chemare. Magistraturii i se cerea imperativ că această combatere a speculei și a sabotajului să devină prima grijă, „cu prioritate față de oricare alte griji și preocupări profesionale". „*Fac acest apel la conștiința tuturor slujitorilor Dreptății și le atrag atențiunea,* continua Pătrășcanu, *că nu voi admite nicio șovăire în această privință fiindcă nu se poate compromite un scop general prin* nepăsarea celor datori să conlucreze la realizarea lui." Pentru ameliorarea sistemului de control, s-a prevăzut în art. 45 pct. 1 din legea speculei[304] dreptul pentru toți membrii ordinului judecătoresc de a instrumenta în această materie, iar pentru o mai multă oficialitate a legii, s-a admis, prin art. 52, posibilitatea condamnării pe loc a infractorilor, de către însuși magistratul care a făcut constatarea, derogându-se astfel de la principiile ordinare care interziceau cumularea de către aceeași persoană a calităților de anchetator și judecător. Față de această derogare, magistrații nu au arătat un prea mare interes, lăsând această sarcină numai pe seama procurorilor și judecătorilor de instrucție, organele firești de represiune, „*nesocotind faptul că dispozițiunile [...] au fost înscrise tocmai pentru a se ajunge la o mai bună și vigilentă supraveghere a comerțului, făcute de organele cele mai competente – reprezentanții justiției –, aplicarea textelor în chestiune fiind nu numai o facultate, ci și o îndatorire cetățenească pentru magistrați, a cărei neîndeplinire duce la încurajarea speculei și la multiple dificultăți judiciare din cauza insuficientei pregătiri a celorlalte organe de constatare [...] Numai prin colaborarea inteligentă și necondiționată a magistraturii la opera de purificare economică întreprinsă de guvern se va putea ajunge la îmbunătățirea condițiunilor vieții, mai ales pentru cei mulți și lipsiți de mijloace*."[305]

În cadrul unei adunări generale extraordinare a Baroului Avocaților din Cluj, din septembrie 1947, la ordinea de zi se afla problema reglementării reprezentării speculanților și sabotorilor[306] în fața

---

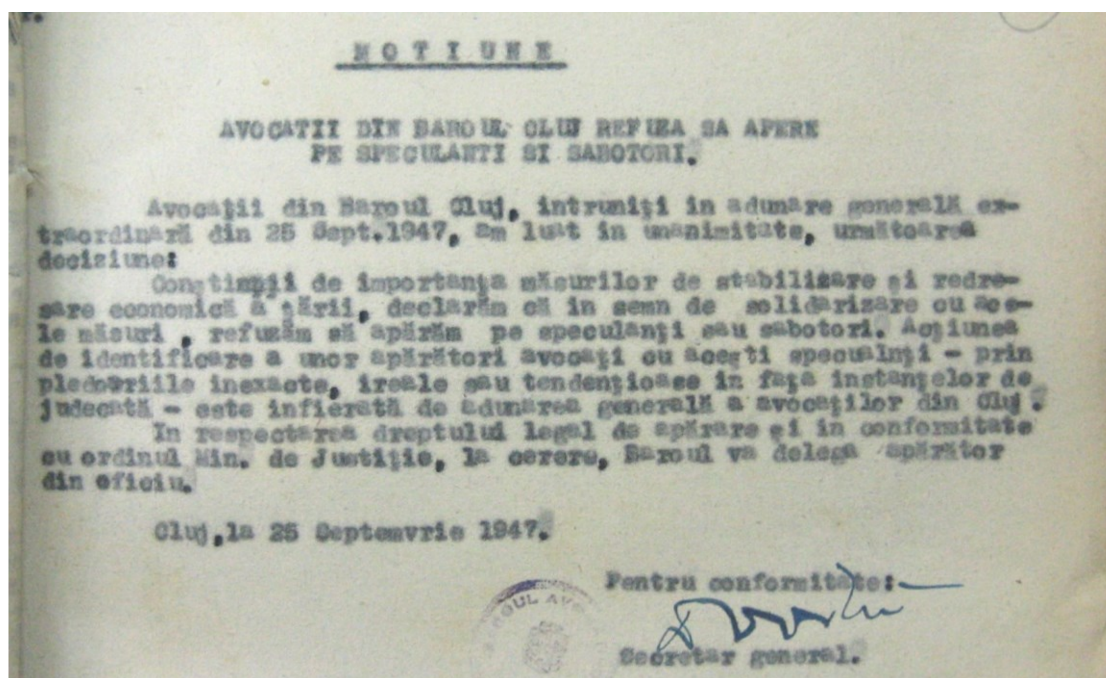
303 Circulara Nr. 81.574 din 3 august 1945 (*Parchetul General*…, Dos. Nr. 3/1945, f. 39).

304 Noua lege pentru combaterea speculei ilicite și a sabotajului economic, Nr. 351 din 3 mai 1945, modificată, rectificată și republicată în *Monitorul Oficial* Nr. 154 din 11 iulie 1945.

305 *Parchetul General*…, Dos. Nr. 3/1945, f. 40.

306 La 15 ianuarie 1949 – Legea pentru sancționarea unor crime care primejduiesc securitatea statului și propășirea economiei naționale, prevedea pedeapsa cu moartea pentru următoarele „crime": trădarea de patrie, sabotarea propășirii economice a

instanțelor de judecată. Decanul Comisiei Interimare, dr. Ion Brate, după o expunere amplă a situației economice și financiare prin care trecea țara, a îndemnat avocații să nu se implice în apărarea celor care au împiedicat redresarea țării. Membrii Baroului trebuiau să fie solidari cu măsurile economice și financiare luate de guvern și, în consecință, să refuze apărarea sabotorilor și speculanților. Totuși, pentru că legile în vigoare prevedeau dreptul de apărare al acestora, trebuia găsită o soluție în problema reprezentării celor care solicitau aceasta. S-a hotărât că cei care solicită apărare să primească, din oficiu, un avocat ales după ordinea alfabetică. O parte a avocaților nu numai că i-au apărat pe cei acuzați de sabotaj și speculă, dar au depășit cadrul unei normale apărări, criticând unele măsuri luate de guvern. Conducerea Baroului nu putea tolera aceasta. Avocații trebuiau să fie *„primii pioni ai guvernului, pentru realizarea stabilizării redresării țării, combătând cu toată energia pe sabotori și speculanți”*.[307] S-a hotărât că apărarea speculanților și sabotorilor să nu se poată face de către avocați decât pe baza unei delegații eliberate din partea Baroului (Anexa 10).

MOTIUNE

AVOCATII DIN BAROUL CLUJ REFUZA SA APERE
PE SPECULANTI SI SABOTORI.

Avocații din Baroul Cluj, intruniți in adunare generală extraordinară din 25 Sept.1947, am luat in unanimitate, următoarea decisiune:

Conștienți de importanța măsurilor de stabilizare și redresare economică a țării, declarăm că in semn de solidarizare cu aceste măsuri, refuzăm să apărăm pe speculanți sau sabotori. Acțiunea de identificare a unor apărători avocați cu acești speculanți - prin pledoariile inexacte, ireale sau tendențioase in fața instanțelor de judecată - este infierată de adunarea generală a avocaților din Cluj.

In respectarea dreptului legal de apărare și in conformitate cu ordinul Min. de Justiție, la cerere, Baroul va delega apărător din oficiu.

Cluj, la 25 Septemvrie 1947.

Pentru conformitate:
Secretar general.

Apărarea speculanților și sabotorilor[308]

La fel s-a procedat și în privința apărării criminalilor de război. Comisia Interimară a Baroului Avocaților Cluj, în ședința din 12 noiembrie 1947, a hotărât că apărarea criminalilor de război a căror procese urmau a se judeca la Curtea de Apel Cluj,[309] să se facă tot din oficiu, în ordine alfabetică, cu delegare din partea Baroului[310] (pentru Tabloul avocaților definitivi înscriși în Colegiul Cluj, în baza legii 3/1948, care urmau a pleda la instanțele de crime de război și infracțiuni politice, vezi Anexa 11).

O parte dintre avocații clujeni membri ai Colegiului au depus un memoriu (4 august 1948) prin care protestau împotriva acestor măsuri: *„Suntem în contra repartizării din oficiu a anumitor cauze (crime de război, sabotaj, naționalizare etc) în ordinea alfabetică. Colegiul este epurat de elementele dubioase; concurența neloială este înlăturată, iar existența, minimul de existență al colegiilor este asigurat prin măsura reținerii din onorar a anumitei cote. Deci nimic nu pledează pentru menținerea discriminărilor*

țării, neîndeplinirea cu știință sau îndeplinirea voit neglijentă a îndatoririlor de serviciu, actele de teroare, săvârșite individual sau în grup, constituirea în bande în scop terorist sau de sabotaj ș. a. Legea reprezintă o escaladare a măsurilor represive.

[307] *Ibidem,* Dos. 25/1948, f. 5

[308] *Ibidem,* Dos. 25/1948, f.7.

[309] Curtea de Apel avea ca atribuții în anul 1949 judecarea criminalilor de război și recursurile de la Tribunalul Feroviar. Pe lângă ea funcționa Școala juridică cu cele două secții, română și maghiară (*Parchetul General*…, Dos. 2/1949, f. 8).

[310] *Ibidem,* f.10.

care au fost necesare într-o fază de tranziție și reorganizare a colegiului. Este un drept al cetățeanului de a-și alege apărătorul [...] În afară de aceasta, dacă se menține actuala categorisire pe clase la cotizații și impuneri, este nejust ca unii să fie la categoria IV și alții în a II-a, însă în ceea ce privește cauzele la încasarea onorariului să fie egali." [311] (Anexa 12)

În privința cauzelor de sabotaj, „având în vedere că situația economică a țării, în urma măsurilor luate de guvern, s-a îmbunătățit simțitor față de anul 1947", Comisia Interimară a Colegiului a renunțat în ședința din 2 septembrie 1948 la repartiția acestor cauze în ordinea alfabetică, lăsând aceste cauze la libera alegere a justițiabililor. În privința cauzelor de la Tribunalul Militar Comisia interimară s-a declarat pentru menținerea repartizării în ordinea alfabetică, hotărârea nefiind supusă votului adunării generale.[312]

În adunarea plenară extraordinară a Colegiului Avocaților Cluj din 14 octombrie 1950 s-a decis ca fiecare avocat să poată angaja liber două cauze în privința criminalilor de război, urmând ca celelalte să se repartizeze în ordinea alfabetică, *„tocmai pentru faptul ca să nu se poată acumula la unul prea multe și la altul deloc".*[313]

IV.2.8. Ministerului Public. Organizarea și funcționarea Parchetului

În sistemul juridic român, pe lângă fiecare curte de apel, tribunal și judecătorie, funcționează câte un parchet.

Ministerului Public a fost înființat în 1831, prin Regulamentul Organic al Valahiei. În Moldova, Ministerul Public a fost instituit printr-o lege din 26 martie 1862. După 3 ani, prin Legea de organizare judiciară din 9 iulie 1865, Ministerul Public a fost organizat după principiile stabilite în Franța, țara de origine a instituției. Conform acestei legi, procurorii erau organizați în parchete pe lângă instanțele judecătorești, cu misiunea de a reprezenta societatea, de a supraveghea respectarea legilor în activitatea judiciară și executarea hotărârilor. Ulterior, au fost adoptate o serie de legi de organizare judecătorească, fără a aduce schimbări substanțiale în funcțiile și principiile de organizare ale ministerului public, ci doar unele modificări privind structura parchetelor și statutul procurorilor. [314]

Ministerul Public era compus din procurorii numiți de șeful statului, având calitatea de magistrați.

După 1918, odată cu unirea într-un singur stat a tuturor provinciilor române, a existat o preocupare de armonizare a legislației pe întregul teritoriu național, inclusiv în ceea ce privește organizarea puterii judecătorești.

Legea de organizare judecătorească din 24 iunie 1924 cuprindea dispoziții privind structura Ministerului Public, însă în privința competențelor și a modulului de acțiune, face trimitere la Codul de procedură penală.[315]

După 1945, România a intrat într-o etapă nouă a istoriei sale. În organizarea judecătorească și implicit în organizarea și funcționarea Parchetului, au apărut influențele sovietice amintite anterior.

Prin Decretul nr. 2 din 22 aprilie 1948 privind organizarea și funcționarea Parchetului s-a stabilit că „Parchetul supraveghează respectarea legilor penale, atât de către funcționarii publici, cât și de ceilalți cetățeni". Principala sarcină era veghere la urmărirea și pedepsirea crimelor împotriva ordinii și libertății democratice a intereselor economice, independenței naționale și suveranității statului român.

Parchetul funcționa sub conducerea ministrului justiției. Procurorii se bucurau de stabilitate.

Procurorul general era numit de către Prezidiul Marii Adunări Naționale, la propunerea Guvernului, după recomandarea ministrului justiției.[316]

---

[311] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 25/1948, f. 16.
[312] *Ibidem,* Dos. 22/1948, f. 28–29.
[313] *Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 50.
[314] „Ministerul public. Scurtă prezentare istorică", în http://www.mpublic.ro/istoric.htm, site-ul Ministerului Public, accesat la 12.08.2012.
[315] *Ibidem, loc. cit.*

- *Legea 6 din 1952* pentru înființarea și organizarea Procuraturii, a reglementat activitatea Procuraturii. Legea elimina din textele legislative sintagma „Minister Public" înlocuind-o cu termenul „procuror" iar Parchetul este numit *Procuratura*.

A fost înființată Procuratura Generală ca aparat central de conducere a tuturor unităților de procuratură formată din 8 direcții și 3 servicii,[317] avându-l în frunte pe Procurorul General. Acesta, în conformitate cu dispozițiile art. 73 din Constituția din 1952, era organul care exercita activitatea de supraveghere și asigurare a respectării legii, fiind șeful tuturor structurilor din subordinea sa. Noua instituție astfel creată era un organ independent, subordonat exclusiv organului suprem al puterii de stat și Consiliului de Miniștri. Procurorul general era numit de Marea Adunare Națională, pe termen de 5 ani (art. 74).

Procuratura exercita activitatea de supraveghere și asigurare a respectării legii, apăra drepturile și interesele legale ale cetățenilor.

IV.2.8.1. Parchetul General al Curții de Apel Cluj. Parchetul Tribunalului Cluj

Parchetele Generale și Parchetele Tribunalelor aveau obligația de a înainta Ministerului de Justiție, săptămânal, rapoarte despre starea de spirit a populației, ordinea publică, situația economică etc, de pe raza fiecărui județ.[318]

După internarea în lagăr a foștilor procurori ai Parchetului General, dr. Aurel Hetco și dr. Béla Gyarmathy, în aprilie 1945, Parchetul va avea o nouă configurație.

Funcționarii Parchetului General al Curții de Apel Cluj în intervalul 1945–1948

În intervalul 12 martie 1945 – ianuarie 1948, Parchetul va avea 4 procurori generali: Aurel Hetco (venit din refugiu, internat în lagăr), Mihail C. Antonescu (procuror general și în timpul regimului antonescian, la Tribunalul Sibiu),[319] Partenie Crișan (refugiat, inspector judecătoresc la Curtea Sibiu),[320] Gheorghe Ion Ionescu.

Parchetul General al Curții de Apel Cluj[321] (august–octombrie 1945)	
Funcție	Nume, Prenume
Procuror General	Antonescu C. Mihail
″	Crișan Partenie
Procuror de Curte	Orbonaș T. Emil
″	Mager Romulus[322]
″	Tărăbuță Florin
″	Dumitrache Octavian

[316] „Decretul Nr. 2 din 22 aprilie 1948 pentru organizarea și funcționarea Parchetului, cu modificările aduse prin Decretul Nr. 435 din 1949", în *Justiția Nouă,* Anul VI, 1950, Nr. 1, pp. 150–152.
[317] Odată cu adoptarea Legii nr. 60/1968 pentru organizarea și funcționarea Procuraturii, a Codului penal și a Codului de procedură penală, România a devenit prima țară din Europa centrală și de Est care a reintrodus în legislație principii procesual penale europene, eliminând influențele sovietice („Ministerul public…", *loc. cit.*).
[318] *Parchetul General…*, Dos. Nr. 3/1945, f. 18.
[319] *Ibidem,* Dos. 2/1944, f. 11.
[320] *Ibidem,* Dos. 2/1943, f. 25.
[321] *Ibidem*, f. 82, Dos. 8/1945.
[322] În 1943 era prim procuror la Tribunalul Sibiu, apoi procuror la Curtea Sibiu (*Ibidem,* Dos. 2/1943, f. 28).

Parchetul General al Curții de Apel Cluj (decembrie 1945) [323]	
Funcție	Nume, Prenume
Procuror General	Antonescu C. Mihail
Procuror	Ștefan Cruceanu
″	Orbonaș T. Emil
″	Mager Romulus
″	Tărăbuță Florin
Secretar	Roșca Ioan
″	Cordoș Ioan
Impiegat	Câmpeanu Sever

Sever Câmpeanu va fi „considerat demisionat” la 13 iulie 1946, printr-un ordin al Ministerului Justiției.[324]

Parchetul General al Curții de Apel Cluj (1 ianuarie 1946) [325]	
Funcție	Nume, Prenume
Procuror General	Crișan Partenie
Procuror	Dr. Orbonaș T. Emil
″	Dr. Mager Romulus
″	Dumitrache Octavian
″	Stănescu Gheorghe M.[326]
Secretar	Roșca Ioan
″	Cordoș Ioan

Parchetul General al Curții de Apel Cluj (15 ianuarie 1947) [327]	
Funcție	Nume, Prenume
Procuror General	Ionescu Ion Gheorghe
Procuror	Dr. Orbonaș T. Emil
″	Dr. Mager Romulus
″	Stănescu George (Gheorghe) M.[328]
″	Vacant
Consilier de la Curtea de Apel Craiova, delegat procuror	Chioralia Constantin[329]
Consilier de la Curtea de Apel Oradea, delegat procuror	Seșan George
Procuror de la Curtea de Apel Oradea	Necșulescu Aurelian
Procuror de la Curtea de Apel Constanța	Istrati Nicolae C.[330]
Prim-Secretar	Roșca Ioan
Secretar	Cordoș Ioan

[323] „Stat asupra salariilor cuvenite personalului Parchetului General al Curții de Apel Cluj, pe luna februarie 1945” (*Ibidem,* Dos. 8/1945, f. 5).
[324] *Ibidem,* Dos. 2/1946, f. 54.
[325] Din luna iulie 1946 (*Ibidem,* Dos. 2/1946, f. 2).
[326] Din luna iulie 1946. Până atunci a ocupat funcția de prim-președinte s. I. la Tribunalul Cluj (*Ibidem,* Dos. 2/1946, f. 46; Dos. 2/1945, f. 42).
[327] Din luna iulie 1946 (*Ibidem,* Dos. 2/1947, f. 2).
[328] Din luna iulie 1946. Până atunci a ocupat funcția de prim-președinte s. I. la Tribunalul Cluj (*Ibidem,* Dos. 2/1946, f. 46; Dos. 2/1945, f. 42).
[329] Din 4 decembrie 1946.
[330] Din 17 decembrie 1946.

Parchetul General al Curții de Apel Cluj (1 ianuarie 1948)[331]	
Funcție	Nume, Prenume
Prim Procuror	Ionescu Ion Gheorghe
Procuror	dr. Orbonaş T. Emil
″	dr. Mager Romulus
″	George M. Stănescu
″	Pop Al. Maxim[332]

Procurorii Tribunalului Cluj la 19 martie 1945.
Tabelul a fost întocmit în conformitate cu ordinul nr. 201/1945 al Parchetului General Cluj[333]

Parchetul Tribunalului Cluj **I. Procurori**					
Nume și prenume	**Funcția**	**Numărul și data decretului de numire**	**Care autoritate a făcut numirea sau delegația**	**Data intrării sau reluării serviciului după 11 oct. 1944**	**Obs.**
Dr. Baciu Ștefan334	Prim-procuror	1741/1944 30. XI.1944	Prefectura Cluj	12 oct. 1944	
Dr. Tóth Dimitrie	procuror	1741/1944 30. XI.1944	″	″	
Dr. Nagy Tiberiu	″	1741/1944 30. XI.1944	″	″	Ridicat de armata rusă
Dr. Spitzer Victor	″	1741/1944 30. XI.1944	″	″	
Dr. Bohățel Alexandru	″	1991/1944 9. XII.1944	″	1 dec. 1944	
II. Personalul					
Dr. Zeitler Aug.	Grefier	2349/1941 2.IV.1941	Ministerul de Justiție	11 oct. 1944	
Linczinger Margareta	Registratoare	46814/1943 31.XII.1943	″	″	
Gyuresányi Ervin	Secretar contabil	25851/1942 30.VI.1942	″	″	
Chiş Viorica (căs.Mureșan)	Dactilografă	466/IV 1945 24.V.1945	Prefectura Cluj	1 febr. 1945	
Lurács Berta	Archivară	20055/1941 28.V.1941	Ministerul de Justiție	11 oct. 1944	
Daschinstey Emilia	Expeditoare	42580/1941 25.X.1941	″	″	
Nagy Elena	Copiistă Dactilografă	IX.D.4/2/1944 6.III.1944	Primul Președinte al Curții de Apel Cluj	″	
Galambori Iosif		8883/1944 10.III.1944	Ministerul de Justiție	″	
Baumann Etel	Archivară	19696/1944 7.VI.1944	″	″	

331 *Curtea de Apel Cluj*, Dos. 2/1948, f. 2.
332 Prim-procuror în 1946.
333 Document semnat de prim-procurorul dr. Baciu Ștefan (*Parchetul General*…, Dos. 2/1945, f. 8; Dos. 1/1945, f. 36).
334 Victor Baciu în alte documente (*Ibidem*, Dos. 1/1945, f. 36).

Nagy Béla	Aprod	38466/1941 21.IX.1941	″	″	
Antal Iosif	Aprod	XIV.E.77/2/1941 22.XII.1941	Primul Președinte al Curții de Apel Cluj	″	
Procurori delegați					
Dr. Strul Aron	Procuror delegat la jud. Cluj	199/1944 4.XII.1944	Prefectura Cluj	4 dec. 1944	
Dr. Hegyessy Victor	Procuror delegat la jud. Huedin	1489/1/1945 6.III.1945	″		Încă nu a sosit raport despre începerea activității
Dr. Kovács Zoltan	Procuror delegat la jud. Hida	3918/1941 28.I.1941	Ministerul de Justiție	11 oct. 1944	
Director de închisoare					
Dr. Sujánseky Iuliu	Inspector șef de închisoare	33832/1941 19.V. 1941	Ministerul de Justiție	11 oct. 1944	

Dr. Zoltan Kovács (n. 1890) a intrat în Barou în anul 1922. A avut aceeași funcție și în timpul regimului horthyst, la judecătoria Hida.[335]

Din cei 20 de funcționari, doar unul a fost numit în funcție după 9 martie 1945, 6 au fost numiți în funcții după eliberarea orașului Cluj, în intervalul 30 noiembrie 1944–6 martie 1945, iar 13 ocupau aceste funcții și în perioada regimului horthyst.

Dintre procurorii Parchetului Tribunalului Cluj din 1945, la 5 iulie 1948, mai funcționa la acest Parchet doar dr. Victor Spitzer.

Parchetul Tribunalului Cluj (5 iulie 1948)[336]	
Funcția	Nume, Prenume
Râpeanu Grigore[337]	Prim procuror
Popa Gh. Dimitrie[338]	Procuror
Dr. Spitzer Victor	Procuror
Dr. Pop Florian	Primsecretar
Florian Petru	Secretar

Grigore Râpeanu a ocupat funcția de procuror la Parchetul Tribunalului Cluj în perioada interbelică. În 1940 s-a refugiat în Hunedoara, ocupând aceeași funcție la Parchetul Tribunalului Deva-Hunedoara. La 11 octombrie 1944 a înaintat o cerere pentru a se transfera înapoi la Parchetul Tribunalului Cluj.[339] În august 1946, printr-un apel al regionalei PCR Cluj, adresat tovarășului Olteanu, se cerea intervenția acestuia pentru avansarea a doi comuniști din magistratură nebăgați de nimeni în seamă. Comunistul Grigore Râpeanu era pe punctul de a-și da demisia din magistratură „fiindcă a aflat că nu i se dă niciun fel de atențiune. Noi susținem ca să-l faceți prim procuror la Cluj". Un altul, tot „om de încredere și democrat", deși avea dreptul de avansare „nu i se acordă nicio atenție".[340]

[335] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 13/1941, f. 6.
[336] *Curtea de Apel Cluj*, Dos. 2/1948, f. 20.
[337] În 1949 va ocupa funcția de procuror-șef la Curtea de Apel Cluj.
[338] A fost delegat în anul 1946 să cerceteze împrejurările în care a fost atacat Emil Hațieganu, ministru la acea dată, de o bandă de comuniști (*Parchetul General*…, Dos. 7/1946, f. 79).
[339] *Ibidem,* Dos. 2/1944, f. 36.
[340] *Comitetul Regional PCR Cluj*, Inv. 1, Dos. 9/1946, f. 27.

Gheorghe Dimitrie Popa a ocupat funcția de procuror și în timpul regimului antonescian, la Tribunalul Sibiu.[341]

IV.2.9. Principiul inamovibilității în primul deceniu postbelic

O scurtă prezentare cronologică asupra principiului inamovibilității în România a fost realizată de Paul Florea. În decursul timpului, scria acesta, necesitatea scoaterii justiției de sub influența guvernelor și parlamentelor politice, a impus ca acesteia, să i se acorde, prin lege, o cât mai mare independență. În evoluția sa juridică – în timp – inamovibilitatea a devenit în România principiul de bază al organizării judecătorești, fiind prevăzută în Legea de organizare judecătorească din 1865 și, apoi, în cea din 1909, iar prin Constituția din 1923, inamovibilitatea a fost declarată ca fiind de ordine constituțională, magistrații de la toate instanțele (judecătorii, tribunale, curți de apel, Curtea de Casație) devenind inamovibili imediat după intrarea în funcție, fără nicio distincție. Magistrații inamovibili de la toate instanțele nu-și puteau pierde funcția decât prin demisie, atingerea limitei de vârstă pentru pensionare, pentru comiterea de abateri constatate și sancționate prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, punerea în retragere pentru infirmități grave pe baza hotărârii în acest sens a aceluiași Consiliu Superior al Magistraturii, fundamentată pe o expertiză medicală. Magistrații nu puteau fi nici transferați, chiar prin înaintare în grad, fără consimțământul lor. De asemenea și procurorilor, care aveau stabilitate, li se aplica același principiu. Acest sistem a funcționat foarte bine, fără nicio restricție în ierarhia instanțelor – judecătorii, tribunale, curți de apel și Curtea de Casație – până la instaurarea regimului totalitar comunist. Etapele premergătoare aservirii României de către URSS s-au făcut sub egida Moscovei și sub supravegherea directă a lui Lucrețiu Patrășcanu ca ministru de justiție ce a distrus această instituție prin proletarizarea ei, prin promovarea unor oameni fără calitățile necesare ca judecători după „cursuri” de câteva luni și prin abrogarea inamovibilității magistraturii.

Prin legile de organizare judecătorească și cele trei constituții – din 1948, 1952 și 1965 – inamovibilitatea magistraților și stabilitatea procurorilor nu au mai fost prevăzute și, deci, nerecunoscute. Magistrații și procurorii depindeau de ministrul justiției și procurorul general, care îi puteau demite oricând, fiind la discreția acestora. *„Lipsa de inamovibilitate a magistraților a constituit un act foarte grav care a împietat actul de justiție cu toate (urmările) ororile produse de așa zisele tribunale ale poporului, ale securității statului (perioada anilor 1949–1956) și, în parte, ale justiției militare și, într-o anumită măsură și a celei civile, într-o ordine de drept adoptată de partidul-stat fundamentată pe cinica filozofie a luptei de clasă.”*[342]

IV.2.10. Limba oficială în fața instanțelor judecătorești

Prin *Decretul-Lege nr. 309 (Legea nr. 86) pentru Statutul Naționalităților Minoritare,* publicat în Monitorul Oficial, nr. 30 din 7 februarie 1945, se prevedea că limba oficială era româna; acolo unde la ultimul recensământ 30% din locuitori vorbeau o altă limbă decât cea oficială, atunci se poate utiliza limba maternă la tribunale, judecătorii, autorități locale etc, fără a se pretinde o traducere în română.

Câteva luni mai târziu, într-un document oficial adresat procurorului general al Curții de Apel Cluj în 10 iulie 1945, ministrul justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, scria: *„Transilvania de Nord reintegrându-se în sistemul administrativ și judiciar românesc, că o consecință a anulării dictatului dela Viena din 30 August 1940, viața de Stat, vremelnic întreruptă, și-a reluat firul în aceste teritorii. Drept urmare, pentru a asigura normala funcționare a instanțelor judecătorești și a întregului aparat de Stat, vă atragem atențiunea asupra următoarelor:*

1. Limba oficială în fața instanțelor judecătorești este limba română.

2. Actele de procedură, judiciare și extrajudiciare, se vor întocmi numai în limba română.

[341] *Parchetul General*…, Dos. 2/1944, f. 14.
[342] Paul Florea, „Principiile care guvernează justiția”, http://www.scj.ro/florea_art1.asp, accesat la 30.09.2019.

3. *Ascultarea părților, a martorilor, experților și a informatorilor se va face în limba maternă a celui audiat, întrebuințându-se interpreți sau traducători jurați de câte ori va fi nevoie, consemnarea depoziției făcându-se, însă, numai în limba română.*
4. *Pledoariile vor fi ținute în limba română.*
5. *Tablourile indicative ale instanțelor se vor face în limba română*

De asemenea, în adresele interioare și către alte administrații publice se va întrebuința limba română. În scopul de a ușura populației de altă limbă contactul cu administrațiile publice, se va permite formularea cererilor în limba maternă, urmând a fi traduse din oficiu în limba română prin Corpul Traducătorilor Jurați".[343]

Legea Nr. 536 din 12 iulie 1945, permitea angajarea pe lângă instanțele judecătorești, în caz de necesitate, a traducătorilor jurați. Pentru a ocupa un asemenea post era necesară îndeplinirea următoarelor condiții:

– cunoașterea perfectă a limbii oficiale a statului și limbii naționalității conlocuitoare respective;
– cetățenie română;
– să aibă cel puțin 25 ani împliniți și cel mult 50;
– să fie absolvent de minimum patru clase de liceu sau absolvent al unei școli echivalente;
– să fie admis la examenul prevăzut de regulamentul din 10 decembrie 1925 pentru traducători interpreți pe lângă instanțele judecătorești.[344]

Potrivit art. 24 al Constituției din 1948, administrația și justiția vor folosi oral și scris în circumscripțiile locuite și de populații de altă naționalitate decât cea română și limba naționalității respective și vor face numiri de funcționari din sânul naționalității respective sau din altă naționalitate, care să cunoască limba populației locale.

IV.2.11. Epurarea magistraților în virtutea limitei de vârstă

Limita de vârstă pentru magistrați conform Legii 321/1945 era:

a) 64 ani pentru primul președinte, procurorul general și președinții de secțiune de la Înalta Curte de Casație și Justiție;
b) 63 ani pentru consilierii Înaltei Curți de Casație și Justiție și prim-președinții Curților de Apel;
c) 60 ani pentru președinții de secțiune, consilierii Curților de Apel și magistrații asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu grad de președinte sau consilier de Curte de Apel;
d) 57 ani pentru toți ceilalți magistrați.

Potrivit art. II magistrații care au atins limita de vârstă prevăzută de prezentul decret-lege, vor fi puși în retragere, în mod obligatoriu, din oficiu.[345]

Limita de vârstă pentru magistrați conform Legii Nr. 341/1947:

a) 67 ani pentru prim-președintele Curții de Casație;
b) 65 de ani pentru procurorul general și președinții de secțiuni de la Curtea de Casație;
c) 63 de ani pentru consilierii și procurorii Curții de Casație, primii-președinți ai Curților și primul magistrat, asistent al Curții de Casație;
d) 60 de ani pentru președinții, procurorii generali, consilierii și procurorii Curților și magistrații asistenți ai Curții de Casație;
e) 57 ani pentru ceilalți magistrați (art. 102).[346]

[343] *Parchetul General*…, Dos. 2/1945, f. 59.
[344] „Legea Nr. 536 pentru angajarea de traducători jurați pe lângă instanțele judecătorești", din 12 iulie 1945, în *Colecțiune...*, 1–31 iulie 1945, pp. 1325–1326.
[345] „Legea Nr. 321 pentru punerea în retragere a magistraților, pentru limită de vârstă", din 26 aprilie 1945, în *Colecțiune...*, Tomul XIII, 1–30 aprilie 1945, pp. 745–746.
[346] Legea Nr. 341/1947..., p. 1367.

Invocarea „vârstei înaintate" (în unele cazuri sub 50 de ani) sau a vechimii de peste 20 de ani în câmpul muncii, au fost două dintre pretextele folosite de PC pentru înlăturarea unora dintre cei mai de seama magistrați.

IV.2.12. Revizuirea elementelor muncitorești încadrate în justiție

În urma solicitării Ministerului Justiției, Curtea de Apel Cluj, prin președintele Traian Stan și procurorul șef Grigore Râpeanu, a înaintat un Raport către Direcțiunea Cadrelor, cu data de 24 decembrie 1949, prin care era propusă revizuirea elementelor muncitorești încadrate în justiție în toamna anului 1949 și în cazurile unde se va constata că magistratul sau funcționarul judecătoresc „*nu corespunde și nu are perspective de dezvoltare să fie trecut în altă funcțiune corespunzătoare*".[347] Se raporta că seria de asesori populari aleși în acest an se prezenta cu un nivel politic mai scăzut decât cei din seria trecută (1948). În plus, cel puțin în cazul Clujului, au fost aleși „*câtiva asesori populari ce nu cunosc deloc limba română și astfel nu înțeleg mersul desbaterilor, nu participă direct și activ în judecarea proceselor. Abia în cursul deliberării, după ce li se traduc declarațiile din ședință și cuprinsul pieselor de la dosar, pot să-și dea părerea asupra soluției*".[348] Autorii raportului făceau apel ministrului Justiției să facă demersurile necesare pentru înlăturarea acestor neajunsuri, ca în viitor să fie propuși și aleși în funcția de asesori populari „*elementele cele mai ridicate și care cunosc în măsură suficientă limba Statului*". Conform aceluiași document, colaborarea dintre magistrații de carieră și asesorii populari „*decurge într-o atmosferă sincer tovărășească*".

Toate propunerile ce priveau angajările de personal, transferurile sau înaintările se făceau „*de acord cu reprezentanții organizației de partid și sindicale*".

Consilierii și procurorii evidențiați în rândurile acestui raport au fost:

– George Istrati (consilier) – magistrat foarte bine pregătit, cu nivel ideologic și politic „în dezvoltare". „Se remarcă în activitatea lui profesională atașamentul față de clasa muncitoare. A depus o muncă excepțională pe plan cultural și artistic, pentru care a fost evidențiat în repetate rânduri"; [349]
– Nerva Hărăguș (procuror), bine pregătit din punct de vedere profesional, cu cunoștințe marxist-leniniste nu destul sistematizate, activ pe plan politic, important pentru munca propagandistă prestată.[350]

Lista a continuat cu consilierii Alexandru Hartia, Gheorghe Culic și procurorul Emil Orbonaș.

Referindu-se la selecționarea cadrelor, Gheorghe Marusi elogia în 1956 învățătura marxistă cu privire la creșterea și selecționarea cadrelor, experiența Partidului Comunist al Uniunii Sovietice constituind un prețios ajutor pentru partidul român: „*După victoria insurecției populare de la 23 August 1944, scria același autor, în fața partidului nostru, care-și desfășura lupta în condiții de legalitate, se ridicau sarcini noi legate de cerințele luptei pentru desăvârșirea revoluției burghezo-democratice, pentru lichidarea moșierimii ca clasă, pentru introducerea controlului muncitoresc asupra producției, pentru refacerea economiei naționale ruinate de război și de jaful hitlerist. Mai târziu, instaurarea dictaturii proletariatului a pus în fața partidului nostru problema selecționării și promovării unui important număr de cadre de încredere, capabile să conducă cu succes industria socialistă, sistemul de credit și finanțe, sectorul socialist din agricultură, comerțul de stat și cooperatist, transporturile, aparatul de stat etc. Pe baza indicațiilor leniniste, partidul nostru a crescut și crește mereu cadre pentru toate sectoarele vieții noastre economice, politice și culturale. În această muncă, partidul nostru s-a preocupat de asigurarea unei juste compoziții muncitorești a cadrelor. De asemenea partidul a dat o mare atenție creșterii cadrelor din rândul minorităților naționale, a femeilor, a tinerilor. Noile cadre crescute de partid au făcut față cu cinste sarcinilor pe care le-a ridicat opera de construire a socialismului. Acest fapt este dovedit cu prisosință de întreprinderile*

[347] *Parchetul General*…, Dos. 2/1949, f. 9.
[348] *Ibidem, loc. cit.*
[349] *Ibidem,* f. 10.
[350] *Ibidem, loc. cit.*

noastre socialiste. Gospodăriile, (conduse) în marea lor majoritate de directori și tehnicieni proveniți din rândurile muncitorilor, își îndeplinesc planurile de producție, obțin rezultate importante…” Congresul al II-lea al PMR a apreciat pozitiv faptul că „*marea majoritate a muncitorilor cărora li s-a încredințat conducerea întreprinderilor naționalizate și-au însușit cunoștințele tehnice și economice necesare. Mulți dintre aceștia au urmat cursuri de specialitate, au devenit ingineri și au confirmat prin aceasta încrederea acordată de partid.*” [351]

IV.2.13. Colegiul de Avocați din Cluj. Evoluții ulterioare anului 1950

Neîncadrarea în „spiritul vremii” – o problemă constantă a Colegiului de Avocați din Cluj

Problemele dezbătute anii anteriori vor fi prezente și în anii ’50. Nici în 1950 marea majoritate a avocaților Colegiului din Cluj nu au înțeles *„spiritul vremii și nu vor a se încadra în noua ordine socială”*, fiind nevoie de luarea unor măsuri disciplinare în acest sens.[352] Pe lângă amenzi, s-a continuat procesul epurării.

Președinte al Colegiului era, începând din martie 1950, Liviu Vuia. Acesta a ținut să afirme în cadrul unei ședințe a Colegiului, că în privința modului de pledare în cauze, avocații trebuie să știe că ei colaborează pentru scoaterea la lumina a adevărului material, nemaifiind în slujba clientului, ci în slujba adevărului. Dealtfel pentru „*ridicarea nivelului profesional-ideologic”* al avocaților se intenționa organizarea de conferințe *„de lămurire și îndrumare”*, în urma cărora acei care nu înțelegeau să ia parte la acestea și să se încadreze în noul mers al vremii,*”se exclud singuri din Colegiul democrat*”.[353] Pentru cei „îndărătnici” în noua conduită, avocatul Iuliu Tunyogi cerea sancționarea „cu toată străşnicia”.[354]

Dintre cei a căror cereri au fost refuzate și în anii ’50, amintim câteva cazuri, alături de motivele respingerii cererilor de înscriere în Colegiu:

- Alfred Blazsek – cerere respinsă atât în anul 1954, cât și în anul 1956, pentru atitudine antidemocratică în timpul ocupației horthyste;
- Ioan Farkas – respins în 1948 pentru că a avut funcția de președinte al partidului imredist. Respins în 1954 pe motiv că n-a prezentat actele doveditoare că îndeplineşte condițiile legale;
- László (Ladislau) Gyenge – respins din Colegiu în 1948 pentru că a făcut parte din partidul imredist timp de 6 luni.[355] În 1954 a fost respins pentru același motiv și pentru lipsa actelor;
- Iuliana Iustian – *„nedemnă, având o condamnare de 4 ani pentru uneltire c/a ordinii sociale*”;
- Nicolae Onoe – respins în 1948 pentru activitate politică (PNȚ), iar în anul 1954 din lipsă de acte că îndeplineşte condițiile legale;
- Valer Pop – respins în 1948, neavând avocatura ca principală sursă de existență, dar și pentru activitate politică (PNȚ). Pentru aceleași motive „și pentru că era salariat” a fost respins și în 1955;
- Virgil Suciu – respins în 1954 pentru că „n-a depus dovadă că se bucură de exercițiul drept. electorale”;
- Justin Șoancă – respins în 1954 pe motiv că era „element chiaburesc și fără contingență cu profesiunea de avocat”;
- Victor Șioldea – respins în 1948; cererea din 1955 respinsă pentru „incompatibilitate și nedemnitate”;
- Titu Greabu – respins în 1948 și în 1956, fiind închis până în 1955;
- Gheorghe Kiss – avocat din vechiul Barou maghiar, respins în 1947, 1948 și 1956 pe motiv că este proprietar de imobile.[356]

---

[351] Gheorghe Marusi, *Selecționarea și educarea cadrelor*, Editura de Stat pentru Literatură Politică, Bucureşti, 1956, pp. 8–9.

[352] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 35/1950, f. 11; Dos. 50/1948–1952.

[353] Tot în cadrul acestei ședințe, Valer Târnăveanu își exprima satisfacția în urma introducerii principiului centralismului democratic, „*unul dintre principiile cele mai esențiale ale marxism-leninismului.*” „*Pentru noi,* continua avocatul*, este o sărbătoare punerea în vigoare a acestei legi și înființarea colectivelor*” (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 35/1950, f. 27).

[354] *Ibidem*, Dos. 35/1950, f. 27.

[355] *Ibidem*, Dos. 26/1948, f. 240

În toate aspectele, modelul demn de urmat era cel al URSS, care „în domeniul juridic, social, economic și științific este țara cea mai avansată”.[357]

IV.2.14. Comisiile Interimare ale Baroului/Colegiului clujean în intervalul anilor 1945–1950

❖ **1945**

Printr-o serie de ordonanțe, prefectura județului Cluj a dizolvat în ianuarie 1945 vechea conducere a Baroului Avocaților din județ numind o comisie interimară[358] formată din:

- Membri: dr. Ioan Pop, Eugen Farkaș și Ștefan Sáry.

❖ **1946** (iunie)

- Decan: Ion Brate, juristconsult al județului Cluj în perioada interbelică;[359]
- Prodecan: Eugen Dunca;
- Consilieri: Aurel Munteanu, Grațian Porumb, Maxim Fränzkel, Gheorghe Fekete, Fogarasi Iosif.[360]
- Secretar: Al.P. Vodă.[361]

❖ **1947** (septembrie)

- Decan: Ion Brate[362];
- Prodecan: Pitea Pompei;[363]
- Membri: Aron Strul, Cornel (ilizibil), Alex. Pop, Nicolae Maurițiu Kaim, Vasile Ladányi.
- Secretar: Al.P. Vodă.[364]

❖ **1948**

- la începutul lunii ianuarie 1948:
  - Decan: Ion Brate;
  - Membri: Aron Strul, Alex. Pop, Nicolae Maurițiu Kaim, Vasile Ladányi, Aurel Munteanu, Grațian Porumb;
  - Secretar: Ioan Ludu[365]
- la 28 ianuarie 1948:
  - Președinte: Gheorghe Voișanu[366];
  - Membri: Pompei Pintea, Alexandru Frunzescu, Gheorghe Fekete, Gheorghe Ropan, Iosif Fogarasi, Doina Modola;[367]
  - Secretar: Alexandru P. Vodă;
  - Casier: Ioan Ludu

Din 25 iunie 1948 la președinția Colegiului va veni Bellu-Panait Stănescu,[368] urmat de Liviu Vuia.[369]

---

356 *Ibidem*, Dos. 50/1952–1948, f. 3–15.
357 *Ibidem*, Dos. 22/1948, nepag.
358 *Tribuna*, 14 ianuarie 1945, p. 5.
359 Motogna, *op. cit.* p. 63.
360 Sáry Ștefan a făcut parte din această Comisie până în luna mai 1946 (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 15/1946, f. 13).
361 *Ibidem*, Dos. 14/1946, f. 2.
362 Membru al Partidului Național Popular. În iunie 1949 – președinte al Comisiei Interimare a Colegiului era avocatul Stănescu Bellu Panait (*Ibidem*, Dos. 29/1949 f. 6).
363 Pitea Pompei a fost unul dintre avocații refugiați din Ardealul de Nord și revenit la Cluj, fiindu-i admisă cererea de înscriere în Corpul avocaților clujeni (*Ibidem,* Dos. 15/1946, f. 13).
364 *Ibidem,* Dos. 25/1948, f. 5.
365 *Ibidem,* Dos. 22/1948.
366 Președintele Sindicatului Avocaților.
367 *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 9.
368 *Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 96. Acesta avea ca pregătire profesională liceul în drept, fiind înscris în Corpul avocaților la 23 octombrie 1946 (*Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 274).

În ședinta din 20 mai 1948[370] Comisia Interimară a constituit următoarele Comisii speciale:

a. Comisia de disciplină;
b. Comisia de Apel și Comisia de Purificare;
c. Consiliul Casei Locale.

a. Comisia de disciplină
   – Președinte: Pompei Pitea;
   – Membrii: Alexandru Frunzescu și Iosif Fogarassi (înscris în corpul avocaților în anul 1937, avocat și în Baroul ungar).
b. Comisia de Apel și Comisia de Purificare
   – Președintele: Gheorghe Voișanu, președintele Colegiului Avocaților din Cluj (înscris în corpul avocaților în anul 1929).
   – Membrii: Gheorghe Ropan, Gheorghe Fekete (înscris în corpul avocaților în anul 1938), Doina Modola (înscrisă în corpul avocaților în anul 1946) și Panait Stănescu-Bellu, viitorul președinte al Colegiului.
c. Consiliul Casei Locale
   – Președinte: Gheorghe Voișanu;
   – Membri: Pompei Pitea, Ioan Szatmari, Virgil Câmpian și Ștefan Vețes;
   – Cenzori: Cornel Anca[371] și Iuliu Maxim.

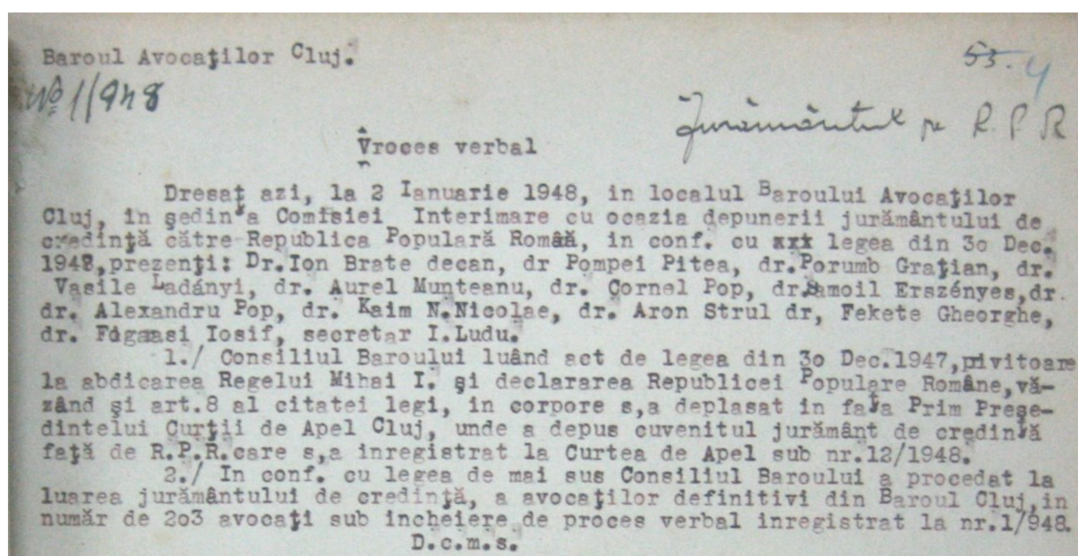
În 6 iulie 1948 au avut loc noi alegeri în cadrul Consiliului de disciplină:

Consiliul de disciplină	Comisia de Apel	Comitetul Casei Locale
Președinte: Kaim Nicolae Membri: Frunzescu Alexandru, Fogarasi I.	Președinte: Stănescu Bellu Panait; Membri: Câmpianu Virgil, Fekete Gheorghe, Porumb Grațian, Vornicel Cecilia	Președinte: Stănescu Bellu Panait; Administrator: Fodor Alexandru; Membri: Chitta Iulian și Nemeș Stefan; Cenzori: Anca Cornel, Maxim Iuliu.[372]

❖ **1950**

- la 1 aprilie 1950:[373]
  – Președinte: Bellu Panait Stănescu;
  – Membri: Tiberiu Nagy, Nicolae Kaim, Liviu Vuia, Iuliu Leonid, Iuliu Maxim, Alexandru Frunzescu;
  – Secretar: Alexandru P. Vodă.
- în intervalul aprilie-august 1950:[374]
  – Președinte: Liviu Vuia;[375]
  – Membri: Emil Albon, Carol Bodoczi, Virgil Câmpianu, Samuil Erszenyes, Ioan Prodan, Carol Bodoczi, Dorift Todoran;
  – Secretar: Alexandru P. Vodă.

369 *Ibidem,* Dos. 35/1950.
370 *Ibidem,* Dos. 22 /1948, f. 1.
371 Membru al delegației Consiliului județean Cluj între 1930–1933 (Motogna, *op. cit.*, p. 43).
372 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 22/1948, f. 15.
373 *Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 18, 20.
374 *Ibidem*, Dos. 35/1950, f. 21, 43, 44.
375 Numit ca președinte al Colegiului prin decizia nr. 29817 din 31 martie 1950 (*Ibidem,* Dos. 35/1950, f. 21).

Baroul Avocaţilor Cluj.
Nº 1/948
53. 4
Jurământul pe R.P.R.

Proces verbal

Dresat azi, la 2 Ianuarie 1948, in localul Baroului Avocaţilor Cluj, in şedinţa Comisiei Interimare cu ocazia depunerii jurământului de credinţă către Republica Populară Română, in conf. cu legea din 3o Dec. 1947, prezenţi: Dr. Ion Brate decan, dr Pompei Pitea, dr. Porumb Graţian, dr. Vasile Ladányi, dr. Aurel Munteanu, dr. Cornel Pop, dr. Samoil Erszényes, dr. dr. Alexandru Pop, dr. Kaim N. Nicolae, dr. Aron Strul dr, Fekete Gheorghe, dr. Fdgaasi Iosif, secretar I. Ludu.

1./ Consiliul Baroului luând act de legea din 3o Dec. 1947, privitoare la abdicarea Regelui Mihai I. şi declararea Republicei Populare Române, văzând şi art. 8 al citatei legi, in corpore s,a deplasat in faţa Prim Preşedintelui Curţii de Apel Cluj, unde a depus cuvenitul jurământ de credinţă faţă de R.P.R. care s,a inregistrat la Curtea de Apel sub nr. 12/1948.

2./ In conf. cu legea de mai sus Consiliul Baroului a procedat la luarea jurământului de credinţă, a avocaţilor definitivi din Baroul Cluj, in număr de 2o3 avocaţi sub incheiere de proces verbal inregistrat la nr. 1/948.

D.c.m.s.

Depunerea jurământului de credință către RPR[376]

Verificarea membrilor Comisiilor Interimare

După dizolvarea vechii conduceri a Baroului Avocaților din Cluj în ianuarie 1945, a fost numită o comisie interimară, a cărei componență s-a modificat succesiv în intervalul 1945–1950.

Verificarea membrilor Comisiilor Interimare care au trecut de examenul epurării din aprilie 1948 a continuat și în anii următori. Pentru exemplificare aducem câteva cazuri reprezentative:

– dr. Liviu Vuia, președinte al Colegiului Avocaților din Cluj în anul 1950, dată la care șeful Serviciului Administrativ al Curții Cluj, Gheorghe Fodoran, cerea Curții Timișoara informații legate de starea materială din trecut și prezent, trecutul politic al părinților, „cum au fost văzuți în comună”.[377]
  În anul 1952 Serviciul Colegii de Avocați, Direcția Cadre a Ministerului Justiției, a solicitat verificarea trecutului politic al președintelui, deținându-se informația conform căreia acesta ar fi avut în trecut activitate legionară, soția ar fi fiică de moșier, iar în anul 1941 ar fi avut o activitate deosebită pe când lucra la Banca de Stat. Tot prin această adresă se cereau referințe și asupra avocatului Prodan Ioan, fost membru în Consiliul Colegiului clujean, avocat din vechiul Barou maghiar.[378]
– Octavian Moțiu, avocat refugiat reîntors. Caracterizarea acestuia trebuia să cuprindă starea materială din trecut și prezent, apartenența politică actuală, dar și cea din trecut, precum și comportamentul acestuia. Informațiile erau solicitate de Universitatea „Victor Babeş”, pentru completarea dosarului fiului său, student în anul IV. [379]
– Felix Roth, membru al Colegiului în intervalul 1946–1950. De data aceasta informațiile erau solicitate de Colegiu. Referința trebuia să cuprindă aspectul profesional, social, politic, starea materială, comportamentul în societate și în viața publică, originea socială și ocupația de bază a părinților.[380]
– av. Aneta Sandu Roman – În cazul ei se cereau referințe din care să reiasă *„comportarea pe care a avut-o de la 14 ani, sub toate aspectele: școlar, politic, moral și material*”.[381]

Verificarea membrilor a fost un proces continuu. Rapiditatea cu care erau schimbați membrii Comisiilor interimare ne dovedește faptul că aceste verificări erau „eficiente”.

[376] *Ibidem*, Dos. 22/1948, f. 4.
[377] *Ibidem,* Dos. 33/1949–1952, f. 35.
[378] *Ibidem,* Dos. 33/1949–1952, f. 8–9.
[379] *Ibidem,* Dos. 33/1949–1952, f. 1.
[380] *Ibidem,* f. 4.
[381] *Ibidem,* f. 29.

Comisiile de Epurare ale Baroului clujean

La 3 iulie 1946, Consiliul Baroului a hotărât alegerea Comisiunii de Epurare, fiind aleși următorii:
– Președinte: Aurel Munteanu;[382]
– Membri:, dr. Grațian Porumb, dr. George (Gheorghe) Fekete, dr. Iosif Fogarasi și dr. Ștefan Sary;
– Supleant: dr. Maxim Frankel.

Tot acum, Consiliul a ales ca membri în Comisia disciplinară pe Ion Brate și Eugen Dunca, ceilalți membri urmând a fi cooptați ulterior. [383]

În urma reorganizării din 4 decembrie 1946, instanțele de judecată disciplinară ale Baroului clujean și-au modificat componența astfel:

- Comisia de Epurare:
  – Președinte: dr. Pompei Pitea;
  – Membri: Aurel Munteanu, dr. Gheorghe Fekete, dr. Iosif Fogarasi și dr. Tiberiu Nagy;[384]
  – Supleanți: dr. Cornel Pop, dr. Aron Strul.[385]
- Consiliul de disciplină:[386]
  – Președinte: dr. Eugen Dunca;
  – Supleant de președinte: dr. Cornel Pop;
  – Membri: dr. Gheorghe Fekete, dr. Vasile Ladány.
- Comisia de Apel:
  – Președinte: decan dr. Ion Brate;
  – Membri: dr. Pompei Pitea, dr. Aron Strul, dr. Aurel Munteanu, dr. Iosif Fogarassi.

Printre membrii cercetați de Comisia de Epurare în anul 1946, îi găsim pe dr. Alfred Blazsek, dr. Ștefan Botoș, dr. Ștefan Sinko, dr. Daniel Elemér, dr. Constantin Kapdebo.[387]

IV.2.15. Învățământul juridic din orașul Cluj

Începuturile învățământului juridic din Cluj

Începuturile învățământului juridic din Cluj datează de la sfârșitul secolului al XVI-lea. Desfășurat în limbile latină, germană și maghiară, începând cu anul 1919,[388] după unirea Transilvaniei cu România, predarea s-a făcut în limba romană. Printre primele cadre didactice ale Facultății de Drept din cadrul Universității

[382] În iulie 1945 Regionala PCR Cluj l-a rugat de Bodnăraș să-i dea informații despre maiorul magistrat Aurel Munteanu, deși „se arată în discuții a fi un democrat”. Referatul lui Bodnăraș cuprindea următoarele informații: „*a fost în Serviciul S.S.I., după care a stat ca inculpat în cercetarea Tribunalului Poporului. Acuzatorul public Drăghici l-a pus în libertate, constatând că violențele sale (metodele de șef al închisoarei) nu sunt încadrabile în texte penale. Ieșind din închisoare a declarat că [...] este democrat convins în lupta pentru democrație*” (ANSJC, *Comitetul Regional PMR Cluj*, Inv. 1, Dos. 1/1945, f. 197).
[383] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, f. 5.
[384] Înaintea reorganizării figura și dr. Eugen Dunca printre membri (*Ibidem,* Dos. 15/1946, f. 21).
[385] *Ibidem,* Dos. 14/1946*,* f. 27.
[386] Consiliul de disciplină își are originea în Legea din 6 decembrie 1864 pentru constituirea corpului de advocați care prevedea înscrierea avocaților în tabloul avocaților județului, întocmit de consiliul de disciplină (art. 3).
În capitala fiecărui județ unde numărul avocaților înscriși în tablou era de cel puțin 10, se forma câte un consiliu de disciplină (art. 6). Consiliul de disciplină și decanul acestuia erau aleși de avocați (art. 7). În județele în care numărul avocaților era mai mic, atribuțiile consiliului de disciplină erau îndeplinite de tribunal. Consiliile de disciplină vor continua să funcționeze și după 1907, ca urmare a prevederilor Legii din 12 martie 1907 pentru organizarea corpului de advocați („Uniunea Națională..., *loc. cit.*).
[387] Acuzat de activitate fascistă, antidemocratică și persecuție rasială (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946*,* f. 27).
[388] După sfârșitul primului război mondial, la data de 12 mai 1919 a fost înființată Universitatea „Daciei Superioare” din Cluj, numită apoi Universitatea „Regele Ferdinand I”. În 1940, din cauza Dictatului de la Viena, care a hotărât cedarea unei părți din Transilvania Ungariei Horthyste, universitatea românească a fost mutată la Sibiu și Timișoara. Tot atunci, a fost adusă universitatea maghiară de la Szeged la Cluj. În 1945, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, universitatea românească revine la Cluj sub numele de Universitatea „Babeș”. Tot în același an, autoritățile românești creează la Cluj Universitatea maghiară „Bolyai”.

Daciei Superioare s-au remarcat personalități cu renume în domeniul dreptului, precum: Victor Onișor, autor al primului manual de drept administrativ complet din țară, Traian Pop, penalist și criminolog cu o vastă activitate în cele două domenii, Romulus Boilă, specialist în dreptul constituțional, Ion Cătuneanu, profesor de drept român, Vasile Dimitriu, profesor de drept comercial și primul rector ales al universității clujene, Camil Negrea, profesor de drept civil local și, de asemenea, rector al universității, Emil Hatieganu, fost membru de onoare al Academiei Române.[389]

În anul 1934, Facultatea de Drept din Oradea s-a unit cu cea din Cluj. Colectivul profesoral s-a completat atunci cu valoroase cadre didactice, precum Aurelian Ionașcu,[390] Eugeniu Speranția (profesor universitar, filosof și scriitor),[391] George Sofronie (profesor de drept internațional), precum și Victor Cădere (viitor deținut politic, după 1952), care a fost ales membru corespondent al Institutului Franței.

În perioada interbelică au devenit profesori ai universității clujene și alte personalități remarcabile care au publicat cărți și articole în Franța, Germania, Italia și în alte țări europene, fiind cunoscuți și apreciați în mediul academic internațional. Tot atunci a început să activeze, la catedrele de drept constituțional și administrativ, prof. Tudor Drăganu, care a devenit unul dintre cei mai reputați autori în aceste domenii, fiind ales, după război, președinte sau vicepreședinte al mai multor organizații internaționale.[392]

Dintre cei menționați, o parte își vor continua activitatea profesională și după instaurarea regimului comunist (Aurelian Ionașcu și Tudor Drăganu), în timp ce pentru alții instaurarea comunismului va pune punct definitiv activității profesionale sau, în cazuri mai fericite, pentru o perioadă limitată de timp (Emil Hațieganu, Romulus Boilă,[393] Victor Cădere ș.a.).

În vara anului 1940, în urma Dictatului de la Viena, Facultatea de Drept, împreună cu alte facultăți ale universității clujene, s-a mutat la Sibiu. După reintegrarea Transilvaniei de Nord în România, universitatea a revenit la Cluj, începând cu anul universitar 1945–1946. [394]

Pentru o perioadă de timp, în Cluj au funcționat două facultăți de drept, în cadrul celor două universități: „Victor Babeș", cu predare în limba română și „Janos Bolyai", cu predare în limba maghiară. Cele două universități, respectiv cele două facultăți de drept, s-au unit în anul 1959. De-a lungul perioadei postbelice, cadre didactice de prestigiu au continuat tradiția școlii juridice clujene, predând, alături de disciplinele tradiționale, o serie de discipline noi, publicând numeroase cursuri, tratate, monografii, studii.[395]

Dreptul, filozofia și istoria au fost disciplinele care au avut cel mai mult de suferit în toată perioada comunistă. Baza studiului acestora o constituie libera circulație a ideilor, precum și originalitatea ideilor, care, dacă nu ar fi fost îngrădite, ar fi dus deseori la aprecieri personale, chiar critice asupra doctrinei oficiale. Drept urmare și simpla punere la îndoială a principiilor ideologiei comuniste unice și obligatorii a fost considerată că fiind o activitate antistatală, urmând a fi supusă rigorilor legilor represive. Acestor discipline

[389] „Istoric", https://law.ubbcluj.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=196&Itemid=180, accesat la 07.10.2023.

[390] Aurelian Ionașcu (1903–1990) – studii doctorale la Paris (1930), autorul o numeroase și valoroase lucrări de drept civil.

[391] *Eugeniu Speranția* (1888–1972) – doctor al Facultății de Filosofie din București și profesor de sociologie la Facultatea de drept din Cluj. A ținut o conferință la Casa Universitarilor din Oradea, în care a condamnat cadrele universitare care s-au lăsat antrenate de comuniști (*Ionuț Țene,* „Nicolae Mărgineanu în furtuna comunistă", http://www.napocanews.ro/2009/03/nicolae-margineanu-in-furtuna-comunista.html, accesat la 10.04.2019).

[392] „Istoric", *op.cit., loc. cit.*

[393] Nepot al lui Iuliu Maniu, frate cu Zaharia Boilă. Membru PNȚ, i s-a emis mandat de arestare în urma înscenării de la Tămădău, dar a reușit să părăsească țara.

[394] La Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj-Sibiu s-a înființat, prin Legea nr. 331 din aprilie 1945, un Institut de Drept Pozitiv Comparat. Menirea Institutului: să încurajeze cercetările științifice și studiile comparative în domeniul dreptului pozitiv, atât în comparație cu dreptul țărilor învecinate, cât și cu dreptul țărilor occidentale; să contribuie prin publicații, cicluri de conferințe și colocvii, la cunoașterea și înțelegerea spiritului codurilor române în Transilvania și Banat; să contribuie la răspândirea, în Transilvania și Banat, a normelor de drept române în comparație cu fostele coduri locale și la înlăturarea dificultăților de aplicare a codurilor române în aceste părți ale țării; să asigure, în colaborare cu Facultatea de Drept din Cluj-Sibiu, organizarea învățământului de pregătire practică în vederea profesiunilor judiciare, potrivit unui regulament special. Institutul avea cinci secții: drept civil, drept comercial, drept penal, drept funciar și cărți funciare, drept internațional. („Legea nr. 331 pentru înființarea Institutului de Drept Pozitiv Comparat, pe lângă Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj-Sibiu" (Decretul nr. 1 396 din 25 aprilie 1945, M.O. nr. 98 din 28 aprilie 1945), în *Colecțiune...*, Tomul XIII, 1945, pp. 754–755).

[395] „Istoric", *op. cit., loc. cit.*

le era exclus orice compromis, unica lor cale de existență fiind subordonarea totală. Dacă în cazul filosofiei și al istoriei spiritele științifice, în adevăratul sens al cuvântului, s-au putut sustrage oportunismului degradant prin refugierea în studiul trecutului – cu cât mai îndelungat cu atât mai puțin expus compromisului – și au putut strecura astfel cu abilitate și câte o idee liberală, în drept subordonarea nu admitea subterfugii. Simpla cercetare exegetică a unor lucrări vechi putea scoate la iveală principii contrare doctrinei oficiale.[396]

Școlile juridice ale Ministerului Justiției. Școala juridică din Cluj

După 30 decembrie 1947, dreptul a fost decapitat că știință, pornindu-se de la încarcerarea somităților acestei discipline și înlocuirea acestora cu ideologii doctrinei comuniste, pentru ca apoi să se ajungă la impunerea unei concepții rudimentare, reduse uneori la câteva sloganuri politice, o ramură a așa-zisului socialism științific. Cercetarea științifică juridică autentică a fost exclusă, iar practica judecătorească subordonată obligației înscrise în constituție de a apăra democrația populară și așa-zisa orânduire socialistă. Drept urmare, în acest domeniu afirmarea că personalitate științifică se realiza fie, în prima fază a regimului comunist, printr-o totală adeziune a unor juriști mediocri la o doctrină prestabilită, fie, în a doua fază a acesteia, prin propulsarea cadrelor de forță ale conducerii politice în postura de „personalități juridice"[397]

După „democratizarea" justiției și înlocuirea judecătorilor proveniți din sistemul de drept burghezo-moșieresc cu judecători noi care să ducă la îndeplinire sarcinile pe care partidul le punea în fața justiției, după excluderea din actul de justiție nu doar a judecătorilor, ci a tuturor magistraților, avocaților, notarilor publici[398] și funcționarilor refractari regimului, era nevoie de înlocuirea celor excluși cu oameni de tip nou. Și fiind greu să determini judecători de carieră să pronunțe hotărâri aberante, care nu aveau nicio legătură cu realitatea, s-a recurs la un subterfugiu. Au fost înființate școli juridice ale Ministerului Justiției, prin Decretul Nr. 297 din 29 octombrie 1948. Astfel de „școli" s-au deschis la București, Iași și Cluj, cu durata de școlarizare inițial de un an, cu prelungire apoi la 2 ani. La Cluj școala avea o secție și în limba maghiară. Elevii școlii juridice au fost recrutați dintre elementele nemuncitorești recomandate de organizațiile Partidului, de organizațiile sindicale de tineret și alte organizații de masă. După absolvirea școlii juridice, unde își însușeau disciplinele juridice, ideologice și de cultură generală necesare pentru o „temeinică pregătire profesională juridică", acești specialiști ai dreptului erau numiți că judecători și procurori la instanțele civile și militare, în conformitate cu art. 24 din 2 decembrie 1948, prin decizia ministrului justiției.[399]

Dintre profesorii Școlii Juridice din Cluj, îi amintim pe consilierii Alexandru Hartia și Gheorghe Culic, precum și pe procurorul Emil Orbonaș. Aceștia s-au bucurat de aprecierea președintelui Curții de Apel Cluj, Traian Stan și a procurorului șef, Grigore Râpeanu, care notau în 1949:

Alexandru Hartia, consilier: „*Bine pregătit din punct de vedere profesional, putere mare de muncă, dinamic, caracter solid. Nivel politic ridicat, fiind preocupat în permanență de a și-l îmbunătății. Aplică suficient lupta de clasă în activitatea sa profesională și mai ales în munca didactică la Școala Juridică. Foarte conștiincios în executarea sarcinilor de partid*."[400]

Îl găsim prezent la ședința publică din 6 noiembrie 1948, în cadrul Curții Cluj Secția Penală, cu scopul pronunțării deciziei penale pornite contra grupului Emil Hațieganu, trimiși în judecată pentru contravenție la legea Nr. 249/1947, alături de: George Cariadi, consilier (președinte); Ioan Stănescu, asesor popular; Ludovic Hencz, asesor popular; George Mureșan, asesor popular; Gheorghe Severin, procuror la Curtea de Apel Cluj; și Ioan L. Lăpuște, consilier.[401]

---

[396] Eleodor Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859–1991)*, ediția a II-a revăzută, Ed. Humanitas, București, 1998, p. 7.
[397] *Ibidem,* p. 8.
[398] Inspectorul administrativ dr. Octavian Simu raporta în februarie 1947, referindu-se la județul Mureș: „*Bunul mers al administrațiilor comunelor rurale, în general, se găsește în suferință, datorită mai ales faptului că majoritatea notarilor o formează elementele needucate, neformate din punct de vedere profesional*" (*Inspectoratul General Administrativ*…, Dos. 1/1947, f. 126).
[399] Coșneanu, *op. cit.*, pp. 115–116.
[400] *Parchetul General*…, Dos. 2/1949, f. 10.
[401] *Ibidem,* Dos. 28/1949.

Gheorghe Culic, consilier: *„A reușit să-și ridice în mod evident nivelul politic și ideologic. Aplică lupta de clasă în activitatea profesională, deși a săvârșit unele greșeli. Devotamentul față de cauza clasei muncitoare se remarcă atât în munca de partid, cât și în aceea depusă în calitate de profesor la Școala Juridică.*"[402]

Emil Orbonaş, procuror: *„Foarte bun procuror, conştiincios şi corect. Caută să îmbine politicul cu profesionalul, dar nu a ajuns să-și ridice îndeajuns nivelul politic și ideologic fiindcă supraapreciază munca profesională. Profesor foarte bun la Școala Juridică".*[403]Corectitudinea îi va fi pusă în cumpănă în anul următor.

Institutul de studii româno-sovietice, Secția Drept

Academia Română a decis în 1946 să înființeze un institut științific privind relațiile „româno-sovietice". Fondurile necesare înființării Institutului au venit de la Guvern. Institutul s-a inaugurat la 3 iunie 1947, în Palatului Cantacuzino, confiscat abuziv de autoritățile comuniste. Inaugurarea s-a făcut în prezența patriarhului, Aleksei al Moscovei și a guvernului Groza. [404]

Institutul avea o Secție de Drept. În anul 1948 această Secție publica primul său volum de conferințe și comunicări, în cuprinsul căruia găsim un referat „de o importanță deosebită și de o vie actualitate juridică", intitulat „Instituția asesorilor populari în URSS, pildă pentru democratizarea justiției în RPR", scris de Adrian Mihalca, consilier în Ministrerul Justiției. Din rândurile acestuia citim următoarele: *„După pilda justiției celei mai avansate din lume, Justiția sovietică, după eliberarea țării noastre din ghearele fascismului de către Armata Sovietică, s-a introdus instituția asesorilor populari, la data de 1 Martie 1948. Sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, drumul spre democratizarea justiției în RPR este astfel asigurat în practică, după pilda măreață a Uniunii Sovietice și a învățăturii marxist-leniniste, ea constituind o școală educativă pentru lichidarea rămășițelor burgheze din conștiința oamenilor, în dezvoltarea țării noastre spre socialism. Acest drum ne inspiră încrederea că viitorul statului nostru ca și a tuturor statelor de democrație populară este legat de lupta dârză a lagărului democratic împotriva imperialismului acaparator și exploatator."* [405]

IV.2.16. Personalități clujene epurate din domeniul juridic

Similar celorlalte domenii de activitate, pe tărâmul juridic au fost și oameni ai legii care au reușit să se mențină pe un trend ascendent al carierei atât în perioada interbelică, cât și în perioada comunistă. Dintre aceștia îi amintim pe Salvator Brădeanu,[406] Aurelian Ionașcu,[407] Traian Ionașcu,[408] Octavian Ionescu,[409]

[402] *Ibidem,* Dos. 2/1949, f. 10.

[403] *Ibidem, loc. cit.*

[404] Pavel Tugui, „Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei 141, «obiectivul» unor diversiuni politice ridicole", http://revistacultura.ro/nou/2009/12/palatul-cantacuzino-de-pe-calea-victoriei-141-"obiectivul"-unor-diversiuni-politice-ridicole/, accesat la 14.06.2019.

[405] *Justiția Nouă,* Anul VI, 1950, Nr. 3, p. 447.

[406] Licențiat și doctor al Facultății de Drept din Paris (1932), referent (1930–1945) și consilier al Consiliului Legislativ (1945–1948), președinte al Institutului de politică agrară pentru Transilvania și consilier al Ministrului Justiției (1945–1948). A funcționat ca profesor la Facultatea de Drept Cluj-Sibiu catedra de politică și legislație agrară, industrială și minieră (1942–1952) și a fost șef de secție la Institutul de Cercetări Juridice (1955–1972) (Tudorel Toader, Dan Constantin Mâță, Ioana Maria Costea, *Dicționarul personalităților jurdice românești*, Ed. Hamangiu SRL, 2008, București, pp. 41–42).

[407] Licențiat al Facultății de Drept din Iași (1925), doctor în drept al Universității din Paris (1930), membru în comisia de întocmire a noului Cod civil (1936–1940), director al Centrului de Științe Sociale din Cluj-Napoca, avocat în cadrul Biroului Colectiv de Asistență Juridică din Cluj (1955–1965), decan al Facultății de Drept din Cluj (1942), conferențiar în perioada interbelică la Facultățile de Drept din Iași și Oradea, profesor la catedra de Drept Civil a Facultății de Drept din Cluj (1934–1973), profesor consultant al Universității din Cluj (1934–1973), profesor al Universității de Drept, Economie și Științe Sociale din Paris-Panthéon-Assas (1971), visiting professor al Facultății de Drept a Universității Catolice din Louvain (1968, 1977, 1980) (*Ibidem*, pp. 124–125).

[408] Licențiat al Facultății de Drept din Iași (1918), doctor în drept al Universității din Paris (1923), director general al Învățământului universitar din Ministerul Instrucțiunilor Publice (1929–1931), rezident regal al Ținutului Prut (1939–1940),

Virgil Theodor Iordănescu[410] ș.a. Alții vor avea de înfruntat situații mai dificile, studiilor juridice adăugându-li-se perioade de detenție. Este cazul lui Niculae Cerveni (1926–2004), care, după ce și-a început studiile juridice la Facultatea de Drept a Universității București (1946–1949), a fost exmatriculat pentru afirmațiile făcute în cadrul unui seminar și condamnat la 5 ani închisoare pentru infracțiunea de „uneltire împotriva ordinii sociale" (1949–1954). Și-a finalizat studiile abia în 1974, fiind primit în avocatură în 1977, după numeroase insistențe, unde a avut o strălucită carieră timp de câteva decenii, candidând în cele din urmă la funcția de președinte al României (2000).[411]

Un caz aparte poate fi considerat dr. Tudor Drăganu (n. 1912), a cărui activitate profesională s-a întins din perioada interbelică până în zilele noastre, o carieră didactică neîntreruptă de peste șapte decenii. Doctor în drept al Facultății de Drept din Cluj la vârsta de doar 22 de ani (1934), face studii și stagii de specializare în străinătate și, în 1937, este încadrat asistent universitar, până în 1941, când obține gradul de conferențiar la Drept constituțional, iar în 1946 este ales profesor titular, la numai 34 de ani. A predat până la pensionare cursuri de Drept constituțional, Drept administrativ și Dreptul transporturilor. Și-a continuat activitatea și după pensionare în cadrul Universității „Babeș-Bolyai" și ca profesor consultant și conducător de doctorat. În paralel a practicat dreptul timp de mulți ani, în calitate de jurisconsult și apoi de avocat pledant. Activitatea didactică a fost completată cu cea de cercetare științifică. Este considerat cel mai prestigios autor din țară în ultimele cinci decenii și printre puținii autori europeni de acest nivel. În 1977 a fost profesor la Facultatea de Drept a Universității „Pantheon-Sorbonne" din Paris. În perioada 1991–1993 a predat cursuri la tânăra Facultate de Drept a Universității „Vasile Goldiș" din Arad, la Facultatea de Drept din Târgu Mureș și cea Ecologică din Iași, iar în ani 1993–1996 la Facultatea de Drept și Facultatea de Științe Politice și Administrative a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, apoi a fost șeful Catedrei de drept public al Facultății de Drept a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir" din București. Este ales membru de Onoare al Academiei Române în anul 2003.[412]

Dintre comuniști, demn de amintit este dr. Ioan (János) Demeter. Absolvent al Facultății de Drept din Cluj, doctor în științe juridice, a activat în mișcarea comunistă încă din perioada interbelică. Din 1931 a colaborat la revista „Ellenzek" și a fost fondatorul ziarului „Falvak Nepe" (organ al PCR, în ilegalitate). După război a fost unul din liderii de marcă ai UPM și PCR, avocat și profesor universitar la Cluj, deputat în Marea Adunare Națională. După data eliberării de sub ocupația ungară, 11 octombrie 1944, Comandamentul sovietic l-a numit în funcția de primar. A profesat ca și avocat la Cluj, apoi ca profesor la Universitatea „Bolyai" din Cluj, prorector și deputat în Marea Adunare Națională. A fost condamnat politic în anul 1950, dar reabilitat în 1956. Între 1969–1976 a fost președintele filialei clujene a Consiliului Muncitorilor de Naționalitate Maghiară.[413]

Lajos Takács (1908-1982) a fost un lider comunist român, absolvent al Facultății de drept, profesor la Universitatea „Bolyai" din Cluj (unde a fost rector între 1947–1952) și la cea din București (rector între 1956–1959), specialist în dreptul internațional. Din 1945 a îndeplinit funcția de secretar general al UPM,

membru al Comisiei pentru elaborarea codului civil și a legislației civile (1948–1953), deputat în Marea Adunare Națională, președinte al Comisiei juridice a Marii Adunări Naționale (1957–1975), director al Institutului de Cercetări Juridice din cadrul Academiei Române (1959–1971), profesor la Facultățile de drept din Cernăuți (1923–1925), Iași (1925–1929), București (1942–1968), Strasbourg (1960–1976), om de știință emerit (1964) (*Ibidem*, pp. 126–128).

409 *Ibidem*, pp. 129–130.

410 Absolvent al Facultății de Drept, doctor în drept al Universității din Paris și apoi în științele sociale la Universitatea din Bruxelles. A lucrat în cadrul Consiliului Legislativ în perioada 1926–1934. A activat în magistratură (1938–1944), a fost subsecretar de stat la Ministerul Administrației și Afacerilor Interne (1947), apoi ministru al lucrărilor publice (1947) (*Ibidem*, pp. 134–135).

411 A fost decan al Baroului (1990–1995), consilier în Uniunea Avocaților din România, membru fondator și reprezentant în conducerea Uniunii Juriștilor din România (1998–2004). Cariera de avocat pledant a fost dublată de activitatea sa politică: fondator al Partidului Socialist Liberal (1990), vicepreședinte al Partidului Liberal (1990–1991), fondator al Partidului Național Liberal-Convenția Democratică (1992–1998), deputat (1992–1996), senator (1996–2000) (*Ibidem*, p. 59).

412 „Prof. Univ. Dr. Tudor Drăganu", http://www.primarianasaud.ro/cetateni/TUDOR%20DRAGANU.pdf, accesat la 08.06.2019.

413 „Documente", în *Minorități…Maghiarii... (1945–1955)*, p. 119.

ministru subsecretar la Subsecretariatul de Stat al Naționalităților (1947), ministru adjunct la Președinția Consiliului de Miniștri pentru problemele naționalităților conlocuitoare (1948–1952). În anul 1952 a fost suspendat din funcțiile politice, iar în anul următor a fost exclus din partid sub pretextul că înainte de 1944 a fost secretarul general al Comunității Maghiare din Banat și ar fi făcut spionaj în profitul Ungariei. În anul 1957, Comisia de Control a PCR revine asupra excluderii. Ulterior va mai fi membru supleant în CC al PCR (1965–1979) și membru în Consiliul de Stat (1961–1975).[414]

Soarta cea mai cruntă o vor avea însă cei care și-au sfârșit cariera în temnițele comuniste. Lista personalităților juridice care au avut de suferit de pe urma regimului comunist include, alături de lideri locali și lideri politici de anvergură națională:

- Iuliu Maniu (1873–1953) și-a efectuat studiile liceale la Zalău, iar pe cele universitare (Facultatea de Drept) la Cluj, București și Viena, unde a devenit doctor în drept în anul 1896. Revenit în Transilvania, s-a stabilit la Blaj, unde și-a început activitatea de avocat al Bisericii Române Unite cu Roma. Și-a început cariera politică în cadrul Partidului Național Român din Transilvania, fiind cooptat în 1897, la numai 24 de ani, în Comitetul de conducere. Cu toată discriminarea politică și socială din Monarhia Austro-Ungară, a fost ales în 1906 deputat în Parlamentul din Budapesta. A participat la unirea Transilvaniei cu Vechiul Regat, a fost președinte al partidului Partidul Național Țărănesc (1926-1933 și 1937-1947) – constituit în 1926 prin fuziunea PNR cu PȚ al lui Ion Mihalache – și de trei ori prim-ministru al României între 1928 și 1933. În ultimul deceniu de viață s-a implicat în politică în opoziție cu regimul lui Ion Antonescu și al Partidului Comunist.
- Emil Hațieganu (1878–1959),[415]absolvent al Facultății de Drept a Universității din Cluj, a obținut și titlul de doctor în științe juridice și economince (1908), a profesat ca avocat, membru în Baroul Cluj, iar ulterior ca profesor la catedra de procedură civilă (1919). A ocupat funcția de rector al Universității clujene (1929–1930).[416] Membru de onoare (1945) al Academiei Române, a desfășurat și o intensă activitate politică, fiind membru al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, fruntaș al Partidului Național Român și apoi al PNȚ, ministru al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, apoi ministru de stat, reprezentând Transilvania, în guvernele național-țărăniste, fost președinte al Consiliului județean Cluj. În perioada Dictatului a fost arestat, împreună cu avocatul Aurel Socol și încarcerați în închisoarea militară la Miskolc.[417] A fost eliberat drept urmare a măsurilor de retorsiune întreprinse la Ion Antonescu.

  Din 7 ianuarie până în 30 noiembrie 1946 a fost ministru fără portofoliu, reprezentând PNȚ, în guvernul Petru Groza. Comuniștii l-au avut în vizor încă din anul 1946, când s-a comis o agresiune asupra sa din partea unei bande, în ziua de 22 aprilie 1946. Vinovații acestui incident, muncitori comuniști, au fost lăsați în libertate, în urma unui „ordin de sus”. Încă o dovadă a imixtiunii politice în actul de justiție.[418] Arestat pentru „activitate PNȚ” la 6 noiembrie 1948,[419] a fost condamnat la 3 ani închisoare pentru „sabotaj”. Internat la Sighet[420] pe timp de 36 luni, conform Deciziei MAI numărul 638/1951. Pedeapsa îi va fi majorată cu 60 luni, conform Deciziei MAI numărul 671/1953. Va fi eliberat la 15 iunie 1955.[421]

[414] „Ședința cu tovii de la UPM din 17 mai 1946”, în *Minorități etnoculturale... Evreii...*, p. 287.
[415] A fost frate cu medicul Iuliu Hațieganu, ministru al Sănătății în guvernul Iorga.
[416] Toader ș.a., *op. cit.*, p. 120.
[417] „Guvernul roman cere din nou eliberarea dd. Prof.dr. Emil Hațieganu și dr. Aurel Socol internați la Györ”, în *Tribuna Ardealului*, Anul V, Nr. 1147, 21 octombrie 1944, p. 2.
[418] *Parchetul General*…, Dos. 7/1946.
[419] *Ibidem*, Dos. 28/1949.
[420] Penitenciarul din Aiud trebuia să îi găzduiască pe cei mai periculoși dintre aceștia: criminalii de război și cei de profesiune intelectuali (ordinul preciza următoarele categorii: avocați, arhitecți, comercianți, farmaciști, medici, ingineri, învățători, profesori, preoți, scriitori, subofițeri, ziariști, precum și toți cei care fuseseră bancheri, chiaburi, moșieri, industriași și diverși patroni. („Genocidul comunist în România”, http://www.gardianul.ro/documente/capitolul2.pdf, p. 80, accesat la 02.09.2012).
[421] *Ibidem*, p. 69.

RPR
Parchetul Curții Cluj

MANDAT DE ARESTARE NR. 2013/1949[422]

În numele legii și al Prezidiului Marei Adunări Naționale al R.P.R,

Noi, Dr. Nicolae Matei, procuror șef al Curții Cluj;

Având în vedere deciziunea penală Nr. 1584 din 6 Noiembrie 1948 a Curții Cluj Secția penală, rămasă definitivă, prin care acuzatul Dr. Emil Hațieganu de 70 ani, născut în com. Triteni județul Turda și domiciliat în Cluj județul str. Șincai 9 , de profesiune Profesor Universitar (în) pensie fiul lui - și al - , este condamnat la 2.600.000/două milioane șase sute lei, amendă corecțională, în folosul Statului, pentru fapt. prev. și ped. de art. 1,3,7,b, din legea Nr. 249/947 comb. cu Cap. III Sect. Industrial din normele 277514/947 a Băncii Naționale a României și obligat să plătească - lei cheltuieli de proc. penală,

Văzând și dispoz. art. 54 cod.penal și 440 și următorii din proc.pen.,

Transformăm această amendă în 1 (un) an zile închisoare corecțională.

Ordonăm că ori ce agent al forței publice să aresteze și să conducă pe acuzatul Dr. Emil Hațieganu de ani 70 , de profesiunea Prof. Univ.pensie , domiciliat în Cluj județul Cluj la Penitenciarul Caransebeș , a primi, întemnița și reținea pe sus-numitul condamnat pe timpul determinat mai sus, calculat de la data încarcerării, iar la data executării pedepsei îl va elibera dacă nu este reținut pentru alte fapte.

Despre operațiunea de întemnițare, administratorul Penitenciarului va încheia cuvenitul proces verbal, semnat și de condamnat, dacă știe și voiește a semna, pe care ni-l va înainta.

Dat în Cabinetul nostru din Palatul Justiției din Cluj astăzi 29 Iunie 1949.

Procuror Șef,
Dr. Nicolae Matei

Grefier,
Ion Cordoș

– Victor Cădere (1891-1980), jurist, politician și diplomat român, născut la Cluj (pe atunci în Austro-Ungaria), a obținut un doctorat în drept. A fost membru al delegației României la Conferința de Pace de la Paris (1919–1920) și șef al Misiunii Militare Române în Extremul Orient (1920–1921). A fost de asemenea și profesor la Facultatea de Drept a Universității din Cluj. Sub domnia regelui Carol al II-lea al României, a fost secretar general în Ministerul de Interne (1930–1931) și rezident regal al Ținutului Dunării (1938–1939). În calitate de diplomat, a îndeplinit funcțiile de ministru plenipotențiar al României la Varșovia (1931–1935), Belgrad și Lisabona.

  Sub regimul comunist, a fost arestat în 1952 și, sub acuzația de spionaj, a fost încarcerat la Jilava și apoi la Sighet. A fost judecat abia în 1956 de către un tribunal militar, fiind condamnat la 5 ani de închisoare, dar a fost eliberat în 1956. Permițându-i-se să plece din România, a emigrat în Franța, unde a lucrat ca profesor asociat la Universitatea din Paris. Victor Cădere a fost membru corespondent al Institut de France.[423]

– Ilie Lazăr (1895–1976) a fost doctor în Drept al Universității din Cluj. La sfârșitul războiului, organizează împreună cu alți fruntași români administrația românească în comitatul Maramureș, organizează Gărzile Naționale și reprezintă Maramureșul la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, apoi însoțește delegația ardelenilor la predarea actului Unirii la București. După 1918, a fost deputat, membru în delegația permanentă a Partidului Național Țărănesc, organizator al gărzilor țărănești „Iuliu Maniu”, șef al organizațiilor muncitorești centrale. În timpul dictaturii carliste a fost internat în lagărul de la Turnu (Vâlcea), iar în timpul celei antonesciene la Târgu Jiu. Arestat prima oară la 27 mai 1946, a fost condamnat la 7 luni închisoare corecțională, pentru „omisiunea denunțării complotului”, în procesul „Mișcării Naționale de Rezistență”, fiind eliberat

---

[422] *Parchetul General…*, Dos. 28/1949, f. 2.

[423] „Fișe de întemnițare: ÎPS Bartolomeu și părintele Boilă”, http://www.ziuadecj.ro/eveniment/fise-de-intemnitare-ips-bartolomeu-si-parintele-boila--32922.html, accesat la 07.09.2023.

condiționat la 8 decembrie 1946. Implicat în „înscenarea de la Tămădău”, este arestat a doua oară, la 14 iulie 1947. Anchetat la Ministerul de Interne, a refuzat orice cooperare cu cei care-l anchetau. A fost condamnat la 12 ani temniță grea, în procesul conducătorilor Partidul Național Țărănesc, pentru „complot în scop de trădare” (noiembrie 1947). Încarcerat la Galați, Sighet, Râmnicu Sărat, Periprava, a fost eliberat abia la 9 mai 1964. După eliberare a trăit la Cluj, unde a murit în 1976.[424]

– Gheorghe N. Leon (1888–1949) – Doctor în economie al Universității din Jena (Germania), profesor la Facultatea de Drept din Cluj, la catedra de finanțe și statistică (1926-1934), profesor de finanțe și statistică la Facultatea de Drept a Universității din București (1935–1945), președinte al Institutului de Științe Economice și Financiare a Facultății de Drept. Pe plan politic s-a remarcat mai întâi ca membru al PNL, apoi ca deputat în Parlamentul României din partea PNL. În 1934 a fost numit subsecretar de stat în Ministerul Industriei și Comerțului. În 1940, în intervalul 4 iulie – 4 septembrie, îndeplinește simultan funcția de ministru al Economiei și ministru ad-interim la Finanțe, Agricultură și Domenii, Coordonare și Planificare, din cadrul guvernului Ion Gigurtu. Apoi, de la 6 septembrie până la 10 noiembrie 1940 a fost ministru al Economiei în guvernul legionar condus de Ion Antonescu. A demisionat la 10 noiembrie din această funcție, fiind nevoit să se ascundă două săptămâni pentru alegerea efectuată. După aceea își reia activitatea la catedră.

  În perioada 1941–1944 a îndeplinit roluri importante în economia țării ca viceguvernator al Băncii Naționale Române, membru în consiliul de administrație al societății Rogifer (deținută de Malaxa) și membru în consiliul de administrație ale Radiodifuziunii Române. Între 1945–1946 a fost mobilizat să lucreze la Curtea de Conturi din București.

  În anul 1946 Gheorghe N. Leon este arestat și judecat împreună cu membrii guvernului Gigurtu în Procesul Criminalilor de Război. Este condamnat la închisoare pe viață și internat la penitenciarul de la Sighetu Marmației, unde a stat până în 1955, când închisoarea a fost dezafectată. Este nesigur dacă a murit la Sighet sau dacă a fost transferat la închisoarea de la Râmnicu Sărat, însă după acest an nu se mai știe nimic concret despre soarta lui.[425]

– Mihai Popovici (1879–1966) – demnitar în Consiliul Dirigent, fruntaș al PNȚ, ministru succesiv al Lucrărilor Publice, al Finanțelor, de Interne și al Justiției, a fost arestat la 21 august 1947, pentru „activitate intensă în PNȚ”, fiind internat la Sighet pe timp de 24 luni (încadrat ulterior în Decizia MAI nr. 334/1951). Pedeapsa îi va fi majorată cu 60 luni, prin Decizia MAI nr. 559/1953. A fost eliberat prin amnistie la 5 iulie 1955.[426]

– Liviu Cigăreanu – prefect de Timiș, decanul Baroului de Avocaților din Timișoara, vicepreședinte al Uniunii Avocaților din România, lider P.N. apoi PNȚ, participant activ la Marea Unire, a fost arestat în 1952. A decedat în penitenciarul Văcărești în același an.

– Dimitru Vlad – vicepreședinte al avocaților din România, deputat PNȚ, deputat al partidului radical țărănesc, a fost dat afară din Barou în 1948. Arestat în 1952, la 8 zile după ce i se scosese un rinichi, a fost trimis la cules de orez în lagărul Spantov. După detenția de la Pitești, a fost „eliberat” în 1954 și dus cu domiciliu forțat în Bărăgan, până în 1959.[427]

– Petre Țuțea (1902-1991) – absolvent al Facultății de Drept la Universitatea din Cluj și al Universității Humboldt din Berlin, a fost doctor în economie politică și drept. În anul 1932 a fondat revista *Stânga*. Între anii 1936–1939 a fost șef de secție în Ministerul Economiei Naționale, Biroul de publicații economice și propagandă. În 1940 a fost șef de secție în Ministerul Comerțului Exterior.

[424] „Generația Unirii exterminată în Gulag”, http://www.corneliu-coposu.ro/articol/index.php/531_generatia_unirii_exterminata_in_gulag/, accesat la 20.11.2019.

[425] Fratele acestuia, Nicolae N. Leon, profesor universitar clujean (licențiat însă din funcție), a fost deposedat în mod abuziv de locuința sa din Cluj, în 1947, de către procurorul Fabius Micu, pe motiv că Gheorghe Leon a fost declarat criminal de război (*Curtea de Apel Cluj*..., Dos. 5/1947).

[426] Rusan, „Elitele Unirii exterminate în închisori”, http://www.revista22.ro/elitele-unirii-exterminate-in-inchisori-5086.html, accesat la 16.06.2019.

[427] http://www.christiangroup.at/fundatie/vezi_stire.php?id=224, accesat la 16.04.2019.

Simpatizant legionar, devine în 1940 șeful cuibului Nae Ionescu. Între 1940–1944 a fost șef de secție în Ministerul Războiului, fiind apoi director de studii în Ministerul Economiei Naționale (1944–1948). A făcut parte din delegația economică ce a mers la Moscova pentru stabilirea contactelor economice cu URSS Este arestat și anchetat fără condamnare timp de 5 ani (1948–1953), apoi este arestat din nou pe 22 decembrie 1956 sub acuzația de uneltire contra ordinii sociale. Este condamnat la 10 ani închisoare în 1957, apoi i se intentează un nou proces în 1959 și este condamnat la 18 muncă silnică, din care a executat 8 ani (1956–1964) în diverse penitenciare, mai ales cel de la Aiud, fiind eliberat în timpul amnistiei din anul 1964.

Această scurtă listă poate continua cu avocații – Gheorghe V. Măcărescu (1884–1953),[428] Iosif-Toma Popescu (președintele tineretului capitalei PNȚ), Valentin Poruțiu (membru al Marelui Sfat Național Român, ales în Adunarea de la Alba lulia la 1 decembrie 1918, avocat din Cluj), Victor Coruțiu (fost prefect), profesori universitari de la facultatea de Drept precum I. N Fințescu (fost ministru), Istrate Micescu (jurist, om politic și profesor universitar român, fost ministru al afacerilor străine și al justiției)[429] și mulți alții. Regimul comunist a rămas pătat, în urma „purificării" întreprinse cu atâta zel, de sângele unora dintre cei mai valoroși cetățeni, care au preferat mai bine să moară ținând dreptatea în mână, decât să fie unelte ale nedreptății. Acesta a fost destinul multora care au decis să fie mai drepți decât „justiția".

[428] De profesie avocat, a fost primar al orașului Piatra Neamţ, preşedintele organizației județene PNȚ și deputat în mai multe legislaturi. A fost arestat la 15 iulie 1947, în timp ce-l vizita pe Iuliu Maniu la sanatoriul Dr. Jovin, a doua zi după înscenarea de la Tămădău. Eliberat după terminarea procesului Maniu–Mihalache (în aceeași perioadă a fost arestat și fiul său, Gheorghe), a fost rearestat la 9 ianuarie 1951 pentru activitate PNȚ și condamnat la 2 ani muncă silnică. Detenția a făcut-o la Ocnele Mari. În 1953, în locul eliberării, a primit o suplimentare a pedepsei cu încă 3 ani muncă silnică. A murit în scurt timp, la 22 iunie 1953 (Ionițoiu, „Victimele…", Vol. 6, Dicționar M., lucrare revizuită de Mihaela Andreiovici, Editura Mașina de scris, 2004, http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/dictionar_m/m/dictionarm_20.pdf, p. 165, accesat la 28.10.2019).

[429] Istrate Micescu (1881–1951, penitenciarul Aiud). Doctor în drept al Facultății din Paris, membru al Partidului Național Liberal, fiind ales deputat în trei legislaturi (1920, 1927 și 1931), vicepreședinte al Camerei Deputaților (1931). El a intrat în conflict cu conducerea partidului din care făcea parte, creând în ianuarie 1925 un grup disident. După alegerile din anul 1937 a făcut parte din guvernarea Goga-Cuza în calitate de ministru de externe (28 decembrie 1937 – 10 februarie 1938). A fost unul dintre principalii autori ai Constituției din 1938. Este numit apoi membru al Consiliului Superior Național al Frontului Renașterii Naționale, senator în noul Parlament și ministru al justiției în guvernul Gheorghe Tătărescu (24 noiembrie 1939 – 10 mai 1940). În cadrul funcției lui de ministru de Justiție a înaintat și a impus în mod brutal legislația antisemită. În anul 1945, după venirea comuniștilor la putere, Istrate Micescu a fost exclus din barou. A fost apoi arestat, acuzat de „acțiuni de rezistență împotriva regimului de democrație populară" și condamnat la data de 1 iulie 1948 la sentința de 20 de ani temniță grea. A încetat din viață la data de 22 mai 1951, în penitenciarul Aiud (Toader ș.a., *op. cit.*, p. 157).

CONCLUZII

Justiția clujeană în perioada 1945–1950

După revenirea administrației românești, în intervalul 1945–1950, organele Justiției din Cluj au fost Curtea de Apel, Tribunalul Cluj, Judecătoria urbană Cluj, Judecătoria rurală Cluj, Parchetul General de pe lângă Curtea de Apel Cluj, Parchetul Tribunalului Cluj și Penitenciarul de pe lângă Parchetul Tribunalului Cluj. Situația era pestriță la nivelul acestor instituții, atât din punct de vedere etnic, cât și politic, justiția clujeană având actori din toate categoriile politice, sociale și etnice. Situația era similară în cazul Baroului clujean, devenit în 1948 Colegiul de Avocați, care avea în componența sa: avocați refugiați reîntorși, avocați maghiari din perioada Dictatului, avocați nou-înscriși și comunizați, precum și avocați din partidele de opoziție, „reacționari". Dintre cei reînscriși au fost și avocați deportați care, deși au avut de suferit în timpul regimului horthyst, nu au trecut de epurarea comunistă, în timp ce sunt cazuri de avocați din vechiul Barou maghiar, pe care îi găsim în Colegiu și după anul 1950.

În primul rând, ne-am referit la categoria cea mai dezavantajată, a celor care nu s-au putut încadra în „ritmul vremii", fiind eliminați prin diferite metode. A doua categorie, a celor care dețineau puterea, este reprezentată de epuratori, cei pregătiți să devină „oamenii noi", desemnați pentru a duce la îndeplinire opera de curățire a justiției. În această categorie au intrat cei care s-au lăsat amăgiți de lumea utopică propovăduită de comuniști sau oportuniștii, profitorii noii orânduiri. A fost însă și o a treia categorie, a celor tolerați pentru un anumit interval de timp.

Procesul de supunere a justiției a început imediat după preluarea puterii politice de către comuniști, acesta fiind unul dintre obiectivele prioritare ale noului regim. Primele epurări din justiție au avut loc așadar după 23 august 1944, când magistraților considerați vinovați de „fascism", „hitlerism" și „șovinism" li s-a interzis să mai profeseze. Treptat, o dată cu ascensiunea comuniștilor, tot mai mulți oameni ai legii incomozi au fost înlocuiți cu „fidelii regimului".[430]

Înlocuirea aparatului de stat existent cu unul nou s-a realizat prin modificările aduse legilor de organizare judecătorească și de organizare și funcționare a Parchetului. În acest sens, justiția primului deceniu postbelic, a noului regim instaurat în România după 6 martie 1945 și consolidat după transformarea țării în Republică Populară Română, a suferit modificări fundamentale. Prin multiple legi și regulamente s-a operat la schimbarea radicală a legilor de organizare a justiției. România a intrat astfel într-o etapă nouă a istoriei sale, când, treptat, în organizarea judecătorească s-a adoptat modelul sovietic. Sistemul judiciar român a înglobat succesiv toate practicile sovietice, deschizând astfel calea abuzurilor, ilegalităților și represiunilor nejustificate. La nivel legislativ, această perioadă a coincis cu mutații semnificative la nivelul principiilor de drept și al rolului justiției în societate. Domnia legii a fost rapid înlocuită cu domnia abuzului, iar independența justiției cu supunerea sa față de forțele politice. Ministrul de Justiție, Lucrețiu Pătrășcanu, a luat o serie de măsuri pentru transformarea radicală a vechii legislații penale, politizând-o. Tot el a subordonat Justiția obiectivelor luptei de clasă. Au fost înființate „tribunale populare", „acuzatori publici", dar mai ales asesorii populari.[431] Comisiile de purificare erau înființate de organele administrative și de către cele întemeiate în cadrul sindicatelor, nu de către organele judiciare. Printre multele comisii de purificare se numără și Comisia de Purificare a Baroului Avocaților din Cluj.

Instanțele de judecată au fost subordonate succesiv, prin legea din 31 martie 1945 privind judecarea criminalilor de război – care se stabilea că în compunerea unui complet de judecată vor intra 2 judecători profesioniști și 7 reprezentanți ai poporului – și prin legea de organizare a justiției din 24 noiembrie 1947, care extindea acest mod de formare a completului de judecată.

---

[430] Țiu, „Asesorii...", *loc. cit.*

[431] Instituția asesorilor populari a fost desființată prin Legea Nr. 45/1991 (*Monitorul Oficial* Nr. 142 din 11 iulie 1991).

Opera de anulare a independenței instanțelor de judecată a fost completată prin epurarea corpului judecătorilor și prin desființarea principiului inamovibilității. Astfel cariera judecătorilor fiind acum în mâinile executivului.[432] Această nouă formă de justiție l-a făcut pe ministrul de Interne să afirme că „*sprijinindu-se pe instituția asesorilor populari ce au la baza lor Constituția și legile ce decurg din ea (justiția, n. n.), lovește cu necruțare nu numai în oficinele de spionaj și în bandele de complotiști, dar și în acele elemente exploatatoare care vor să împiedice construirea socialismului.*”[433]

Colegiile de avocați au avut și ele de suferit în noul context, „purificarea”, „democratizarea” sau „epurarea” acestui corp fiind o problemă constantă. Referindu-ne la orașul Cluj, epurarea comunistă venea să întregească cortegiul de ilegalități din perioada regimului horthyst. Epurările întreprinse de administrația horthystă în Transilvania de nord, constituind doar preludiul epurărilor întreprinse de PC. După același model, comuniștii vor pretinde și ei un certificat din care să rezulte, de data aceasta, că solicitantul „*nu a fost condamnat pentru crime politice, antidemocratice, împotriva umanității sau de război și orice fel de alte crime sau delicte ce nu au fost amnistiate după data de 23 August 1944 și nu a făcut parte din organizații paramilitare sau de tip fascist*”.[434]

Dacă în timpul regimului horthyst magistrații, avocații și notarii români și evrei au fost eliminați pe motive etnice, acum epurarea s-a făcut pe alte considerente: legăturile, de multe ori imaginare, cu elementele „fasciste” în timpul războiului, „agitații și ultragiu contra autorităților democratice”, sursele de venit, altele decât cele din profesiunea de avocat, „averea moștenită”, proprietățile agricole sau imobiliare, activitățile comerciale sau industriale, „lipsa greutăților familiale”, „indisciplina”, „vârsta înaintată” etc. Cea mai masivă epurare a avocaților a fost pusă în practică în baza Legii Nr. 3/1948, când toți avocații au fost excluși din barouri, fiind ulterior reprimiți doar cei care au primit aprobare din partea unor comisii dominate de comuniști, fapt care a condus la reducerea numărului acestora la sub 20 de procente din numărul anterior epurării.

După respingeri consecutive sub diferite motive, o parte dintre avocații indezirabili au fost respinși apoi pe motiv că „au întrerupt legătura cu viața profesională”.[435]

În această categorie a refractarilor, alături de avocați îi putem încadra și pe ceilalți oameni ai legii, fie ei judecători, procurori, notari sau simpli studenți la Drept. Pentru a ușura sarcina justiției de asemenea elemente greu de îmblânzit, Partidul Comunist a făcut apel la alte pături sociale, mult mai maleabile (asesorii populari), dispuși fiind să introducă în justiție pe oricine, cu sau fără pregătire, dornici sau nu de instruire în domeniu (pentru doritori fiind înființate Școli Juridice cu perioada de școlarizare de 1 an, o asemenea școală funcționând la Cluj), cu o singură condiție: obediență totală. Cât despre ceilalți, de la cei mai mari (inclusiv foști miniștri de Justiție), până la cei mai mici (funcționari administrativi ai instituțiilor juridice), aveau să fie pedepsiți „exemplar”: de la pedepse disciplinare de câteva luni, la detenție pe viață.

Partidul Comunist a consumat multă energie în procesul așa-zisei democratizări a Justiției. Intelectualitatea românească, reprezentată și de corpul judecătoresc, considerată drept pătură privilegiată a vechiului regim, era privită adesea cu suspiciune și ură. Exista o teamă față de intelectuali, care i-ar fi putut demasca. Cu atât mai mult față de acei intelectuali care aveau legea în mână.

Eliminarea elitei era un proces cu dublu impact:

1) decapitarea națiunii române, astfel încât prin dezorientare „turma” rămasă fără păstor să devină mai vulnerabilă;
2) terorizarea maselor populare, lichidarea elitei demonstrând implicit îngroparea vechii orânduiri și intrarea într-un proces ireversibil, astfel că populația devenea mai ușor de manevrat, rezistența atenuându-se sau fiind rezultatul inerției.[436]

---

[432] Raport final, p. 396.
[433] Ibidem, loc. cit.
[434] Arhivele Naționale Serviciul Județean Cluj (ANSJC), Fond *Parchetul General al Curții de Apel Cluj*, Dos. 20/1949, f. 2.
[435] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 50/1952–1948, f. 14.
[436] Cosma, „De la purificarea...”, *loc. cit.*

Unii avocați, contemporani acestor epurări, sunt de părere că în martie 1948 erau deja epurate Barourile. Fostul deținut politic, avocat Remus Cucoş, definea formarea noului barou: *„niciun avocat bun n-a intrat în noul barou, niciun avocat prost n-a rămas pe dinafară*".[437] Din punctul nostru de vedere suntem de acord parțial cu această opinie. Lăsând la o parte ispita de a-i cataloga pe toți cei admiși pentru reînscriere drept oportuniști, cameleonici (gândindu-ne în special la cei care au rezistat în funcții de-a lungul a patru regimuri politice – carlist, antonescian, horthyst și comunist), profesioniști veritabili sau comuniști convinși, ne punem întrebarea: de ce epurările în rândul avocaților au continuat inclusiv în anul 1950? Dacă toți cei primiți în 1948–1949 s-au lăsat fictiv sau nu vrăjiți de comunism, la cine s-a referit ministrul Justiției, Avram Bunaciu, în decembrie 1948, când și-a exprimat nemulțumirea față de corpul avocaților, care a fost *„cel mai din urmă care a înțeles să se încadreze în ritmul vremii*". Referindu-se la Colegiul clujean domnia sa a constatat că *„s-au mai strecurat unele elemente cari nici până azi nu înțeleg mersul vremii, nu înțeleg să-și câștige o atitudine și conduită democrată",* ceea ce l-a determinat pe președintele Colegiului clujean să facă apel la cei care încă nu s-au încadrat în regimul democratic *„să-și revizuiască conștiința"* și să se încadreze în ritmul vremii. Același apel, de înțelegere a *„spiritului vremii și de încadrare în noua ordine socială"*,[438] era reînnoit în martie 1950, de către noul președinte al Colegiului, Liviu Vuia. Cu toate acestea, consultând listele avocaților clujeni din anii 1945–1958, ne surprinde rapiditatea cu care au dispărut, apărut sau reapărut un mare număr de avocați, ceea ce ne determină să afirmăm că, într-adevăr, acest corp al oamenilor legii, a avut mari probleme în încadrarea în tiparul omului nou comunist.

În perioada următoare și categoria celor tolerați de regim va fi eliminată. Partidul va deveni în anii comunismului substantiv comun, „sinonim atât cu ideea de justiție cât și cu cea de dreptate",[439]ori un avocat cu coloană vertebrală nu putea accepta asta. Cu toate acestea, ca și în orice domeniu, acest Corp nu va fi lipsit de oameni de valoare.

Conform articolului 65 al Constituției Republicii Populare Române adoptată în 1952, rolul Justiției era acela *„de a apăra regimul de democrație populară și cuceririle oamenilor muncii, de a asigura respectarea legalității populare, a proprietății publice și a drepturilor cetățenilor*".[440] Judecătorii erau asistați de „asesori populari" numiți de partid. Curtea, reprezentată de judecători și asesori, avea puterea de a interveni în toate procesele și de a prezenta probe, precum și de a desemna avocații apărării, al căror rol se limita în mare parte la formularea de scuze pentru pretinsele delicte ale acuzatului. Cabinetele particulare de avocați erau interzise. Acest nou sistem al Justiției, a cărui principală caracteristică era subordonarea față de partid și de stat, a reprezentat cadrul legal pentru acțiunile Securității, Miliției și trupelor de securitate.[441]

Criteriile de selecție au fost cât se poate de subiective. Mulți avocați au fost înscriși în Colegiu doar pe baza unei diplome de licență, în timp ce doctori în drept, cu vechime de zeci de ani în domeniu, au fost respinși. Au fost menținuți în funcție, în special în primii ani, avocați care în timpul regimului horthyst au avut atitudine „antidemocratică", unii fiind membri ai partidelor fasciste, în timp ce au fost avocați refugiați sau deportați, rămași în orașul Cluj în ciuda ororilor regimului horthyst, pentru a-și apăra poporul, unii dintre aceștia (Simion Nemeș, Eugen Dunca) protestând inclusiv în fața primului-ministru al Ungariei, dar care au fost excluși din Colegiu cu prima ocazie, pentru singura vină că, la fel cum au respins regimul lui Horthy, l-au respins și pe cel comunist.

---

[437] „Avocat pledant, fost deținut politic Remus Cucoş", www.memoria.ro/index.php?location=view_article&id=1314#, accesat la 15.01.2019.

[438] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 35/1950, f. 11.

[439] Ovidiu Ivancu, „Omul Nou în tranziție", agonia.ro/index.php/essay/1818293/index.html, accesat la 15.11.2019.

[440] „Constituția Republicii Populare Române", *loc. cit.*

[441] Dennis Deletant, http://paginiromanesti.com/articol.asp?codartî2-R11-04071&searchstringî1, accesat la 15.07.2016. Securitatea, numită oficial Direcțiunea Generală a Securității Poporului (DGSP), a fost înființată prin Decretul nr. 221 din 30 august 1948, cu scopul declarat „de a apăra cuceririle democratice și de a asigura securitatea Republicii Populare Române contra uneltirilor dușmanilor din interior și exterior". Schema și componența rețelei informative a structurilor precedente – Serviciul Secret de Informații, Biroul II al Armatei, Jandarmeria și Siguranța – a fost preluată aproape integral de Securitate.

O selecție după criteriile amintite a făcut ca magistrați care nu aveau ce căuta la masa judecătorului și avocați care nu își meritau numele, să desfășoare activități specifice funcției, fără a exista posibilitatea blocării acestui demers. S-a instalat în mod deliberat o stare de adversitate tocmai între cei care împreună trebuiau să facă actul de justiție.

În această perioadă istorică, politizarea și încercarea de îndoctrinare a corpului avocaților devine vizibilă. „Stagiile” de instrucție includeau în mod obligatoriu lecții de marxism-leninism, iar „valorile societății socialiste, multilateral dezvoltate” au fost în mod impus însușite și de către corpul avocaților. Toate acestea însă nu au lipsit acest corp de propriile și autenticele sale elite. Școala juridică românească – chiar reorganizată după canoanele comuniste – a continuat să furnizeze străluciți absolvenți, unii dintre aceștia abordând avocatura în numele unei oneste credințe în valorile autentice. Nu poate fi omis nici faptul că tot în această perioadă „de istorie schilodită”, începând cu anii '60 ai secolului trecut, își refac apariția avocații intelectuali, cei care aveau puterea și talentul de a da prestigiu corpului profesional de care aparțineau.[442]

În timpul regimului comunist au fost introduse noi principii diriguitoare, între care abolirea prezumției de nevinovăție: de vreme ce erai arestat, erai vinovat. Dreptul la apărare devenise o simplă formalitate, iar sentința se hotăra, de regulă, înaintea procesului, în timpul anchetei. Astfel, toate principiile de bază ale Justiției românești, care răspundeau standardelor europene ale vremii, erau răsturnate.[443] Mai mult, s-a folosit o paletă largă de pretexte pentru epurarea celor care au refuzat încadrarea în PC, chiar dacă nu li se putea reproșa corectitudinea, profesionalismul sau moralitatea: randament scăzut, origine nesănătoasă, trecut politic pătat, alte surse de venit, neglijență în serviciu, indisciplină, vechimea prea mare în muncă. Vechimea, vârsta sau experiența în profesie au fost subordonate unei funcții obținute printr-un sistem de selecție și numire eronat. Eliberarea masivă și ilegală a magistraților și avocaților, fără declararea oficială a motivelor, a prejudiciat imaginea justiției pe toată perioada guvernării comuniste.

Opoziția s-a opus măsurilor luate de comuniști, protestând pentru menținerea inamovibilității magistraturii[444] și împotriva monopolului impus de comuniști în cadrul Comisiei de apărare.[445] PNL și PNȚ au realizat faptul că dacă puterea judecătorească va fi în totalitate în mâinile PCR, lupta pentru ei era pierdută. A fost, însă, o bătălie pierdută din start, datorită raportului de forțe inegal, comuniștii beneficiind de intervenția factorului politic, diplomatic și militar sovietic.

Rezistența anticomunistă s-a concretizat în: memorii întocmite de PNȚ și PNL către reprezentanții Marii Britanii și a Statelor Unite ale Americii în Comisia Aliată de Control, în care expunea situația reală din țară, cerând ajutorul acestor țări pentru răsturnarea regimului, memorii care au avut rezultate neînsemnate, Uniunea Sovietică cenzurând până și mesajele acestor reprezentanți către conducerea statelor lor; greva regală; manifestațiile opoziției politice, acestea fiind însă întotdeauna împrăștiate de comuniști sau de către adepții acestora; colportaj – răspândirea de zvonuri împotriva guvernului; propagandă antiguvernamentală, presa opoziției având ca obiectiv defăimarea actelor guvernului Groza sau mișcări de rezistență, cea mai importantă fiind Mișcarea Națională de Rezistență. Toate acestea au fost eliminate rând pe rând cu ajutorul masiv al sovieticilor.

Pentru avocații care au apărat pe criminalii de război judecați de Tribunalul Poporului din București, „Scânteia” a cerut ca ei să fie asimilați criminalilor. Avocații care au pledat în procesul organizației „T”, formată din tineri țărăniști și liberali, au fost amenințați cu epurarea de către însuși ministrul justiției într-un discurs public. Dacă ne referim la avocații clujeni înlăturați, avem o listă generoasă, care îi cuprinde

---

[442] Vezi Lazăr Gruneanțu, *Istoria Baroului Timiș*, Timișoara, Ed. Mirton, 2009.

[443] Solomovici, Teșu. „«Tribunalul Poporului» și Procesul ziariștilor «naționaliști»”, http://www.ziua.net/display.php?id=223148&data=2007-06-30, accesat la 11.10.2019.

[444] Decretul nr. 3 354 din 4 octombrie 1940 nu suprima, ci suspenda inamovibilitatea corpului judecătoresc, măsură al cărei caracter temporar era subliniat în raportul ministrului de justiție (inamovibilitatea judecătorească nu avea să mai fie restaurată). A se vedea și Legea Nr. 313 pentru prelungirea inamovibilității și stabilității Corpului judecătoresc, în *Colecțiune*..., Tomul XIII, 1–13 aprilie 1945, p. 721.

[445] „Epurația la Ministerul Justiției”, în *Dreptatea,* Organ al Partidului Național Țărănesc, Anul XXI, Nr. 13, 19 februarie 1946, p. 1.

pe avocații membri ai partidelor istorice, precum țărăniștii: Aurel Socol, Simion Nemeș, Mircea Pălăgieșu, Gheorghe Jeleriu, Ionel Pop, aflându-se toți pe lista persoanelor reacționare.[446]

Puține dintre personalitățile juridice anterioare loviturii de stat din 30 decembrie 1947 și, bineînțeles, nu dintre cele mai marcante, s-au aliniat unei doctrine oficiale care nu admitea controversa. Majoritatea juriștilor au îndurat pentru delictul de opinie, de neconceput într-un stat constituțional, mulți murind în închisorile comuniste, un mic număr supraviețuindu-le. Un astfel de regim nu-și putea asigura „larga" adeziune populară decât printr-o strategie juridică și ideologică de natură a legitima sistemul respectiv și a reprima orice tendință contestatară. A fost regimul care a strigat cel mai mult, cu ipocrizie, „Pace!", a depus eforturi susținute ca să întrețină peste hotar imaginea unei libertăți absolute, dar care a promovat la scară națională răzvrătirea, dezbinarea, cruzimea, jaful și crima. Și totuși, până la un punct acțiunile Partidului Comunist s-au încadrat în „limitele normale" cu care societatea românească era familiarizată din timpul regimurilor precedente. Așa cum nota Vlad Georgescu, fiecare nou regim s-a impus printr-o lovitură de palat: în anul 1938 Carol, în 1940 Antonescu, în 1944 regele Mihai, în 1947 Partidul Comunist. Fiecare nou regim și-a justificat venirea prin păcatele României vechi și a promis să le corijeze, dar în loc de a o face, fiecare din aceste regimuri succesive, a introdus instituții și mai autoritare până ce, cu ultimul venit, autoritarismul a atins pragul totalitarismului.[447] Așadar, niciunul dintre relele pe care comunismul a pretins că le-a remediat n-a fost mai rău decât comunismul însuși.

Nu putem omite însă faptul că regimul comunist a adus și inovații cu efecte pozitive pentru societatea românească. Amintim, printre altele: introducerea votului universal, scăderea vârstei alegătorului și a celui ales, încadrarea femeilor în magistratură (primele femei judecător din România au depus jurământul pe data de 18 februarie 1945), introducerea în statutul funcționarilor publici a unor noi drepturi, preluarea ideii blocurilor muncitorești din URSS, tratarea cu prioritate a alfabetizării copiilor și adulților, încurajarea activităților culturale și sportive etc. La fel de adevărat este și faptul că în rândurile comuniștilor au intrat și oameni de o valoare incontestabilă, din toate domeniile, pentru care coexistența cu regimul a însemnat un sacrificiu, în scopul asigurării unui trai decent, neavând însă nimic în comun cu ideologia comunistă. Din funcțiile ocupate, mulți dintre aceștia s-au străduit să-i scoată din focul epurator pe cât mai mulți dintre cei care n-au acceptat compromisul. Tabloul acestei perioade istorice, oricât am dori, nu-l putem picta în două culori, zonele de gri fiind foarte extinse.

Urmărind „calea de mijloc", cercetarea noastră se dorește a fi o modestă contribuție la istoriografia problematicii expuse, noutatea fiind reprezentată de subiectul propus spre cercetare, sursele inedite și modul de abordare a temei, este o lecție a istoriei actuală pentru fiecare generație.

[446] *România – Viața politică în documente*, 1945, Arhivele Statului din România, Bucureşti, 1994, pp. 426–427; *Comitetul...,* Dos. 4/1947, f. 8.

[447] Focşeneanu, *op. cit.*; Emanuela Siteanu, „Afacerea halatelor albe", http://www.itcnet.ro/history/archive/mi1999/mi11/mi45.htm, accesat la 13.10.2019; Bitolescu, *op.cit.*, p. 193.

ANEXE

ANEXA 1. Chestionar pentru Parchetul Tribunalului Cluj[448]

Chestionar.

3

I.

1. Numele și pronumele . . . .
2. Locul și data nașterei: . . . .
3. Domiciliul: . . . .
4. Confesiunea: . . . .
5. Naționalitatea: . . . .
6. Starea familiară: . . . .
7. Funcțiunea ce o ocupați in magistratură: . . . .

II.

8. Data la care ați intrat in serviciul Justiției și data și instanța la care ați fost prima dată numit magistrat:

9. De atunci și până astăzi tot in justiție ați servit? dacă nu când pentru cât timp și din ce motive ați intrerupt serviciul in acel restimp cu ce v'ați ocupat? . . . .

10. Dacă numirea Dvoastră in magistratura s'a făcut după 30 August 1940, dela 1933 până la numirea in magistratura cu ce v'ați ocupat? ce funcție ați avut?. . . . .

III.

11. A fost in cură impotriva Dvoastră procedura disciplinară sau penală, pentru ce fapte, inaintea cărei autorități și cum s'a terminat acea procedura ? . . . .

IV.

12. Ați judecat in procese sau proceduri extraprocesuale puse in curgere in baza ordonanței 1440/1941 ? . . . .

13. Ați judecat in procese a căror obiect a fost infracțiunea resturnării ordinei de stat existente, ofensă națiunei sau agitație contra naționalităților? . . . .

14. Ce atitudine ați avut față de acuzați respective intimați in procesele respective procedurile arătate sub 12 și 13 ? . . . .

./.

15. In exercitarea funcțiunei Dvoastră ați făcut deosebi[re] intre părțile cari au stat in fața Dvoastră după naționalitat[e] sau confesiune ? . . . .

16. Ați putea să citați anume procese de acest soi in c[are] Dvoastră ați dovedit atitudinea binevoitoare fața de acuzați?. . .

V.

17. Ați fost membrul vre-unei asociațiuni, club sau ori căreia alte societăți cu caracter cultural, sportiv sau biseri[cesc] . . . .

18. Aceste asociații au servit și scopuri politice? . . .

19. Ce post de conducere, ce insărcinare specială sau [...] de activitate ați avut ca membru la aceste asociațiuni?. . .

20. Ați fost membrul vre-unui partid? *politic* al căruia anume ? [...] special ați fost membru in partidul a crucilor cu săgeți, Imréd[y], partidul Cuza, Goga, garda de fier sau in partidul național soc[ia]list maghiar ? . . . .

21. Ați fost membrul asociației germano-maghiare ? In [ce] calitate? . . . .

22. Ați fost membrul Volksbundului? . . . .

23. Ați fost membrul asociației de pușcași " Wesselén[yi]" a societății turan de vânătoare, asociației Baros sau altei asociații de acest soi ? . . . .

24. Ați colaborat la organizarea vre-unui partid polit[ic] asociații sau altei organizații cu caracter fasist ? . . . . .

25. Ați fost membrul vre-unui asociațiuni, corporațiu[ni cu] caracter fasist ? Dacă da: de când până când ? . . . .

26. Ca membru in partid sau ca membrul unei asociați[i] sau corporațiuni ați desfășurat ceva activitate? Dacă da: in c[e] manifestat aceasta activare? . . . .

27. Ați fost membru activ al ligei revizioniste sau [...] revizioniste? . . . .

---

[448] *Parchetul General*…, Dos 1/1945, f. 3–4.

4

28. Ați functționat ca cadru la companii de muncitori minoritari și cum v-ați purtat ca atare? . . . .

29. Ați primit vre-o decorație pentru merite politice? . . . .

30. Ați cerut și in urma cereri Dv. ați fost decorat cu Crucea pentru apararea Națiuni sau vi sa confere titlul de viteaz / vitéz/ sau alt ordin civil și pentru ce merite? . . . .

31. Ați exprimat vre-odată sentimente antidemocratice, antievreesei, fașiste, horthyste, gardiste sau legionare? . . . .

32. Ați avut legătura de orice natură cu politia, cu serviciul pentru apărarea contra spionajilor, sau cu jandarmeria? . . . .

33. Ați insusit bunuri străine in baza vre-unei legi antiromânesti sau antievreesti? . . . .

34. Prin eventuala activitate literară sau publicistică in viața Dv. particulară sau publică / la culegeri, conferințe/ ați dat dovada de atitudine antidemocratică? . . . .

35. După data de 1 Septemvrie 1939 ați fost in Germania? . . . .

36. Ați fost membrul organizației " Tizes Szervezet", ce grad ați deținut in aceasta organizație? . . . .

37. Aveți ceva de obiecționat referitor la ținuta colegilor Dv. de serviciu din punct de vedere democratic? . . . .

Observatii: . . . .

Declar pe conștiinta și onoare că la intrebările de mai sus am răspuns după cea mai bună a mea știință sincer, că acele răspunsuri corespund adevărului din care nimic nu am retăcut și sunt gata a suporta toate consecințele ce ar putea urma.

Cluj, la Januarie 1945.-

. . . .

ANEXA 2.
Tabloul avocaților definitivi și stagiari refugiați și deportați, foști membri ai Baroului Cluj înainte de 1940, care s-au reîntors și doresc să profeseze mai departe în Baroul clujean[449]

1	Anca Cornel	41	Hercz Ferdinand	81	Pop Victor**
2	Andrasiu Alexandru	42	Hermann Ludovic	82	Pop Ionel
3	Ausch Eugen	43	Hodor Tiberiu	83	Pop Vasile
4	Balota Gheorghe	44	Hirsch Coloman	84	Poruțiu Laurențiu
5	Ban Salvator	45	Hoțiu Alexandru*	85	Prodan Ioan
6	Borda Emil[450]	46	Jișa Ioan	86	Pălăgieșu Mircea
7	Brate Ion	47	Judovits Hugo	87	Poruțiu P. Valer*
8	Bossie H. Nicolae	48	Juhas Leontin	88	Poruțiu Petre**
9	Benedek Desideriu**[451]	49	Jonașcu Aurelian*	89	Runcan Ioan
10	Bokor Carol	50	Kaim Maurițiu	90	Răuțoiu-Criveanu Teodor**
11	Bokor Alex	51	Karps Francisc	91	Rusu Augustin*
12	Bratu Dumitru*[452]	52	Keppich Acatiu	92	Simon Nicolae
13	Boilă Zaharia*	53	Kertesz Nicolae	93	Surdu Ioan
14	Blagea Ionel*	54	Kohn Hillel	94	Stan Vasile
15	Căpitan Emil	55	Kohn Otto	95	Stan Augusta**
16	Câmpianu Virgil	56	Lazăr Pompei	96	Simu Vasile
17	Ciugudeanu Marius	57	Lăpuște Ion	97	Suciu Ioan
18	Costea Gheorghe	58	Leonid Iuliu	98	Suciu Virgil
19	Cristea Vasile	59	Luca Cornelia	99	Stepan Octavian
20	Coroianu Iuliu*	60	Lupaș Semproniu	100	Târnăveanu Valer
21	Deleu Ovidiu	61	Maier Titus	101	Terente Vasile**
22	Dragomir Al.	62	Marton Nicolae	102	Trâmbițaș Pavel
23	Demian Aurel	63	Marton Ernest	103	Trif Gheorghe
24	Drăgan Tudor[453]	64	Micu Liviu	104	Topan Ioan**

[449] La această listă se adaugă Orășteanu Ioan, care n-a venit din Sibiu. Deși nu figurează pe listă, Pitea Pompei a fost unul dintre avocații refugiați din Ardealul de Nord și revenit la Cluj, fiindu-i admisă cererea de înscriere în Corpul avocaților clujeni în anul 1946 (*Parchetul General*…, Dos. 15/1946, f. 13).

[450] Membru al Baroului clujean înainte de 1940, s-a refugiat în perioada Dictatului de la Viena. Revenind în oraș, a fost reînscris în noiembrie 1946. În 1947 figurează pe tabelul celor care în acest an nu mai profesau, dar îl găsim, totodată, în listele avocaților Colegiului clujean din 1948. Din luna iulie 1948 va dispărea însă complet (*Ibidem,* Dos. 15/1946, f. 21).

[451] Eroare, a fost membru al partidului imredist.

[452] * Cei adaugați după finalizarea listei; **cei tăiați din lista inițială.

[453] Pe lista trimisă de Partidul Național Popular, jud. Cluj, la 11 februarie 1948, cu membrii verificați atât din punctul de vedere democratic, cât și al demnității cetățenești, demni de a fi susținuți de organizație, apar avocații Drăgan Tudor, Mureșan Leontin, Filipescu Ricard, Constantinescu Virgil, Florea Gheorghe, Ionașcu Aurelian, Rotta Nicolae, Pălăgieșu Mircea (*Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 16). Dintre aceștia va fi acceptat pe lista finală (1949) doar Mureșan Leontin. Drăgan Tudor va avea o carieră didactică strălucită pe tot parcursul regimului comunist.

25	Dunca Eugen	65	Millea Aurel**	105	Timbus Liviu**
26	Eger Zoltan[454]	66	Mototolescu Dumitru	106	Timbus Anastasie
27	Erhan Vasile	67	Morodan Ioan	107	Vertan Ioan
28	Farkas Ernest	68	Moțiu Octavian	108	Volf (Wolf) Maria**
29	Farkas Eugen	69	Munteanu Ioan**	109	Vodă P. Alexandru
30	Fekete Gheorghe	70	Mureșan Leontin	110	Weiss Adalbert
31	Florea Gheorghe	71	Munteanu Aurel**	111	Weiss Francisc
32	Fodor Alexandru	72	Marinovici Mihai	112	Weiss Nicolae
33	Fekete Ladislau**	73	Negrea Camil	113	Weiss A. Ioan**
34	Frankel Maxim.	74	Nemeș Simion	114	Wartenberg Gh.
35	Filipescu Richard	75	Nicoară Emil	115	Zaharovits Samoil
36	Gabor Laurean	76	Negoițescu Ion	116	Xantopol C-tin
37	German Traian**	77	Nemethi Gheorghe*	117	
38	Giurgiu Teodor	78	Petrașcu Vasile	118	
39	Giurgiu Traian**	79	Pop Alexandru	119	
40	Giurgiu Sabin	80	Pop Cornel	120	

Avocați stagiari

1	Buziu Letiția
2	Dunca Mihai
3	Muradin Erna
4	Gavrilescu Florian
5	Filip Teodor**
6	Samu Avram**

ANSJC, Fond *Colegiul*…, Dos. 14/1946, f. 6, 7

[454] Bokor Alexandru și Éger Zoltan, vor emigra în Israel, pierzând astfel cetățenia română. Vor fi excluși din Colegiu la 6 octombrie 1950 (*Colegiul de Avocați Cluj,* Dos. 35/1950, f. 47).

ANEXA 3.
Lista avocaților din Baroul maghiar din Cluj în anul 1941[455]

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii în Barou
1.	Dr. Adorjáni Dezsö	1937
2.	Dr. Baciu István (Ștefan)* [456]	1931
3.	Dr. Bacsó Géza István*	1936
4.	Dr. Baróthy István	1914
5.	Dr. Báthy Sándor	1936
6.	Dr. Benedek Dezsö* (Desideriu)	1918
7.	Dr. Bernárd Ágoston* (Bernath Augustin)	1920
8.	Dr. Bodó László*[457]	1938
9.	Dr. Benedek Miklós	1908
10.	Dr. Bérczi Erzsébet	1939
11.	Bihari Zsigmond*	1939
12.	Dr. Blazsek Alfréd*[458]	1940
13.	Dr. Botos István	1924
14.	Brugovitzky József	1939
15.	Dr. Bulbuk Ernö* (Bulbuk Ernest)	1932
16.	Dr. Dániel Elemér*	1915
17.	Dr. Daróczy Ferenc*	1936
18.	Dr. Demeter János*	1937
19.	Dr. Deutsek Géza	1922
20.	Dénes Margit Lujza	-
21.	Dr. Eöry István	1906
22.	Dr. Erszényes Samu (Samoil)*[459]	1921
23.	Dr. Fogarasi József*	1937
24.	Dr. Gardó Endre	1932
25.	Dr. German Traian*	1921
26.	Dr. Gyenge László*	1935
27.	Dr. Györy Barna[460]	1929

[455] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 13/1941, f. 1–6.
[456] * Cei care au fost avocați definitivi și în 1946.
[457] Membru al Colegiului clujean inclusiv în anul 1959 (*Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 1).
[458] Respins din Colegiu în 1954, 1956 pentru atitudine antidemocratică în timpul ocupației horthyste (*Ibidem,* Dos. 50/1952–1948, f. 3).
[459] Membru al Colegiului clujean inclusiv în anul 1958 (*Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 7).
[460] A fost arestat în luna decembrie 1945. Stagiar în perioada anterioară Dictatului, a ajuns apoi jurisconsultul Baroului clujean, funcție pe care o va folosi pentru a-i persecuta pe colegii români și evrei. Mai târziu, fiind concentrat, a ajuns în grad de locotenent, apoi căpitan, comandant de companie la detașamentele de muncă evreiești și românești,

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii în Barou
28.	Dr. Hatfaludy Pál	1910
29.	Dr. Heeger János	1938
30.	Dr. Herdt Walter*	1938
31.	Dr. Jancsó Albert	1938
32.	Dr. Keresztes Zsigmond*	1932
33.	Kovács Sándor Antal*	1932
34.	Ifj. Koós Ferenc	-
35.	Dr. Láng Lehel	1913
36.	Dr. Leitner Mihálz	1896
37.	Dr. Lörincz Albert	1937
38.	Dr. Lucian Sándor*	1923
39.	Dr. Lukácsy József*	1905
40.	Dr. Maier O. Szabin	1926
41.	Dr. Miklós András	1937
42.	Dr. Mócsi Károly*	1938
43.	Dr. Müller Hermann	1910
44.	Dr. Nagy Gabriella*	1938
45.	Nagy Vilmos*	1939
46.	Dr. Odestianu Sándor*	1913
47.	Onoe Miklós	1928
48.	Dr. Piger Sándor	1916
49.	Pirosky Miklós	1940
50.	Dr. Polcz Radó*	1902
51.	Dr. Radványi József*	1932
52.	Dr. Ságh Károly	1937
53.	Dr. Sáry István (Ștefan)*[461]	1939
54.	Dr. Silay István*	1911
55.	Dr. Socol Aurél*	1940
56.	Dr. Szántay József*	1937
57.	Dr. Teleky Sándor	1918
58.	Dr. Teutsch Ernö	1911
59.	Dr. Ürmössi Károly*	1936
60.	Dr. Váczy Kálmán*	1937
61.	Dr. Verzár Ferenc	1906

persecutând în așa măsură, încât atrocitățile sale i-au scandalizat și pe superiorii săi, care l-au mutat în mod disciplinar de la o unitate la alta („Arestarea unui avocat fascist”, în *Tribuna nouă*, Anul I, Nr. 37, 7 decembrie 1945, p. 3).

461 Membru al Colegiului și în anul 1949 (*Ibidem,* Dos. 21/1948, f. 141–142).

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii în Barou
62.	Dr. Viski Ernö	1937
63.	Dr. Zsombory László*	1938
În provincie (Huedin, Hida, Bistrița, Iernut, Năsăud, Dej, Beclean, Gârbău, Târgu-Lăpuș, Ileanda, Gherla)[462]		
64.	Dr. Andrei Sándor**[463]	1921
65.	Dr. Buzás Lajos**	1935
66.	Dr. Gáll Gábor	1920
67.	Medveczky Zoltán**	1941
68.	Dr. Nossa László**	1912
69.	Dr. Varna Szabin**	1912
70.	Dr. Kováts Zoltán**	1922
71.	Dr. Lithway Antal	1930
72.	Dr. Mihali Viktor**	1930
73.	Dr. Nagy Elek	1927
74.	Dr. Abzuer Frigyes	1916
75.	Dr. Bălan Ágoston	1938
76.	Dr. Berger G. Albert	1912
77.	Dr. Berger Oszkár	1931
78.	Dr. Butta László	1926
79.	Dr. Calianu Valér	1932
80.	Dr. Cenea Gábor	1932
81.	Dr. Connert Arthur	1909
82.	Dr. Dán Teodor	1928
83.	Dr. Ferezan Tivadar	1927
84.	Dr. Haydl Gusztáv	1928
85.	Knabes Hans-Ibenez	-
86.	Dr. Mihailas Mihály	1927
87.	Pataki Oktavian	1935
88.	Dr. Prall Mihály	1926
89.	Dr. Székely Ferenc	1937
90.	Dr. Timbus Dániel	1929
91.	Jucan Aurel	1928
92.	Login Traian	1926

[462] *Ibidem,* Dos. 13/1941, f. 6–11.
[463] Avocații din provincie care au fost membri în Barou și în anul 1947.

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii în Barou
93.	Dr. Turcu Simon	1922
94.	Dr. Papp Miklós	1925
95.	Dr. Tanko Teofil	1937
96.	Dr. Anca György	1930
97.	Dr. Covalcic Mihály	1930
98.	Dr. Cristea V. György	1932
99.	Dr. Egyed Miklós	1939
100.	Dr. Jakabos Endre	1939
101.	Dr. Mezei János	1909
102.	Mosonyi Ernö	1939
103.	Dr. Nagy Jakab	1922
104.	Dr. Prodán János**[464]	1908
105.	Dr. Pávai Sándor	1932
106.	Dr. Babcsák Jenö	1910
107.	Dr. Kiss György**	1938
108.	Dr. Moldovan János	1912
109.	Vályi Pál	1902
110.	Dr. Székely Albert	1914
111.	Kerekes Albert	1939
112.	Mikó János	-
113.	Dr. Petruț János	1912
114.	Topán József	1910
115.	Dr. Bude Valentin	1930
116.	Szathmári Sándor	1928
117.	Dr. Boitor István	1930
118.	Dr. Kassai Károly (Cassai Carol)**	1932
119.	Dr. Kegyes Márton	1937
120.	Dr. Lászlóffy István	1907
121.	Dr. Macavei András	1910
122.	Dr. Orza József	1925
123.	Dr. Popp Bogdan	1907
124.	Derzsi László	1940
125.	Gábor-Németh Andor	1937

[464] Membru în Colegiul clujean inclusiv în anul 1950.

ANEXA 4.
Liste cu avocații membri ai Colegiului de Avocați Cluj la 29 iulie 1946[465]

Tabloul avocaților definitivi și stagiari, înscriși în Baroul Cluj în cursul anului 1946

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
1.	Abrudbányai Geza	Dr. în drept, ex. de av.	22 Febr. 1911
2.	Amiras Aladár	Dr. în drept	12 Febr. 1932
3.	Anca Cornel	Dr. în drept, ex. de av.	16 Iunie 1928
4.	Andrașiu Alexandru	Dr. în drept	12 Febr. 1930
5.	Azstalos Alexandru	Dr. în drept	11 Mai 1935
6.	Ausch Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1908
7.	Baciu Ștefan	Dr. în drept	16 Iulie 1930
8.	Bacsó Geza	Dr. în drept	29 Sept. 1936
9.	Ban Salvator	Lic. în drept	3 Martie 1941
10.	Bartha Ignaț	Dr. în drept, ex. de av.	17 Dec. 1923
11.	Bașturea Constantin	Lic. în drept	3 August 1944
12.	Balint Alexandru	Dr. în drept	7 Sept. 1944
13.	Balla Francisc	Dr. în drept	14 Nov. 1945
14.	Benedek Desideriu	Dr. în drept	19 Nov. 1945
15.	Bernath Augustin	Dr. în drept, ex. de av.	12 Feb. 1921
16.	Berkovits Bertalan	Dr. în drept	
17.	Biró Schiessel Maria	Dr. în drept	17 Martie 1945
18.	Bihary Sigismund	Dr. în drept	
19.	Blázsek Alfred	Dr. în drept	23 August 1940
20.	Bocoș-Stan Augusta	Dr. în drept	28 Sept. 1938
21.	Bodo I. Vasile	Dr. în drept	4 Iulie 1938
22.	Bodoczy Carol	Dr. în drept	29 Apr. 1942
23.	Bokor E. Carol	Dr. în drept	17 Oct. 1937
24.	Bokor Alexandru	Dr. în drept	11 Martie 1937
25.	Borbáth Samuil	Dr. în drept	10 Martie 1934
26.	Borda Emil	Dr. în drept	4 Iunie 1930
27.	Bossie Nicolae	Dr. în drept	4 Dec. 1942
28.	Boros Iosif	Dr. în drept	10 Febr. 1943
29.	Bottár Zoltan	Dr. în drept, ex. de av.	1 Oct. 1922
30.	Botos Ștefan	Dr. în drept	1 Oct. 1941
31.	Brate Ion	Dr. în drept, ex. de av.	14 Apr. 1926
32.	Bratu Dumitru	Dr. în drept, ex. de av.	6 Iulie 1922

[465] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 276–282.

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
33.	Bulbuk Eugen	Dr. în drept	15 Febr. 1946
34.	Bulbuk Ernest	Dr. în drept	10 Ian 1935
35.	Căpitan Emil	Dr. în drept	5 Ian. 1935
36.	Căciulă Constantin	Dr. în drept	1 Febr. 1946
37.	Căpușan Teodor	Dr. în drept	15 Iulie 1946
38.	Câmpean Virgil	Lic. în drept	30 Nov. 1943
39.	Cenan Ana	Lic. în drept	30 Ian 1945
40.	Ciugudeanu Marius	Dr. în drept	8 Martie 1938
41.	Chitta Iulian	Dr. în drept	17 Febr. 1945
42.	Comes Petru	Lic. în drept	5 Febr 1945
43.	Colhon Ilie	Dr. în drept	3 Apr. 1937
44.	Cristea Vasile	Lic. în drept	23 Nov. 1940
45.	Crișan Titus	Dr. în drept	26 Nov. 1941
46.	Csatt Emil	Dr. în drept	16 Ian. 1946
47.	Daniel Elemér	Dr. în drept, ex. de av.	19 Iunie 1917
48.	Datca Cornel[466]	Dr. în drept	14 Dec. 1937
49.	Daroczi Francisc	Dr. în drept	26 Mai 1936
50.	Décsy Stefan	Dr. în drept	16 Iulie 1942
51.	Deák Alexandru	Dr. în drept	15 Febr. 1946
52.	Deleu Ovidiu	Dr. în drept	16 Oct. 1937
53.	Demény Paul?	Dr. în drept	
54.	Damian Aurel	Dr. în drept	
55.	Dragomir Alexandru	Dr. în drept, ex. de av.	22 Mai 1913
56.	Drăgan Tudor	Dr. în drept	11 Martie 1937
57.	Dunca Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	10 Mai 1923
58.	Eger Zoltan	Dr. în drept	26 Mai 1936
59.	Erhan Vasile	Lic. în drept	17 Oct. 1938
60.	Erszényes Samoil	Dr. în drept, ex. de av.	25 Nov. 1921
61.	Farkas Ernest	Dr. în drept	16 Ian. 1937
62.	Farkas Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	30 Iunie 1925
63.	Farkas Kunovits Ioan	Dr. în drept	17 Iulie 1946
64.	Fazakas Ioan	Dr. în drept	17 Sept. 1932
65.	Felix Martin	Dr. în drept	26 Iulie 1935
66.	Fekete Gheorghe	Dr. în drept	19 Iulie 1936
67.	Fekete Ladislau	Dr. în drept	28 Apr. 1945

[466] Adăugat ulterior întocmirii listei.

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
68.	Feiler Adalbert	Dr. în drept	3 Dec. 1945
69.	Feurdean Zoina	Dr. în drept	27 Dec. 1945
70.	Filipescu Richard	Lic. în drept	16 Martie 1942
71.	Filipescu Ilarion	Dr. în drept	15 Febr. 1946
72.	Florea George	Dr. în drept	16 Oct. 1937
73.	Fogarasi Iosif	Dr. în drept	12 Iunie 1937
74.	Fodor I. Alexandru	Dr. în drept	12 Iunie 1947
75.	Frankel Maximilian	Dr. în drept	29 Sept. 1936
76.	Frankel Iosif	Dr. în drept	26 Iulie 1931
77.	Frunzescu Alex.	Lic în drept	
78.	Gabor Laurean	Dr. în drept	1 Martie 1924
79.	Giurgiu Teodor	Dr. în drept, ex. de av.	21 Martie 1924
80.	Giurgiu Traian	Dr. în drept, ex. de av.	1 August 1924
81.	Giurgiu Sabin	Lic. în drept	24 Apr. 1940
82.	Goldner Andrei	Dr. în drept	25 Sept. 1946
83.	Goron I. Sabin	Lic. în drept	3 Ian. 1945
84.	Grosaru Aurelian	Dr. în drept	21 Oct. 1938
85.	Gyenge Ladislau (László)	Dr. în drept	23 August 1940
86.	Györy Vârnava	Dr. în drept	1 Febr. 1929
87.	Hercz Ferdinand	Dr. în drept, ex. de av.	12 Martie 1913
88.	Hermann Ludovic	Dr. în drept	29 Sept. 1936
89.	Hetco Aurel	Dr. în drept, ex. de av.	23 Iun 1911
90.	Heilmann Francisc	Lic. în drept	17 Febr 1945
91.	Hirsch Coloman	Lic. în drept	
92.	Hodor Tiberiu	Dr. în drept	16 Iunie 1934
93.	Hoțiu Alexandru	Lic. în drept	14 Nov. 1940
94.	Iliescu Ioan	Lic. în drept	26 Febr. 1946
95.	Ionașcu Aurel(ian)	Dr. în drept	15 Iulie 1930
96.	Ivașcu Alfonzo	Lic. în drept	8 Ian. 1947
97.	Iuga Cloșca Iustin	Dr. în drept, ex. de av.	28 Oct. 1919
98.	János Gaspar	Dr. în drept, ex. de av.	26 Ian. 1923
99.	Jonás Emeric	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iunie 1921
100.	Jeleriu Gheorghe (George)	Dr. în drept	9 Ian. 1926
101.	Jișa Ioan	Lic. în drept	17 Oct. 1938
102.	Judovits Hugo	Dr. în drept	18 Dec. 1945
103.	Juhas Leontin	Lic. în drept	10 Iulie 1945

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
104.	Jurchescu Liviu	Lic. în drept	18 Martie 1942
105.	Kaim Maurițiu	Dr. în drept	25 August 1936
106.	Karpf Francisc	Dr. în drept	18 Sept. 1937
107.	Kauntz Iosif	Dr. în drept, ex. de av.	3 Sept 1920
108.	Kapdebo Constantin	Dr. în drept, ex. de av.	2 Febr. 1903/2 Febr. 1920
109.	Kálmán Ludovic	Dr. în drept	18 Nov. 1945
110.	Kallos Tiberiu	Dr. în drept	2 Ian. 1946
111.	Keppich Acațiu	Dr. în drept, ex. de av.	23 Sept. 1920
112.	Keresztes Sigismund	Dr. în drept	20 Febr. 1932
113.	Kertész Nicolae	Dr. în drept	7 August 1934
114.	Kiss George	Dr. în drept	25 Iulie 1935/28 Nov. 1941[467]
115.	Kohn Hillel	Dr. în drept, ex. de av.	16 Iulie 1917
116.	Komlodi Ștefan	Dr. în drept, ex. de av.	20 Iulie 1925
117.	Kovács A. Alexandru	Dr. în drept	26 Mai 1936
118.	Kovács Andrei	Dr. în drept	17 Mai 1913
119.	Kornis Otto	Dr. în drept	3 Oct. 1935
120.	Krach Paul	Lic. în drept	20 Nov. 1946
121.	Ladányi Vasile	Dr. în drept	17 Iulie 1941
122.	Lador Gavril	Dr. în drept	16 Iunie 1945
123.	Lakatos Andor	Dr. în drept	19 Iunie 1946
124.	Lazar Pompei	Dr. în drept	13 Oct. 1933
125.	Lazar Alexandru	Dr. în drept	30 Martie 1946
126.	László Francisc	-	-
127.	Lăpuște Ioan	Dr. în drept	13 Iulie 1937
128.	Leonid Iuliu	Dr. în drept	15 Dec. 1939
129.	Lucian Alexandru	Dr. în drept	14 Iunie 1929
130.	Lukács Iosif (Lukácsy József)	Dr. în drept	31 Mai 1905
131.	Lupan Aurel		
132.	Lupaş Semproniu	Dr. în drept	16 Iunie 1934
133.	Maier Titus	Lic. în drept	1 Dec. 1927
134.	Marton Ernest	Lic. în drept	29 Sept. 1934/17 Nov. 1932
135.	Marton Nicolae	Lic. în drept	12 Febr. 1932/29 Sept.1934
136.	Marcu Ioan	Lic. în drept	12 Febr. 1941
137.	Marinovici Mihai	Dr. în drept	17 Nov. 1942

[467] Conform altei liste, avocatul Kiss George s-a înscris în Corpul Avocaților la 28 noiembrie 1941 (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 279).

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
138.	Maxim Iuliu	Dr. în drept	30 Oct. 1935
139.	Miclea George	Dr. în drept, ex. de av.	5 Febr. 1924
140.	Micu Liviu	Dr. în drept	11 Martie 1937
141.	Millea Aurel	Dr. în drept, ex. de av.	28 Febr. 1913
142.	Millea Ioan	Lic. în drept	1 Martie 1944
143.	Modola Doina	Dr. în drept	12 Iunie 1946
144.	Modola Ioan	Dr. în drept	13 Iulie 1944
145.	Mocsi Carol (Mócsi Károly)	Dr. în drept	18 Nov. 1936
146.	Monduk Adalbert	Dr. în drept	26 Mai 1936
147.	Morodan Ioan	Lic. în drept	24 Apr. 1940
148.	Mototolescu Dumitru	Dr. în drept	27 Iunie 1915
149.	Moțiu Octavian	Dr. în drept, ex. de av.	16 Apr. 1926
150.	Munteanu Aurel	Dr. în drept	11 Mai 1946
151.	Munteanu Ion (Ioan)	Dr. în drept	20 Febr. 1932
152.	Mureșian Leontin	Dr. în drept	14 August 1931
153.	Mureșian Gheorghe (George)	Dr. în drept	3 Sept. 1937
154.	Nagy Gabriela	Dr. în drept	5 Febr. 1938
155.	Nagy Tiberiu	Dr. în drept	4 Febr. 1936
156.	Nagy Grigore (Gligorie)	Dr. în drept	28 Apr. 1945
157.	Nagy Ladislau	Dr. în drept, ex. de av.	6 Iunie 1918
158.	Nagy Francisc	Dr. în drept, ex. de av.	1 Ian. 1915
159.	Nagy Iuliu	Dr. în drept	28 Apr. 1945
160.	Negrea Camil	Dr. în drept, ex. de av.	26 Iulie 1926
161.	Negoițescu Ioan	Dr. în drept	15 Sept. 1939
162.	Nemeș Simion	Dr. în drept, ex. de av.	4 Iunie 1912
163.	Némethi Gheorghe	Dr. în drept	16 Oct. 1937
164.	Németh Zoltan	Dr. în drept	10 Apr. 1946
165.	Nemeș Ștefan	Dr. în drept	16 Febr. 1946
166.	Nicoară Emil	Dr. în drept	1 Sept. 1930
167.	Odeștianu Alexandru (Odestianu Sándor)	Dr. în drept, ex. de av.	3 Mai 1913
168.	Olteanu Eugen	Dr. în drept	23 Nov. 1936
169.	Pălăgeșiu Mircea	Lic. în drept	20 Dec. 1943
170.	Pásztay Géza	Dr. în drept, ex. de av.	18 Oct. 1922
171.	Petrașcu Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	15 Martie 1928
172.	Petean Victor	Dr. în drept, ex. de av.	22 Ian. 1927
173.	Pitea Pompeiu	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1925

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
174.	Pirosky Nicolae (Miklós)	Lic. în drept	23 August 1940
175.	Pop Cornel	Dr. în drept, ex. de av.	25 Apr. 1926
176.	Pop Alexandru	Dr. în drept	14 Dec. 1929
177.	Pop E. Victor	Dr. în drept	6 Nov. 1928
178.	Pop Ionel[468]	Dr. în drept, ex. de av.	18 Oct. 1915
179.	Pop Ioan	Dr. în drept	22 Febr. 1932
180.	Pop Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	10 Mai 1907
181.	Pop Lemeni Silviu	Lic. în drept	9 Oct. 1946
182.	Popa George	Lic. în drept	18 Dec. 1945
183.	Poiană George	Lic. în drept	11 Martie 1928
184.	Popescu Eugen	Dr. în drept	13 Iulie 1936
185.	Poruțiu Laurențiu	Dr. în drept	17 Febr. 1932
186.	Porumb Grațian	Dr. în drept	17 Oct. 1938
187.	Precup Ioan	Dr. în drept	1 Mai 1933
188.	Prodan Ioan (Prodán János)	Dr. în drept	8 Mai 1928
189.	Radványi Iosif (József)	Dr. în drept	17 Febr. 1932
190.	Răuțoiu-Criveanu Teodor	Lic. în drept	27 Febr. 1943
191.	Rebreanu Petre	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1925
192.	Reteșianu/Reteșan Simion	Dr. în drept	23 Febr. 1946
193.	Roth Felix	Dr. în drept, ex. de av.	16 Ian. 1937
194.	Roth Hugo	Dr. în drept	1 Iulie 1902
195.	Ropan Gheorghe	Dr. în drept	27 Oct. 1938
196.	Runcan Ioan	Dr. în drept, ex. de av.	4 Martie 1913
197.	Rusu Dimitrie	Dr. în drept	3 Dec. 1924
198.	Șalamon Elemér	Dr. în drept	7 Iunie 1945
199.	Șandor Ioan	Dr. în drept	3 Martie 1932
200.	Sáry Ștefan (István)	Dr. în drept	23 Ian. 1939
201.	Silay Ștefan (István)	Dr. în drept, ex. de av.	29 Apr. 1911
202.	Sinkó Ștefan	Dr. în drept	17 Febr. 1935
203.	Simu Vasile	Dr. în drept	20 Martie 1931
204.	Stan Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	30 Martie 1925
205.	Stănescu Aurel	Dr. în drept	26 Apr. 1945
206.	Strul Aron	Dr. în drept	14 Nov. 1936
207.	Spielmann Eugen	Dr. în drept	30 Iulie 1937

[468] Ionel Pop (1889–1985), avocat și scriitor clujean, nepot al lui Iuliu Maniu și fost vicepreședinte al Camerei Deputaților. În cabinetul său de avocatură și-a făcut practica, între 1938–1940 Ion Rațiu („Ion Rațiu – milionarul român exilat, urmărit de securitatea lui Ceaușescu”, blogosfera.md/view-post-v-29466-0-romana.html, accesat la 3.04.2009).

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
208.	Socol E. Aurel	Dr. în drept, ex. de av.	24 Apr. 1940
209.	Sorban Viliam*	-	-
210.	Szántai Iosif (Szántay József)	Dr. în drept	18 Sept. 1937
211.	Szatmári Ioan	Dr. în drept	30 Ian. 1937
212.	Sabo (Sabău) Magdalena		
213.	Szencei Tiberiu (Szenczey Tibor)	Dr. în drept	17 Oct. 1938
214.	Schwimmer Sigismund	Dr. în drept	30 Nov. 1932
215.	Schilling Otto	Dr. în drept	16 Febr. 1946
216.	Temesi Francisc	Dr. în drept	-
217.	Terente Vasile	Dr. în drept	17 Nov. 1932
218.	Timbuș Liviu	Dr. în drept	16 Febr. 1946
219.	Tolciu Ioachim	Dr. în drept, ex. de av.	13 Mai 1916
220.	Topan Ioan	Dr. în drept	17 Dec. 1942
221.	Tufan Alexandru	Dr. în drept	14 Nov. 1936
222.	Ticoan Cornel	Lic. în drept	16 Febr. 1946
223.	Târnăveanu Valer*	Dr. în drept	10 Febr. 1934
224.	Trâmbițaș Pavel*	Dr. în drept	26 Iulie 1935
225.	Triff George*	Dr. în drept, ex. de av.	26 Iunie 1922
226.	Váczy Koloman (Kálmán)		
227.	Ürmösi Carol	Dr. în drept	4 Aug. 1936
228.	Vaida Felician	Dr. în drept	18 Mai 1934/24 iul 1946
229.	Vasvari Alexandru	Dr. în drept	24 Iulie 1946
230.	Vertan Ioan	Lic. în drept	11 Sept. 1939
231.	Vodă P. Alex.	Dr. în drept	27 Aug. 1942
232.	Vuia Liviu	Dr. în drept	16 Apr. 1940
233.	Váyolos Nicolae*	Lic. în drept	13 Iulie 1937
234.	Wartenberg George (Gheorghe)	Dr. în drept	1 Iunie 1940
235.	Weiszmann Vilhelm (Viliam)	Dr. în drept	3 Aug./7 Sept. 1935
236.	Weiss (Weisz) Adalbert	Dr. în drept	4 Ian. 1933
237.	Weiss (Weisz) Nicolae	Dr. în drept	13 Ian. 1936
238.	Weiss (Weisz) Francisc	Dr. în drept	28 Apr. 1945
239.	Weiss (Weisz) A. Ioan*	Dr. în drept	19 Iunie 1946
240.	Wolf Maria	Dr. în drept	22 Iunie 1945
241.	Xantopol Constantin	Lic. în drept	20 Martie 1923
242.	Zanarovits Samuil	Dr. în drept	2 Ian. 1932
243.	Zsombori Ladislau (Zsombory László)	Dr. în drept	17 Oct. 1938

Din această listă, în același an 1947 vor fi excluși: Balint Alexandru, Berkovits Bertalan, Bihary Sigismund, Botos Ștefan, Csatt Emil, Damian Aurel, Weiss (Weisz) A. Ioan, Hirsch Coloman469, Jonás Emeric, Juhas Leontin, Jurchescu Liviu, Kovács Andrei, László Francisc, Lupan Aurel, Sorban Viliam, Târnăveanu Valer, Trâmbițaș Pavel, Triff George (Trif Gheorghe) şi Weiss (Weisz) A. Ioan.

În plus față de această listă, în anul 1947 vor fi înscriși: Bodiu Dumitru, Boilă Zaharia, Cassai Carol (Kassai Károly), Constantinescu Virgil, Coroianu Iuliu, Cosma Edmund, Costea Gheorghe, Cudalbu Constantin, Cenlea Cornel, Dunka Desideriu, Daniel Bela, David Nicolae, Demeter Ioan, Dunca Mihai, Ferențiu George, Gavruța Sava, German Traian, Gavrilescu F., Hegedüs Alexandru (va apărea în lista avocaților din 1948), Herdt Walter, Ivașcu Alfonzo (apare în lista din 1948 și 1950), Iuhas Leontin, Jakab Francisc, Jitianu Camil, László Andrei, Löwinger Ștefan, Luca-Mănduc Cornelia, Ludu Liviu, Mátvás Emeric, Moga Eugen, Moraru Alexandru, Mușetescu Grigore, Polez Radu, Roman Desideriu, Rotta Nicolae, Sabău Magdalena, Sendrea George, Simon Nicolae, Sima Ioan, Stănescu Bellu Panait, Stoica Ioan, Suciu Virgil, Suciu Avram, Suciu Ioan, Surdu Ioan, Székely Francisc, Todoran Dorift, Tomas Liviu, Tunyogi Iuliu, Ürmössy Carol (Károly), Voișanu George, Vornicel Cecilia.

Tabloul avocaților definitivi și stagiari, înscriși în Baroul Cluj în cursul anului 1947

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
1.	Abrudbányai Geza	Dr. în drept, ex. de av.	22 Febr. 1911
2.	Amiras Aladár	Dr. în drept	12 Febr. 1932
3.	Anca Cornel	Dr. în drept, ex. de av.	16 Iunie 1928
4.	Andrașiu Alexandru	Dr. în drept	12 Febr. 1930
5.	Azstalos Alexandru	Dr. în drept	11 Mai 1935
6.	Ausch Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1908
7.	Baciu Ștefan*[470]	Dr. în drept	16 Iulie 1930
8.	Bacsó Geza*	Dr. în drept	29 Sept. 1936
9.	Ban Salvator	Lic. în drept	3 Martie 1941
10.	Bartha Ignaț	Dr. în drept, ex. de av.	17 Dec. 1923
11.	Bașturea Constantin	Lic. în drept	3 August 1944
12.	Balla Francisc	Dr. în drept	14 Nov. 1945
13.	Benedek Desideriu*	Dr. în drept	19 Nov. 1945
14.	Bernath Augustin*	Dr. în drept, ex. de av.	12 Feb. 1921
15.	Biró Schiessel Maria	Dr. în drept	17 Martie 1945
16.	Blázsek Alfred*	Dr. în drept	23 August 1940
17.	Bodiu Dumitru	Lic. în drept	14 August 1946
18.	Bocoș-Stan Augusta	Dr. în drept	28 Iulie 1938
19.	Bodo I. Vasile	Dr. în drept	4 Iulie 1938
20.	Bodoczy Carol	Dr. în drept	29 Apr. 1942
21.	Bokor E. Carol	Dr. în drept	17 Oct. 1937

[469] Prezent în listele membrilor Colegiului clujean din 1948, 1949, 1950.
[470] * Avocații care au funcționat în Baroul maghiar în anul 1941.

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
22.	Bokor Alexandru	Dr. în drept	11 Martie 1937
23.	Boilă Zaharia	Dr. în drept	23 Aug. 1920
24.	Borbáth Samuil	Dr. în drept	10 Martie 1934
25.	Borda Emil	Dr. în drept	4 Iunie 1930
26.	Bossie Nicolae	Dr. în drept	4 Dec. 1942
27.	Boros Iosif	Dr. în drept	10 Febr. 1943
28.	Bottár Zoltan	Dr. în drept, ex. de av.	1 Oct. 1922
29.	Brate Ion	Dr. în drept, ex. de av.	14 Apr. 1926
30.	Bratu Dumitru	Dr. în drept, ex. de av.	6 Iulie 1922
31.	Bulbuk Eugen*	Dr. în drept	15 Febr. 1946
32.	Bulbuk Ernest	Dr. în drept	10 Ian 1935
33.	Căpitan Emil	Dr. în drept	5 Ian. 1935
34.	Căciulă Constantin	Dr. în drept	1 Febr. 1946
35.	Căpușan Teodor	Dr. în drept	15 Iulie 1946
36.	Câmpean Virgil	Lic. în drept	30 Nov. 1943
37.	Cassai Carol (Kassai Károly)*	Dr. în drept	15 Iunie 1933
38.	Cenan Ana	Lic. în drept	30 Ian 1945
39.	Ciugudeanu Marius	Dr. în drept	8 Martie 1938
40.	Chitta Iulian	Dr. în drept	17 Febr. 1945
41.	Comes Petru	Lic. în drept	5 Febr 1945
42.	Constantinescu Virgil	Lic. în drept	4 Dec. 1946
43.	Coroianu Iuliu	Dr. în drept	11 Oct. 1924
44.	Cosma Edmund	Dr. în drept	3 Martie 1932
45.	Costea Gheorghe	Dr. în drept, ex. de av.	15 Martie 1928
46.	Colhon Ilie	Dr. în drept	3 Apr. 1937
47.	Cristea Vasile	Lic. în drept	23 Nov. 1940
48.	Crișan Titus	Dr. în drept	26 Nov. 1941
49.	Cudalbu Constantin	Dr. în drept	9 Febr. 1935
50.	Cenlea Cornel[471]		
51.	Dunka Desideriu	Dr. în drept	11 Sept. 1916 sau 1946
52.	Daniel Elemér*	Dr. în drept, ex. de av.	19 Iunie 1917
53.	Daniel Bela	Dr. în drept	15 Ian. 1917 sau 1947
54.	Datca Cornel	Dr. în drept	14 Dec. 1937
55.	Daroczi Francisc*	Dr. în drept	26 Mai 1936

[471] Adăugat ulterior publicării tabelului.

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
56.	David Nicolae	Dr. în drept	1941
57.	Décsy Stefan	Dr. în drept	16 Iulie 1942
58.	Deák Alexandru	Dr. în drept	15 Febr. 1946
59.	Deleu Ovidiu	Dr. în drept	16 Oct. 1937
60.	Demian (Demény) Paul	Dr. în drept	
61.	Demeter Ioan*		1937
62.	Dragomir Alexandru	Dr. în drept, ex. de av.	22 Mai 1913
63.	Drăgan Tudor	Dr. în drept	11 Martie 1937
64.	Dunca Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	10 Mai 1923
65.	Dunca Mihai	Lic. în drept	
66.	Eger Zoltan	Dr. în drept	26 Mai 1936
67.	Erhan Vasile	Lic. în drept	17 Oct. 1938
68.	Erszényes Samoil*	Dr. în drept, ex. de av.	25 Nov. 1921
69.	Farkas Ernest	Dr. în drept	16 Ian. 1937
70.	Farkas Eugen	Dr. în drept, ex. de av.	30 Iunie 1925
71.	Farkas Kunovits Ioan	Dr. în drept	17 Iulie 1946
72.	Fazakas Ioan	Dr. în drept	17 Sept. 1932
73.	Felix Martin	Dr. în drept	26 Iulie 1935
74.	Fekete Gheorghe	Dr. în drept	19 Iulie 1936
75.	Fekete Ladislau	Dr. în drept	28 Apr. 1945
76.	Feiler Adalbert	Dr. în drept	3 Dec. 1945
77.	Feurdean Zoina	Dr. în drept	27 Dec. 1945
78.	Filipescu Richard	Lic. în drept	16 Martie 1942
79.	Filipescu Ilarion	Dr. în drept	15 Febr. 1946
80.	Florea George	Dr. în drept	16 Oct. 1937
81.	Fogarasi Iosif*	Dr. în drept	12 Iunie 1937
82.	Fodor I. Alexandru	Dr. în drept	12 Iunie 1947
83.	Frankel Maximilian	Dr. în drept	29 Sept. 1936
84.	Frankel Iosif	Dr. în drept	26 Iulie 1931
85.	Ferențiu George	Dr. în drept	1 Febr. 1938
86.	Frunzescu Alexandru	Lic în drept	
87.	Gabor Laurean	Dr. în drept	1 Martie 1924
88.	Gavruța Sava	Dr. în drept	1947
89.	German Traian*	Dr. în drept, ex. de av.	19 Sept. 1921
90.	Giurgiu Teodor	Dr. în drept, ex. de av.	21 Martie 1924

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
91.	Giurgiu Traian	Dr. în drept, ex. de av.	1 August 1924
92.	Giurgiu Sabin	Lic. în drept	24 Apr. 1940
93.	Goldner Andrei	Dr. în drept	25 Sept. 1946
94.	Goron I. Sabin	Lic. în drept	3 Ian. 1945
95.	Grosaru Aurelian	Dr. în drept	21 Oct. 1938
96.	Gyenge Ladislau (László)*	Dr. în drept	23 August 1940
97.	Györy Vârnava	Dr. în drept	1 Febr. 1929
98.	Gavrilescu F.[472]		
99.	Hegedüs Alexandru	Lic. în drept	3 Apr. 193...
100.	Hercz Ferdinand	Dr. în drept, ex. de av.	12 Martie 1913
101.	Herdt Walter*	Dr. în drept	3 Febr. 193...
102.	Hermann Ludovic	Dr. în drept	29 Sept. 1936
103.	Hetco Aurel	Dr. în drept, ex. de av.	23 Iun 1911
104.	Heilmann Francisc	Lic. în drept	17 Febr 1945
105.	Hodor Tiberiu	Dr. în drept	16 Iunie 1934
106.	Hoțiu Alexandru	Lic. în drept	14 Nov. 1940
107.	Iliescu Ioan	Lic. în drept	26 Febr. 1946
108.	Ionașcu Aurel(ian)	Dr. în drept	15 Iulie 1930
109.	Ivașcu Alfonzo	Lic. în drept	8 Ian. 1947
110.	Iuhas Leontin	Lic. în drept	10 Iulie 1945
111.	Iuga Cloșca Iustin	Dr. în drept, ex. de av.	28 Oct. 1919
112.	Jakab Francisc	Dr. în drept	1 Martie 1945
113.	János Gaspar	Dr. în drept, ex. de av.	26 Ian. 1923
114.	Jeleriu Gheorghe	Dr. în drept	9 Ian. 1926
115.	Jișa Ioan	Lic. în drept	17 Oct. 1938
116.	Jitianu Camil	Lic. în drept	25 Sept. 1945
117.	Judovits Hugo	Dr. în drept	18 Dec. 1945
118.	Kaim Maurițiu	Dr. în drept	25 August 1936
119.	Karpf Francisc	Dr. în drept	18 Sept. 1937
120.	Kauntz Iosif	Dr. în drept, ex. de av.	3 Sept 1920
121.	Kapdebo Constantin	Dr. în drept, ex. de av.	2 Febr. 1903
122.	Kálmán Ludovic	Dr. în drept	18 Nov. 1945
123.	Kallos Tiberiu	Dr. în drept	2 Ian. 1946
124.	Keppich Acațiu	Dr. în drept, ex. de av.	23 Sept. 1920

[472] Adăugat ulterior publicării tabelului.

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
125.	Keresztes Sigismund (Zsigmond)*	Dr. în drept	20 Febr. 1932
126.	Kertész Nicolae	Dr. în drept	7 August 1934
127.	Kiss George	Dr. în drept	25 Iulie 1935/28 Nov. 1941[473]
128.	Kohn Hillel	Dr. în drept, ex. de av.	16 Iulie 1917
129.	Komlodi Ștefan	Dr. în drept, ex. de av.	20 Iulie 1925
130.	Kovács Antal Alexandru*	Dr. în drept	26 Mai 1936
131.	Kornis Otto	Dr. în drept	3 Oct. 1935
132.	Krach Paul	Lic. în drept	20 Nov. 1946
133.	Ladányi Vasile	Dr. în drept	17 Iulie 1941
134.	Lador Gavril	Dr. în drept	16 Iunie 1945
135.	Lakatos Andor	Dr. în drept	19 Iunie 1946
136.	László Andrei	Dr. în drept	8 Ian. 1947
137.	Lazar Pompei	Dr. în drept	13 Oct. 1933
138.	Lazar Alexandru	Dr. în drept	30 Martie 1946
139.	Lăpuște Ioan	Dr. în drept	13 Iulie 1937
140.	Leonid Iuliu	Dr. în drept	15 Dec. 1939
141.	Löwinger Ștefan	Dr. în drept	11 Febr. 1937
142.	Luca-Mănduc Cornelia	Dr. în drept	1 Febr. 1942
143.	Lucian Alexandru*	Dr. în drept	14 Iunie 1929
144.	Ludu Liviu	Dr. în drept	2 Mai 1936
145.	Lukács Iosif (Lukácsy József)*	Dr. în drept	31 Mai 1905
146.	Lupaș Semproniu	Dr. în drept	16 Iunie 1934
147.	Mátvás Emeric	Dr. în drept	15 Martie 1929
148.	Maier Titus	Lic. în drept	1 Dec. 1927
149.	Marton Ernest[474]	Lic. în drept	29 Sept. 1934/17 Nov. 1932
150.	Marton Nicolae	Lic. în drept	12 Febr. 1932/29 Sept.1934
151.	Marcu Ioan	Lic. în drept	12 Febr. 1941
152.	Marinovici Mihai	Dr. în drept	17 Nov. 1942
153.	Maxim Iuliu	Dr. în drept	30 Oct. 1935
154.	Miclea George	Dr. în drept, ex. de av.	5 Febr. 1924
155.	Micu Liviu	Dr. în drept	11 Martie 1937
156.	Millea Aurel	Dr. în drept, ex. de av.	28 Febr. 1913

[473] Conform altei liste, avocatul Kiss George s-a înscris în Corpul Avocaților la 28 noiembrie 1941 (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 279).
[474] Marton Ernest, deși a făcut o cerere către Comitetul Democratic Evreiesc în legătură cu recursul său, la 2 iunie 1948, această cerere nu a mai ajuns la dosarul de recurs (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 94).

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
157.	Millea Ioan	Lic. în drept	1 Martie 1944
158.	Modola Doina	Dr. în drept	12 Iunie 1946
159.	Modola Ioan	Dr. în drept	13 Iulie 1944
160.	Mócsi Carol (Károly)*	Dr. în drept	18 Nov. 1936
161.	Moga Eugen	Dr. în drept	29 Oct. 1932
162.	Monduk Adalbert	Dr. în drept	26 Mai 1936
163.	Moraru Alexandru	Dr. în drept	17 Febr. 1937
164.	Morodan Ioan	Lic. în drept	24 Apr. 1940
165.	Mototolescu Dumitru	Dr. în drept	27 Iunie 1915
166.	Moțiu Octavian	Dr. în drept, ex. de av.	16 Apr. 1926
167.	Munteanu Aurel	Dr. în drept	11 Mai 1946
168.	Munteanu Ion (Ioan)	Dr. în drept	20 Febr. 1932
169.	Mureșian Leontin	Dr. în drept	14 Aug.1931
170.	Mureșian Gheorghe	Dr. în drept	3 Sept. 1937
171.	Mușetescu Grigore	Lic. în drept	22 Ian. 1947
172.	Nagy Gabriela*	Dr. în drept	5 Febr. 1938
173.	Nagy Tiberiu	Dr. în drept	4 Febr. 1936
174.	Nagy Grigore	Dr. în drept	28 Apr. 1945
175.	Nagy Ladislau	Dr. în drept, ex. de av.	6 Iunie 1918
176.	Nagy Francisc	Dr. în drept, ex. de av.	1 Ian. 1915
177.	Nagy Iuliu	Dr. în drept	28 Apr. 1945
178.	Negrea Camil	Dr. în drept, ex. de av.	26 Iulie 1926
179.	Negoițescu Ioan	Dr. în drept	15 Sept. 1939
180.	Nemeș Simion	Dr. în drept, ex. de av.	4 Iunie 1912
181.	Némethi Gheorghe	Dr. în drept	16 Oct. 1937
182.	Németh Zoltan	Dr. în drept	10 Apr. 1946
183.	Nemeș Ștefan	Dr. în drept	16 Febr. 1946
184.	Nicoară Emil	Dr. în drept	1 Sept. 1930
185.	Odeștianu Alexandru (Odestianu Sándor)	Dr. în drept, ex. de av.	3 Mai 1913
186.	Olteanu Eugen	Dr. în drept	23 Nov. 1936
187.	Pălăgeșiu Mircea	Lic. în drept	20 Dec. 1943
188.	Pásztay Géza	Dr. în drept, ex. de av.	18 Oct. 1922
189.	Petrașcu Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	15 Martie 1928
190.	Petean Victor	Dr. în drept, ex. de av.	22 Ian. 1927
191.	Pitea Pompeiu	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1925

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
192.	Pirosky Nicolae (Miklós)*	Lic. în drept	23 August 1940
193.	Pop Cornel	Dr. în drept, ex. de av.	25 Apr. 1926
194.	Pop Alexandru	Dr. în drept	14 Dec. 1929
195.	Pop E. Victor	Dr. în drept	6 Nov. 1928
196.	Pop Ionel	Dr. în drept, ex. de av.	18 Oct. 1915
197.	Pop Ioan	Dr. în drept	22 Febr. 1932
198.	Pop Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	10 Mai 1907
199.	Pop Lemeni Silviu	Lic. în drept	9 Oct. 1946
200.	Popa George	Lic. în drept	18 Dec. 1945
201.	Poiană George	Lic. în drept	11 Martie 1928
202.	Popescu Eugen	Dr. în drept	13 Iulie 1936
203.	Poruțiu Laurențiu	Dr. în drept	17 Febr. 1932
204.	Porumb Grațian	Dr. în drept	17 Oct. 1938
205.	Polez Radu	Dr. în drept, ex. de av.	27 Febr. 1903
206.	Precup Ioan	Dr. în drept	1 Mai 1933
207.	Prodan Ioan*	Dr. în drept	8 Mai 1928
208.	Radványi Iosif (József)*	Dr. în drept	17 Febr. 1932
209.	Răuțoiu-Criveanu Teodor	Lic. în drept	27 Febr. 1943
210.	Rebreanu Petre	Dr. în drept, ex. de av.	11 Iulie 1925
211.	Reteșianu/Reteșan Simion	Dr. în drept	23 Febr. 1946
212.	Roman Desideriu	Dr. în drept	25 Sept. 1946
213.	Roth Felix	Dr. în drept, ex. de av.	16 Ian. 1937
214.	Roth Hugo	Dr. în drept	1 Iulie 1902
215.	Ropan Gheorghe	Dr. în drept	27 Oct. 1938
216.	Rotta Nicolae	Lic. în drept	27 Nov. 1946
217.	Runcan Ioan	Dr. în drept, ex. de av.	4 Martie 1913
218.	Rusu Dimitrie	Dr. în drept	3 Dec. 1924
219.	Sabău Magdalena	Lic. în drept	28 Sept. 1946
220.	Șalamon Elemér	Dr. în drept	7 Iunie 1945
221.	Șandor Ioan	Dr. în drept	3 Martie 1932
222.	Sáry Ștefan (István)*	Dr. în drept	23 Ian. 1939
223.	Sendrea George	Lic. în drept	4 Dec. 1946
224.	Silay Ștefan (István)*	Dr. în drept, ex. de av.	29 Apr. 1911
225.	Simon Nicolae	Dr. în drept, ex. de av.	2 Ian. 1919
226.	Sima Ioan	Dr. în drept	10 Febr. 1926

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
227.	Sink**ó** Ștefan	Dr. în drept	17 Febr. 1935
228.	Simu Vasile	Dr. în drept	20 Martie 1931
229.	Stan Vasile	Dr. în drept, ex. de av.	30 Martie 1925
230.	Stănescu Aurel	Dr. în drept	26 Apr. 1945
231.	Stănescu Bellu Panait	Lic. în drept	23 Oct. 1946
232.	Stoica Ioan	Dr. în drept	19 Iunie 1946
233.	Strul Aron	Dr. în drept	14 Nov. 1936
234.	Spielmann Eugen	Dr. în drept	30 Iulie 1937
235.	Socol E. Aurel*	Dr. în drept, ex. de av.	24 Apr. 1940
236.	Suciu Virgil	Dr. în drept	27 Iunie 1945
237.	Suciu Avram	Dr. în drept	23 Sept. 1940
238.	Suciu Ioan	Lic. în drept	19 Febr. 1944
239.	Surdu Ioan	Dr. în drept	3 Apr. 1937
240.	Szántai Iosif (Szántay József)*	Dr. în drept	18 Sept. 1937
241.	Szatmári Ioan	Dr. în drept	30 Ian. 1937
242.	Székely Francisc	Dr. în drept	18 Dec. 1946
243.	Sabo (Sabău) Magdalena		
244.	Szencei Tiberiu (Szenczey Tibor)	Dr. în drept	17 Oct. 1938
245.	Schwimmer Sigismund	Dr. în drept	30 Nov. 1932
246.	Schilling Otto	Dr. în drept	16 Febr. 1946
247.	Temesi Francisc	Dr. în drept	-
248.	Terente Vasile	Dr. în drept	17 Nov. 1932
249.	Timbuș Liviu	Dr. în drept	16 Febr. 1946
250.	Todoran Dorift	Lic. în drept	7 Dec. 1940
251.	Tolciu Ioachim	Dr. în drept, ex. de av.	13 Mai 1916
252.	Topan Ioan	Dr. în drept	17 Dec. 1942
253.	Tomas Liviu	Lic. în drept	11 Sept. 1946
254.	Tufan Alexandru	Dr. în drept	14 Nov. 1936
255.	Tunyogi Iuliu	Dr. în drept	-
256.	Ticoan Cornel	Lic. în drept	16 Febr. 1946
257.	Ürmössy Carol (Károly)*	Dr. în drept	4 Aug. 1936
258.	Váczy Koloman (Kálmán)*		
259.	Vaida Felician	Dr. în drept	24 iul 1946
260.	Vasvari Alexandru	Dr. în drept	24 Iulie 1946
261.	Vertan Ioan	Lic. în drept	11 Sept. 1939
262.	Voișanu George		

Nr. crt.	Nume și prenume	Titlul în baza căruia este înscris în Barou	Data înscrierii în Corpul avocaților
263.	Vodă P. Alex.	Dr. în drept	27 Aug. 1942
264.	Vornicel Cecilia		
265.	Vuia Liviu	Dr. în drept	16 Apr. 1940
266.	Váyolos Nicolae	Lic. în drept	13 Iulie 1937
267.	Wartenberg George (Gheorghe)	Dr. în drept	1 Iunie 1940
268.	Weiszmann Vilhelm (Viliam)	Dr. în drept	3 Aug./7 Sept. 1935
269.	Weiss (Weisz) Adalbert	Dr. în drept	4 Ian. 1933
270.	Weiss (Weisz) Nicolae	Dr. în drept	13 Ian. 1936
271.	Weiss (Weisz) Francisc	Dr. în drept	28 Apr. 1945
272.	Wolf Maria	Dr. în drept	22 Iunie 1945
273.	Xantopol Constantin	Lic. în drept	20 Martie 1923
274.	Zanarovits Samuil	Dr. în drept	2 Ian. 1932
275.	Zsombori Ladislau (Zsombory László)*	Dr. în drept	17 Oct. 1938

II. În provincie

Hossu Elemér	Hida	Dr. în drept	16 Oct. 1946
Mastan Dănilă	″	Lic. în drept	16 Oct. 1946
Kovács Zoltan*	″	Dr. în drept, ex. de av.	12 Apr. 1922
Mihali Victor*	″	Dr. în drept, ex. de av.	13 Apr. 1923
Andrei Al.*	Huedin	Dr. în drept, ex. de av.	18 Mai 1921
Buzás Ludovic*	″	Dr. în drept	27 Iunie 1935
Hegyesi Victor	″	Dr. în drept	17 Iulie 1945
Medveczky Zoltan*	″	Dr. în drept	17 Iulie 1941
Nossa Vasile*	″	Dr. în drept	13 Apr. 1912
Poruțiu Valeriu	″	Dr. în drept, ex. de av.	30 Ian. 1935
Szutsek Ștefan	″	Dr. în drept, ex. de av.	3 Dec. 1928
Varna Sabin*	″	Dr. în drept, ex. de av.	3 Mai 1913
Ciuca V. Traian	Mociu	Dr. în drept	26 Mai 1930
Macavei Dionisie	″	Dr. în drept	18 Apr. 1936
Nicoară Iulian	″	Lic. în drept	1 Apr. 1944
Ban Sever	Sărmaș	Dr. în drept	30 Ian. 1941
Dorca Iosif	″	Lic. în drept	27 Ian. 1944
Mărginean Ioan	″	Dr. în drept	31 Ian. 1928
Hitea Ioan	″	Lic. în drept	11 Apr. 1946
Pintecan Cornel	″	Dr. în drept	11 Apr. 1946

Avocați stagiari în orașul Cluj[475]

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii
1.	Albăcan Teodor	27 Ian. 1947
2.	Alexandrescu Nicolae	24 Apr. 1944
3.	Albon Emil	6 Iunie 1946
4.	Ardelean Maria	8 Ian. 1947
5.	Barabás Bela	27 Ian. 1947
6.	Beriviv Ioan	13 Iulie 1946
7.	Boilă Iuliu	25 Sept. 1946
8.	Boros George	26 Iunie 1946
9.	Boborodea I. Ioan	5 Febr. 1947
10.	Breiner Victor	18 Dec. 1946
11.	Bosoancă Traian	9 Oct. 1946
12.	Botoș Bela	17 Aug. 1946
13.	Cenan Ananie	18 Dec. 1945
14.	Chelaru Aurel	20 Aug. 1946
15.	Chindris Dumitru	9 Oct. 1946
16.	Connerth Ioan	23 Oct. 1946
17.	Cristea Dimitrie	17 Febr. 1945
18.	Filip Teodor	18 Dec. 1945
19.	Giugiea Florența	14 Nov. 1944
20.	Gyenge Paul	6 Nov. 1946
21.	Gruița Titus	10 Dec. 1946
22.	Dr. Haas Eduard	6 Nov. 1946
23.	Dr. Horvath Ladislau	6 Sept. 1946
24.	Dr. Kapcza Emeric	6 Nov. 1946
25.	Dr. Kiss Egon	16 Febr. 1946
26.	Dr. Klein Ervin	2 Oct. 1946
27.	Dr. Kleinhempel Ludvic	16 Sept 1946
28.	Dr. László Zoltan	9 Ian. 1947
29.	Macavei I. Ilie	8 Ian. 1947
30.	Matoș Iuliu	8 Ian. 1947
31.	Dr. Morariu Simion	11 Dec. 1946
32.	Moskovits Alexandru	15 Nov. 1946
33.	Orariu P. Petru	15 Apr. 1946
34.	Opriș Alexandru	20 Nov. 1946

[475] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 267.

Nr. crt.	Nume, prenume	Data înscrierii
35.	Ostoici Ioan	18 Nov. 1946
36.	Păcuraru Nicolae	30 Apr. 1941
37.	Dr. Podharschi Ladislau	30 Oct. 1946
38.	Popa Simion	18 Iunie 1946
39.	Popa G. Ioan	17 Febr. 1945
40.	Pop Sabin	13 Nov. 1946
41.	Popovici Victor	2 Ian. 1947
42.	Popovici Elisabeta	4 Dec. 1946
43.	Predescu Maria Gabriela	15 Oct. 1946
44.	Predescu N. Nicolae	16 Oct. 1946
45.	Puşcaş Traian	10 Apr. 1944
46.	Raţiu Ioan	20 Febr. 1946
47.	Rocașiu A. Claudia	11 Mai 1946
48.	Dr. Szilassy Zoltan	25 Ian 1947
49.	Táar Ștefan	25 Ian 1947
50.	Țigăreanu George	30 Sept. 1946
51.	Ujvári Francisc	25 Sept 1946
52.	Vasvari Elisabeta	25 Sept. 1946
53.	Vásárhelyi Ioan	27 Iulie 1946
54.	Vereș Ștefan	20 Mai 1946
55.	Zsulyevics Francisc	

ANEXA 5.
Tabel nominal cuprinzând numele și prenumele foștilor avocați înscriși în vechiul Barou Cluj, care în 1947 nu mai profesează[476]

1. Abrudbányai Geza	59. Goron Sabin	117. Nicoară Emil
2. Andrașiu Alexandru	60. Gyenge Ladislau	118. Odeșteanu Alexandru (Odestianu Sándor)
3. Asztalos Alexandru	61. György Vărnava	119. Oltean Eugen
4. Ausch Eugen	62. Hegedüs Alexandru	120. Pălăgieșu Mircea
5. Bacsó Géza	63. Herdt Walter	121. Pasztai Geza
6. Ban Salvator	64. Hetco Aurel	122. Petrașcu Vasile
7. Bartha Ignat	65. Hellman Franc.	123. Peteanu Victor[483]
8. Bașturea Constantin	66. Hodor Tiberiu	124. Piroski Nicolae
9. Bernath Augustin	67. Hoțiu Alexandru	125. Pop Ionel
10. Biro Schiesser Maria	68. Iliescu Ion	126. Pop Vasile
11. Blázsek Alfred	69. Ionașcu Aurel	127. Pop Lemenyi Silviu
12. Bodiu Dumitru***[477]	70. Judas Leontin	128. Popa Gheorghe
13. Bocoș Stan Augusta	71. Juga Cl. Justin	129. Popescu Eugen
14. Bokor E. Carol	72. Jakab Francisc	130. Poruțiu Laurențiu
15. Bokor Alexandru	73. Jeleriu Gheorghe	131. Polocz Rado
16. Boilă Zaharia	74. Kaprf Francisc	132. Precup Ioan
17. Borda Emil[478]	75. Kauntz Iosif	133. Radványi Iosif
18. Bossie Nicolae	76. Kapdebo C-tin	134. Răuțoiu Criveanu
19. Bors Iosif	77. Kalman Ludovic	135. Rebreanu Petre[484]
20. Bottar Zoltan	78. Kallos Tiberiu	136. Roman Desideriu
21. Bratu Dumitru	79. Keppich Acațiu	137. Roth Hugo
22. Bulbuk Ernest G.	80. Keresztes Zigmond	138. Ropan Gheorghe[485]
23. Căpușan Teodor	81. Kiss Gheorghe	139. Német Zoltan
24. Cassai Carol	82. Kohn Hillel	140. Rotta Nicolae
25. Ciugudeanu Marius	83. Kolmodi Stefan	141. Rucan Ioan
26. Chitta Iulian	84. Kovacs A. Alexandru	142. Salamon Elemér
27. Constantinescu V.	85. Kornis Otto	143. Sandor Ioan
28. Coroianu Iuliu[479]	86. Krach Paul	144. Sendrea Gheorghe
29. Cosma Edmund	87. Lador Gavril	145. Silay Stefan (István)
30. Crișan Titus[480]	88. Lakatos Andor	146. Sima Ioan
31. Cudalbu Constantin	89. László Andrei	147. Stănescu Aurel[486]

476 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 283–284.

477 ***Deși apar în această listă, îi găsim și în lista avocaților definitivi înscriși în Colegiul Avocaților Cluj, listă ce a fost întocmită la 1 aprilie 1950.

478 Membru al Baroului clujean înainte de 1940, s-a refugiat în perioada Dictatului de la Viena. Revenind în oraș, a fost reînscris în noiembrie 1946. În 1947 figurează pe tabelul celor care în acest an nu mai profesau, dar îl găsim, totodată, în listele avocaților Colegiului clujean din 1948. Din luna iulie 1948 va dispărea însă complet (*Ibidem,* Dos. 15/1946, f. 21).

479 Fost deputat țărănist de Sălaj, nepotul fostului vicar Demetriu Coroianu

480 Membru PNȚ, asistent la Facultatea de Drept din Cluj.

483 Fost chestor în cadrul Biroului consiliului județean Cluj în anul 1934 (Motogna, *op. cit*. p. 44).

484 Respins în 1948 de către Uniunea Avocaților, respins și în 1954, pe motiv că este salariat (*Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 50/1952–1948, f. 7).

485 Gheorghe Ropan, alături de Vasile Ghircoiașu, Ioan Buzea și Emil Birtolanu, făcea parte din *Uniunea Democrată Română din Ardealul Eliberat* (Țărău, „Un oraș...", p. 233).

32. Dániel Elemér 33. Daniel Bela 34. Datca Cornel 35. Daroczi Francisc (Daróczy Ferenc) 36. David Nicolae 37. Décsz Stefan 38. Deak Alexandru 39. Demeter Ioan 40. Dragomir Alexandru 41. Drăgan Tudor 42. Dunca Eugen 43. Éger Zoltan*** 44. Farkas Eugen 45. Farkas Kunovits I. 46. Fazakas Ioan 47. Felix Martin 48. Feiler Adalbert 49. Feurdean Zoina 50. Filipescu Ricard 51. Florea Gheorghe 52. Frankel Maxim 53. Frankel Iosif 54. Frențiu George (Gheorghe) 55. Gabor Laurean 56. Giurgiu Teodor 57. Giurgiu Traian (German) 58. Goldner Andrei	90. Lazar Alexandru 91. Lăpuște Ioan 92. Luca-Manduc Corn. 93. Lucian Alexandru (Sándor) 94. Lucácsy Iosif (Lukácsy József) 95. Mátyas Emeric 96. Maier Titus 97. Marton Ernest 98. Marton Nicolae 99. Marcu Ioan 100. Marinovici Mihai 101. Miclea Gheorghe 102. Millea Aurel 103. Modola Ioan 104. Mocsi Carol (Mócsi Károly) 105. Monduk Adalbert 106. Mototolescu Dumitru.[481] 107. Munteanu Aurel 108. Mureșan Leontin 109. Mușetescu Grigore 110. Nagy Gabriela 111. Nagy Ladislau 112. Nagy Francisc 113. Negrea Camil 114. Negoițescu Ioan 115. Nemeș Simion[482] 116. Némethi Gheorghe	148. Socol Aurel 149. Suciu Virgil 150. Suciu Avram 151. Suciu Ioan 152. Szantai Iosif 153. Székelyi Fr. 154. Szenczei Tib. 155. Schilling Otto 156. Timbuș Liviu 157. Tolciu Ioachim 158. Tomas Liviu 159. Tufan Alexandru 160. Ticoan Cornel 161. Ürmössy Carol 162. Váczy Coloman (Kálmán) 163. Valer A. Ioan 164. Vasváry Alexandru 165. Vertan Ioan 166. Wartenberg (Adam) Gheorghe 167. Weiman Vilh. 168. Weisz (Weiss) Adalbert 169. Weisz (Weiss) Nicolae 170. Weisz (Weiss) Francisc 171. Xantopol C-tin 172. Zaharovits Samoil 173. Zsombory Ladislau

[486] Aurel Stănescu, Aurel Socol și Victor Cosma toți trei avocați, împreună cu Raoul Sorban, au fost încarcerați în penitenciar la Miskolc, în 1942, timp de 8 luni. Salvatorul lor, scrie Corneliu Florea, a fost Ion Antonescu. Informat despre soarta celor patru intelectuali ardeleni intenționat introduși într-un detașament special de pedeapsă format din evrei care erau sortiți pieirii, Ion Antonescu a dat ordin să se aresteze patru intelectuali maghiari din România care vor avea soartă celor patru intelectuali români din Ungaria. Apoi, pe căi indirecte această informație „întâmplător" a ajuns la guvernul horthyst și așa s-a hotărît eliberarea lor (Florea, *op.cit.*, l.cit.).

[481] Doctor în drept la București, doctor în filologie slavo-română la Praga. Profesor de istoria dreptului românesc la Universitatea din Cluj.

[482] Fost senator Cluj.

ANEXA 6. Formulare tipizate de „Rapoarte” și „Decizii” pentru cererile de înscriere în Colegiile de avocați[487]

24

(15)

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
COLEGIUL AVOCAȚILOR DIN JUDEȚUL ILFOV
Comisiunea I a de judecată a cererilor de înscriere în Colegiu.

DECIZIA Nr.______

1948 Februarie, ziua______

Comisiunea compusă din domnii membri:

______

______

______

Secretar ______

Asupra cererii făcută de dl. avocat definitiv / stagiar ______ din București str.______ nr.______ înreg. la nr.______ din______ Ianuarie / Februarie 1948, prin care solicită înscrierea sa în Colegiu.

Considerând că, potrivit dispozițiunilor art. 7 din legea nr. 3/948, pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România, publicată în M. Of. nr. 15 din 19 Ianuarie 1948, un avocat pentru a fi înscris în Colegiu trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

a) să fi exercitat în mod efectiv profesiunea de avocat sau de apărător;

b) să fi avut această profesiune ca principală sursă de existență;

c) să fi exercitat-o în mod demn; și

d) să nu fi manifestat atitudini antidemocratice în viața sa publică, sau profesională.

Având în vedere, actele alăturate de petiționar la cererea sa;

Având în vedere, referatul d-lui raportor______ delegat pe baza art. 8 din legea nr. 3/948.

Având în vedere, actele aflate în dosarul personal nr.______ al Baroului Ilfov, dizolvat;

Având în vedere și cercetările făcute de comisiune, în cauza de față;

Comisiunea, făcându-și convingerea că, în fapt, petiționarul a exercitat efectiv profesiunea de avocat; că a avut această profesie ca principală sursă de existență; că a exercitat-o în mod demn; și că n'a manifestat atitudini antidemocratice în viața sa publică sau profesională;

Că deci, numitul întrunește condițiunile cerute de art. 7 din legea nr. 3/948.

Având, însă, în vedere, că petiționarul este avocat salariat la ______

______

Că din aceste funcțiuni are suficiente surse de venituri pentru asigurarea existenței sale ______

______

______

Considerînd că, în această situațiune, numitul se încadrează în dispozițiunile art. 9 al. ultim din legea nr. 16/1948, pentru modificarea și completarea legii nr. 3/948.

Că deci, este cazul a mărgini exercitarea profesiunii susnumitului de a putea reprezenta și pleda numai pentru instituțiile mai sus arătate.

Și, în consecință, urmează a fi trecut pe tabloul de avocați jurisconsulți ai Colegiului de Avocați din Județul Ilfov:

Pentru aceste motive
COMISIUNEA
In numele legii
DECIDE:

Admite cererea făcută de dl.______ și dispune înscrierea lui în Colegiul Avocaților din Județul Ilfov **ca avocat jurisconsult,** în conformitate cu art. 9 al. ultim din legea nr. 16/948, pentru modificarea și completarea legii nr. 3/948, cu dreptul de a reprezenta și pleda numai pentru instituțiile ______

______

EXECUTORIE.

Cu recurs, la Uniunea Colegiilor de Avocați în termen, de 5 zile libere dela afișarea prezentei la sediul Colegiului.

Dată în ziua de______ Februarie / Martie 1948.

Membrii comisiunii,

Secretar,

---

[487] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 15, 25, 29.

29

REFERAT

Subsemnatul avocat ______________________________

desemnat raportor prin deciziunea Colegiului avocaţilor Jud. Ilfov Nr. 28 din 20/1/948, primind delegaţiunea de a cerceta şi a referi asupra cererii de inscriere a D-lui avocat ______________ ______________ privitor la *îndeplinirea* condiţiunilor prevăzute de art. 7 din legea Nr. 3/948; *având în vedere* actele anexate la cererea de inscriere, inreg. la Nr.______ /948; actele aflătoare in dosarul cazier al suszisului avocat şi pe baza cunoştinţelor personale şi a informaţiunilor adunate de mine, asupra situaţiei petiţionarului in raport cu dispoziţiunile legii, Nr. 3/948, am constatat următoarele:

1. Condiţiuni de formă: îndeplinite / neîndeplinite: ______________________________
2. ______ exercită in mod efectiv profesiunea ______________________________
3. ______ are profesiunea ca principală sursă de existenţă;

a) posedă avere imobiliară el / soţia apartament(e); ______________________________

______ ha teren arabil / vie; industrii ______________________________

____

b) este pensionar magistrat, el / soţia; membru in Consiliu de a-dţie la ______________

____

director, ad-tor delegat ______________________________

____

şi *are* următoarele venituri lunare: ______________________________

4. ______ a exercitat din profesiunea:

a fost / este in curs — cercetat / condamnat — prima instanţă / definitiv **disciplinar** ______________

____

____

se foloseşte de intermediari, şi are atitudini incorecte faţă de clienţi şi colegi ______________

____

____

b) a fost cercetat (achitat) / condamnat la epuraţie de Ministerul / Baroul ______________

____

____

5 ______ a manifestat atitudini antidemocratice:

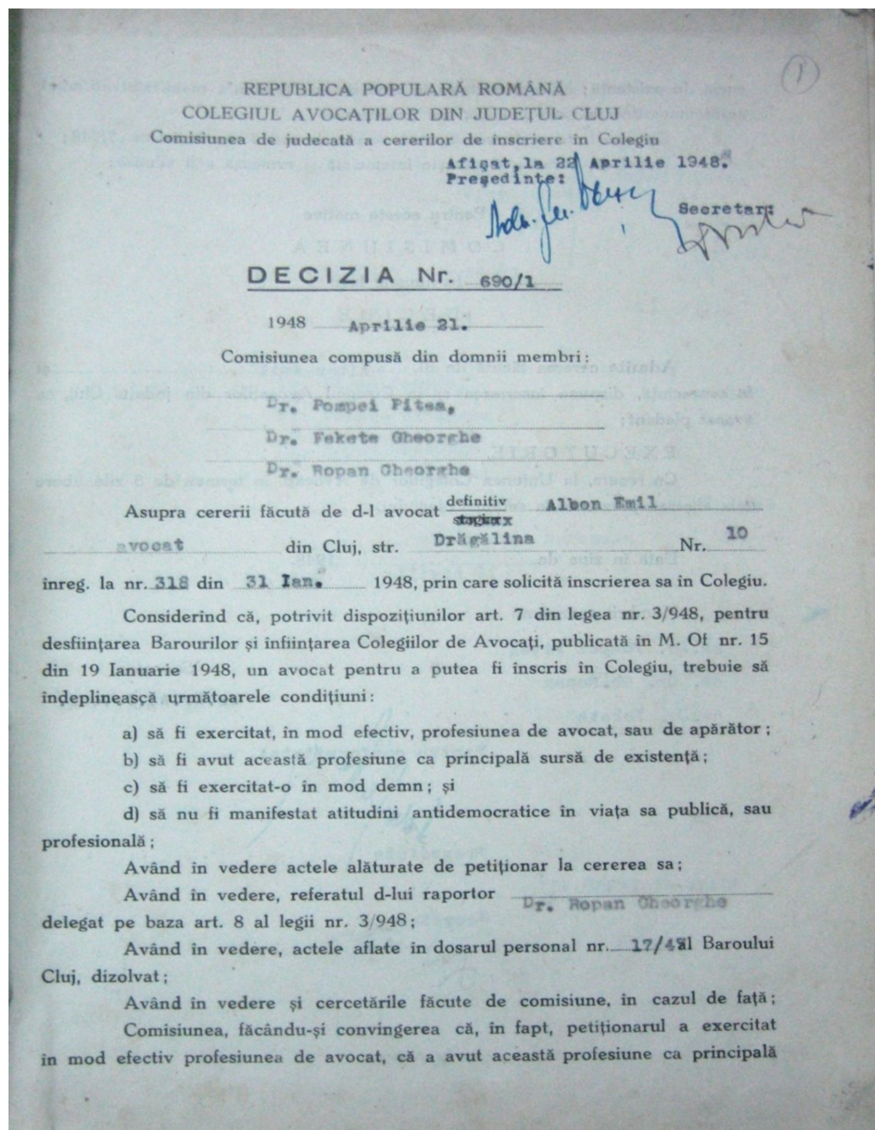
viaţa publică / profesional; demnitar politic / demnitar barou in regimuri antidemocratice. ______________

____

Supunem comisiunii constatările de mai sus spre a hotărî.

Raportor,

Preluarea modelului de către Colegiul clujean[488]

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
COLEGIUL AVOCAŢILOR DIN JUDEŢUL CLUJ
Comisiunea de judecată a cererilor de inscriere in Colegiu

Afişat,la 22 Aprilie 1948.
Preşedinte: Secretar:

DECIZIA Nr. 690/1

1948 Aprilie 21.

Comisiunea compusă din domnii membri:

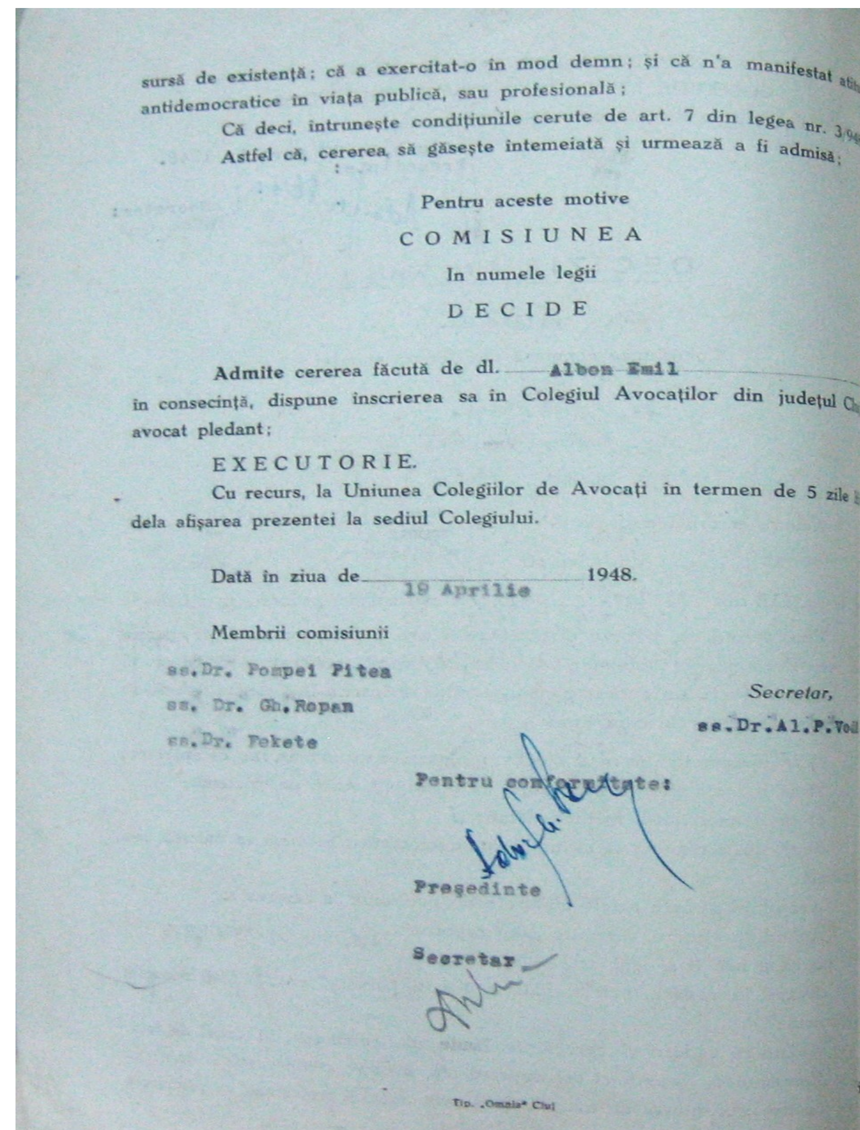
Dr. Pompei Pitea,
Dr. Fekete Gheorghe
Dr. Ropan Gheorghe

Asupra cererii făcută de d-l avocat definitiv ~~stagiar~~ Albon Emil avocat din Cluj, str. Drăgălina Nr. 10 înreg. la nr. 318 din 31 Ian. 1948, prin care solicită inscrierea sa in Colegiu.

Considerind că, potrivit dispoziţiunilor art. 7 din legea nr. 3/948, pentru desfiinţarea Barourilor şi infiinţarea Colegiilor de Avocaţi, publicată in M. Of nr. 15 din 19 Ianuarie 1948, un avocat pentru a putea fi inscris in Colegiu, trebuie să îndeplinească următoarele condiţiuni:

a) să fi exercitat, in mod efectiv, profesiunea de avocat, sau de apărător;
b) să fi avut această profesiune ca principală sursă de existenţă;
c) să fi exercitat-o in mod demn; şi
d) să nu fi manifestat atitudini antidemocratice in viaţa sa publică, sau profesională;

Având in vedere actele alăturate de petiţionar la cererea sa;
Având in vedere, referatul d-lui raportor Dr. Ropan Gheorghe delegat pe baza art. 8 al legii nr. 3/948;
Având in vedere, actele aflate in dosarul personal nr. 17/421 al Baroului Cluj, dizolvat;
Având in vedere şi cercetările făcute de comisiune, in cazul de faţă;
Comisiunea, făcându-şi convingerea că, in fapt, petiţionarul a exercitat in mod efectiv profesiunea de avocat, că a avut această profesiune ca principală

sursă de existenţă; că a exercitat-o in mod demn; şi că n'a manifestat ati[tudini] antidemocratice in viaţa publică, sau profesională;
Că deci, intruneşte condiţiunile cerute de art. 7 din legea nr. 3/948;
Astfel că, cererea să găseşte intemeiată şi urmează a fi admisă;

Pentru aceste motive
COMISIUNEA
In numele legii
DECIDE

Admite cererea făcută de dl. Albon Emil in consecinţă, dispune inscrierea sa in Colegiul Avocaţilor din judeţul Cl[uj] avocat pledant;

EXECUTORIE.

Cu recurs, la Uniunea Colegiilor de Avocaţi in termen de 5 zile dela afişarea prezentei la sediul Colegiului.

Dată în ziua de 19 Aprilie 1948.

Membrii comisiunii
ss.Dr. Pompei Pitea
ss. Dr. Gh. Ropan
ss. Dr. Fekete

Secretar,
ss. Dr. Al. P. Vo[...]

Pentru conformitate:
Preşedinte
Secretar

Tip. „Omnia" Cluj

[488] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 26/1948, f. 1.

ANEXA 7.
Lista trimisă de Partidul Național Popular (jud. Cluj) Colegiului de Avocați Cluj cu membrii verificați atât din punctul de vedere democratic, cât și al demnității cetățenești, demni de a fi susținuți de organizație (la 11 februarie 1948)[489]

Partidul Național Popular
Județul Cluj
Nr. 77/948

Barou Cluj
Prez. 11 februarie 1948
Nr. 515/1948

DOMNULE PRESEDINTE,

In vederea formării Colegiului de Advocați din Cluj, organizatia noastră recomandă cu toată căldura primirea a următorilor advocați și advocați stagiari, membrii ai organizației noastre:

1) Dr. Pitea Pompeiu
2) Dr. Brate Ioan
3) Dr. Porumb Grațian
4) Dr. Moga Eugen
5) Dr. Petrașcu Vasile
6) Dr. Pop Cornel
7) Dr. Prodan Ioan
8) Dr. Mureșan Leontin
9) Grosariu Aurelian
10) Filipescu Richard
11) Dr. Vodă Alexandru
12) Dr. Lazar Pompeiu
13) Dr. Giurgiu Sabin
14) Dr. Ciugudean Marius
15) Constantinescu Virgil
16) Dr. Colhon Ilie
17) Todoran Dorift
18) Dr. Demian Aurel
19) Dr. Ivașcu Alfonso
20) Rațiu Ioan
21) Dr. Lupaș Semproniu
22) Dr. Millea Ioan
23) Dr. Pop Alexandru
24) Florea Gheorghe
25) Dr. Mesaroșiu Valeria
26) Dr. Drăgan Tudor
27) Dr. Ionașcu Aurelian
28) Rotta Nicolae
29) Russu Dumitru
30) ~~Dr. [illegible] Mircea~~
31) Dr. Cornea-Alexandrescu Carm
32) Diaconescu P. Nicolae
33. / Poruțiu Valer
34) Popovici I. Victor

Membrii noștrii mai sus amintiți atât din punct de vedere democratic cât și a demnității cetățenești au fost verificați și sunt și azi demni de [a fi susț]inuți de organizația noastră.

[Trăiască] Republica Populară Română!

Cluj, 10 Februarie 1948

Presedinte
Prof. N. Vasiu

Secretar General
Prof.

[...] BAROUL ADVOCAȚILOR CLUJ

---

[489] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 21/1948, f. 16.

ANEXA 8.
Tabloul avocaților pledanți, jurisconsulți și stagiari la 20 iulie 1950[490]

1	Albon Emil	31	Grosariu Aurelian	61	Popovici V. Victor
2	Almașu Tiberiu	32	Haimovici Osias	62	Popovici I. Victor
3	Amiras Aladar	33	Herz Ferdinand	63	Prodan Ioan
4	Baciu Ștefan	34	Hirsch Coloman	64	Rațiu Ioan
5	Balla Francisc	35	Ivașcu Alfonzo	65	Reteșan Simion
6	Bodnar Ildico	36	Iános Gaspar	66	Rocașiu Claudia
7	Bokor Alexandru	37	Jitianu Camil	67	Sabău Magda
8	Borbath Samuil	38	Judovits Hugo	68	Sáry Ștefan
9	Bosoancă Traian	39	Kaim Nicolae (Mauriţiu)	69	Simon Nicolae
10	Bulbuk Eugen	40	Kertész Ladislau	70	Sinko Stefan
11	Căciulă Constantin	41	Kleinhempel Ludovic	71	Spielmann Eugen
12	Călugăru Vasile	42	Löwinger (Lovinger) Stefan	72	Stănescu-Bellu Panait
13	Câmpeanu Virgil	43	Micu Ovidiu	73	Strul Aron
14	Cenan Ana	44	Millea Ioan	74	Sullă Victor
15	Comes Petre	45	Modola Giurgiu Doina	75	Surdu Ioan
16	Cristea Dimitrie	46	Moga Eugen	76	Târnăveanu Valer
17	Cristea Vasile	47	Morariu Alexandru	77	Temesi Francisc
18	Crișan Iuliu	48	Morodan Ioan	78	Terente Vasile
19	Daroczi Nicolae[491]	49	Moțiu Octavian	79	Tudoran Dorift.
20	Demény Paul	50	Mureșan Gheorghe	80	Topan Ioan
21	Eger Zoltan	51	Macavei Ilie	81	Tunyogi Iuliu
22	Erszényes Samuil	52	Nagy Grigore	82	Ujvári Francisc
23	Fekete Gheorghe	53	Nagy Tiberiu	83	Vaida Felician
24	Fekete Ladislau	54	Nemeș Ștefan	84	Vásárhelyi Ioan
25	Fodor Alexandru	55	Oancea Enea	85	Vodă P. Alexandru
26	Fogarasi Iosif	56	Oprișiu Alexandru	86	Voișanu Gheorghe
27	Frankel Ladislau	57	Podhrászki Ladislau	87	Vornicel Cecilia
28	Frunzescu Al.	58	Poiană Gheorghe	88	Vuia Liviu
29	Gherman Traian	59	Pop Alexandru	89	Weinberger Eugen[492]
30	Giurgiu Sabin	60	Pop Ioan	90	Wolf Maria

I. În provincie

91	Andrei Alexandru[493]	Huedin	95	Macavei Dionisie	Mociu
92	Buzás Ludovic	″	96	Ignat Virgil	″
93	Hegyesi Victor	″	97	Banu Sever	Sărmaș
94	Mastan Dănilă	Hida	98	Dorca Iosif	″

[490] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 16/1946–1959, f. 233.
[491] Neconfirmat de Minister.
[492] Neconfirmat de Minister.
[493] A fost membru al Baroului maghiar.

II. Jurisconsulți[494]

1	Anca Cornel	Întrepr. Gaz metan
2	Bodoczi Carol	Întrepr. Construcții 9
3	Bodo I. Vasile	Sind. Unit. al Munc. Alimentari
4	Brate Ioan	Sfatul Popular Urban
5	Danka Desideriu	Uniunea Cooperativelor
6	Demian Aurel	Banca de Stat
7	Drăgulescu Aurel	Contenciosul C.F.R.
8	Gheție Ioan	Banca de Stat
9	Hermann Ludovic	Întrepr. Reg. Electrice
10	Kapoza Emeric	Uzinele Herbák János
11	Kertész Nicolae	Întrepr. de Stat Aprozar
12	Ladányi Vasile	Sfatul Popular Urban
13	Lăzărescu Dumitru	Concenciosul c.f.r.
14	Ludu Liviu	Concenciosul c.f.r.
15	Maxim Iuliu	Întrepr. de Stat „Fierul”
16	Micu Liviu	Concenciosul c.f.r.
17	Nagy Iuliu	Uzinele Herbák János
18	Pitea Pompeiu	Sfatul Popular Urban
19	Pop Cornel	Concenciosul c.f.r.
20	Porumb Grațian	Întrepr. de Stat Minele Șorecani
21	Roth Felix	Tipografia „Zorile”
22	Rusu Dumitru	Întrepr. de Transp. RATA
23	Stan Vasile	Concenciosul c.f.r.
24	Szatmári Ioan	Bis. Unitariană din RPR

III. Avocați stagiari

1	Albu Ioan	13	Ludu Ioan*
2	Ardelean-Sârbu Maria	14	Niciporuc Ioan
3	Avram Lazăr*[495]	15	Oancea Felicia
4	Barábas Bela	16	Oroianu Viorel
5	Bărbosu Octavian	17	Penciu Ștefan*
6	Câmpianu Eugenia*	18	Pop Sabin*
7	Demian Văleanu	19	Pop L. Mircea
8	Diaconescu Nicolae*	20	Pop. Z. Viorel
9	Dobrescu Ioan	21	Popa Gh. Ioan*
10	Ferenczi Iosif	22	Stoicovici Elisabeta
11	Gyenge Paul	23	Stoica A. Oliviu
12	Luca Remus	24	Ulieșan Ioan*

IV. Avocați incompatibili și suspendați, a căror locuri însă sunt păstrate, până la noi ordine:

1. Dr. Desideriu Benedek, suspendat confor, Reg. Decretului 39/950, fiind numit Director al Bir. Col. No. II.
2. Dr. Lazăr Pompei, idem, fiind numit Director al Bir. Colectiv No. I.
3. Dr. Eugen Kerekes, suspendat în baza art. 34 Legea Casei Centrale.[496]

[494] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 233.
[495] *Avocații în dreptul cărora s-a scris ulterior „definitiv”.

ANEXA 9.
Tablou despre cauzele de sabotaj și crimă de război de la Tribunalul-Militar, care se repartizează din oficiu, în ordinea alfabetică, începând de la 7 Mai 1948[497]

(1)

Tablou

despre cauzele de sabotaj, crimă de războiu, Trib-Militar, care se repartizează din oficiu, în ordinea alfabetică, începând dela 7 Mai 1948.

Nr. rt.	Numele și pronumele.	Adresa.	Data	Inculpatul.	Observ.
1.	Albon Emil	~~Drăgălina 10,~~ Dosza 4,	7.V.48	Balla Francisc	crimă r.
2.	Amiras Aladár	Kossuth 52	3.VIII.	Solyom Francisc	-"-
3.	Baciu Stefan	Bethlen 16	10.V.	Weinberger alex.	sabotaj
4.	Balla Francisc	Molotov 3o	3.VIII	~~Lax Emil~~	crimă războ.
5.	Benedek Des.	6 Martie 2-4	26.V.	Kis Gabor și B.	crimă răz.
6.	Bodiu Dumitru	6 " 27	13.V.	Golban Ioan	sabotaj
7.	Bodo Vasile	30 Dec. nr.2.	1.VI	Nagy Adalbert	
8.	Bodoczi Carol	V.Alexandri 4	-"-	-"-	-"-
9.	Bokor Alexandru	Republicei 23	~~10.VI~~	~~Arbag Alfred~~	~~sabotaj~~
10.	Borbath Samoil	Molotov 9	1.VI	Laszlo Ladi.	crimă răz.
11.	Brate Ion	Horea 4	28.V. / 7.VI.	Schreiber și sotii / Weiller Hej. - Campeanu	sabotaj
12.	Căciulă C-tin	Artelor 11	28.VIII	Baran Vas	Sabotaj
13.	Călugăru Vasile	~~Dorobanți 21~~ Mahnovschi 3.	14.VI.	Held Gizela	sabotaj.
14.	Câmpianu Virgil	6 Martie 33	5.VIII.	Ilesa Vasile	-"-
15.	Cenan Ana	St.cel Mare 18	30.VII	Roman Ilie	-"-
16.	Chitta Iulian	6 Martie 45	7.V.	Fülop Grigore	-"-
17.	Comes Petre	Jokai 1	28.VI	Baum Em	-"-
18.	Cristea Dumitru	Elisabeta 31	1.VII	Szilagy Alexei	-"-
19.	Cristea Vasile	Molotov 47	8.VI	Veres Adalbert	-"-
20.	Daroczi Francisc	A.Roșie 1.	29.VI	Bora Alex.	crimă
21.	Demény1 Paul	Kossuth 21.	19.VI	Szanto	sabotaj
22.	Demian Aurel	Molotov 1	3.VII	Slamadi I. și alții	-"-
23.	Eger Zoltan	23 August 32	24.VI	Adler Francisc	-"-
24.	Erszényes Samoil	Kossuth 50	8.VII	Nagy Laurs	-"-
25.	Farkas Ernest	~~=K~~ Jokai 3	~~12.VII~~	~~Rosca Ion~~	
26.	Fekete Ladislau	P.Maior 7	16.VII	Alex Toth Geza	-"-
27.	Fodor Alexandru	Wilson 2,	20.VII	Fux Israel	-"-
28.	German Traian	Molotov 39	17.VII	Kakas Stefan	crimă r.
29.	Hercz Ferdinand	6 Martie 3			

[496] *Ibidem,* Dos. 16/1946–1959, f. 234.
[497] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 24/1948, f. 1–2.

Nr. crt. Numele şi pronumele.	Adresa.	Data	Inculpatul.	Observ.
30. Hirsch Coloman	~~P. Mazaroslav~~ 7	5.VIII.	Heinrich Ham. şi [illegible]	sabotaj
31. Ivaşcu Alfonzo	Dorobanţi 5	30.	Teodorescu [illegible]	Crimă
32. Ignat Virgil	Molotov 47	3.VIII	Agrişan Aurel	sabotaj
33. János Gaspar	Bethlen 19	17.VII.	Polaredsky	sabotaj
34. Jitianu Camil	Dorobanţi 7	~~7.VIII~~	~~Lax Iosif~~	~~sabotaj~~
35. Judovits Hugo	Berde 2	20.VII	Sprang V.	sabotaj
36. Kaim Nicolae	Doja 6	30.VI	Ludwah [illegible]	— " —
37. Leonid Iuliu	Molotov 18	29.VII	Kovacs Elisab.	— " —
38. Löwinger Stefan	~~Doja 6~~ Molotov 22			
39. Micu Liviu	A. Iancu 5	22.VI	Ratiu Iacob	sabotaj
40. Micu Ovidiu	A. Jancu 5	24.VII	Moraru Ana	— " —
41. Modola Doina	Fr. David 2	29.VII	Erdös Lad. şi [illegible]	— " —
42. Moga Eugen	6 Martie 6	12.VI	Rusu [illegible]	— " —
43. Morariu Alex.	Molotov 48.	2 VIII.	Barger şi [illegible]	— " —
44. Morodan Ioan	Molotov 30	~~6.VIII~~ 10.VIII.	~~Bărnuţ Nicolae~~ Sipos Ghe.	~~sabotaj~~ crimă
45. Moţiu Octavian	30 Dec. 4	31.VII	Babeş Vicenţiu	sabotaj
46. Mureşan Gheorghe	~~Bethlen 14~~ Molotov 48	23 VII	[illegible]	— " —
47. Nagy Iuliu	A. Jancu 18	~~6.VIII~~	~~[illegible]~~	Crimă
48. Nagy Grigorie	~~23 August 26~~ Kossuth 26.	4.VI. 24.V.	[illegible] Zakara [illegible]	[illegible] Crimă
49. Nagy Tiberiu	Univ. 4	3.VI. 17.VI.	[illegible] Iuliu [illegible]	Crimă [illegible]
50. Nemeş Stefan	Elisabeta 8	9.VIII	Bitte Mihail	[illegible]
51. Némethi Gheorghe	Doja 9	26.VIII	Klein Alex.	[illegible]
52. Podhraszki Lad.	Dijmei 28	~~4.VIII~~	~~Lax Iosif~~	crimă
53. Poiană Gheorghe	Dorobanţi 5	10.VIII	Violet Nicolae	[illegible]
54. Popovici Victor	Libertăţii 3	10.VIII	Toderan [illegible]	Crimă [illegible]
55. Pop Alexandru	6 Martie 3	10.VIII	Dr. Nagy Ladislau	"
56. Pop Ioan	Molotov 38	12.V.	Magyaron [illegible]	sabotaj
57. Raţiu Ioan	~~Băii 11~~ 23 aug. 34	30 VIII	Vasarhelyi A. şi A.	sabotaj
58. Reteşan Simion	Moţilor 45	13.VIII	~~Veres Francisc~~ Roman	sabotaj
59. Roman Desideriu	Univ. 1.	17 VIII	Berman [illegible]	sabotaj
60. Roth Felix	Molotov 49	~~13.VIII.~~	~~Veres Francisc~~	
61. Rusu Dumitru	Kossuth 36	20 VIII.	Sandamer [illegible]	Crimă [illegible] sabotaj
62. Sáry Stefan	6 Martie 5	13.VIII	Veres Francisc	sabotaj

(2)

Nr. crt. Numele şi pronumele	Adresa	Data	Inculpat-	Obser
63-Simon Nicolae	6 Martie 26			
64. Sinko Stefan	23 August 41.		Horvay ...	
65. Spielmann Eug.	Univ. 1.			
66. Stanescu Bellu	Molotov 51 1069	14.VIII.	Lencea Augustin	sabotaj
67. Szatmári Ioan	Kossuth 5	30.VI.	Kiss Karoly	sabotaj
68. Temesi Francisc	Basarabiei 3	20.VIII	~~[illegible]~~ Nagy Vilma	sabot
69. Târnoveanu Valer	Kossuth 5o	18 VIII.	Galbei	sabotaj
7o. Terente Vasile	Malinovschi 4	18.VIII.	Rorbus Ioan	sabotaj
71. Tudoran Dorift	Horea 13	16.VIII.	Rusu Ştefan	sabotaj
72. Topan Ioan	6 Martie 22	24.VIII.	Borbely Dominic	Cr. rasi
73. Tunyogi Iuliu	Malinovschi 10,	14 VIII	Boeriu Gyl	[illegible]
74. Ujvári Francisc	Malinovski ~~6 Martie 10~~ 10.	~~17 VIII~~	~~[illegible]~~ [illegible]	[illegible]
75. Vaida Felician	Libertăţii 13	19.VI.	Solomon	sabotaj
76. Vodă Alex.	Kossuth 42	27.VIII	~~[illegible]~~ Dragos	sabotaj
77. Wolf Maria	Berde 2	4.VI	Mader Francz	sabotaj
78. Vornicel Cecilia	30 Dec.10	24.VI	Balla Ferenc	–"–
79. Vuia Liviu	Kossuth 34	21.VIII	Bartha Arpad	sabotaj

ANEXA 10. Tabloul avocaților înscriși în Colegiu, în baza legii 3/1948, care urmau a pleda la instanțele de crime de război și infracțiuni politice[498]

Republica Populară Română.
Colegiul Avocaţilor Cluj.

T A B L O U L

avocaţilor definitivi, înscrişi în Colegiul Cluj, în baza legii 3/1948, cari vor pleda la instanţele de ~~sabotaj~~ şi crime de război şi infracţiuni p[olitice]

Nr. crt.	Numele şi pronumele.	Adresa dom. prof. strada nr.
1.	Albon Emil,	Dozsa 4
2.	Almaşu Tiberiu	Horea 10,
3.	Amiras Aladar	Kossuth 52
	Baciu Stefan	Bethlen 16
	Balla Franc	Molotov 19
	Benedek D. Desid.	6 Martie 2
	Bodiu Dumitru	6 Martie 27
	Bodo Vasile	30 Decemvrie 2
	Bodoczi Carol	V. Alexandri 4
10.	Bobor Alexandru	Republicei 35
11.	Borbath Samoil	Molotov 9
12.	Brate Ion	Horea 4
13.	Bulbuk Eugen	Kossuth 34
	Căciulă C-tin	Molotov 49
15.	Călugăru Vasile	Malinovschi 3
16.	Câmpianu Virgil	6 Martie 33
17.	Cenan Ana	St. cel Mare 18
18.	Comes Petre	Jokai 1
19.	Chitta Iulian	6 Martie 42

Nr. crt.	Numele şi pronumele.	Adresa dom. prof.
20.	Cristea Dimitrie	6 Martie 30
21.	Cristea Vasile	P. St. cel Mare 18
22.	Danka Desideriu	6 Martie 5
23.	Deményi Paul	Kossuth 21
24.	Demian Aurel	Molotov 1
25.	Eger Zoltan	23 August 32
26.	Erszényes Samoil	Kossuth 50
27.	Farkas Ernest	Jokai 3
28.	Fekete Gheorghe	6 Martie 30
29.	Fekete Ladislau	P. Maior 7
30.	Fodor L. Alexandru	Wilson 2 [illegible] [illegible]
31.	Frunzescu Alex	Molotov 25
32.	Herman Traian	Malinovschi 10
33.	Grosariu Aurelian	Budai N. Antal 27
34.	Herz Ferdinand	6 Martie 3
35.	Hirsch Coloman	Malinovschi 7
36.	Ivaşcu Alfonzo	Budai N. Antal 5
37.	János Gaspar	Bethlen 19
38.	Jitianu Camil	Budai N. Antal 7
39.	Judovits Hugo	Molotov 14
40.	Kaim M. Nicolae	Dozsa 6
41.	Kleinhempel Ludovic	A. Jancu 5

498 *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. Nr. 24/1948, f. 3–5.

(4)

Nr. crt.	Numele și pronumele.	Adresa dom. prof.
42.	Ladányi Vasile	Universității 1
43.	Lazăr Pompei	Kossuth 36
44.	Leonid Iuliu	Molotov 18
45.	Löwinger Stefan	Molotov 22
46.	Ludu Liviu	Horea 74
~~47.	Maxim Iuliu	1 Mai 13~~
48.	Micu Liviu	Molotov 47
49.	Micu Ovidiu	Molotov 47
50.	Modola -Giurgiu Doina	Fr. David 2
51.	Moga Eugen	6 Martie 6
52.	Moraru Alex.	Molotov 48
53.	Morodan Ioan	Molotov 30
54.	Moțiu Octavian	30 Decemvrie 4
55.	Mureșan Leontin	Dobrogeanu Gh. 14
56.	Mureșan Gheorghe	Molotov 48
57.	Nagy Grigorie	Kossuth 26
58.	Nagy Iuliu	A. Jancu 18
59.	Nagy Tiberiu	Universității 4
60.	Nemeș Stefan	Racoviță 8
61.	Némethi Gheorghe	Dozsa 9
62.	Pitea Pompei	Cont. Prefecturei
63.	Podhradszky Ladislau	P. Libertății 14

Nr. crt.	Numele și pronumele.	Adresa dom. prof.
64.	Poiană Gheorghe	Budai N. Antal 5
65.	Popovici V. Victor	P. Libertății 3
66.	Pop Alexandru	6 Martie 1
67.	Pop Ioan	Molotov 38
68.	Prodan Ioan	Bethlen 19 — avocat. stat
69.	Rațiu Ioan	23 August 34
70.	Reteșan Simion	Kossuth 32
71.	Roman Desideriu	Kossuth 43
72.	Roth Felix	Molotov 49
73.	Rusu Dimitrie	23 August 47
74.	Sáry Stefan	6 Martie 5
75.	Simon Nicolae	6 Martie 26 — Benefe Sandor
76.	Sinko Stefan	23 August 41
77.	Spielmann Eugen	Universității 1
78.	Stănescu Bellu Panait	Molotov 51
79.	Suciu Virgil	Cont. Cam. Comerț
80.	Szatmáry Ioan	Kossuth 5 — Nagy Oscar
81.	Temesi Francisc	Caragiale 3
82.	Târnăveanu Valer	Kossuth 50
83.	Terente Vasile	Malinovscovhi 4
84.	Tudoran Dorift	Horea 13

Nr. crt.	Numele si pronumele.	Adresa dom.	prof.
85	Tomyogi Iuliu	Malinovschi 10	2.VI. Stauf Lucian.
86.	Topan Ioan	6 Martie 22	15.VI Nemeth Alex.
87.	Ujvári Francisc	Malinovschi 10	15.VI. Schilling Filip.
88.	Vaida Felician	P. Libertății 13	20.VI.49 - Cicea Traian, Tod Aurel, Moga Gheorghe, Ardelei Ioan, Crișan F., Stoica I., Ion Constantin
89.	Vodă P. Alex.	Kossuth 42	
90.	Voișanu Gheorghe	Cont. Stat.	
91.	Vornicel Cecilia	30 Decemvrie 10	20.VI.49 Karola Arpad
93.	Vuia Liviu	Kossuth 34	20.VI. Dr. Zurane Wilhelm
93	Wolf Maria	Berde 2	

ANEXA 11. Repartizarea pe clase de cotizație (30 iulie 1948)[499]

COLEGIUL AVOCATILOR CLUJ

21

Extras

din procesul verbal nr. 1266 din 29 Iulie 948, prin care s'a stabilit clasele de cotizație către Colegiu astfel:

I. Clase de cotizație: av. stagiari........ lei 30 lunar.-
Av.Def. Cl. Ia ...... " 50 "
II . . . . " 100 "
III. . . . " 150 "
IV. . . . " 200 "
V. . . . " 250 "
VI. . . . " 300 "

II. Repartozarea pe clase.-

1. Albon Emil I
2. Almași Tiberiu II
3. Amireș Aladar IV
4. Anca Cornel II
5. Baciu Stefan IV.
6. Balla Frnacsisc I
7. BenedeK Des. I
8. Bodiu Dumitru I
9. Bodo Vasile III
10. Bodocză Carol I
11. Bokor Alexandru III
12. Borbath Samuil III
13. Brate Ion III
14. Bulbuk Eugen II
15. Căciulă Otin II
16. Călugăru Vasile II
17. Câmpianu Virg. II
18. Cenan Ana II
19. Chitta Iulian IV
20. Comes Petru II
21. Cristea Dimitrke II
22. Cristea Vasile II
23. Danka Desideriu II
24. Daroczi Franc. II
25. Demeny Paul III
26. Demian Aurel II
27. Drăgulescu A. I
28. Eger Zoltan II
29. Ersenyes Sam II
30. Farkas Ernest III
31. Fechete Gh. II
32. Fechete Lad. II
33. Fodor Alex. III
34. Fogorosi Iosif I
35. Frunzescu Alex. II
36. Gherman Traian III
37. Grossiniu Aur. II
38. Hercz Ferd. III
39. Herman Ludovic III
40. Hirsch Coloman II
41. Ivașcu Alfonsă III
42. Ignat Virgil I
43. Ianos Gaspar II
44. Jiteanu Camil IV
45. Judovics Hugo I
46. Kaim Nicolae II
47. Kerekes Eugen II
48. Kleinhempel Lud. I
49. Ladany Vasile II
50. Lazăr Pompeiu II
51. Leonid Iuliu II
52. Lövinger Stefan I
53. Ludu Liviu I
54. Micu Liviu II
55. Micu Ovidiu II
56. Marim Iuliu III
57. Modola Doina III
58. Moga Eugen III
59. Moraru Alex. II
60. Morodan Ion I
61. Moțiu Octavian II
62. Mureșan Leontin II
63. Mureșan Gh. III
64. Nagy Iuliu II
65. Nagy Grigore II
66. Nagy Tiberu III
67. Nemeș Stefan III
68. Nemethi Gh. II
69. Neuman Eugen I
70. Pitea Pompeiu I
71. Podhraski Ladisl. I
72. Poiană Gh. II
73. Pop Cornel II
74. Popoviciu Victor II
75. Pop Alex. IV.
76. Pop Ioan II
77. Porumb Grațian II
78. Prodan Ioan II
79. Rațiu Ioan II
80. Retegan Simion II
81. Roman Desid. III
82. Roth Felix II
83. Rusu Dtru II
84. Sary Stefan III
85. Simon Nicolae II
86. Sinko Stefan II
87. Spielman Eugen III
88. Stan Vasile II
89. Stănescu Bellu II
90. Suciu Virgil I
91. Szatmari Ioan IV
92. Temessy Fr. II
93. Terente Vas. II
94. Târnăvean V. I
95. Tudoran Dorift II
96. Tunyogy Iuliu III
97. Topan Ioan II
98. Ujvary Fr. I
99. Vaida Felician III
100. Vodă Alex. II
101. Voișanu Gh. II
102. Vornicel Cec. II
103. Vuia Liviu II
104. Weisz Fr. I
105. Wolf Maria III
~~106.~~

In provincie.

106. Andrei I. Hued. IV.
107. Buzas Lud. " III
108. Hegyessi V. " IV
109. Banu S. IV
110. Dorca Ios. I
111. Hossu Elem. II
112. Mastan D. I
113. Mihali V. IV
114. Macavei D. II

Cluj, la 30 Iulie 1948

Președinte
Av. Panait Stănescu Bellu

secretar
Ioan Ludu

---

[499] *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 22/1948, f. 21.

Bibliografie

Fonduri arhivistice

1. Arhivele Naționale Serviciul Județean Cluj (ANSJC), Fond *Colegiul de Avocați al Regiunii Cluj*,
   - Dos. 11/1941–1948, Dos. 13/1941, Dos. 14/1946, Dos. 15/1946, Dos. 16/1946–1959, Dos. 22/1946, Dos. 5/1947*, Dos. 26/1947, Dos. 2/1948, Dos. 21/1948*, Dos. 22/1948*, Dos. 24/1948*, Dos. 25/1948*, Dos. 26/1948*, Dos. 29/1949*, Dos. 33/1949–1952*, Dos. 50/1952–1948*, Dos. 35/1950*
2. ANSJC, Fond *Comitetul Regional PCR Cluj*
   - Inv. 2, Dos. 9/1946, Dos. 4/1947, Dos. 475/1948
3. ANSJC, Fond *Comitetul Regional PMR Cluj*
   - Inv. 1, Dos. 1/1945
4. ANSJC, Fond *Curtea de Apel Cluj*
   - Dos. 5/1947, Dos. 2/1948*
5. ANSJC, Fond *Inspectoratul General Administrativ Circ. III-a Cluj*, Inv. 32
   - *1947*: Dos. 1/1947*, Dos. 26/1947, Dos. 27/1947*
   - *1948*: Dos. 1/1948*
6. ANSJC, Fond *Inspectoratul de Poliție Cluj*
   - Inv. 399, Dos. 635/1946
7. ANSJC, Fond *Parchetul General al Curții de Apel Sibiu-Cluj*
   - Dos. 20/1929*, Dos. 1/1943*, Dos 1/1945, Dos. 2/1945*, Dos. 8/1945*, Dos. 2/1946, Dos. 4/1946*, Dos. 8/1949*, Dos. 20/1949*, Dos. 28/1949*
8. ANSJC, Fond *Parchetul General al Curții de Apel Cluj*
   - Dos. 2/1943, Dos. 2/1944,
   - Dos. 1/1945, Dos. 2/1945*, Dos. 3/1945, Dos. 8/1945*,
   - Dos. 2/1946*, Dos. 2 II/1946, Dos. 7/1946, Dos. 15/1946,
   - Dos. 2/1947*, Dos. 6/1947,
   - Dos. 5/1948*, Dos. 21/1948, Dos. 25/1948,
   - Dos. 2/1949*, Dos. 8/1949*, Dos. 20/1949*, Dos. 28/1949*
9. ANSJC Fond *Tribunalul Poporului*
   - Dos. 22/1946

(* Dosare inedite)

Periodice (selectiv)

1. *Adevărul Ardealului,* Organul Comitetului Regional pentru Nordul Ardealului al PCdR, Anul II (1946), Nr. 3
2. *Adevĕrul*, Anul 62 (1948), Nr. 17.128, Nr. 17.200, Nr. 17.202, Nr. 17.128
3. *Ardealul Nou*, Ziar democratic, Director Zeno Vancea, Anul II (1947), Nr. 100–104
4. *Curierul românesc*, Revista românilor de pretutindeni, Anul XV, Nr. 8 (211), August 2004
5. *Dreptatea,* Organ al Partidului Național Țărănesc, (seria a II-a), Anul XXI (1946), Nr. 13
6. *Justiția Nouă*, Organ al Societății de Științe Juridice „Justiția Nouă”, Anul VI, 1950, Nr. 1, Nr. 3.
7. *Plugarii*, Gazeta Frontului Plugarilor din România, regiunea Cluj, Anul II (1945), Nr. 6, Nr. 29, Nr. 30.
8. *România liberă*, Anul II (1944), Nr. 2
9. *Scânteia*, Organ al Comitetului Central al PCR, Seria III, Anul II (1945), Nr. 103
10. *Tribuna Ardealului*, Organ de afirmare al românilor din Ungaria, Anul V (1944), Nr. 1147, Nr. 1173; Anul VI (1945), Nr. 1201
11. *Tribuna nouă*, Anul I (1945), Nr. 37

Bibliografie (selectivă)

1. Andreescu, Andreea; Nastasă, Lucian; Varga, Andrea (eds.), *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Maghiarii din România (1945–1955),* Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2002.
2. Andreescu, Andreea; Nastasă, Lucian; Varga, Andrea (eds.), *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Maghiarii din România (1956–1968),* Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2003.
3. Andreescu, Andreea; Nastasă, Lucian; Varga, Andrea (eds.), *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Evreii din România (1945–1965)*, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2003.
4. Besançon, Alain. *Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea „soah"-ului*, traducere de Mona Antohi, Ed. Humanitas, București, 2007.
5. Bleah, Sergiu. „Baroul Ilfov, istoric și organizare", http://www.baroul-ilfov.ro/istoric_si_organizare.htm, accesat la 15.04.2019.
6. Chicinaş, Nicoleta. „Efectele Legii nr. 3 din 17 ianuarie 1948 asupra avocaților clujeni", în *Revista de Științe Juridice,* Nr. 3/2009.
7. Chicinaş, Nicoleta. „Injusta justiție, armă de «purificare», în *Proiectul uman comunist: de la discursul ideologic la realitățile sociale*, coordonatori: Vasile Boari, Alexandru Câmpeanu, Sergiu Gherghina, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.
8. Courtois, Stephane (ed.). *Du passé faisons table rase*, Éd. Robert Laffont, 2002.
9. Deletant, Dennis. *România sub regimul comunist*, Fundația Academia Civică, București, 1997.
10. Dissescu, C.G. *Cursul de drept public român*, Stabilimentul grafic I.V. Socecu, București, 1891.
11. Dongoroz, Vasile. *Drept penal*, reeditarea ediției din 1939, Asociația Română de Științe Penale, București, 2000.
12. Focșeneanu, Eleodor. *Istoria constituțională a României. 1859–1991*, București, Editura Humanitas, 1992; Ediția a II-a revăzută, Ed. Humanitas, București, 1998, Ediția a III-a revăzută, București, 2008.
13. Florea, Corneliu. „Un deținut până la moarte", http://analizesifapte2.blogspot.com/, accesat la 21.02.2019.
14. Florea, Paul. „Principiile care guvernează justiția", http://www.scj.ro/florea_art1.asp, accesat la 30.09.2019
15. Focșa, Daniel. „Avocat Gheorghe Vrânceanu. Studiu de caz pentru destinul unei generații", http://revista.memoria.ro/?location=view_article&id=811, accesat la 15.06.2019.
16. Georgescu, Vlad. *Istoria Românilor*, ediția a III-a, Ed. Humanitas, București, 1952.
17. Giurescu, Dinu C. *Guvernarea Nicolae Rădescu*, Ed. ALL, București, 1996.
18. Gruneanțu, Lazăr. *Istoria Baroului Timiș*, Ed. Mirton, Timișoara, 2009.
19. Hitchins, Keith. *România 1866–1947*, Editura Humanitas, București, 1994.
20. Ioanid, Ion. *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, Vol. I, Ed. Humanitas, București, 1999.
21. Iancu, Gheorghe. *Justiția românească în Transilvania (1919)*, Cluj-Napoca, Ed. Ecumenica Press, 2006.
22. Ionescu, Mirel; Miron, Greta-Monica. *Istoria Baroului Cluj*, Ed. Argonaut /Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2012.
23. Iorgovan, Antonie. *Drept administrativ. Tratat elementar,* Ed. Hercules, București, 1993.
24. Ivancu, Ovidiu. „Omul Nou în tranziție", agonia.ro/index.php/essay/1818293/index.html, accesat la 15.11.2019.
25. Marian, Boris. „Să nu-i uităm niciodată pe Drepții Popoarelor", în Anima News, Agenția Internațională de știri din Israel și Orientul Mijlociu,
26. http://animanews.com/index.php?option=com_content&view=article&id=31:drepti , accesat la 19.09.2018
27. Marusi, Gheorghe. *Selecționarea și educarea cadrelor*, Editura de Stat pentru Literatură Politică, București, 1956.
28. Motogna, Atanasie. *Administrația românească în județul Cluj*, Tipografia „Cartea Românească", Cluj, 1937.
29. Nastasă, Lucian. „Mecanisme de selecție și integrare a elitei universitare românești. Alianțele familiale", http://www.history-cluj.ro/Istorie/cercet/Nastasa/Aliante_familiale.htm#_ftn36, accesat la 1.03.2019.
30. Nedelea, Marin. *Istoria României în date, 1940–1995,* Ed. Niculescu SRL, București, 1997.
31. Negoiță, Florin. *Istoria statului și dreptului românesc,* Editura Fundației România de Mâine, București, 2000.
32. Popa, Ion. „Elogiu femeilor magistrat", http://www.juridice.ro/note-studii-opinii/39289.html, accesat 15.04.2016.

33. Roman, Cristina. „Bazele legislative ale represiunii comuniste în România”, în Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, Vol. I, *De ce trebuie condamnat comunismul*, Polirom, 2006.
34. Rusan, Romulus. „Elitele Unirii exterminate în închisori”, http://www.revista22.ro/elitele-unirii-exterminate-in-inchisori-5086.html, accesat la 16.06.2019.
35. Sălăgean, Marcela. *Administrația sovietică în Nordul Transilvaniei (noiembrie 1944 – martie 1945)*, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane/Fundația Culturală Română, 2002.
36. Schuyler, C.V.R. *Misiune dificilă: jurnal (28 ianuarie 1945–20 septembrie 1946)*, Editura Enciclopedică, București, 1997.
37. Solomovici, Teşu. „«Tribunalul Poporului» şi Procesul ziariştilor «naţionalişti»”, http://www.ziua.net/display.php?id=223148&data=2007-06-30, accesat la 11.10.2019.
38. Tudosescu, Ion; Cazacu, Aculin, (coord.), *Democrația socialistă. Realități și perspective*, Editura Politică, București, 1983
39. Toader, Tudorel; Mâță, Dan Constantin; Costea, Ioana Maria. *Dicționarul personalităților jurdice românești*, Ed. Hamangiu SRL, București, 2008.
40. Țârău, Virgiliu. „Un oraș în tranziție. Negocierile dintre Frontul Național Democrat și Uniunea Democrată Română din Cluj (noiembrie 1944 – martie 1945)”, în *Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca*, Tom. XLV, 2006.
41. Țene, Ionuț. „Nicolae Mărgineanu în furtuna comunistă”, http://www.napocanews.ro/2009/03/nicolae-margineanu-in-furtuna-comunista.html, accesat la 10.04.2019.
42. Țiu, Ilarion. „Asesorii populari, «stăpânii» legii”, www.jurnalul.ro/articol_76099/asesorii_populari_stapanii_legii.html, accesat la 04.07.2012.
43. Țiu, Ilarion. „Reformarea justitiei în spirit «democratic»”, http://istoriacomunismului.blogspot.com/2007/04/reformarea-justitiei-in-spirit.html, accesat la 04.08.2012.
44. „Uniunea Națională a Barourilor din România se prezintă”, http://www.unbr.ro/prezentare.htm, accesat la 06.08.2019.
45. Ureche, Anatolie. „Condamnarea condiționată în legislația penală RPR și sovietică”, în *Justiția Nouă,* Anul VI-1950.
46. Ursulescu, Cristian Nicolae. „Legea de organizare judecătorească din 25 iunie 1924”, în *Zargidava*, Revistă de istorie, VI, Ed. Conexiuni, Bacău, 2007.
47. Zainea, Ion; Drecin, Mihai; Crăciun, Corneliu; Faur, Antonio; Moisa, Gabriel; Țârău, Augustin; Mihu, Nicolae. *Democrație occidentală și democrație populară: evoluția spectrului politic în nord-vestul României: (1944–1950)*, Ed. Universității din Oradea, 2004.
48. *Acțiunea Baroului advocaților din Cluj pentru reforma legislației judiciare și o mai bună organizare a justiției*, Tipografia Fondul Cărților Funduare Cluj, 1931.
49. „Avocat pledant, fost deținut politic Remus Cucoş”, www.memoria.ro/index.php?location=view_article&id=1314#, accesat la 15.01.2019.
50. *Autonomiști și centraliști. Enigmele unor decizii istorice. Transilvania de Nord din septembrie 1944 până în martie 1945*, Mihály Zoltán Nagy, Gábor Vincze (eds.), Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008.
51. „Baroul Cluj. Istoric”, http://www.baroul-cluj.ro/Detaliu.aspx?t=BDespre, accesat la 26.08.2012.
52. *Bibliografia lucrărilor științifice-metodice de grad I în specialitatea istorie susținute la Universitatea din Cluj-Napoca între anii 1970–1993/1994*, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1993.
53. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XVI, Partea I B, 1 mai-31 august 1938, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1938.
54. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XXII ianuarie-mai 1944; Tomul XXIII, august-octombrie 1944, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1946.
55. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XII, octombrie-decembrie 1944, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1946
56. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XXIII, XIII ianuarie-decembrie 1945, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1946.

57. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XXIV, ianuarie-decembrie 1946, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1946.
58. *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XXV, ianuarie-decembrie 1947, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1948.
59. Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România, *Raport final*, București, 2006.
60. *Constituția Republicii Populare Române din 1948*, publicată în Monitorul Oficial Nr. 87 bis/13 apr. 1948.
61. *Constituția României din 1923*, publicată în Monitorul Oficial Nr. 282/29 martie 1923.
62. Cosma, Valer Simion. „De la purificarea societății la «omul nou» în comunismul românesc. Reflecții pe marginea «memorialului durerii» și «DECREȚEII»", http://cititordeproza.wordpress.com/2010/03/08/de-la-purificarea-societatii-la-"omul-nou"-in-comunismul-romanesc-reflectii-pe-marginea-"memorialului-durerii"-si-"decreteii"/, accesat la 08.08.2023.
63. „Curtea de Apel Cluj, Istoric", http://portal.just.ro/InstantaPrezentare.aspx?idInstitutie=33, accesat la 05.08.2019.
64. „Detalii fișe matricole penale – deținuți politici", http://www.crimelecomunismului.ro/ro/fise_detinuti_politici/fise_matricole_penale_detinuti_politici/, site-ul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, accesat la 16.07.2019.
65. „Fișe de întemnițare: ÎPS Bartolomeu și părintele Boilă", http://www.ziuadecj.ro/eveniment/fise-de-intemnitare-ips-bartolomeu-si-parintele-boila--32922.html, accesat la 07.09.2023.
66. „Generația Unirii exterminată în Gulag", http://www.corneliu-coposu.ro/articol/index.php/531_generatia_unirii_exterminata_in_gulag/, accesat la 20.11.2019.
67. *Istoria României. Transilvania,* Vol. II (1687–1947), Ed. „George Barițiu", Cluj-Napoca, 1999.
68. *Monitorul Oficial*, Nr. 282/29 martie 1923, Nr. 60 din 19 iunie 1923.
69. *Monitorul Oficial*, Nr. 253/1 noiembrie 1944.
70. *Monitorul Oficial* Nr. 154 din 11 iulie 1945, Nr. 269 din 23 noiembrie 1945.
71. *Monitorul Oficial*, Nr. 48 din 2 februarie 1948, partea I Nr. 87 bis din 13 aprilie 1948, Nr. 178 din 4 august 1948, Nr. 192 din 20 august 1948, Nr. 204 din 3 septembrie 1948, Nr. 281 din 2 decembrie 1948
72. *România, Viața Politică în documente 1945,* Arhivele Statului din România, București, 1994.
73. *Statutul funcționarilor publici din 22 septembrie 1946 și Regulamentul pentru aplicarea statutului din 14 decembrie 1946 cuprinzând șii tabelele anexe – jurnalele Consiliului de Ministri – avizele Comisiei Centrale de încadrare – normele de calculare a noilor salarii – note și comentarii*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, București, 1947.

ISBN: 978-606-37-2002-4
ISBN: 978-606-37-2004-8